

โฆหารกรรมลวดี

เล่ม ๒ ปี ๒๔๕๕

01/0/255

แจ้งความ

หนังสือ ชื่อ ว่า โฉหาร กรมสวัสดิ์ที่ นี้ ที่ ทำ การ หนังสือฎีกา บัญญัติ ถนนบำรุง
เมือง ใกล้ กับ โรงพิมพ์บำรุง นุกฤตกิจ เป็น ผู้จำหน่าย ถ้า ท่าน ผู้ใด จะ รับ ไป จำ
หน่ายโดย ชำระ เงิน แล้ว จะ ตด เปลี่ยน ให้ ได้ กี่ โฉ ย่างงาม ถ้า เงิน ค้าง ตด
เปลี่ยน ให้ ตาม ธรรมเนียม จะ ตก ลงอย่างไร เป็นไป พบ กับขุนศรี บุพพรรณ
เขตร ผู้ จกการ หนังสือ ฎีกา บัญญัติ จะ ดำเนิน ได้ ดัง ประสงค์

หลวงราชบัญชา

โหวตกรรมสวัสดิ์

พระพุทธศักราช ๒๕๕๕

เล่ม ๒

หลวงราชบัญชา (ดออ แห่งสภา) รวบรวมพิมพ์

มีกรรมสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

จ่าน่า

กรมหลวง สวัสดิ์ ตรีดี ให้คัด เลือกลง คำ พินักษา ฎีกา พอ มี สำนัคพิมพ์
ไว้ เป็น ฉบับ แพร่หลาย ข้าพเจ้า ได้ จัด ขึ้น สู่ พิมพ์ แล้ว ใน โฉมร เล่ม ๓
(ประจำ มี ๒๕๕๕) มี จำนวน ๕๘ เรื่อง พิมพ์ ใน เล่ม ๒ นี้ อีก ๗๓ เรื่อง
จำนง พระ ทักษิ เพื่อ ไว้ เป็น ฉบับ คู่มือ แก่ ผู้ จะ เรียง ความ ได้ คั้น คว่า หา
อย่าง มันคัต ฮ่าง ฮึง ได้ ง่าย หนึ่ง ผู้ สนใจ ทาง ความ จะ ได้ สำเนียง ทำนของ
ปฤกษา ซึ่งแท้จจริง หนักเบา คำลัทธิ แต่ง หา แง่ เจื่อน คัด จับเหตุ ให้
สมผล ค้นรับ กับปดาย สอดส่อง ให้ชอบ แยกตาย ไตร่ตรง สำเนียง
ทั้ง โฉมร ทำนของ ภาษา สั้น คำ ไซ้ ให้เป็น หลัก เบน ดังว่า ใน ทวง บังคับ
ความ คดตด ถึง วิธิ เวียน ฮักษร สนิย ๆ ประการ หนึ่ง หวง จะ เกา ใจเพื่อน
สุภา ธรรมดาการ ให้ หวน คัด ถึง ภาษา ไทย โม สัตย์ ยศก่อน มัน ฝ่อน เข้า
หา โฉมร ดี ท่วงที แยกตาย การม คม พินักษา คำสุ วิธา ว่าความ เป็นธรรม
ชีวิต มันคง รุ่งเรือง ใน สำนก มันจิต เทอญ ๆ

หลวงราชบัญญัติ

วันที่ ๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘

สารบัญ

คำพิพากษารัฐีกา พ. ศ. ๒๔๕๕

การพนัน

ชายของ โดยให้ ^{๖๖}ผู้ซื้อเสียง ทาย ตาม เคราะห์บ้าง เชื่อ ^{๖๖}ผีมือ บ้าง นั้น เป็น วิถี เล่นการพนัน เข้าใน ประเภท ๒ ที่ต้อง ห้าม ตาม กฎหมาย หน้า ๓

กิน โขย

เสมียน เขียนหอย รับ กิน โขย เสียไม่ ^{๖๖}ส่งไป ยัง แขวง นั้น เปรน ความ ผิด ตาม พระราชบัญญัติ อากร การพนัน ศก ๓๓๘ ถึง นายอากร จะเปน โจรท พ้อง เอง ก็ต้อง ปรับ จำเลย เปนพินัย ไม่ ใช้ สิทธิใหม่ พินัย มิได้ หน้า ๔

กรรมสิทธิ์ โฉนด

เจ้าของ ที่ดิน แห่งใด ถึง จะมีโฉนด สำหรับ ที่ดิน อยู่ ก็ ที่ เมื่อ มีคน เข้า แย่ง ทำโดย อำนาจ เปนปรักษ์ เกินกว่า ๘-๓๐ มี แล้ว เจ้าของ ที่ดิน ชาติ กรรมสิทธิ์ หน้า ๓๔

ปกครอง

เก็บของตก

การ ที่ จะลง โทษ ผู้ เก็บ ของตกได้ ตาม กฎหมายอาญา นั้น ต้องให้ ได้ ความ ว่า ผู้เก็บได้ มี เจตนา ทุกวิถี กิจ จะ ยกออกของ นั้นไว้ หน้า ๓๖๐

การพนัน ^{๖๖}ไม่เซก

จำเลย ทำผิด พระราชบัญญัติ อากร การพนัน มาครั้ง ^{๖๖}หนึ่งแล้ว มาทำผิด ลงอีก เปน ครั้ง ที่ ๒ ต้องถูก ลงโทษ สองสถาน คือ ทั้ง ปรับ ทั้ง จำ หน้า ๓๖๘

หลาย

กรรมสิทธิ์

ที่ดิน เป็น ของ บิดา มารดา โจทก์ จำเลย ๆ ปกครอง มา ด้วย

โฉนดแผนที่

กัน เมื่อ เวลา ออก โฉนด จำเลย นำไป ชื่อ คนเดียว โจทก์
รู้ แต่ไม่ ว่า อย่างไร ที่ดิน เป็นสิทธิ์ แก่ จำเลย หน้า ๒๕๐

คำรับสารภาพ

คำรับ ของ จำเลย ภายหลัง ศาล นั้น ถ้า มีพยาน เหตุผล

วิธีพิจารณา

ประกอบ โดย แน่หนา แล้ว พึง เป็น หลักฐาน ใน การ ลงโทษ
จำเลยได้ หน้า ๒๓๓

แจ้งความเท็จ

จำเลย เบิกความไว้ ที่ ชัยการ อย่าง หนึ่ง ครั้น มา เบิก

พดงเปลือ

ความ ที่ศาล กัดม บัญชี ค่าของ คน ในชั้น ชัยการ ดังนี้ เบิก
ว่าแจ้งความ เท็จ ต่อ เจ้าพนักงาน จำเลย จะแก้ ว่า เป็น การ

พดง เปลือไป มีได้ หน้า ๑๕๓

ฉ้อโกง

ผู้ใด ร้อง ชัก ขวางทรัพย์ ที่ ศาล ตั้ง ให้ยึด โดย อุบาย เพื่อ
ช่วย บังคับ ทรัพย์ ถิ่นมรดก ของ ลูกหนี้ นั้น ได้ ชื่อ ว่า ผู้ นั้นทำ

ผิด ตาม บท ๓๐๑ หน้า ๓๓

จำเลย ชื่อ ของ เขามา บอก ให้ เขาไป เขาเงิน ที่ บ้าน แล้วพา
ของ หนีไป เสีย ดังนี้ ได้ ชื่อ ว่า จำเลย กระทำ ผิด กฎหมาย

อาญา มาตรา ๓๐๕ ฐาน ฉ้อโกง หน้า ๓๒๓

ฉ้อโกงสุภาพ

จำเลย เป็น ตำรวจ พดง ว่า คน ชนิด โจทก์ นี้ไม่ ต้อง เป็น

ตำรวจ ก็ได้ แต่ ต้อง เสียเงิน ให้แก่ นายอำเภอ โจทก์ เชื่อ ให้
เงิน จำเลยไป ดังนี้ มีได้ ต้อง มาตรา ๓๐๕ ฐานฉ้อ หน้า ๑๕๖

เจตีย์ทรัพย์

บุคคล ย่อมไม่ สามารถ ถือเอาประโยชน์ อัน เกิดแต่ ความผิด
ของ คน เอง นั้น หน้า ๑๕๖
เจตีย์ ที่มี หลกทรัพย์ เป็น ประกัน นั้น ถึง จะ ไม่ พ้อง ร้อง
ก็ มี อำนาจ ร้อง ขอ เจตีย์ทรัพย์ ของ ลูก ณ ที่ ถูก ยึด ใน สห
กรรม ตา ได้ หน้า ๑๕๖

เจตีย์

จำเลย เป็น คน ทรง เจ้า ธาตุ โลก เจ้ม บ่วย จึง ไป ขอ
ให้ ทรง แด่ นั้น ทำ ของ ให้ เป็น เครื่อง บน บวง ดัง นี้ โลก จะ
ฟ้อง ว่า จำเลย หลก หลวง ของ ของ นั้น ไม่ ได้ เพราะ การ ที่ ฟัง
นั้น เท่า กับ บุคคล ดัด ทรัพย์ ให้ แก่ เจตีย์ ดัด งาน หน้า ๑๕๘

ชื่อ ใน หนังสือ

สอง คน มี ชื่อ คุย กัน ใน โฉนด การ ที่ จะ วินิจฉัย ว่า ส่วน
สำคัญ ปาก ของ ของ ใคร เท่า ไหร่ นั้น ต้อง อาศัย ความ ประพฤติ ปาก ของ เป็น
ส่วน เป็น หลัก โดย สหิทธิ เป็น ประมวล กฎหมาย ทา มัง คับ ไม่
ว่า ต้อง แบ่ง ส่วน เท่า ๆ กัน เสมอ ไป หน้า ๒๒๓

ชื่อ ใน หนังสือ

โลก จำเลย ออก เงิน คดระ กิ่ง ชื่อ ที่ นำ ไว้ แด่ ด้ แบ่ง กัน ทำ ถึง
สำคัญ หนังสือ จะ มี ชื่อ โลก คน เดียว ก็ ดี จำเลย ก็ ยัง มี สหิทธิ
กึ่ง หนึ่ง หน้า ๒๕๘

ฎีกา วิธี พิหารณา

ใน สหิทธิ ที่ ถูก แด่ ด้ ภาย ฎีกา ได้ โดย ต้อง มี ผู้ รับ รอง
ตาม กฎหมาย นั้น ผู้ รับ รอง ต้อง เชื้อ น ชื่อ ด้วย คน เอง จะ ให้
ผู้ อื่น ลง ชื่อ แทน ไม่ ได้ หน้า ๒๖

ศาล เดิม ลงโทษ จำเลย ฐาน เป็นผู้ ลักทรัพย์ ศาลอุทธรณ์
วางบท ว่า จำเลย เป็น ตัวการ ดังนั้น ได้ ชื่อ ว่า ศาลอุทธรณ์
แก้ไข มาก จำเลย ฎีกาได้ หน้า ๓๓๓

ฎีกา

ใน คดี ที่ พิจารณาใน ศาล ต่างประเทศ ตาม หนังสือ สัญญา
ทาง พระราชไมตรี ซึ่ง คู่ ความ จะ ถวายฎีกาได้ ด้วย
ปัญหา ข้อ กฎหมาย นั้น เป็น นวัตกรรม วิวินิจฉัย ว่า เป็น
ปัญหา กฎหมาย หรือ ไม่ หน้า ๗๘

คอกเบี้ย

จำเลย ท้า สัญญา กู้เงิน เขาไป ใน สัญญา ใช้ คำ ว่า
ยอม เสีย คอกเบี้ย ให้ ตาม ขอรรมเนียม นั้น ศาลวินิจฉัย ว่า คีช
คอกเบี้ย ที่ กฎหมาย บัญญัติ ให้ เสียกัน เท่านั้น เท่านั้น หน้า ๓๘๕

เฉยจิตวิ
ตักทรัพย์

ใน เวลา ที่ จำเลย ทำร้าย โจร ทรัพย์ ของ โจร ได้ ตกอยู่
ใน บ้าน จำเลย ถ้า ใน ขณะ โจร จำเลย ได้ สับ เบียดทรัพย์
นั้น ให้ ลูบไป ขณะ นั้น ได้ ชื่อ ว่า จำเลย เจตนา ทุจริต คดี
เข้า บท ๒๘๘ ฐาน ตัก ทรัพย์ หน้า ๓๘๘

ทางน้ำ ค่าเสียหาย
วิธีพิจารณาจำเลยจะ

โจท จำเลย หารับ น้ำ ใน คลอง แห่ง หนึ่ง ทำ นา มา ด้วย กัน
น้ำ ทำ นา ของ ตัว ฝ่าย เดียว ไม่ได้
ค่าเสียหาย ซึ่ง เกิด ขึ้น ใหม่ ใน ระหว่าง คดี ยัง ไม่ ถึง ที่

สุด ถ้า ผู้เสียหาย ได้ ร้อง ขึ้น มา ใน ชั้น ศาลฎีกา ก็ อาจ จะ
ได้ ชัก หน้า ๓๘๒

ที่คืน กรรมสิทธิ์
ปกครอง

ที่ดิน เป็น ของ บิดา มารดา ๆ ภาย บุตร ปกครอง มา ด้วย กัน
หาก คน บุตร คน หนึ่ง รับ โฉนด ไร่ ชื่อ ตัว เป็น เจ้า ของ
แต่ ผู้ เดียว บุตร อีก คน หนึ่ง จะ ร้อง ว่า ที่ นี้ ยัง เป็น ส่วน
ของ คน ไม่ได้ หน้า ๓๕

ทำร้ายร่างกาย
วิธีพิจารณา

การวิวาท ทำร้าย ร่างกาย กัน ระหว่าง เมียน้อย กับ เมียหลวง
เมื่อ บาด เจ็บ ไม่ ดำ หัด แล้ว คดี เข้า บท มาตรา ๓๓๘ ถ้า เป็น คดี
ที่ เกิด ก่อน ใช้ กฎหมาย อาญา ถ้า เข้า ลักษณะ วิวาท ใน ครอบครัว
ครัว เอง เป็น คดี ความ แพ่ง หน้า ๕๓

นำที่นำสืบ
เดินเลื่อ

เมื่อ พลไฟ ที่ เติบ ใน นาน นำ ตาม ขรรค์ ต้อง มี คดี ละ ดอก
ชน ทั้ง หักยัด ต้อง เตรียม ตัว ร้อง เหตุ การ ที่ จะ เกิด ขึ้น จาก
ละ ดอก นั้น ถ้า ผู้ใด ต้อง เสีย หาย เพราะ คดี ละ ดอก ต้อง
นำ สืบ ความ เดิน เลื่อ บาง อย่าง ของ เรือนั้น มิฉะนั้น เรียก
ค่า เสีย หาย ไม่ได้ หน้า ๑๘๕

ของกัน วิธีฟ้อง

ก. ดั่ง สืบ ว่า ข. ถัก ทู พย จึง ร้อง ให้ จับ แด พวกร
ครุ ก็นำ เข้า ไป ที่ ข. ๆ ถอย หลัง หนี แด แล ความ พัน ก. ภาย ดัง นี้ ได้
ชื่อว่า การ ที่ ข. ทำ ไป นั้น เป็น การ บัง กั้น ภัย ภัย หน้า ๑๘๘

การ ฟ้อง คดี เพื่อ หวัง เอา ความ เกลี้ย บลุ่ม เป็น ข้อ ฐานะ
นั้น เป็น ส่วน วน กระบวน บิด อย่าง เก่า ก่อน ถ้า ยก มา ใช้ ใน ด้ มัย
นี้ ไม่มี คุณ หน้า ๑๘๘

ประกัน จ้างวาน ก. งานให้ ข. ประกัน ค. ในคดีอาญา ค. หลบหนีไป
 ความเสียหาย ค่าด ปรับ ข. ตาม สัญญา ก่อน ข. ใช้เงิน ให้ค่าด ข.
 พ้อง ก. ไม่ได้เพราะ เรียกว่า ข. ยังไม่ ได้ รับ ความ
 เสียหาย หน้า ๓๗

ประกัน จำได้โทษ เงินค่า ประกัน ค้ำ จำเลยใน คดี อาญา นั้น ไม่ใช่โทษ ปรับ
 อธิบายกฎหมาย เช่น พินัยหลวง ที่ ท่าน บัญญัติ ไว้ ใน กฎหมาย อาญา จะ ยก
 มาตรา ๓๗ ขมบังคับ ไม่ได้ หน้า ๖๕

ประกัน นายแห่ง เขา มีค พัน จำเลย ก่อน จำเลย จึง พันลง ไปบ้าง
 ถูก นาย แห่ง ค้าย ได้ ชื่อว่า จำเลย ทำการ บังคับ ไป เกิน กว่า
 เหตุ หน้า ๖๘

ปลอม ชื่อ โจท จะ พ้อง ว่า จำเลยปลอม ชื่อ โจทต้อง พิสูจน์ ว่า ใคร
 ทนาย ความ ปลอมให้ ได้ ค่าเงินว่าทำกันอย่างไรจึงจะเอาโทษได้ หน้า ๘๘
 ทนาย ความ ทำ กิริยา หลอกลวง อ้างวาง ชัด ทนาย เข้า
 ศาลทำให้ศาลหลงนั้น เป็นความประพฤตินอกทางศีลธรรม หน้า ๘๘

ปลอมหนึ่งข้อ ใน คดี ที่ ทา ว่า จำเลย ปลอม หนึ่งข้อ นั้น ถึง จะไม่ มี พยาน
 วิชาพิจารณา เห็น ก็ ดี ถ้า คดี มี เหตุ ผล ภาย นอก อัน ล้มเหลว มา รอบ
 ข้าง แล้ว ก็ คง โทษ จำเลย ได้ หน้า ๑๑๕

ผัวเมีย ขย่ำร้าง ชาย ทั้ง ร้าง หญิงไป อยู่ ที่อื่น เมื่อ หญิงไม่ ได้ ประพฤติ
 ตาม กฎหมาย ผัว เมีย มาตรา ๕๘ แล้ว ชาย หญิง หา ขาด จาก ผัว
 เมีย กัน ไม่ หน้า ๑๑๖

พยาน หลักฐาน คำ พยาน ที่ ให้ คาร ชัด จำเลย ว่า จำเลย รับ กับ พยาน ว่า ไป ปล้น เต เจ้าทรัพย์ตาย นั้น พัง เป็น หลักฐาน ใน คดี ไม่ได้ หน้า ๓๐๒

คำ ชัด ของ ผู้ ร้าย อันไม่มี หลักฐาน ประกอบ ให้ ชอบ ด้วย ฟันของ ศตอง วินิจฉัย นั้น พังเป็น หลักฐาน ใน คดีไม่ได้ หน้า ๗๕

พยาน วิธีพิจารณา ใน คดี ที่ อัยการ เป็น โจทก์ ว่า จำเลย รับ อัน จำเรา หญิง นั้น ถึง แม้ โจทก์ จะ มี พยาน แต่ หญิง คน กต่าง คน เดียว กัด ก็ ยัง เป็น เหตุ ให้ ศาล ยก คำ หญิง คน กต่าง อัน วินิจฉัย ลงโทษ จำเลย ได้ หน้า ๕๗

พิเคราะห์ คำดำพิง โจทก์ ถูก ฟัน มีบาดแผล ต้อง รักษาตัว อยู่ เดือนเศษ นั้น จะ เรียกว่า ถูก ประทุษร้าย อย่าง ลำหัดตาม กฎหมาย ลักษณะ ขาญา มาตรา ๒๕๐ ข้อ ๗ นั้น ไม่ได้ หน้า ๓๒๗

พ้อง เคลือบคลุม พ้อง ว่า ชาย กระทำ ชู้ ด้วยเมีย ของ คน ใน พ้อง ไม่ กล่าว ว่า กระทำ ชู้ กับ เมีย วันใด นั้น ได้ ข้อ ว่า เป็น พ้อง เคลือบ คลุม

ใน คดี ที่ ศาล ตัดสิน ให้ ผัว เมีย หย่า กัน นั้น ถ้า มี บัญชี ว่า จะ ขาด กัน เมื่อ วันใด ต้อง ถึง วันที่ ศาล ตัดสิน คำพิพากษา หน้า ๓๗๓

ยึดทรัพย์ รับผิดชอบ เจ้าพนักงาน ยึด ทรัพย์ เขา ผิด นั้น จะ ต้อง รับผิดชอบ ชอบ ต่อ ชอบ ค่าเสียหาย เมื่อได้ ทำ การ โดย เงินแท้ หรือ หดะ หดอม ต่อ หน้า ที่ หรือ ได้ กระทำ ไป โดย คน ของ หน้า ๒๐๓

ยกยอก ^๕ฐานฟ้อง

ก. สัญญา กับ ข. ว่า จะหา ของ มา ขายให้ แล้ว รับเงิน
ด่อง นำไป ภายหลัง กลับ ปฏิเสธ ว่า ไม่ได้ รับ เงิน ไป ดังนี้
ก. มีความ ผิด ฐาน ยก ยอก หน้า ๓๗

ฟ้อง ว่า จำเลย กระทำ ผิด ฐาน ข้อ พิจารณา ได้ ความ ว่า
ยก ยอก ค่า ดอง โทษ จำเลย ได้ เพราะ เป็น ความ ผิด ประเภท
เดียวกัน หน้า ๓๗

ยิว โทษะ

โจท. ถาม จำเลย ว่า เป็น อย่างไร จึง เขาไม่ ของ ข้ำ มา
ทั้ง นี้ เป็น ทริยา กต ๕ ฆม เหน ด้วย เหตุ ๕ นี้ ไม่ เป็น อกรรม ถ้า
เกิด เหตุ ทำร้าย กัน ฆม ก็ เป็น เหตุ ปราณี ยจำเลย ได้ หน้า ๓๕๐

หลายกระทง

จำเลย กอด บัด้า ช่างแดง ม่วง ๆ สิบ หุดุด จำเลย กับ ดบ
ถูก หู ช่างแดง ม่วง บาด เจ็บ แล้ว จับ มา กัก ฆง ได้ ดังนี้ ได้ ๕๕
ว่า จำเลย กระทำ ผิด หลาย กระทง หน้า ๕๕๐

ลักทรัพย์

ของ กกลาง ที่ เป็น ของ ร้าย คก อยู่ แก่ ผู้ โต ถึง ผู้ นน

วิธีพิจารณา

จะ แสดง ความ บริสุทธ ไม่ ได้ ก็ ไม่ เป็น ข้อ ที่ จะ ให้ ค่า ต วิญจณัย
ว่า ผู้ นน เป็น ผู้ ร้าย ตัก ทรัพย์ เสมอ ไป หน้า ๕๖

ลูกหนี้

ลูก หนี้ ที่ ไม่ ไร คน ต้ม ละตาย มี อานาจ เชือก ไร หนี้ ให้
แก่ เจ้า หนี้ คน หนึ่ง คน โต ได้ เมื่อ หนี้ สิ้น ราย นน ไม่ ได้ เกิด
ขึ้น โดย การ ข้อ เจ้า หนี้ คน หนึ่ง หน้า ๕๕

หลักวินัย

เจตนา สุภายิต

วิธีพิจารณา

อันว่า จะ เล็ง เจตนา คน ดี หรือ คน ร้าย นั้น ต้อง ซากัรบ
พิจารณา ฤทธิยา อากาโร ที่ ผู้ นั้น ได้ ทำ ลง ไป ใน ขณะ นั้น เป็น ประ
มาณ หน้า ๓๐๗

ใน คดี ที่ ไม่มี แก่น สาร นั้น ใน การ บังคับ บัญชา คัด
ควร ต้อง จัดการ โดย เครื่อง วัต ให้ เป็น ไป ตาม วิธี พิจารณา
มาตรา ๕๓-๕๔-๕๕ หน้า ๒๒๕

การ ที่ เขา ค่ำ พยาน ใน ส่วน หนึ่ง ไป เทียบ เทียบ พง ใน คดี
อีก เรื่อง หนึ่ง นั้น เป็น วิธี ปฎิษา ความ โดย สระ พ่วง หน้า ๒๓๐

วิธี คัด ลุง จะ ปฎิษา ยก คำ วินิจฉัย ของ คัด ต่าง ใน ข้อ
เท็จจริง นั้น ถ้า ไม่ แสดง เหตุ อัยจง โต ขึ้น ลง ดัง แล้ว เป็น
การณ ไม่ ชอบ ด้วย วิธี พิจารณา หน้า ๒๔๓

ใน คดี ที่ หา ว่า จำเลย ปล้ำ ช่มชู้น กระทำ ซ้ำ เรา หญิง ใน บ้าน
เรือน นั้น ไม่ ใช้ ความ บ้านเมือง อัยการ พ้องร้อง ไม่ ได้ หน้า ๒๐

ชั้น เดิม จำเลย ให้ การ ปฏิเสธ ครั้น พิจารณา ได้ ความ
จริง แล้ว จึง รับ สารภาพ เช่น นี้ ไม่ เป็น เหตุ ควร ปราณี
ตาม มาตรา ๕๘ หน้า ๕๒

โจท พ้อง จำเลย โดย ไม่ มี คำ ขอ ว่า ให้ ลงโทษ จำเลย ตาม
กฎหมาย บท โท แต่ ล้า ใน พ้อง กล่าว ถึง คดี เดิม ซึ่ง ได้ อ้าง
บท กฎหมาย ไว้ แล้ว ก็ ไม่ เรียก ว่า พ้อง เกลือบ กลุ่ม ทำให้
จำเลย หลง แก้ หน้า ๓๐

วิธีพิจารณา
ชุกถรณ์ ฎีกา

ใน คติ ที่ จำเลย ฝ่าย เดียว ทด เกณฑ์ ๑ ถวาย ฎีกา นั้น คัด
ฎีกา มี จำนวน ใน การ แก้ โข บท ก็ ดี โทษ ก็ ดี อัน คัด ต่างต่าง
มาไม่ สม แก่ รูป ความ แด บท พระอัยการ โดยไม่ ต้อง ฮาสร้อยคำ
ขอ ของ โจท

หน้า ๑๕๘

วิธีพิจารณา
ขาดผล

การ ที่ จะ ปฎักษา อ่าง บท ๒๕๖ ข้อ ๘ ลงโทษ จำเลย นั้น
ต้อง ให้ ได้ ความ ว่า ผู้ ต้อง บาดเจ็บ มี ฮาการ ทน ทุกระเวทนา
กัถ์ ประกอบด้วย เลี้ยงชีพ ไม่ ได้ เกิน กว่า ๒๐ วัน

หน้า ๒๕๗

วิธีพิจารณา
พยานเหตุผล

ใน คติ ชุกฤษฎี โทษ นั้น แม้ จะ ไม่มี พยาน เห็น ใน
ขณะที่ จำเลย กระทำ ร้าย ก็ ดี ถ้า คติ มี เหตุ ผล ภาย นอก
ล้อมรอบ ทั้ง บัง ฮัด ว่า จำเลย จำนวน แก่ พยาน แล้ว ก็ ลง โทษ
จำเลยได้

หน้า ๒๓๖

วางเพลิง
พยายาม

การ วาง เพลิง ดอบ เผา บ้าน เรือน เขา นั้น เมื่อ เพลิง ได้ คัด
ลุก ขึ้น แล้ว แต่ หาก เจ้าพนักงาน ดับ เลี้ยงทัน เช่น นั้น หาเรียก ว่า เปน
ความผิด ฮาน พยายาม วาง เพลิงไม่

หน้า ๒๒๘

วิธีพิจารณา
อำนาจศาล

การ ที่ จะ วินิจฉัย คติ ที่ เกี่ยว กับ ฮานาจ คัด ทหาญ
คัด ยุติธรรม นั้น ต้อง ก่อ พ้อง โจท ที่ ได้ ยื่น เปน สำคัญ
และ ตาม ฮารมดา คัด ยุติธรรม มี ฮานาจ พิพากษา คติ ได้ ทุก
คดีบท

หน้า ๒๐

ใน คติ ที่ พล ทหาญ ก่อ เกิน ฮัตตรา ต้อง หา ว่า หลัก เลี้ยง
ราชการ ทหาญ นั้น คัด หดวง ใน กระทรง ยุติธรรม มี
ฮานาจ ฮาระได้

หน้า ๒๐

วิธีพิจารณา
คำให้การ

ใน คดีอาญา ที่ จำเลย ให้การ ปฏิเสธ ข้อหา ของ โจท
โดย ไม่มี ข้อ คัดลั อย่างไร นั้น จำเลย จะ นำ สืบ พยานไม่ได้
เพราะไม่มี ประเด็น ที่ จะสืบ ว่า อย่างไร หน้า ๒๘

วิธีกำหนดโทษ
อธิบาทกฎหมาย

กฎหมาย มาตรา ๓๖ นั้นห้ามไม่ให้เพิ่มโทษยิ่งกว่ากำหนด
โทษ ที่ จำเลย ได้ รับ อยู่ แล้ว ไม่ ได้ ประสงค์ ความไปถึงการ
ที่ศาล จะวาง บท ลง โทษจำเลย ใน คดี อื่น เรื่องหนึ่ง หน้า ๓๒

วินิจฉัยตัวการ
พรรคพวก

นายเบี้ย กับ พวก เกิดวิวาท กับ นายพลอย นายเบี้ย แห่ง
นายพลอยตาย พรรคพวก ของ นายเบี้ย หก เป็น ตัวการ ฐาน
ฆ่าคน ไม่ หน้า ๓๒๕

สัญญา กพรพัย

บิดาทำสัญญา กพรพัย ให้แก่บุตรคนหนึ่ง โดยมีผู้ตักหนึ่งเป็น
หลักฐานนั้น เป็นสัญญาพึงได้ โดยชอบด้วยกฎหมาย หน้า ๓๓๔

สัญญา เว้นหอ

ลักษณะ สัญญา แต่งงาน สมรส นั้น ผู้ใหญ่ ฝ่ายชาย แล
หญิง เป็น ผู้ สัญญา แทน เจ้าสาวแล้ว มี ชำนาญ พ้องร้อง กัน
ได้ ก็ชน แต่งงาน สมรส หน้า ๒๕๓

ฝ่ายชาย สัญญา ว่า จะ ปลดถอนหอ ให้แก่ ฝ่ายหญิง
สัญญา เช่นนี้ ถ้าไม่ ได้ ปลดถอน ท่างาน สมรส แล้ว ฝ่ายใดจะ
ฟ้อง กัน ไม่ได้ เพราะ ต้นนำที่ ผู้ใหญ่ ทั้ง ๒ ฝ่าย หน้า ๒๕๓

สัญญา จำนำ
รับ ผิดชอบ

อนุ ภรรยา ลักษณะดีสำคัญ ของสามี ไม่ เปลี่ยน เป็น ชื่อ
ของตน แล้ว ไปทำ สัญญา จำนำไว้ กับ โจท ดังนั้น สามีต้อง
รับ ผิดชอบ ใน การ จำนำ นั้น ด้วย เพราะ ผล ของ การจำนำ
นั้น ได้เกิดขึ้น เพราะ สามี ทำให้ โจทหลง หน้า ๒๔๑

สัญญา โอนหนี้

ก. เป็น ลูกหนี้ ข. ๆ เป็น ลูกหนี้ ข. ทั้ง ๓ คน ตก
ของโอนหนี้ ของ ก. ให้มา เป็น ลูกหนี้ ของ ข. ก. ไม่ ใช้เงิน
ให้ ข. แต่ กลับ บอก ให้ ข. ใช้เงิน ให้ ข. ไป ก่อน
ข. ยอม ใช้เงิน ให้ ดังนี้ ศาลวินิจฉัย ว่าสัญญา โอนหนี้ กั้น ใน
ชั้นแรก เป็นอันเลิกกันไป โดยมีสัญญาใหม่ กั้นแล้ว หน้า ๑๓๓

สารภาพ

เหตุปราศรัย

จำเลย ให้การ รับใน ชั้น ศาล เบื้องต้น ได้ด้วย กลับ ปฏิเสธ
ใน ศาลอาญา ใน สคดี ที่มี เหตุผล ประกอบ รอบข้าง ได้
ความจริง กระทั่ง ถึง ถึง สืบ นั้น ถ้า จำเลย รับ ตามเดิม ก็
ลดโทษ ตาม ประาณีย์ ได้ หน้า ๑๕๕

สัญญา ประกัน

ก. ทำสัญญา รับตั้ง ไม่ ให้ กรม ทหาร ข. เป็น ประ
กัน แล้ว ก. ทำสัญญา กับเงิน ให้ ข. ไว้ บับ ห้าง สัญญา
นั้น ไม่ เป็น การ มีผล ก. มิ ได้ หน้า ๑๖

สัญญา

เจ้าของ ที่ดิน สัญญา แก่ คนกลาง ของตน ว่า เมื่อ ขาย ที่
ดิน ให้ แก่ คนใด ได้ ราคา สูงกว่า ราคา ที่คนกลาง ของฝ่ายหนึ่ง
ได้ กำหนด ไว้ จะ ให้ ประโยชน์ ถึงหนึ่ง เช่นนั้น ได้ ชื่อ ว่า เป็น
สัญญา กระทำให้ เสีย ความยุติธรรม ใช้ ไม่ ได้ หน้า ๒๕

นายดี พุด หุดกวดง อ้าแดง อ้าฮาย ๑๐ ปี อั้ง ถ้า ไม่
ทำ สัญญา ขาย ที่ดิน ให้ นายดีแล้ว จะ อั้ง ให้ อคตยาก อ้าแดง
อ้า เจ้า ทาน และ กัด ร้าย จึง ทำ สัญญา ขาย ที่ดิน ให้ นาย
ดี ไป เช่นนั้น ได้ ชื่อ ว่า เป็น สัญญา ไม่ บริสุทธิ์ พัง มิ ได้
ตาม กฎหมาย หน้า ๑๗๕

เหตุปรานี

จำเลย ว่า เขาคาย แล้วหนี ไปบวช เป็น ภิกษุ ถ้าจำเลย
ประพฤติ พรหมจรรย์ เรียบร้อยดี มีคุณความดี ใน ศาสนา ชั่ว บ้าง
แล้ว เป็นเหตุ ให้ ทรง ปรานี ยังกโทษได้ หน้า ๒๐๗
การ ที่ จำเลย ประพฤติ สุภาพดี มาแต่ กาล ก่อน นั้น ถ้า
ความผิด ของ จำเลย ไม่ ร้ายแรง ก็ ยก เป็น เหตุ ปรานี
ตาม บท ๕๘ ได้ หน้า ๕๐

จำเลย ให้การ รับ สารภาพ ว่า ได้ หนี จากที่คุมขัง ไป
จริง คำรับ เช่นนี้ ไม่ เข้มบท ๕๘ ที่ควร ปรานี หน้า ๓๒๖

อายุความ อธิ

อายุความ ใน คดี ที่หา จำเลย กระทำ ผิด พระราชบัญญัติ
อาชกร การพนัน นั้น ต้อง ถัด ตาม บท ๗๗ ข้อ ๓ แห่ง
กฎหมาย อาญา หน้า ๑๐๕

อนาถา วิธิ
พิจารณา

การ ที่ จะ อนุญาต ให้ ผู้ใด ว่า ความ ช่าง คนอนาถา ได้นั้น
ต้อง ได้ ความ ว่า ผู้ นั้น เป็น คน ที่ ยากจน คน ไร้ หา ที่ พำนัก มิ
ได้ จริง ๆ มิฉะนั้น ไม่ ต้อง ด้วย ความ ประสงค์ ของ พระราช
บัญญัติ หน้า ๗

อนาจาร

ชาย เข้า ปล้ำ หญิง ที่ บนเวที บน หญิง ใน เวลา กลางวัน ได้
ชื่อว่า ชาย กระทำผิด ฐาน ทำ อนาจาร หญิง มีโทษ ตามกฎหมาย
ลักษณะ อาญา มาตรา ๕๕๐ ทา ไร่ ฐาน พยายาม ช่มฉิ้น ทำ ชำ
เรา ไม่ หน้า ๑๐

เฮเยนต์	วิธี	เฮเยนต์ พ้อง ความ แทน นาย	ต้อง มี หลักฐาน สำคัญ
พิจารณา		ตำแดง ให้ ชัด ว่า นาย ได้ สั่ง ให้ พ้อง	ไม่ ฉะนั้น แล้ว พ้อง
		คดี ไม่ ชัด	หน้า ๕๒
อนาถา		ทว่า ที่ จะ อนุญาต ให้ ผู้ใด ว่า ความ อย่าง คน อนาถา นั้น ความ ความ ประสงค์ ของ กฎหมาย อนุญาต ให้ ร้อง ฐาน อนาถา แต่แก่ คน ที่ ค้น ไร่ คับ แค้น ถูก กตริ ใน คดี อัน มี มูล ควร พิจาร ณา ได้ จริง ๆ	
			หน้า ๓๓๘

คำพิพากษา ที่ ๒๗ พ. ศ. ๒๔๕๕

การพนัน

ชาย ของ โดย ให้ ผู้ ช้อ เสี่ยง ทาย ตาม เกรท บ้าง เชื้อ ผ มื่อ
บ้าง นั้น เป็น วิถี เล่น การ พนัน เขา ใน ประเภท ๒ ที่ ต้อง
ห้าม ตาม กฎหมาย

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรรมการ ตรวจ ฎีกา จำเลย
อุทธรณ์ คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์
ใน คดี ระหว่าง กรม กอง ตระเวน โจท
จีนฮุน จำเลย

ข้อ โจท หา แด่ จำเลย ให้ การ แก่ เป็น ส่วน ณ ว่า จำเลย ชาย ถูก กัด ให้ ผู้
ช้อ เสี่ยง เกรท ที แต่ ร้าย เมื่อ ถูก กัด ลง หุด มุหมาย เลข ไต่ ผู้ กัด
ได้ ของ ตาม เสนอ นั้น เป็น การ ค้า ชาย ของ โดย ชรรมา ศาล โบริงสา ที่ ๓
ตัดสิน ว่า วิถี เล่น ถูก กัด นี้ ไม่ มี ชื่อ ระบุ ว่า เป็น การ พนัน ใน กฎ เล่น ขดี
นครบาล จึง ให้ ยกฟ้อง โจท เสีย ฝ่าย ศาล อุทธรณ์ ลง เน้น เห็น ว่า ความ
ประพฤติ ของ จำเลย เป็น วิถี เล่น การ พนัน คล้าย กับ จีน ฆลาก เป็น ความ

ผิด ตาม พระราชบัญญัติ ฆาทร การ พนัน ศก ๓๒๐ หมวดที่ ๒ โดยมี ได้รับ อนุญาต
ก่อน จึง ตัด สิน ให้ ปรับ จำเลย เป็น เงิน พินัย ๕๐ บาท

จำเลย ทูล เกณฑ์ ฯ ถวาย ฎีกา ทูลวง สฤษดิ์ศุภ พิจารณ์ ผู้ พิจารณา
คดี นี้ ลง ชื่อ รับ รอง โฉม ฎีกา สั่ง ขึ้น มา ว่า เป็น ปัญหา กฎหมาย

กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ พิศุทธ ตรวจ จำนวน และ บท กฎหมาย ตลอดจน
ใน กฎ เสนอบดี นครบาล ประกาศ แล้ว เมื่อ วันที่ ๓๓ กุมภาพันธ์ ศก ๑๒๓๓ ซึ่ง
ท่าน ให้ นับ เหมือน ส่วน หนึ่ง แห่ง พระราชบัญญัติ ฆาทร การ พนัน ศก ๓๒๐ นั้น
ข้อ ๒ ประเภท ๒ มี คำ ว่า การ พนัน ตาม รายชื่อ ที่ ถัดไป นี้ ฎกา การ
พนัน ที่ เล่น ทำ ของ เดียว กัน ดังนี้ ต้อง ได้ รับ อนุญาต อาชญาบัตร ก่อน จึง
เล่น ได้ ใน กาล มี นัก ขัดถูกษ์ เป็น ต้น ข้อ วินิจฉัย บัด นี้ มี ว่า การ ขาย
ตุก ถัด นี้ เป็น คำ ขาย ของ โดย ขรรพตา ฎกา เป็น วิ ธี เล่น การ พนัน โดย
ยัก ย้าย ใช้ เครื่อง เล่น หลีก เลียง ให้ แปลก ไป ไม่ ต้อง ชื่อ ขึ้น ท่าน ระบุ ไว้
๓๖ ชื่อ ว่า ต้อง ห้าม กรรมการ ศาล ฎีกา เห็น เป็น อัน หนึ่ง แน่ ว่า กิริยา ที่
จำเลย ประพฤติ ดังนี้ เป็น อัน เล่น การพนัน โดย ท่านของ เดียว กัน กับ ประเภท ๒
ตาม ที่ ได้ ออก ชื่อ ไว้ ใน กฎ นั้น ถ้า แม้ คำ ว่า การพนัน ที่ เล่น โดย ทำ ของ
เดียว กัน ดังนี้ มิ ได้ มี แจ่งชัด ใน กฎ เสนอบดี ก็ น่า ที่ จะ พง ให้ งวียงง สงสัย
ไป ได้ บ้าง แต่ คำ บรรพที่ นั้น ท่าน ลงไว้ ให้ ปรากฏ โดย ชัดเจน โดย ท่าน
ประสงค์ เจาะจะ บัง กัน ทล หมาย วิ ธี หลีก เลียง พระ ราชบัญญัติ อย่าง เช่น
กิริยา ที่ จำเลย ทำ มา นี้ ไม่ ไร ขึ้น โทด เลย การ เล่น โท ๆ ไม่ ต้อง ตรง กับ
รายชื่อ การ พนัน ๓๖ ชื่อ ที่ ระบุ ไว้ แต่ เป็น กิริยา อัน เล่น โดย ทำ ของ

ดูๆ ก็ยังกัน มีลักษณะ เลี้ยง เคราะห์บ้าง เชื้อ ฝีมือบ้าง แขน ทาง ยัด ใจ
นัก เอง ให้ เกิด โดน แด หอง แด หมก มุ่น เถ่น ไป โดย ไม่ คิด ได้ เสีย หนัก เข้า ใน
ประเภท ๒ นี้ ได้

ขอ ศรัทธ ความ วิจิตร ฉัย ดังนี้ จึง ตัด ติน ขึ้น ตาม คำต อุทธรณ์ ให้ ยก
ฎีกา จำเลย เสีย แต่ เครื่องเล่น ซึ่ง คำต ยัง ไม่ ได้ ตั้ง ให้ รับ ความ มงครา ๓๓ แห่ง
พระ ราชบัญญัติ นั้น ให้ พนักงาน ยึด เครื่องเล่น ดังนี้ ๆ ไว้ เป็น ของ หอง
หนึ่ง พนักงาน กรม กอง ตระเวน ได้ คำ เนื่อ ราชการ ตาม นำ ที่ โดย ความ
ถ่ม่อม ตะ ไม ห้าม จำเลย ก่อน แล้ว ไม่ พัง จึง ได้ จับกุม เขามา ถัดว่า หวงใจ
ว่า ใน กอถ ข้าง นำ เมื่อ ได้ คำ วิจิตร ฉัย ใน ฎีกา ฉัย นี้ แล้ว ก็ คง จะ รักษา
นำ ที่ โดย ความ ช่อน โยน เช่น เป็น มาแล้ว ไม่ จับกุม โดย ไครม กรรม ให้ เป็น
ปากเสียง แก่ ผู้ ที่ ยัง เพลิน เถ่น การ พนัน เช่นนี้ ขอบุ โดย มิ ได้ เฉลียว ถึง ความ ผิด

ศาล ฎีกา วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๑๙๓๓

กรม ตัด ติน

พระยา กฤติกานถรรณกิจ

พระยา นรนนทินฤชากิจ

พระยา จักรปาณิศรีศีลวิฤทธิ

พระยา เกษมศุขการี

อธิบดี ทรง ปฤกษา

01/10/2565

คำพิพากษาที่ ๒๙ พ.ศ. ๒๔๕๕

กิน โปย

เสมีนเขียนหอยรับกิน โปย เสียไม่ส่งไปยังแขวงนั้น เป็น
ความผิดตาม พระราชบัญญัติอากรการพนัน ศก ๑๑๙ ถึง นาย
อากร จะ เป็น โจท ฟ้องเอง ก็ ต้อง ปรับ จำเลย เป็น พันย ไม่ใช้
สินไหมพินัยมิได้

มี พระ บรม ราช โองการ โปรดเกล้า ฯ ให้ตรวจฎีกาโจท ขุทธรณ์
คำพิพากษา ศาล ขุทธรณ์

โจท
จำเลย

ใน คดี ระหว่าง
จันท (บังคับ สยาม) ที่ ๑
โจท
จำเลย

จันท (บังคับ ฝรั่งเศส) ที่ ๑
โจท
จำเลย

จันท หลง จู ตระกูล หอย (บังคับ สยาม) ที่ ๒
โจท
จำเลย

จันท (บังคับ สยาม)
โจท
จำเลย

โจท ฟ้องต่อ ศาล ต่าง ประเทศ ทว่า โจท ที่ ๑ เป็น อากร หอย ก. ข.
มณฑล กรุงเทพ ฯ ศก ๑๓๐ จำเลย เป็น เสมีนเขียน หอย ตำบล ตีตัง ชัน ครั้น
ในวันที่ ๓ เมษายน ๑๓๐ มีผู้แหง หอย ตัว ๘. หนึ่งในพวก จำเลยได้ กิน โปย
เสีย หา ส่ง โปย แด เงิน ต่อ โรง หอย ไม่ รอ ให้ ส่ง โทษ ตาม พระราช บัญญัติ
อากร การ พนัน ศก ๑๒๘ มาตรา ๓ แต่ ให้ ปรับ จำเลย เป็น เงิน ๒๐๐ บาท

จำเลย ปฏิเสธ
01/10/2565

ศาลต่าง ประเทศ พิจารณาแล้ว เชื่อว่า จำเลย ได้ กิน โภขจริง ดัง โจท
ทก จึง พินาศษา ให้ ปรับ จำเลย เป็น เงิน ๕๐๐ บาท เป็น สิ้นใหม่ ถึง พินัย ถึง
ถ้า ไม่ มี เงิน เสียให้ จำได้ โทษ กำหนด ๖ เดือน กับ ให้ จำเลย เสีย ค่า ชนวน
เนียม แต่ ค่า ทนาย ความ ๕๐ บาท แทน โจท ด้วย

จำเลย อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ เห็น ชอบ ด้วย กับ คำ พินาศษา ศาล ต่าง
ประเทศใน ข้อ ความ ทั้ง จริง แต่ ศาล อุทธรณ์ เห็น ว่า ที่ ศาล ต่าง ประเทศ
ยก พระราชบัญญัติ เพิ่มเติม ออกกร การ พ้น ศก ๑๒๘ ขึ้น ปรับ นั้น ผิด เพราะ
พระราชบัญญัติ ศก ๑๒๘ เพิ่ง เสด็จ ถึง ผู้ ที่ กัง ตน เอง เป็น นายฮากกร หรือ
เรื่อง นี้ จำเลย ได้รับ อนุญาต เป็น เล่มียน เขียน หวย จาก นายฮากกร ซึ่ง ควร
ใช้ พระราชบัญญัติ ศก ๑๒๘ ขึ้น ปรับ เพราะ ฉนั้น ศาลอุทธรณ์ จึง พินาศษา
ให้ ปรับ จำเลย ตาม พระราช บัญญัติ ศก ๑๒๘ เป็น เงินพินัย ๘๐ บาท ถ้าไม่
มี เงิน เสียให้ จำได้ โทษ

โจท ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา เกียง ๒ ข้อ ๆ ๑ ว่า ควร ใช้ พระราช บัญญัติ
ฮากกร การ พ้น ศก ๑๒๘ ขึ้น ปรับ หาก ควร ใช้ พระ ราชบัญญัติ ศก ๑๒๘
ไม่ ข้อ ๒ ว่า เงิน ค่า ปรับ ควร เป็น สิ้น ใหม่ ได้ แก่ นาย ฮากกร เพราะ
เป็น คดี ล้วน ตัว แด ทั้ง พระราชบัญญัติ ก็ หา ประกาศ ว่า เป็น เงิน พินัย ไม่

กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ ตรวจ คดี เรื่อง นี้ แล้ว เห็น ว่า คดี นี้ เป็น คดี ที่
เกี่ยว ด้วย หนังสือ สัญญา ทาง พระราชไมตรี ระหว่าง กรุง สยาม กับ กรุงฝรั่งเศส
แต่ ข้อ ความ ที่ โจท ทูลเกล้า ฯ ถวาย ฎีกา นี้ เป็น ข้อ กฎหมาย ทั้ง ๒ ข้อ ซึ่ง
มี อรรถาธิบาย ทูลเกล้า ฯ ถวาย ฎีกา ได้

ปัญหา ที่ ศาลฎีกา จะ ต้อง วินิจฉัย ก็ คือ ที่ ศาลอุทธรณ์ ยก พระราช
บัญญัติ คดี ๖๖๘ ขึ้น ปรับ นั้น จะ ถูก ต้อง หรือ ไม่ เห็น ว่า ตาม ความ เห็น
ของ ศาลอุทธรณ์ นั้น ได้ อธิบาย ไว้ ถูก ต้อง แล้ว แต่ ส่วน เงิน ค่า ปรับ ให้
เป็น พิษ นั้น ถ้า ก็ เห็น ว่า เมื่อ พระราชบัญญัติ ไม่ ได้ บัง รั้ง ให้ เป็น ดิน
ใหม่ แล้ว ศาล จะ ปรับ ให้ เป็น ดินใหม่ ไม่ ได้ เพราะ ฉะนั้น ฎีกา ของ
โจทก์ ทั้ง ๒ ข้อ เป็น อัน เดียง ไม่ ขึ้น ควร ให้ ยก เสีย แต่ ให้ บัง รั้ง คดี
ไป ตาม คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ ทุก ประการ

ศาลฎีกา วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๑๙๕๑

พระยาฤทธิวิเศษศักดิ์
พระยานรเฑณีวิบูลย์ราชาภิ
พระยาจักรีปาณิศร์ศัตตวิตุต
มหาราช
พระยาเกษมศุภการี
สถินเนศวร์เศวตเนศวร์

พระยาภักดีสถานุกรณ กิจประภคณา
อธิบดี ทรง ทรงฯ แก้ว ไช้ เพิ่ม เต็ม

คำพิพากษาที่ ๕๑ พ.ศ. ๒๔๕๕

อนาถา วิธีพิจารณา

การที่จะอนุญาตให้ผู้ใดว่าความอย่างคนอนาถาได้นั้น ต้องได้ความว่าผู้นั้นเป็นคนที่ยากจนจนไร้หนทางที่พำนักไม่ได้จริงๆ มิฉะนั้นไม่ต้องด้วยคำสั่งของพระราชบัญญัติ

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกา
อุทธรณ์คำพิพากษาคัดอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ
ในคดีระหว่าง **ชัยการ เมืองชลบุรี** โจทก์
นายแม่ จำเลย

คดีนี้ โจทก์ฟ้องต่อศาลเมืองชลบุรีหาว่า เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๔๕๓
เวลากลางวัน จำเลยฉ้อโกงเงิน ๑๕ บาท กับ มีคตพ ๑ เล่ม ของข้าหลวงไป
ขอให้ลงโทษจำเลย

จำเลยให้การปฏิเสธว่าหาแต่ข้อดีอ้างฐานที่อยู่
ศาลเมืองชลบุรีพิจารณาเสร็จสำนวนแล้ว พิพากษาให้จำคุกจำเลย
มีกำหนด ๒ ปี

จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ พิพากษายืนตามคำพิพากษา
ศาลเมือง

จำเลย ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา ถิ่นบาทคน ว่า อนาคต
 กรรมการศาลฎีกา ได้ ตรวจ จำนวน เวียง นี้ แต่ได้มีคำสั่ง ไป ขึ้นหนังสือ
 ว่า ศาล เมือง ได้ ได้ ส่วน ความ อนาคต ยัง บก พร้อง อยู่ ถิ่นบาท คือ ขึ้นแรก
 เมื่อ ศาล ได้ ตัดสิน ลงโทษ จำเลย แล้ว จำเลย ได้ รวงเงิน ประกันตัว ๘๐๐ บาท
 ครั้น เมื่อ ศาล ข้างหลวง พิเศษ ตัดสิน ขึ้น ลง มา จำเลย ทำคำ ร้อง ขอ รวง
 เงิน ประกัน ตัว ว่าความ ขึ้น ฎีกา อีก ศาลเมืองไม่ อนุญาต จำเลย จึงได้ ทำ
 คำร้อง ขอ ถอนเงิน ประกัน แต่ มิได้ รับ เงิน จำเลย ได้ ลง ชื่อไว้ เป็น
 คำขัญ ครั้น ต่อ มา จำเลย ทำ ฎีกา ขึ้น ถิ่นบาท คน จำ เป็น คน อนาคต มี
 บิด จำเลย เป็น คน เข้ามา เป็น พยาน ขึ้นได้ลงน กรรมการ ศาล ฎีกา เห็น
 ว่า ศาลเมือง ละเลยไม่ได้ เสด็จถึง เงิน ประกัน ๘๐๐ บาท ซึ่ง ถอนไป เบียด ๆ
 นั้น เสด็จ ปล่อยให้ เล่น จำนวน อายวน ความ กัน แล้ว พัง ว่า จำเลย เป็น คน
 อนาคต ละ ตาม จำนวน ปรากฏ ว่า ทนาย จำเลย คบ คิด กัน ทำ ความ เท็จ
 หลอก ศาล จึง ให้ ศาล เมือง ได้ลงนใหม่ ชักฟ้อง ทนาย และ พยานทุก
 คน ใน เรื่องนี้ แล้ว ทำ คำ ชี้แจง ถึง จำนวน คน ขึ้น มา จะ ปล่อย ให้ ภายหลัง
 ครั้น วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๓๑๐ หลวงประเทือง คดีคำตัดสิน ผู้ พิพากษาศาล เมืองชตบุรี
 ได้ ได้ส่วน แต่ ทำคำ ชี้แจง ขึ้น มา ว่า พิจารณา คงได้ ความ ว่า จำเลย เป็น คน
 ไม่มี ทรัพย์สิน แต่ อยู่ ใน ความ ปกครอง ของ พ่อแม่ ๆ ได้ เป็น ผู้ อุปการะ
 ตลอด ใน คดี เรื่อง นี้ แต่ รับผิดชอบ ว่า การ ได้ส่วน อนาคตเดิม บก พร้อง จึง
 จำเลย อุปบัย เตียง หลัก เพื่อ จะไม่ เสียเงิน คำ รวมนิยม ยอม รับโทษ ขึ้น ศาล
 ขุทรวรณ ข้างหลวง พิเศษ เป็น เค็ด ขาดใน คดี เพื่อ ถอนเงิน ประกัน ๘๐๐ บาท
 แล้ว ถัดกับ คบ คิด ยอก ย้อน มา ทำ ฎีกา แต่ ทนาย จำเลย ก็ มิ มั่นคิด ด้วย

กรรมการ ศาลฎีกา เห็นว่า คน ชนิด ที่ เรียกว่า คนฉลาด ซึ่ง จะ อนุญาต ให้หลุดเกล้า ๆ ถวาย ฎีกาได้ นั้น ต้องเป็น คน ที่ ยาก จน ค้นไร่ หก ที่ ฟานัก มิได้จริง ๆ จึง เรียก ว่า คน ฉลาด นาย จำเลยใน คดี เรื่องนี้ เป็น คน ที่ มี บิดา มารดา เป็น ผู้ ปลูกกระทู ปลูกครอง และ บิดา มารดา ก็ มิได้ คัด ทั้ง ประ การใด ได้ คัด สอย ห้อย ตามให้ ต่อสู้ ความ ตลอดจน ชั้น ศาล อุทธรณ์ แล้ว จะ จึง ว่า จำเลย เป็น คน ฉลาด ต้องตาม พระราช บัญญัติ มิ ได้ เพราะ ฉะนั้น การ ที่ จำเลย อ้าง คน ว่า ฉลาด นั้น เป็น ชั้น ฟังไม่ได้ การ ที่ทำ มา แล้ว เป็น แต่ ขยาย จะไม่ เสีย ก่อ ขรรณนิยม ชั้น ฎีกาเท่า นั้น ให้ ยก ฎีกา ของ จำเลย เสีย ไม่ ยอม ฟัง ว่า เป็น คน ฉลาด ประการ หนึ่ง คำ ชี้แจง ของ ผู้ พิพากษาใน การ ได้ ส่วน ชั้น หลัง ซึ่ง ว่ามา ข้างต้น นั้น เห็น ว่า ๆ มา ชอบ แล้ว ควร ก็ เป็น แบบ อย่าง ใน การ ได้ ส่วน ความ ฉลาด ข้างหน้า ต่อไป และ ข้อ ที่ ทนายแก้ ความประพฤติ มีชอบ เป็น มัวหมอง ดังนี้ ให้ ผู้ พิพากษา เรียก มา ว่ากล่าว ตั้ง ข้อ แต่ให้ภาคทัณฑ์ ไว้ อย่าให้ ทำ เช่นนี้ เมื่อ มี คดี คราว นำ จะห้ามไม่ให้ ชั้น ศาล อีก ตาม เหตุนี้

ศาล ฎีกา วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๑๙๓๓

กรมสวัสดิ
 พระยา ฤทธิพิทักษ์
 พระยา นเรนทรวิชัย
 พระยา จักรปาณิศรวิจิตร

คำพิพากษาที่ ๕๗ พ.ศ. ๒๔๕๕

อนาจาร

ชายเข้าปล้ำหญิงที่บนเรือนหญิงในเวลากลางวัน ได้
ชื่อว่าชาย กระทำผิดฐานทำอนาจารแก่หญิง มีโทษตาม
กฎหมายลักษณอาญา มาตรา ๒๔๖ ทำใช้ฐานพยายามข่ม
ขืน ทำชั่วเร็วหญิงไม่

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรมการตรวจฎีกาจำเลย
อุทธรณ์คำพิพากษาคัดอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ
ในคดีระหว่ง นายเจิม โจท
จำเลย

โจทฟ้องต่อศาลเมืองสุพรรณบุรีหาว่า เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๔๕
เวลากลางวัน จำเลยบังอาจขึ้นไปปล้ำจะข่มขืนกระทำชั่วเร็วข้าแดง
หุ่ที่บนเรือนข้าแดงหุ่ ทำผิดทำพิเลียงเมืองสุพรรณบุรี ขอให้ลง
โทษจำเลยตามพระราชบัญญัติข่มขืนประเดณี มาตรา ๔-๖ แต่กฎหมาย
ลักษณอาญา มาตรา ๒๔๓ แต่ขอเรียกเบี้ยปรับอีก ๔๐๐ บาท

จำเลยให้การปฏิเสธว่ามีได้ข่มขืน คัดดูว่าจำเลยได้ตอบรักใคร่

กับ ข้าแดง หุ่น จน ถึง ได้ ร่วม สังวาส กัน มา นาน แล้ว เมื่อ วัน นั้น เสอีน ฮา
ของ ข้าแดง หุ่น ไป พบ จึง ได้ เกิด เหตุ เป็น คดี นี้ ขน

ศาล เมือง สุพรรณบุรี พิจารณา แล้ว ได้ ความ ว่า จำเลย ได้ พยายาม
จะ ช่ม ชืน กระทำ ซ้ำเรา ข้าแดง หุ่น จริง ดัง ข้อหา โจท
ตาม พระ ราช บัญญัติ ช่ม ชืน ประเด็นนี้ ปี ๓๓๘ แต่ กฎหมาย ดักษณ ฮาญา
มาตรา ๒๖-๒๘๓ ให้ จำคุก จำเลย มี กำหนด ๖ เดือน ส่วน เบี้ย ปรับ นั้น ให้
ยก เสีย

โจท ฮุทธธรม ศาล มณฑล นครชัยศรี เห็น ว่า กฎหมาย ดักษณ
ฮาญา ได้ ลบ ถ่าง พระ ราชบัญญัติ ช่ม ชืน ร่วม ประเด็นนี้ ปี ๓๓๘ เสีย แล้ว จะ
บังคับ ให้ ตาม ค่า ขอ ไม่ ได้ แต่ พิพากษา แก่ ค่า พิพากษา ศาล เมือง คือ
ให้ ปรับ จำเลย เป็น พินัย ๒๐๐ บาท แต่ ให้ จำเลย เสีย ค่า ขอรรมเนียม แทน
ข้าแดง หุ่น โจท ด้วย ฝ่าย ศาล ฮุทธธรม ว่า หลวง พิเศษ เห็น ว่า ตาม ทาง
พิจารณา คง ได้ ความ ปราบกฏ ว่า จำเลย ได้ พยายาม ช่มชืน จะกระทำ ซ้ำเรา
ข้าแดง หุ่น จริง แต่ ที่ ศาล ถ่าง ทั้ง ๒ ศาล ยก บทกฎหมาย ช้น ปฎักษา แด
ช้ แจง ต่าง ๆ นั้น ยัง หา ถูก ต้อง ไม่ เพราะ ถึง แม้ ว่า พระ ราช บัญญัติ
ช่ม ชืน ประเด็นนี้ คัก ๓๓๘ จะ มี กฎหมาย ดักษณ ฮาญา ทับ แต่ คดี เว็อง
นี้ ได้ เกิด ก่อน ที่ ได้ ประกาศ ให้ ใช้ กฎหมาย ดักษณ ฮาญา แด มาตรา ๘ ท่าน
บังคับ ไว้ ว่า ถ้า คดี ที่ ได้ เกิด ก่อน ใช้ กฎหมาย ดักษณ ฮาญา ปราบกฏ
ว่า ได้ พิพากษา ใน ขณะ ที่ ได้ ใช้ กฎหมาย ดักษณ ฮาญา นี้ ใช้ ให้ ผู้
พิพากษา เลือ ก ใช้ กฎหมาย ที่ มี โทษ เบา แก่ ผู้ ต้อง คดี เพราะ ฉนั้น ศาล นั้น

เห็นว่า พระราชบัญญัติ ชุม ชื่น ประเวณี ศก ๓๓๘ มีโทษมากกว่า กฎหมาย
 ตักขณ ชาฎยา จึงพิพากษา ให้จำคุก จำเลย มี กำหนด ๓ ปี แต่ให้ปรับ
 ให้ ชำแวง หุ่น เป็นเงิน ๓๐๐ บาท ตาม พระราชบัญญัติ ชุม ชื่น ประเวณี ศก
 ๓๓๘ มาตรา ๖ แต่ให้จำเลย เสีย ค่า ชรบธรรมเนียม แทน ชำแวง หุ่น จนครบ
 จำเลย ทด เล็ด ๑ ภาย ฎีกา

กรรมกร ชาว ฎีกา ได้ตรวจ อำนาจ เรื่อง น คดออก แลว ทาง พิจารณา
 คง ได้ ความ ต้ม ช้าง ฝ่าย โจทก์ ว่า จำเลย ได้ กอบ ปลัก ชำแวง หุ่น จริง เวลา
 นั้น ก็ เป็น เวลา กลาง ฉันทัก ๆ พยาน โจทก์ ได้ แล เห็น แล จำ หน้า จำเลย ได้
 ถนัด แต่ ได้ จับ ชุมมือ จำเลย ไว้ หาก จำเลย สบัด หลุด อิงหนี ไป โจทก์
 จำเลย ใน คดี เรื่อง นี้ ก็ ไม่ ใช้ ชุม โกล เขา เควี่ ฎีกา ฎีกา ฎีกา ฎีกา
 ของ กัน ทั้ง นั้น แต่ มา แดก ดำน้ำ ก็ ไม่ หัน หน้า เข่า ง้อ เข่า ประองคอง กันเลย
 คดี ชนิด นี้ ท่าน ว่า เป็น ความ ล้วน ตัว อาจ ประณี ประณอมกัน ได้ ถ้า
 ผู้ หลัก ผู้ โหญ่ ฝ่าย โจทก์ จำเลย ได้ หัน หน้า เข่า ประองคอง กัน บาน นี้ ก็ จะ
 เป็น คู่ช ด้วย กัน ทุก ฝ่าย ชาว ฎีกา ฎีกา ฎีกา ฎีกา ยัง เข้มงวด ใน สำ
 บัด ดำนวน อยู่ อย่าง เดิม เมื่อ คา ชน พรหม แก ไม่ ยอม แพ้ ไม่ ยอม ง้อจน
 ถูก แก ก็ ต้อง เข่า ลูก แต่ เหตุ ที่ เกิด แลว ใน คดี นี้ ฝ่าย ฎีกา เสีย หาย
 อย่าง เขา อย่าง น้อย ที่ ดัง ใน คดี นี้ คือ ประเวณี มี ได้ ถึง ทะเลียด ตัว เป็น
 แต่ เสีย ชวัญ ค่า พินาษา ศาล ฎีกา ฎีกา ฎีกา ฎีกา พิเศษ ปฎิกษา ฎีกา ฎีกา ด้วย
 บทกฏหมาย นั้น พอ พัง ได้ แต่ ฎีกา ที่ กำหนด โทษ ให้ จำคุก จำเลย นั้น ยัง
 แรง มาก คดี นี้ ฝ่าย ฎีกา มิ ได้ เสีย ตัว ที่ จำเลย ได้ กระทำ แต่ เพียง เท่า

นี้ ความผิด ของ จำเลย ต้อง ด้วย กฎหมาย ดั้งเดิม อาญา มาตรา ๒๕๖ เทียบ
กับ พระราชบัญญัติ ประเวณี ศก ๓๓๘ แล้ว บท ๒๕๖ เปรียบว่า

อาศรัย เหตุ นี้ จึง พิพากษา แก่ คำพิพากษา ศาล อุทธรณ์ ข้าง หอวง พิเศษ
เสีย ใหม่ ให้ คัด สิ้น จำคุก จำเลย มี กำหนด ๖ เดือน จำเลย นี้ ทำผิด
ครั้งแรก ควร ให้ งง ทน ลง อาญา ไว้ ตาม มาตรา ๕๓-๕๖ แห่ง ประ มวณ
อาญา แต่ ให้ จำเลย ทำ วิชาญ หญิง ๓๐๐ บาท กับ ให้ ใช้ คำ ฤชา ธรรม
นิยม แทน โจร ตอดอก ทุก คำต ด้วย

ศาล ฎีกา วันที่ ๓ มิถุนายน ๒๒๓

กรม สวัสดิ์

พระยา จักรปณิ ศรีศักดิ์สุทธี

พระยาภฤตคานกรณิ ธิจ

พระยา นวเนติบัญญัติ

พระยา เกษม ศุขการี

อธิบดี ทรงปลุกษา

คำพิพากษาที่ ๖๕ พ.ศ. ๒๔๕๕

กรรมสิทธิ์โฉนด ปกครอง

เจ้าของที่ดินแห่งใด ถึงจะมีโฉนดสำหรับที่ดินอยู่
ก็ดี เมื่อมีคนเช่าแย่งทำโดยอำนาจเป็นประจักษ์เกินกว่า
๙๑๐ ปีแล้ว เจ้าของที่ดินขาดกรรมสิทธิ์

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกาจำเลย
อุทธรณ์คำพิพากษาคัดอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ

ในคดีระหว่าง นายเถาสามี่ ข้าแดง ทับกรรมา โฉนด
นายยวงผู้ใหญ่บ้าน ข้าแดง งั่วย จำเลย

โฉนดฟ้อง คัดคัด เมืองสมุทรสงคราม เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๑๒๐
ขอให้ขับไล่จำเลยออกจากที่ดินแลเรียกค่าเสียหาย ๘๐ บาท โดย
กล่าวว่า ที่ดินตำบลบางจะเกรงรายนี้ มีนำโฉนดบิดามารดาโฉนดได้ยกให้แก่
โฉนดๆ ได้ปกครองทำกินมา ครั้นระหว่าง ค.ศ. ๑๒๕ ค.ศ. ๑๒๖ จำเลย
มาคัดจากในที่ดินของโฉนดประมาณ ๓๐๐๐๐ กับราคา ๘๐ บาท

จำเลยทั้ง ๒ ให้การต่อสู้ว่าที่ดินรายนี้เป็นที่ของวัด ๒๐๐ บาท หลวง
ปกวได้ให้ให้นายยวงเป็นผู้ดูแลให้คนเช่า ข้าแดง งั่วย เป็นแต่ผู้เช่า
คดี

ศาล เมือง สมุทรสงคราม พิจารณาแล้ว เห็นว่า ที่ ส่วน ราย นี้ เป็น ของ
โจทโดย มี นำ โฉนด แต่โจทได้ทอดทิ้ง ปล่อยให้จำเลยเข้าทำได้ ๒๐ ปีเศษ
แล้ว ตาม กฎหมาย ต้อง ถือ ว่า โจท ไม่มี ชำนาญ จะ ชำ ได้ จำเลย จึง ได้
พิพากษาให้ ยกฟ้องโจท

โจท อุทธรณ์ ศาล มณฑลราชบุรี พิพากษายืน ตาม คำพิพากษา ศาล เมือง
โจท อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ เห็น ว่า ที่ ส่วน ราย นี้ มี นำ
โฉนด โจท ได้ ปกครอง ทำ กิน อยู่ ใน ที่ ตอน ต้น ถึง ตอน ปลาย จำเลย
ได้ เข้า ทำ มา กว่า ๒๐ ปี ก็ ตี โจท ยัง ไม่ ขาด กรรมสิทธิ์ เพราะ โจท ยัง หวง
ห้าม อยู่ แต่ อ้าง คำพิพากษา ฎีกา ที่ ๑๗๘/๑๒๓ ที่ ๑๗๘/๑๒๓ จึง พิพากษา
ให้ ยก คำพิพากษา ศาล เมือง สมุทรสงคราม ศาล มณฑล ราชบุรี ห้าม มิ ให้
จำเลย เกี่ยวข้อง ใน ที่ ของ โจท เมื่อ จำเลย ได้ ปहुก เรือน อยู่ ใน ที่ ของ
โจท ก็ ให้ ชำ ได้ จำเลย แต่ ให้ จำเลย เสีย ค่า ชนม เนียม แทน โจท
ทั้ง สิ้น

จำเลย ทูต เกิด ๑ - ถวาย ฎีกา

กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ พร้อม กัน ตรวจ ส่วน งาน เรื่อง นี้ ตลอดจน แล้ว เห็น
ว่า แม้ ที่ ส่วน ราย นี้ จะ เป็น ของ โจท โดย มี นำ โฉนด ซึ่ง บิดา มารดา โจท เป็น
เจ้า ของ ก็ ตี แต่ ตัว โจท เอง ก็ ได้ ให้ กว เป็น พยาน รับ ว่า อ้าง งง ว่า จำเลย
ได้ เข้า แยก ทำ ใน ที่ ของ โจท ตอน วิชา มา ได้ ๒๐ ปี แล้ว พอ สันนิษฐาน
ว่า จำเลย ได้ เข้า ยึด ถือ โดย ชำนาญ เป็น ประทับ ช้ โจท ต้อง ขาด กรรมสิทธิ์
ไม่มี ชำนาญ ฟ้อง ส่วน คำพิพากษา ฎีกา ที่ ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ

อ้าง นั้น หักตรง กับคดี เรื่อง นี้ ไม่ ให้ ยก คำ พิพากษา คัด ชุทธรรม ฐำ
หลวง พิเศษ แด พ้อง โจท ยืน ตาม คำ พิพากษา คัด มณฑล ราชบุรี แด คัด
เมือง สมุท ดังคราม ให้ โจท เสีย ค่า ธรรม เนียม แทน จำเลย กับ ค่า
ทนาย ความ รวม ๓ ค่ำ ๕๐ บาท ด้วย

ศาล มีที่ ณ วันที่ ๖ มิถุนายน ๑๓๑๐

กรม สวัสดิ์
พระยาฤทธิพิทักษ์
พระยาพรเนติบัญญัติ
พระยาจักรวรรดิศรีวิชัย
พระยาเกษมศังการ

พระยาฤทธิพิทักษ์ ปฤกษา
อธิบดี ทรง ตรวจ แก่ โข เพิ่มเติม

คำพิพากษาที่ ๖๗ พ.ศ. ๒๔๕๕

ประกัน จำ ราน ความเสียหาย

ก. ราน ให้ข. ประกัน ส. ใน คดีอาญา ส. หลบหนี ไป ศาล ปรับ ข. ตามสัญญา ก่อน ข. ใช้เงิน ให้ศาล ข. พ้อง ก. ไม่ได้ เพราะ เรียกว่าข. ยัง ไม่ได้รับ ความเสียหาย

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกา จำเลย
อุทธรณ์คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ ข้างหลวง พิเศษ

ใน คดี ระหว่าง หม่อม ราชวงศ์ ยัม นายโยชน์ โจทก์
ข้าแดงหุน นายบุญ ผู้ใหญ่บ้าน จำเลย

โจทก์ พ้อง ศาล เมือง นคร นายก เรียก เงิน ๒๐๐๐ บาท จาก จำเลย โดย
หา ว่า จำเลย ได้ ราน โจทก์ ให้ ปรับ ประกัน ตัว นายแสง ซึ่ง ต้อง ทำ ใน ความ
อาญา ที่ ศาล เมือง นคร นายก แต่ จำเลย ได้ ทำ หนังสือ สัญญา ให้ โจทก์
ฉบับ มี ความ ว่า ถ้า นายแสง หลบหนี โจทก์ ต้อง ถูก ศาล ปรับ เป็น เงิน
เท่า ไฉ่ แล้ว จำเลย ยอม ใช้ ให้ ทั้ง ดั้น โจทก์ จึง ได้ ประกัน ตัว นายแสง
ออก จาก ที่คุมขัง บัด นี้ นายแสง หลบหนี ไป จำเลย มี ใจ แกล้ง ให้
โจทก์ ถูก ปรับ เป็น เงิน ๒๐๐๐ บาท โจทก์ จึง ต้อง ขอ ให้จำเลย ใช้เงิน ราย นี้
ตาม สัญญา

จำเลย ทั้ง ๒ ให้ การ ปฏิเสธ ใน ข้อ หนังสือ ประกัน แต่ อ้าง หุ่น ให้ การ ชี้แจง ต่อ ไป ว่า จำเลย ได้ จ้าง โจท เป็น ทนาย ว่า ความ แทน นายแดง แต่ ประกัน ตัว นายแดง เป็น เงิน ๓๐๐ บาท จำเลย ได้ สัญญา แต่ ว่า เมื่อ นายแดง ไม่ ให้ เงิน ค่า จ้าง ๓๐๐ บาท แล้ว จำเลย จะ รับ ใช้ ให้ เมื่อ นายแดง ออก จาก ที่ คู่ม ชัง ได้ แล้ว จำเลย ได้ ให้ เงิน แก่ โจท ไป ๗๕ บาท ยัง ค้าง อยู่ เพียง ๒๕ บาท เท่านั้น

ฐานพิจารณาได้ ความ ว่า อ้าง หุ่น ฎฯ อ้าง หุ่น จำเลย นี้ เป็น มารดา นายแดง แต่ อ้าง หุ่น ได้ รับ คัด ว่า หนังสือ สัญญา ที่ โจท อ้าง เป็น พยานนั้น อ้าง หุ่น ได้ ทำ ให้ ไว้ แก่ โจท จริง แต่ ส่วน นายบุญ นั้น คง ปฏิเสธ หนังสือ สัญญา เช่น ดัง คำ ให้ การ แต่ คัดได้ พิจารณา ถึง จำนวน ที่ โจท เป็น ประกัน ตัว นายแดง ก็ ได้ ความ ว่า คัด ได้ ทำ คำสั่ง ให้ ปรับ โจท ผู้ เป็น ประกัน เป็น เงิน ๒๐๐๐ บาท แต่ให้ จด รอกฎ ปรับ ได้ กว่า คดี เรื่อง นาย ประกัน ผู้ รับ รอง จะ ถึง ที่ สุด (คือ คดี เรื่อง นี้)

พิจารณา ได้ ความ ดัง กล่าว แล้ว นี้ คัด เมืองนครนายก จึง พินักษา ให้ จำเลย ทั้ง ๒ ใช้ เงิน ๒๐๐๐ บาท ให้ แก่ โจท แต่ ให้ เสีย ค่า ขรรณนิยม แทน โจท

จำเลย ทั้ง ๒ ยุทธธรณ์ คัดมณฑลปราจีน เห็น ว่า คดี ส่วน ตัว อ้าง หุ่น นั้น ไม่ มี ปัญหา ที่ จะ สงสัย เพราะ อ้าง หุ่น ได้ รับ ตาม หนังสือ สัญญา นั้น แล้ว แต่ ส่วน นายบุญ นั้น เห็น ว่า พยาน โจท ยัง ไม่ เพียง พอ จึง พินักษา แก่ คำ พินักษา ของ คัด เมืองไม่ ให้ นายบุญ ต้อง รับ ผิดชอบ ส่วน ความ ขึ้น คง พินักษา ขึ้น ตาม คัด เมือง

โจทก์ แด นายบุญ ย่อม ตาม คำ พิพากษา ของ อุทธรณ์แต่ ข้าแตรงุ่นผู้
เดี่ยว คำต อุทธรณ์ว่าหตวงพิเศษ พิพากษา คดี ยื่น ตาม คำ พิพากษา คำต
มณฑล

ข้าแตรงุ่น ทูลเกล้าฯ าว ถวญฎีกา

กรรมการ คำตฎีกา ได้ พร้ม ถิ่น ตรวจ คดี เรือง นี้ เสร็จ แล้ว เห็น ว่า
แม้ จะ ได้ ความ ว่า ใน คดี ที่ โจทก์ ประกัน ตัว นายแดง คำต จะ ได้ มี คำตัง
บังคับ โจทก์ ให้ ไรเงิน ตาม หนังสือ ประกัน แต่ให้ รอ การ เร่งรัด ได้ แล้ว ก็ดี
แต่ ก็ ยัง เห็น ว่าโจทก์ ยัง ไม่มี อำนาจ ที่ จะ พ้อง ใน เวลา นี้ ได้ เพราะโจทก์
ผู้ ประกัน ยังไม่ ได้ เสีย หายไป ตาม ที่ คำต บังคับ แต่ อย่างใด เพราะ ฉนั้น
จึง เห็น ควร ให้ ยก พ้อง ของ โจทก์ แด คำพิพากษาคำต ต่าง เสีย คำ ชรวม
เนียมให้ โจทก์เสีย แทน จำเตยจง ควร

คำตฎีกาวันที่ ๑ มิถุนายน ๑๓๓๓

กรมสวัสดิ
พระยาฤทธิการุณกิจ
พระยานเรนธิบัญชา
พระยาจักรปาณิศวิคิดวิศทธิ
พระยามหิธร
พระยาเกษมศารท
ถินเนอว เดอเนอว

พระยา ฤทธิการุณกิจ ปฤกษา
อธิบดี ทรง ตรวจ แก้ว ไรเพิ่มเติม

คำพิพากษาที่ ๗๒ พ.ศ. ๒๔๕๕

วิธีพิจารณา อำนาจศาล

การที่จะวินิจฉัยคดี ที่เกี่ยวกับอำนาจศาลทหาญ ศาล
ยุติธรรม นั้น ต้องถือฟ้อง โจทก์ ที่โดยน เป็นสำคัญ และตาม
ธรรมดา ศาลยุติธรรม มีอำนาจพิพากษา คดี ได้ทุกตัว บท

ในคดีที่ พดทหาญของเกิน ข้อว่า ต้องหาว่า หลีก เลี่ยง ราช
การ ทหาญนั้น ศาล หลวง ใน กระทรวงยุติธรรม มีอำนาจ ชำระ ได้

มี พระบรมราช โองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรมการตรวจฎีกา โจทก์ อุทธรณ์
คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ ชำระเฉพาะพิเศษ

ใน คดี ระหว่าง อัยการ มณฑล นครราชสีมา โจทก์
นายตัน นายฮุด จำเลย

เดิม พนักงาน อัยการ มณฑล นครราชสีมา เปน โจทก์ ฟ้อง นายตัน นายฮุด
ว่า หลีก เลี่ยง ราชการ ทหาญ คือ กรมการ อำเภอบัก สงไชย ได้นัด จำเลย
เพื่อ จะ ส่ง คดี ต่อ มณฑล ใน วันที่ ๑๐ สิงหาคม คศ ๑๒๘ จำเลย ได้ ทราบแล้ว
หา มา ตาม กำหนด นัด ไม่ จึง ขอ ให้ ศาล ลง โทษ จำเลย ตาม พระราชบัญญัติ
ลักษณะ เกณฑ์ ทหาญ คศ ๑๒๕

จำเลย ให้การ ภาคเถียง ยก เหตุ อรรถกถายว่า ฝนตก วันยังค่ำ น้ำท่วม ทาง
มาไม่ได้ จึง ไม่ได้ มา ใน วันนั้น รุ่งขึ้น จำเลย ก็ ได้ ไปยัง ที่ ว่าการ ชำเภา

พิจารณา ได้ ความ ว่า จำเลย ๒ คน นี้ ได้ สัก เบณฑทนายกองเกินอัตรา เหตุ
ที่ กรมการ ชำเภา นัด จำเลย มา ก็ เพื่อ จะ ส่ง ตัว ให้ เข้า รับ ราชการ ประจำ กอง
ส่วน ข้อที่ จำเลย ข้อ ๑ ว่า ฝนตก ถึง มา ไม่ได้ นั้น พิจารณา ไม่ สม

ศาล มณฑล นครราชสีมา ลง เมื่อ เห็น พิพากษา ว่า ตาม พระ ชวรม
นุญ ศาลทนาย บก กที่ ๓๒๐ มาตรา ๕๑ ความ ว่า คนใน สังกัด ทนาย ทำผิด
ฐาน เถมิศ พระราช บัญญัติ เถฉนศ ทนาย ต้อง ขึ้น ศาล ทนาย บก เหมือน กัน
เพราะ ฉนั้น จึง เห็น ว่า ศาล มณฑล ไม่ ใช่ เป็น ศาล เจ้า นาคี จะ ลง โทษ
จำเลย ตาม พระราช บัญญัติ ตักษณเถฉนศ ทนาย กที่ ๑๖๕ นั้น ให้ ยกฟ้อง ปล่อย
ตัว จำเลย ไป

โจท อุตธรณ์ ข้อ ศาล อุตธรณ์ ขำ หลวง พิเศษ ยก เหตุ ขึ้น ช้แจง ว่า
เรื่อง ฟ้อง ทนาย กองเกิน อัตรา อย่าง นี้ มณฑล ได้ เคย เถียง กับ กรม
ทนาย ๆ ได้ ได้ มา ว่า ตาม พระ ชวรม นุญ ศาล ทนาย บก มาตรา ๕๑-๕๑
บุคคล ที่ อยู่ ใน อำนาจ ศาล ทนาย บก นั้น คือ บุคคล ที่ อยู่ ใน ความ ปกครอง
ของ กรม แลของ ทนาย เท่านั้น

ศาล อุตธรณ์ ขำ หลวง พิเศษ หลบ ที่ จะวินิจฉัย ข้อ อำนาจ ศาล พิพากษา
ไปว่า การ ที่ จำเลย ไม่ มา ตาม นัด นั้น มีโทษ ฐาน หนึ่ง ต่างหาก ทที่ใช้ เป็น
ฐาน หลีกเหลียง ราชการ ดัง ฐาน ฟ้อง ของ โจทไม่ วิฉนศย ว่า โจท ฟ้อง ผิด
ฐาน ให้ ยก ฟ้อง

โจทก์จึงทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา ว่า เหตุที่ ทหาญ หลัด เสีย เวลา
เกณฑ์ เข้า สัมทบ กอง เช่น นี้ มี เนื่อง ๆ ควร จะ ต้อง เสนอ โทษ ไว้ ให้ เป็น
เยี่ยง อย่าง แต่ ควร จะ ชำระ คดี ใน ศาล ยุติธรรม ประจำ เมือง นั้น

กรรม กวร ศาล ฎีกา ได้ ประชุม พร้อม กัน ปฎิภา ความ เรื่อง นี้ มี
ความเห็น ต้อง กัน ว่า บัญหา ใน เรื่อง อานาจ ศาล ทหาญ นี้ ศาล ฎีกา ได้
เคย วินิจฉัย เป็น แบบ อย่าง มา ครั้ง หนึ่ง แล้ว คือ ฎีกาที่ ๕๔๕-๓๓๗ แต่เมื่อ
ศาล ต่าง ยัง ไม่ เข้า ใจ ดี ก็ เห็น สมควร ที่ จะ ถัด ถง ไว้ ใน ที่ นี้ อีก
ครั้ง หนึ่ง คือ ใน เรื่อง กระทรวง ศาล แด อานาจ พิจารณา คดี นั้น ถ้า จะ
วินิจฉัย อย่าง ที่ ศาล ต่าง วินิจฉัย มา มี การ คิด ชัด มาก แต่ ยัง จะ คิด ชัด
มาก ขึ้น ทุก ที่ เมื่อ พด เมือง ต้อง เสนอ ทหาญ หมด ทั้ง เมือง จึง เห็น ว่า
คดี ที่ เกี่ยว กับ อานาจ ศาล ทหาญ ศาล ยุติธรรม ควร วินิจฉัย พัง เหว อานาจ
ศาล อานาจ กระทรวง ตาม ที่ โจทก์ ได้ ยื่น พ้อง เป็น สำคัญ เพราะ ศาล
ยุติธรรม เป็น ศาล สืบรับ แ่่น ดิน ตาม ธรรมดา ต้อง มี อานาจ ที่ จะ พิจารณา คดี
ได้ ทุก บท กฎหมาย ถึง จะ เป็น คดี พิภาษ กัน ด้วย กฎหมาย พิเศษ ก็ ดี เว้น
เสีย แต่ คดี ชนิด โศก ได้ มี ประกาศ ห้าม บง ชัด เป็น ข้อ ยก เว้น ไว้ ว่า ไม่ ใ้
กระทรวง ศาล ยุติธรรม ศาล ยุติธรรม จึง จะ ไม่ มี อานาจ ชำระ ให้ พึง
เข้าใจ ว่า นอก จาก ที่ ได้ มี ประกาศ ห้าม เช่น นี้ แล้ว ศาล ยุติธรรม ชำระ
ได้ หมด ก็ ใน พระ ธรรมนูญ ศาล ทหาญ นี้ แม้ จะ ให้ อานาจ ศาล ทหาญ
ชำระ คดี ได้ บาง ชนิด ก็ หา ได้ มี คำ ห้าม ไม่ ให้ ศาล ยุติธรรม ชำระ คดี ที่
เกี่ยว ข้อง แก่ ทหาญ สถาน หนึ่ง สถาน ไต่ ไม่ เพราะ ฉะนั้น แม้ ว่า โจทก์ ได้ พ้อง
จำเลย ที่ เสนอ ทหาญ จะ ได้ ประจำ กรม ประจำ กอง หรือ มี ได้ เข้า ประจำ

กรมประจำของ กิติ มีกฎหมายว่าทำเช่นนี้ เป็นผิดแล้ว ศาลยุติธรรม
ซึ่งเป็นศาล ธรรมดาสำหรับเมือง ก็มีอำนาจชำระคดีนี้ได้

ในคดีเรื่อง นายคัน นายชุต ที่ ศาล มณฑล นครราชสีมา พิพากษา ยกฟ้อง
โจทก์ด้วยเรื่อง เกี่ยว กระทรวง ศาล มีอำนาจ พิิจารณา ความ นั้น เป็นการ เข้าใจ
ผิดแท้ แต่ที่ ศาลอุทธรณ์ จำหลวง พิเศษ พิพากษา ว่า ความผิด ของ นายคัน
นายชุต ไม่ใช่ เป็นฐาน หลีกเลียง ราชการทนายก็ไม่ชอบ ให้ ยก คำพิพากษา
ของ ศาล ทั้ง ๒ เสีย

คดีนี้ พิิจารณา ได้ ความจริง ว่า นายคัน นายชุต ไม่มาควบคุม นัด
โดย ไม่มีเหตุที่จะ แก้อภัยได้ นายคัน นายชุต ต้อง มีความผิด ตาม พระราช
บัญญัติ ลักษณะ เลณฑาทนาย ภาค ๑๒ มาตรา ๒๒ ชอบ ที่ ให้ ปรับ นายคัน
นายชุต เป็น พันย หลวง คณะ ตำรวจ ให้ ศาลต่าง บังคับ คดี ตาม คำ ฐ ชาตินี้เกิด
ศาลฎีกา วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๑๙๑๓

กรมเสนาบดี
พระยาจักรปาณิศร์คีตวิสุทธ์
พระยานรเนติบัญญัติ
พระยา มหิธร
พระยาเกษมศังการวิ
ถินเพชร เฮอร์ เนอร์
พระยา กฤตีกานุกรณ์กิจ

พระยา จักรปาณิศร์คีตวิสุทธ์ ปฤกษา
อธิบดี ทรงตรวจแก้ไขเพิ่มเติม

คำพิพากษาที่ ๗๐ พ. ศ. ๒๔๕๕

สัญญา

เจ้าชองที่ดิน สัญญา แก่คน กลาง ของตนว่า เมื่อ ชายที่ดิน ให้ แก่คน โด ได้ ราคา สูงกว่า ราคา ที่ คนกลาง ของ ฝ่ายหนึ่ง ได้ กำหนดไว้ จะ ให้ ประ โยชน์ กิ่งหนึ่ง เช่นนี้ ได้ ชื่อว่า เป็น สัญญา กระทำให้ เสีย ความยุติธรรม ใช้ ไม่ ได้

มี พระบรมราช โองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรมการ ทรง ฎีกา จำเลย
อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์
ใน คดี ระหว่าง นายถิ่น โจท
นายสุข จำเลย

คดีนี้ นายถิ่น ได้ ยื่น พ้อง ต่อ ศาล แห่ง เวียง เงิน ๕๐๐๐ บาท จาก นายสุข ตาม สัญญา ซึ่ง ได้ มี ต่อกัน โจท กล่าว ว่า จำเลย ได้ ตั้ง โจท ให้ เป็น คน กลาง ใน การ ได้ ส่วน ราคา ที่ดิน ตำบล บางซื่อ ซึ่ง เป็น ที่ดิน ของ จำเลย รัฐบาล ต้อง การ ที่ ราย นั้น ตาม ประกาศ ลง วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ร. ศ. ๑๒๖ โจท อ้าง ว่า เมื่อ จำเลย ชาย ที่ดิน ราย นี้ ได้ เกิน กว่า ราคา ที่ รัฐบาล ได้ กำหนด ได้ แต่ เดิม เท่า โด แล้ว โจท จะ ได้ รับ ส่วน ที่ เกิน นั้น ครั้ง หนึ่ง โจท ว่า

ที่ดินรายนี้ ขาย ได้เป็น จำนวนเงิน ที่ เกิน ถึง ๓๓๒๐๕ บาท แล้ว โจท ได้รับ
 มาแล้ว เพียง ๕๘๐ บาท โจท คง พ้อง เวียก เงิน อีก ๕๐๐๐ บาท ซึ่ง
 เป็น จำนวน ชัน สมควร ฝ่าย จำเลย คอต่อสู้ ว่า สัญญา ชนิดนี้ ควร ทำ เป็น ตาย
 ตักษณอักษร จึงจะ ใช้ ได้ แต่ จำเลย ได้ คดกลง ไว้ ว่า จะ ให้ คำ เห็นจ เห็นชอบ
 พอ สมควร ทั้ง ได้ ให้ เงิน ไป แก่ โจท แล้ว

ศาล พัง เห็น ว่า โจท จำเลย ได้ สัญญา กัน จริง ดัง ที่ โจท กล่าว แต่
 มี ผู้ พิพากษา ฝ่าย ช้าง มาก เห็น ว่า สัญญา ชนิดนี้ เป็น สัญญา ผิดกฎหมาย จะ
 พ้อง ร้อง ให้ บังคับ นั้น ไม่ ได้ จึง พร้อม กัน พิพากษา ให้ จำเลย ใช้ เงิน อีก
 ๕๐๐ บาท ให้ โจท เป็น คำ เห็นจ เห็นชอบ พอ สมควร แก่ การ ที่ได้ กระทำ
 นอก จาก เงิน ๕๘๐ บาท ที่ โจท ได้ รับ ไป แล้ว คำ ขอรรมเพิ่ม ให้ จำเลย
 ใช้ แทน โจท เพียง ที่ โจท ชนะ คำ ทนาย ให้ จำเลย ใช้ ให้ โจท ๕๐ บาท

จำเลย อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ กรุงเทพ ฯ เห็น พ้อง ด้วย คำ พิพาก
 ษา ศาล พัง พัง ว่า โจท จำเลย ได้ ทำ สัญญา กัน แต่ กัดบ คำ พิพาก
 ษา ศาล ต่าง เสีย โดย ถือ ว่า สัญญา นั้น เป็น สัญญา ใช้ ได้ ตาม กฎหมาย
 จำเลย ทด เกต่า ๑ ถวายฎีกา

กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ พร้อม กัน ตรวจ จำนวน เรื่อง นี้ และได้ พัง คำ
 ขี้แจง นาย ผ่อง ทนาย จำเลย และ ตัว นาย กัดบ โจท เสีย แต่ ใน ข้อเท็จ
 จริง ซึ่ง ศาล ต่าง พัง ๒ ว่า มานั้น ไม่มี เหตุ ที่ ขอรรม การ จะ เห็น แตก ต่าง ไป
 เพราะ ฉนั้น คง พัง เป็น ยุติ ได้ ว่า จำเลย ได้ สัญญา จะ ใช้ เงิน ให้ นาย กัดบ เป็น
 จำนวน เพิ่ม ขึ้น ตาม ส่วน มาก แต่ น้อย ซึ่ง จะ ตัดสิน ให้ เป็น ฮากา ที่ ดิน นั้น

กรรมการ มา พิเคราะห์ เห็น ปรากฏ ข้อ ว่า นำที่ คน กตาง ชั้น นี้ แท้ ที่ จริง เป็น ฝ่าย บุคลากร คน กตาง ผู้นั้น กับ คน กตาง ฝ่าย รัฐบาล เดี่ยว จะ พัวพัน กัน ได้ ส่วน ที่ ราคา ที่ดิน โดย กำหนด สมควร ไม่ เข้า ข้าง หนึ่ง ออก ข้างใด ถ้า แม้ คน กตาง ทั้ง ๒ ฝ่าย เห็น แยก แยก ไม่ ตก ลง ราคา กัน ก็ให้ เรียก ผู้ ชี้ ชาติ คัดสิน เมื่อ เป็น ดั่ง นั้น จึง เป็น การ ยาก ที่ จะ เห็น ว่า คน กตาง ซึ่ง มี ประโยชน์ จะ ได้ เช่น นาย กตาง นั้น จะ เข้า รับ นำ ที่ โดย มี ใจ อัน ไม่ ตัดเยี่ยง เลย อย่างไร ได้ ข้อ นี้ แต่ เป็น การ ไม่ สมควร ที่ ศาล จะ บังคับ ข้อ สัญญา อัน หมิ่น โหม่ง ทำ ของ กตาง ธรรม เป็น การ ขัด แก่ ทาง ราชการ ฝ่าย ยุติธรรม ที่ จะ ดำเนิน ไป ขอบ ด้วย ฮาสุริย เหตุ เหล่า นี้ จึง พิพากษา ให้ ยก คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ เสีย แต่ให้ คดี คง เป็น ไป ตาม คำ พิพากษา ศาล แรก ฝ่าย ข้าง หนึ่ง เสีย มาก เป็น ประมาณ ให้ ใจ ที่ ได้รับ เงิน ๕๐๐ บาท กับ ค่า ธรรมเนียม แต่ ค่า ทนาย ตาม คำ พิพากษา ศาล แรก ส่วน ค่า ธรรมเนียม ค่า ทนาย ชั้น ศาล อุทธรณ์ แต่ ศาล ฎีกา นี้ ให้ ใจ จำเลย คง คน คง เป็น ทัพ ไป.

ศาล ฎีกา วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๑๙๑๓

กรม ทัณฑ์
 ดจินเนอร์ เดอร์ เนอร์
 พระยา จักรปาณิศร์ ศีลวิสุทธ
 พระยา นรเนศบัญชา กิจ

ดจินเนอร์ เดอร์ เนอร์ ปฤคษา
 อธิบดี ทรง ครอบ แก้ว ไร่ เพิ่ม เต็ม

คำพิพากษาที่ ๙๒ พ.ศ. ๒๕๕๕

ฎีกา วิธีพิจารณา

ในคดีที่จะทลเกล้า ถวายฎีกาได้ โดยต้องมีผู้รับรองตามกฎหมายนั้น ผู้รับรองต้องเห็นชัดด้วยตนเองจะให้ ผู้ ชั่ง ลง ชื่อ แทนไม้เท้า

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้กรมการตรวจฎีกา โจท
อุทธรณ์คำพิพากษาคำอุทธรณ์รัชหลวงพิเศษ

ในคดีระหว่าง **ชัยการมณฑลนครราชสีมา** โจท
นายสิน จำเลย

คดีนี้ได้ ความ ว่า โจท พ้อง คชศาลมณฑลนครราชสีมา **หว่า** จำเลย เขา
มีค่างโค ของนายโคะต้าย ๓ โค พิกัดไร่ งานไม่ได้ ๓ โค ขอให้ลง
โทษจำเลย ตามกฎหมาย ลักษณะอาญา กับให้จำเลย ไร่ ราคา ค่าโค ให้เจ้าทรัพย์
แปด เงิน ๑๐ บาท

จำเลยให้ การ ปฏิเสธ

ศาลมณฑลนครราชสีมา พิพากษาให้จำคุกจำเลย ๒ ปี ตามลักษณะอาญา
มาตรา ๑๒๕ ข้อ ๓ กับให้ ไร่ ค่าโค ๘๐ บาท.

ศาลอุทธรณ์ รัชหลวงพิเศษ พิพากษาแก้ ให้จำคุกจำเลย มีกำหนด ๓ เดือน.

โจทก์ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา

กรมการ ศาลฎีกา เห็นว่า คดี เรื่องนี้ ศาลอุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษได้ พิพากษาให้จำคุก จำเลย แต่เพียง ๓ เดือน ซึ่ง ตาม พระราชบัญญัติ การทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา ปี ๑๙๑๗ ห้ามไม่ให้ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกาได้ เว้นแต่ จะ ได้ มี ผู้ ลงชื่อ รับรอง ตามพระราชบัญญัติ จึงจะ ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกาได้ แต่ คดี นี้ พระโยชนฤนท ลงชื่อแทน เทศาภิบาลไว้ ไม่ได้ ดังความประสงค์ ของ พระราชบัญญัติ ยากยิ่ง เหตุ ดังนี้ จึง ให้ ยกฎีกา โจทก์เสีย แต่ ให้ บังคับ คดีไป ตาม คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ

อนึ่ง คดี นี้ เป็นคดี ความผิด ส่วนตัว ซึ่ง ราษฎร ผู้ ได้รับ ความเสียหาย มี ชำนาญ ที่จะ พ้อง รอง เองได้ จึงขอ เดือน พระ สมเด็จพระกิติฯ ยกรบตรี มณฑล นครราชสีมา ว่า คดี เช่นนี้ ควร ให้ ผู้เสียหาย ว่า กันเอง จะดีกว่า จะไม่ได้ เป็น การ ก้าวท้าวใน นานี้ ชัยการ แต่ เป็น ทางที่ จะ ค่าเนือร ค่อไป ภายหน้า.

ศาลฎีกา วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๑๙๑๓

กรมต๋วดี
พระยาเกษมศุขการี
พระยาฤทธิพิทักษ์
พระยาพรหมเชษฐาภักดิ์
พระยาจักรปาณิศรวิเศษ

พระยาเกษม ศุขการี ปฤกษา
ชิมิต์ทรงตรวง แก้วไข่มุข

คำพิพากษาที่ ๗๓ พ.ศ. ๒๔๕๕

วิธีพิจารณา คำให้การ

ในคดีอาญาที่จำเลยให้การปฏิเสธ ข้อหาโจท โดยไม่มี ข้อต่อสู้ อย่างไรนั้น จำเลยจะ นำสืบ พยาน ไม่ได้ เพราะไม่มี ประเด็นที่ จะ สืบว่า อย่างไร

มี พระ บรม ราช โองการ โปรดเกล้าฯ ให้ ตรวจ ฎีกา จำเลย (อนาค)

อุทธรณ์ คำ พิพากษา ศาล ข้าง ท้อง พิเศษ มณฑล พายัพ

ใน คดี ระหว่าง ยัยการ มณฑล พายัพ โจท

ต่าง จำ ส่าง ยี่ จำเลย

คดี เรื่อง นี้ ได้ ความ ว่า จำเลย ฝ่าย เดียว ทดเกล้าฯ ถวาย ฎีกา ฐาน อนาค อุทธรณ์ คำ พิพากษา ศาล มณฑล พายัพ ซึ่ง พิพากษา ว่า จำเลย ได้ กระทำ การ ชิง ทรัพย์ ของ ท้าวไชย ลังกา แต่ ทำร้าย เจ้า ทรัพย์ มี บาด แผล มี ความ ผิด ต้อง ด้วย กฎหมาย ลักษณะ อาญา มาตรา ๓๐๐ ตอน ต้น พิพากษา ให้ จำเลย ทั้ง ๒ มี กำหนด คง ๓๐ ปี นัน

กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ ตรวจ จำนวน คดีขอ แล้ว ตาม จำนวน ได้ ความ เสนอ อัน พัง ได้ ว่า จำเลย ได้ ชิง ทรัพย์ สม ตั้ง คำ หาโจท ฝ่าย จำเลย ให้ การ ปฏิเสธ เหย ๆ ไม่ เต่า เรื่อง เต่า รวด ฤฯ อ่าง ฐาน ที่ อยู่ อย่างไร เลย ไม่มี

ประเด็น จะ สืบ จำเลย ฟัง มา ร้อง ขอ ระบุ พยาน สืบ เมื่อ ได้ คำ สืบ อย่าง
แล้ว โดย เหตุ นอก หลู นอก ทาง ฟัง ไม่ ได้ ซึ่ง ศาล ต่าง ไม่ อนุญาต ให้ สืบ
พยาน นี้ ซอบ แล้ว ฎีกา จำเลย ไม่ มี แก่น ตำร และ ไม่ ควร อนุญาต ให้ จำ
เลย ทูต เกต๋า ๑ ถวาย ฎีกา ฐาน อนาคต ได้ ให้ ยก ฎีกา เสีย บังคับ คดี
ให้ เป็น ไป ตาม คำ พิพากษา ศาล มณฑล พายัพ ทุก ประการ.

ศาล ฎีกา วันที่ ๓๗ มิถุนายน ๑๙๓๓

กรมตุลาการ

พระยานรเทศบัญชาการ

พระยาจักรปรานีศรีคีรีจิตต์

พระยาเกษมศุภากร

อธิบดี ทรงปลุกษา

คำพิพากษาที่ ๙๗ พ. ศ. ๒๔๕๕

ข้อ โกง

ผู้ใดซึ่งขัดขวางทนายทศบาลส่งให้ ยึด โดยอุบายเพื่อช่วยบอง
กนทนายสมบัติ ของลูกถนนโต ชื่อว่า ฝน ท้า ผิดตามบท ๓๐๙

มี พระบรม ราช โองการ โปรดเกล้าฯ ให้กรมการตรวจฎีกาอ้างของ ไปเสียง
ผู้ร้อง ขัด ทนาย อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาล อุทธรณ์ ข้าง หลวง พิเศษ

ใน คดี ระหว่าง จีนเมือง โจท
จีนไปเคียง จำเลย

คดีนี้ ศาลได้พิพากษา เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๔๖ ให้ จีนไปเคียง จำเลย ใช้
เงิน ๙๐๐ บาท ให้ โจท จำเลย ไม่ นำเงินมาใช้ ให้ โจท ตามคำ พิพากษา ศาล
เมือง สุพรรณบุรี ได้ ออก หมาย ยึด ทนาย ของ จีนไป เคียง คือ ท้า เว็ช เว็ช
ยั้ง เข้า ๆ ๑ ๑ ๑ ฝ่าย ข้างแดง ไปเสียง น้องสาว จีนไปเคียง ยื่น คำร้อง คัดค้าน
ทนาย ที่ ยึด ว่า เป็น ของ ข้างแดง ไปเสียง ศาลเมือง สุพรรณบุรี ได้ ส่ง
สืบ พยาน ขึ้น คำร้อง ได้ ความว่า บัญชี สำมะโนครัวที่ เจ้าพนักงาน ท้องที่ได้
สำรวจ ตั้งแต่ คศ ๑๒๕ ๑ จนถึง คศ ๑๒๖ ๑ ตลอดมา ปรากฏว่าที่ บ้าน เว็ช เว็ช
ของ จีนไปเคียง ข้างแดง ไปเสียง เป็น แต่ น้องสาว อยู่ใน บ้าน ของ จีนไปเคียง
เท่านั้น ตาม คำ หลวง ประกาศย์ ฉันทเชษฐ์ พยาน ปรากฏ ว่า เมื่อวันที่ ๓๗

ศุภาคม ๓๒๗ จีนไปเคียง ได้นำ นำโดนต ใหม่ สำหรับ ที่ ดิน ซึ่ง มี ชื่อ จีนไป
เคียง เปน เจ้า ของ มา โชน ใต้ ชื่อ ข่านตง ไปเสียง เปน เจ้า ของ ใน ระหว่าง
นั้น ปรากฏ ว่า จีนไป เคียงได้ แพ้ ความ จีน เมือง ถึง ชั้น ศาส อุตฺตรณ ข้าหลวง
พิเศษ ดำ มา แล้ว ส่วน เวช เต ยุง เข้า ก็ ปรากฏ ตาม คำ พยาน ว่า
จีนไปเคียง เปน ผู้ บกครอง ใต้ สร้อยขลุ่ย เสมอ โดย ข่านตง ไปเสียง ไม่ได้
เกี่ยวข้อง

ได้ ความ ดัง นั้น ศาส เมือง อุตฺตรณบุรี ตัดสิน ให้ ยก คำร้อง ของ ข่านตง ไป
เสียง เสีย ศาส อุตฺตรณ ข้า หลวง พิเศษ พิจารณา คดี ที่ ข่านตง ไปเสียง ผู้ ร้อง
ขัตตทรัพย์ อุตฺตรณ เห็น ว่า เรื่องนี้ ส่อ ให้ เห็น ว่า ข่านตง ไปเสียง และ จีน
ไปเคียง คิด อ่าง จะ ยก ขอก จำหน่าย ทรัพย์ ทาง ทูตจิต จึง พร้อม กัน ตัดสิน
ยืน ตาม คำ พิพากษา ศาล เมือง ให้ ยก พ้อง อุตฺตรณ ของ ข่านตง ไปเสียง เสีย

ข่านตง ไปเสียง ผู้ ร้อง ขัต ทรัพย์ ทูต เกิดว่า ๖ ถวาย ฎีกา คัดค้าน คำ พิพากษา
ศาส อุตฺตรณ ข้า หลวง พิเศษ ใน ชื่อ ความ เท็จ ความ จริง ว่า จีน เมืองไม่มี
พยาน สัก ปาก เดียว ที่ เบิก ความ ว่า ทรัพย์ ที่ ยึด นั้น เปน ของ จีนไปเคียง

กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ พร้อม กัน ตรวจ คดี นี้ คง ได้ ความ ตาม ทาง
พิจารณา ดัง ซึ่งกล่าว มาแล้ว ข้างต้น พร้อมกัน เห็นว่า ที่ ศาลล่างได้ ปฏิญา
คดี ชั้น คำ ร้อง ของ ข่านตง ไปเสียง แต่ ให้ ยก คำ ร้อง เสีย นั้น ถูก ต้อง แล้ว
ให้ ข่านตง ไปเสียง เสีย ค่า ขรรณเนียม กับ เสีย ค่า ทนาย เปน เงิน ๓๐๐ บาท แทน
โทษ ตลอด ตั้งแต่ ศาล ล่าง จน ศาล ฎีกา แต่ ศาล ฎีกา มี ความ เห็น คอ ไป
ว่า การ ได้ ส่วน คดี ชั้น คำ ร้อง นี้ ตาม คำ พยาน ได้ ความ พอ ปรากฏ เปน

เค้า มุด ว่า ฮ่าแดง ไบเฮียง และ จิน ไบเคียง ได้ คม คิด กัน กระทำ การ ฉ้อ โกง ตาม
 กฎหมาย ลักขณ ฮาญา มาตรา ๓๐๘ ซึ่ง มีความ ว่า “ ผู้ ใด มี เจตนา ที่ จะ
 บัง โกง มิ ให้ ทรัพย์ อย่าง ใด ถูก ฮาญติ ถูก ยึด ตาม คำ พิพากษา ของ ศาล ฮัน
 ได้ ประกาศ แล้ว หรือ ที่ มัน รู้ ว่า จะ ประกาศ ก็ ตาม ถ้า แด มัน เพทบาย
 มังอาจ เอา ทรัพย์ นั้น ไป เสีย ก็ คี โชน หรือ นำ ส่ง ทรัพย์ นั้น ให้ แก่ ผู้ อื่น
 ก็ คี หรือ แกตั้ง เพทบาย ร้อง เวียน ว่า ทรัพย์ นั้น เป็น ของ ๓ มัน เอง ก็ คี
 ท่าน ว่า มัน มีความ ผิด คัง นี้

เพราะ ฉนั้น กรรมการ ศาล ฮุกา จึง มี คำ ตั้ง ให้ พนักงาน ฮัยการ เมือง สุพรรณ
 บุรี เวียง จิน เมือง ผู้ ได้ รับ ความ เสีย หาย มา สอบ ถาม และ จัดการ ให้
 ถูก ต้อง ตาม ข้อ ความ ที่ ได้ ถัด ใต้ ใ น ประมวล กฎหมาย ลักขณฮาญา มาตรา
 ๓๐๘ ให้ จัดการ ได้ ส่วน แด พ้อง ฮ่าแดง ไบเฮียง จิน ไบเคียง ให้ ศาล ลง โทษ
 เปน แมม อย่าง เพื่อ คัด ขยาย ประจิง ใน ทาง บังคับ คดี ราชฎร สืบ ไป.

ศาล ฮุกา วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๑๓๓

กรม ลัว ตี
 พระยารเนติบัญญัติ
 พระยาฤทธิพิทักษ์
 พระยาศรีวิภาวดี
 พระยาเกษมศุกร

พระยารเนติบัญญัติ ปฤกษา
 อธิบดี ทรวง แก่ ไซเพิมเคิม

คำพิพากษาที่ ๑๐๗ พ.ศ. ๒๔๕๕

ที่ดิน กรรมสิทธิ์ ปกครอง

ที่ดิน เป็น ของ บิดามารดา ๆ ตาย บุตร ปกครอง มา ด้วยกัน
หลายคน บุตร คนหนึ่ง รับ โฉนด ได้ ชื่อ คน เป็น เจ้าของ แต่ ผู้
เดียว บุตร อีก คนหนึ่ง จะ ร้อง ว่า ที่ นั้น ยัง เป็น ส่วน ของตน
อยู่ ไม่ได้

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรรมการ ทรวงฎีกา โจท
อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาล อุทธรณ์ ข้างหลวง พิเศษ
ใน คดี ระหว่าง ช่างแดงอิน โจท
จันทอง จำเลย

โจท พ้อง คู่่อศาล มณฑล นครชัยศรี หว่า บิดา มารดา โจท มี ที่ดิน
ตำบล ท้อง ปลายดง ๒ แห่ง รวม ๓๐ ไร่ ๑๓๐๐ ๓๓๐๐ ๓๓๐๐ ๓๓๐๐
ตาย แล้ว โจท แด จำเลย ต่าง ก็ ปกครอง ที่ ร้าย นี้ มา ด้วยกัน ยังหาได้
แบ่งกัน กันไม่ จึง ขอ ให้ ศาล แบ่ง

จำเลย ให้การ ว่า ที่ดิน ร้าย นี้ เป็น ที่ดิน ของ จำเลย ได้ ปกครอง แด
จำเลย มา ประมาณ ๒๐๗-๒๐๘ ปี แล้ว โจท มิ ได้ ปกครอง แด มี ชื่อ ในตรา

ของ จำเลย โจทก์ เป็น แต่ ผู้ อาศัย อยู่ใน ที่ ของ จำเลย แต่ คดี พ้อง
 โจทก์ ว่า ที่ คดี รายนี โจทก์ ได้ พ้อง ต่อ ศาล มณฑล นคร ชัยบุรี ครั้ง หนึ่ง แล้ว ว่า
 โจทก์ ได้ ฝาก นำ โฉนด ไร่ กับ จำเลย แล ขอ ให้ ที่ดิน เป็น กรรมสิทธิ์ ศาล
 ได้ พิพากษา ยกฟ้อง โจทก์ แล โจทก์ มิ ได้ อรรถชนัด แล ฎีกา คดี เป็น ที่สุด แต่
 รายนี ศาล ดำ แล้ว โจทก์ ยัง กลับ เก็บ เขา คดี ขึ้น มาฟ้อง ขอ แบ่งปัน อีก ซึ่ง
 เป็นการ ผิด ด้วย กรรมวน พิจารณา

ศาลมณฑลนครชัยบุรี เห็น ว่า โจทก์ จำเลย เป็น พันธกัน ที่ รายนี
 เป็นของ บิดา โจทก์ จำเลย เมื่อ บิดา มารดา โจทก์ จำเลย ตายแล้ว โจทก์ จำเลย
 คง ปกครอง ที่ รายนี มา ด้วยกัน แล จำเลย ไม่มี คราวของ มาแสดง ต่อศาล ตาม
 ข้อ ๑๑ ของ จำเลย จึง พิพากษา ให้ แบ่ง ที่ ตาม แผนที่ ใน ส่วนฉะ พ่วง
 หมายเลขแดง ที่ ๘๖/๓๒๘ ให้ แก่ โจทก์ จำเลย คงถึง แล ให้ จำเลย เสีย ค่า
 ชรบธรรมเนียม แล ค่าทนาย ความ แทน โจทก์ ๒๕ บาท

จำเลย อรรถชนัด ศาลอรรถชนัด ข้างหลวงพิเศษ เห็น ว่าแม่ ที่ รายนี จะ เป็น
 มรดก ของบิดา มารดา โจทก์ จำเลย บิดา มารดา โจทก์ จำเลย ตายมาได้ ประมาณ
 ๕๐—๕๐ ปี แล้ว แล โจทก์ จำเลย ได้ ปกครอง มา ด้วยกัน ก็ คดี แต่ โจทก์ ได้ ออก
 ไป อยู่ เสีย ที่อื่น คราวหนึ่ง แล้ว กลับ เข้ามา อยู่ อีก โจทก์ มิ ได้ มี หักฐาน
 อย่างไร ฝ่าย จำเลย มี โฉนด ซึ่ง มี ชื่อ จำเลย แล ภรรยา เห็นนี้ เป็นการ
 แสดง ให้ เห็น ว่า โจทก์ ยินยอม ให้ จำเลย เป็น เจ้าของ แต่ ผู้ เดียว อีก ประการ
 หนึ่ง ที่ คดี รายนี โจทก์ ได้ พ้อง เรียกนำ โฉนด จาก จำเลย ครั้ง หนึ่ง แล้ว ศาล ได้
 ยก ฟ้อง โจทก์ เสีย โจทก์ เก็บ เขา คดี ขึ้น มาฟ้อง ร้อง อีก ซึ่ง เป็นการ ผิด ต่อ

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณา ความ พ่วง มาตรา ๓ จึงพิพากษา ยกคำพิพากษา
ศาล มณฑลนครราชสีมา แด่ฟ้องโจท ให้ โจทเสีย ค่า ชรบธรรมเนียม ตั้งแต่ ศาล
เดิม แด่ ชั้น ศาล อุทธรณ์ นี้ แด่ ค่าทนาย อีก ๒๕ บาท

โจท ทุด เกตี่ ฯ ถวายฎีกา

กรรมการศาลฎีกาได้ ตรวจ ส่วนวน ตลอดจน แล้ว เห็นว่า ที่ ศาลอุทธรณ์ ชำ
หลวงพิเศษ พิพากษา มา นั้น ถูกต้อง กับ ทรง พิจารณา แล้ว ฎีกา โจท ไม่มี
เหตุ ที่ จะ ให้ชนะ คดี ได้ ควร ให้ยกฎีกา โจท เสีย ให้บังคับ คดี เปนไป
ตาม คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ ชำหลวงพิเศษ กับ ให้ โจท เสีย ค่าทนาย แทน
จำเลยใน ชั้นศาล ฎีกา ๒๕ บาท

ศาลฎีกา วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๑๙๑๙

กรมสวัสดิ
พระยาเกษมสุขภกร
พระยาจักรปาณิศร์คีตวิสุทธ์
พระยานรเนติบัญญัติ
ตทินเนอรเฮอร์เนอ

พระยาเกษมสุขภกรวิ ปฤภษา
อธิบดีทรงตรวจแก้ ไรเพิ่มเติม

คำพิพากษาที่ ๒๐๒๑ พ. ศ. ๒๔๕๕

ยกยก ฐานฟ้อง

ก, สัญญา กับ ข, ว่า จะ หา ของ มาก ขาย ให้ แล้ว รับ เงิน
ล่วงหน้าไป ภาย หลังกลับ ปฏิเสธว่า ไม่ ได้ รับ เงิน ไป ทั้ง นี้ ก,
มี ความ ผิด ฐาน ยก ยก

ฟ้อง ว่า จำเลย กระทำ ผิด ฐาน ผิด พิจารณา ได้ ความ ว่า ยก
ยก ศาล ลง โทษ จำเลย ได้ เพราะ เป็น ความ ผิด ประเภท
เดียว กัน

มี พระ บรม ราช โองการ โปรดเกล้า ฯ ให้ กรรมการ ตรวจ ฎีกา โจท
อุทธรณ์ คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ ข้าง หลวง พิเศษ
ใน คดี ระหว่าง จำ นัน โจท
ข้าง แดง จำ จำเลย
ข้าง แดง ห้อย

โจท ฟ้อง ต่อ ศาล เมือง พนม เวียง ทว่า เมื่อ วันที่ ๓๐ เมษายน ๑๒๗
เวลา กลาง วัน ข้าง แดง จำ ข้าง แดง ห้อย จำเลย ได้ ผิด โกง เงิน ๓๐๐ บาท ของ โจท
ไป ที่ บ้าน ของ จำเลย ตำบล ท่า กระจ่าง ที่ซึ่ง ที่ ข้าง แดง ประสงค์ โจท จึง
ขอ ให้ ศาล ลง โทษ แด ขอ ให้ บังคับ จำเลย ไซ้ ทน ทรัพย์ แด เสีย สินไหม ให้
โจท รวม เป็น เงิน ๓๐๐ บาท

จำเลย ทั้ง ๒ คน ให้การ ปฏิเสธ ตลอด ข้อหาโจทก์ แต่ ว่า ไม่ได้รับ เงิน ๓๐๐ บาท จาก โจทก์

ศาลเมืองพุมเรียง พิจารณา เสร็จ แล้ว เห็น ว่า จำเลย จำจำเลย คิด ทุจริต เบียด บัง เขา เงิน ๓๐๐ บาท ของ โจทก์ ไว้ เป็น ประโยชน์ ส่วน ตัว เสีย จำเลย จำจำเลย มีความ ผิด ตาม กฎหมาย ดัชนีชญา มาตรา ๓๓๕ ส่วน จำเลย จำจำเลย นั้น ไม่ ได้ ความ ว่า ได้ รู้ เห็น เป็น ใจ ด้วย จึง พิพากษา ให้ ลง หมาย จำคุก จำเลย จำจำเลย ไว้ มี กำหนด ๓ เดือน แต่ ให้ ใช้เงิน ๓๐๐ บาท ให้ โจทก์ ทั้ง ให้ เสีย ค่า ขรรชนิยม แด่ ค่า ทนาย ๓๕ บาท แทน โจทก์ แต่ ให้ ปลดปล่อย ตัว จำเลย จำจำเลย ไป ให้ โจทก์ เสีย ค่า ขรรชนิยม แด่ ค่า ทนาย ๕ บาท แทน จำเลย จำจำเลย

จำเลย จำจำเลย อุตธรณ์ ศาล มณฑล พุมพร พิจารณา พิพากษา ยืน ตาม คำ พิพากษา ศาล เมือง ให้ ยก อุตธรณ์ จำเลย เสีย

จำเลย จำจำเลย อุตธรณ์ ศาล อุตธรณ์ ขำหลวง พิเศษ พิจารณา เห็น ว่า ถึง ตาม พ้อง ของ โจทก์ ก็ไม่มี มูล คดี ที่ จะเป็น ความผิดฐาน ฉ้อโกง ได้ ด้วย ไม่ ปรากฏ ว่า จำเลย ได้ หลอก ดวง อยางไร จึง พิพากษา ให้ ยก คำ พิพากษา ศาล เมือง ศาล มณฑล แด่ ยก พ้อง โจทก์ เสีย ปลดปล่อย ตัว จำเลย ไป ให้ โจทก์ เสีย ค่า ขรรชนิยม แด่ ค่า ทนาย ชั้น ศาลเมือง ๓๕ บาท ศาล มณฑล แด่ ศาล อุตธรณ์ ขำหลวง พิเศษ ศาลดะ ๓๒ บาท ๕๐ สตางค์ แทน จำเลย

เงินขึ้นโจทก์ทุกเกล้า ๆ ถวาย ฎีกา

กรรมการ คัด ฎีกาได้พร้อมกัน ตรวจ จำนวน เรืองนี้ ตลอดแล้ว ได้
 ความว่า เมื่อ เดือน ๕ ค.ศ. ๑๒๘๘ โจทก์ไปเที่ยวหาซื้อ หวาย มีผู้บอก
 ว่า ข้าแดงจับจำเลย จะช่วยหาซื้อให้ โจทก์ได้ โจทก์ได้ไปหา ข้าแดงจับ
 บอกว่าใน ๒-๓ วัน ข้าแดงจับ จะหา มาขายให้ โจทก์ ๓๐๐๐ ก่า เป็น ราคา
 ก่าละ ๗ บาท ๒๕ สตางค์ โจทก์จึงให้เงิน ถ่วงนำแก่จำเลย ๓๐๐ บาท
 แด ขอให้จำเลยหา มาขายให้ โจทก์ ต่อมา ๒-๓ วัน โจทก์ใช้ คนไปถาม
 ข้าแดงจับ ว่าหา หวายได้ แล้ว หรือยัง ก็ได้ รับ ตอบ ว่า หวาย ราคาแพงมาก
 จะซื้อ ตาม ราคา ที่ตกลง กันไว้ นั้นไม่ได้ ข้าแดงจับ จะคืนเงิน ถ่วงนำให้
 โจทก์ มีความ ปรารถนา จึงไปถาม ดู ด้วย ตนเอง โจทก์ไป ถึง บ้านข้าแดง
 จับไม่ พบ ตัว ข้าแดงจับ พบ แต่ ตัวมี ของ ข้าแดงจับ ตัวมี ข้าแดงจับ บอก
 โจทก์ ว่า จะคืน เงิน ถ่วงนำให้ โจทก์ไปเที่ยวถามดู แถวบ้าน ขึ้นได้ทราบ ว่า
 ข้าแดงจับ หา หวายได้ แล้ว แต่ มี ผู้ให้ ราคา แพง กว่าโจทก์ จำเลย จึงได้ ขาย
 ไป เสีย ซึ่ง มี ทำให้ โจทก์ โกรธ เค่น แต่ กลับไป เวียน ข้าแดงจับ คำ
 ว่า ข้าแดงจับ ด้วย ถ้อย คำ รุนแรง ข้าแดงจับ ก็ คำ ตอบ อย่าง แข็งแรง แล้ว
 ก็ เลย ปฏิเสธ ว่าไม่ได้ รับ เงิน ถ่วงนำ จาก โจทก์

ข้อความข้างบน นี้ได้ความ จาก คำพยาน ทั้งหลาย ดัง ต่อไปนี้ คือ (๑) คน
 ผู้ ที่ อยู่ กับโจทก์ ใน เวลา ที่ โจทก์ให้ เงิน ถ่วงนำ แก่จำเลย (๒) ผู้ที่ โจทก์ใช้
 ให้ ไปถาม ว่า จำเลยได้ หวาย หรือยัง แด (๓) ผู้ ที่ อยู่ ใน เวลา ที่ โจทก์
 ไป เวียน ข้าแดงจับ แด พบ ตัวมี ข้าแดงจับ แต่ หลักฐาน อัน มี นัยหนักอย่าง

ยิ่ง สำหรับ คดี ฉ้อโกงได้ เกิด จาก คำ พยาน จำเลย เอง ด้วย พยาน จำเลย
เบิก ความ ว่า ข้าแดงจับได้ บอกให้ พยานไป หา ชื่อ หวายให้ ข้าแดงจับ ได้
ให้เงิน ตวงนำ แก่ พยาน ด้วย ก็คือ แปลว่า ข้าแดงจับได้ รับ เงิน ๓๐๐ บาท
จาก โจทก์ แต่ ข้าแดงจับ เขา เงินนี้ แบ่ง ให้แก่ ผู้ รับ ชั่งไป อีก ต่อหนึ่ง

ได้ ความ ตาม ทาง พิจารณา คดีนี้ กรรมการ ศาลฎีกา เห็น ว่า ข้าแดง
จับ จำเลย มี ความ ผิด ฐาน ยัก ยอก ฉ้อ ค้าง ฮาญา ต้อง ด้วย มาตรา ๓๓๕ แห่ง
กฎหมาย ดัชนีของญา จริง อยู่ ที่ ใน พ้อง โจทก์ ใช้ คำ ว่า จำเลยได้ ฉ้อ โกง โจทก์
แต่ ฉ้อ โกงกับ ยัก ยอก ฉ้อ ค้าง ฮาญา นี้ เป็น ความ ผิด ใน ประเภท คดี ยัก กัน
แต่ จำเลย ผู้ เตรียม ตัว ต่อ คดี ฐาน ฉ้อ โกงนั้น จะ คง ว่า ตน ได้ หลง ตัว คดี ไม่ได้
เมื่อ ทาง พิจารณา คดีนี้ ปรากฏ ว่า เป็น คดี ยัก ยอก ฉ้อ ค้าง ฮาญา กรรมการ
ศาลฎีกา เห็น ว่า ซึ่ง ศาล เมือง พนมเปญ พิพากษา ลงโทษ จำคุก ข้าแดงจับ จำเลย
มี กำหนด ๓ เดือน ฐาน ยัก ยอก ฉ้อ ค้าง ฮาญา ตาม มาตรา ๓๓๕ แห่ง กฎหมาย
ดัชนีของญา แต่ ข้าแดง จับ ใช้เงิน ตวง นำ ๓๐๐ บาท ให้แก่ โจทก์ นั้น ชอบ
แล้ว ส่วน ข้าแดง ห้อย จำเลย นี้ได้ ความ ว่า เป็น บุกร์ ข้าแดง จับ อายุ เพียง
๓๕-๓๕ ปี เท่านั้น แต่ ยัง อยู่ ใน อิศระ แห่ง บิดา มารดา ด้วย

อาศัย เหตุ เหล่า นี้ กรรมการ ศาลฎีกา จึง พร้อม กัน พิพากษา ยก คำ พิพาก

ษา ค้าต อุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ เดี่ยว แต่ พิพากษา ยืน ตาม คำ พิพากษา ค้าต
เมือง พนมเปญ ๙๓ ทุก ประการ ให้ อ้าแดง จั๊บ จ้าแดง เดี่ยว คำ ฎษา ธรรมเนียม
ใน คดี เรื่อง นี้ ตดตต ทั้ง ค้าต ต่าง แต่ ค้าต นี้ ฝ้าย เดี่ยว.

ค้ำต ฎีกา วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๑๓๓๐

กรมสวัสดิ
พระยามหิธร
พระยานรเณติบัญญัติ
พระยาจักรปภาณศิริคังวิสุทธิ
พระยาเกษมศังการวิ
ดกนเนอริคออร์เนอริ

พระยามหิธร ปฤกษา
อธิบดี ทรง แปล ตระดจ แก่ ไซ่เพิ่มเติม

แต่ ข้าแต่ คต้าย มารดา ข้าแต่ เฮียะ มา คัก เคียน จิน ฮู้ ข้าแต่ คต้าย รับ รอง ว่า จะ ส่ง ไม่ ให้ แม่ ส่ง ไม่ ได้ จะ ใช้ เงิน ๒๐๐๐ บาท ให้ ค่อ มา คัก ๑๒๗ ได้ ทราบ ว่า ขุน จำเนียร ตาย ที่ เมือง จิน แต่ จะ เท็จ จริง ฉันทโค ไม่ ทราบ แน่ ส่วน ทรัพย์สิน สัมบัติ ของ ขุน จำเนียร ตาย อยู่ แก่ จำเลย โจท จึง พ้อง ขอให้ จำเลย ใช้ เงิน ๒๐๐๐ บาท รាយนี้

ข้าแต่ คต้าย ให้ การ ปฏิเสธ ว่า ไม่ ได้ รั้ เข้ม แต่ รับ รอง ใน เรื่อง ขุน จำเนียร เบนนี้ แต่ ว่า ขุน จำเนียร ตาย เดือน ๓ แรม ๕ ค่ำ คัก ๑๒๕ โจท มา พ้อง เดือน คัก ๑๒๗ เกิน ฮอย พ้อง แต่ ว่า โจท ไม่ มี อานาจ ที่ จะ พ้อง ความ เรื่องนี้ โดย พระยาศรีสุริยราช มิ ได้ ไร่ ความ ให้ โจท ว่า ส่วน ทรัพย์สิน มรดก ก็ ไม่ ได้ ตก อยู่ แก่ จำเลย

ข้าแต่ เฮียะ จำเลย ให้ การ ปฏิเสธ แต่ ทอสู่ว่า ได้ ทราบ แต่ ว่า พระยา ศรีสุริยราช ได้ เบนนี้ สามี ฮอย หตาย พัน บาท ขุน จำเนียร หา ได้ เบน นี้ พระยา ศรีสุริยราช ไม่ แต่ ว่า ขุน จำเนียร ตาย ตั้งแต่ วัน แรม ๕ ค่ำ เดือน ๓ คัก ๑๒๕ นับ ได้ ๒ ปีเศษ แล้ว ส่วน ทรัพย์สิน มรดก ของ ขุน จำเนียร ได้ ไร่ นี้ หวาง ไป ถึง ๓๐๐๐ บาท หา ได้ มี ฮอย แก่ จำเลย ไม่ แต่ คัก พ้อง ว่า (๑) โจท ไม่ มี อานาจ ที่ จะ พ้อง คดี เรื่อง นี้ โดย พระยา ศรีสุริยราช ไม่ ได้ เบน โจท (๒) โจท พ้อง มรดก เกิน ปี

ศาล มณฑล พิศณุ โลก เห็น ว่า ขุน จำเนียร ได้ เบนนี้ พระยา ศรีสุริยราช แต่ โจท มี อานาจ พ้อง คดี เรื่อง นี้ โดย พระยา ศรีสุริยราช ได้ มอบ อานาจ ให้ แก่ โจท ส่วน ข้อ ที่ จำเลย คัดค้าน ว่า โจท พ้อง มรดก เกิน ปี นั้น ไม่ ต้อง ด้วย

รูป ความ เพราะโจท พ้อง คดี นี้ เวียงจันทน์ จาก ขุนจำเนียร ผู้ตาย ซึ่ง
จำเลย เป็น ภรรยา ทวีพย์ สมบัติ บริคต กันอยู่ จำเลย ต้อง รับ ผิดชอบ แทนกัน
ไม่ใช่ คดี มรฎก จึง พิพากษา ให้ ชำแคงเถียร จำเลย ใช้เงิน ๒๐๐๐ บาท
แต่ ค่า ขรรมนิยม ค่า ทนายความ ๕๐ บาท แทนโจท ส่วน ชำแคงค้าย นั้น ไม่
ควร ต้อง รับ ผิดชอบ ให้ ยก ข้อ หาโจท ใน เรื่องนี้ เสีย

จำเลย อุทธรณ์ คำต อุทธรณ์ ข่า หลวง พิเศษ คือ พระยาขรรมนิยม
เวทย แต่ หลวงปลัดผู้ดำทรร เห็น ว่าโจท มี อำนาจ พ้อง คดี เรื่องนี้ ได้ โดย
พระยาศรีสุริยราช ได้ มอบ อำนาจ ให้ โจท เป็น ผู้จัดการ ส่วน ข้อ ที่ จำเลย
คัด ว่า ขุนจำเนียร ตาย เกินปี นั้น เห็น ว่า โจท พึงทราบ ว่า ขุนจำเนียร ตาย
เมื่อ ปี ๑๒๗๗ จำเลย มิได้ มี พยาน มาเพียง ว่าโจท ได้ทราบ แน่ ว่า ขุนจำเนียร
ตาย เกินปี แล้ว จึง มาฟ้อง ตามกฎหมาย ชายุความ ดักษณ รับฟ้อง บทที่ ๒๓
ข้อ ๘ ต้อง นับ เมื่อโจท ได้ทราบเหตุ เป็นต้น ไป แต่เทียบ ตาม คำพิพากษา
ฎีกาที่ ๑๕๓ ปี ๑๒๓๓ จึง พิพากษา ให้ ชำแคงเถียร ใช้เงิน แต่ ค่า ขรรมนิยม
ยื่น ตามคำต มณฑล พิศณุโลก แต่ ให้ เสียค่าทนาย แทนโจท ใน ชั้น อุทธรณ์
นี้ อีก ๒๕ บาท

แต่ พระชนมยุคราชดำตราคม มีความ เห็นแย้ง ว่า โจท ไม่มี อำนาจ พ้อง
คดี เรื่องนี้ ทั้ง ข้อ คดี พ้อง ของ จำเลย โดย อ้าง เหตุว่า ตาม หนังสือ มอบ
อำนาจ ของ พระยาศรีสุริยราช เป็น แต่ ว่า พระยาศรีสุริยราช ได้ ทำ สัญญา
รับเงินล่วงหน้า ส่ง ไม่ห่มอน ให้แก่ กรม รถไฟ พระยาศรีสุริยราช ต้อง ไป รับ
ราชการ ที่อื่น จึง มอบ ชุระ ให้ โจท จัดการ แทน แต่ ส่งไม่ ยืม เงิน
ของ ขุนจำเนียร กับ ผู้อื่น ให้แก่โจท หา ได้ มอบ อำนาจ ให้ โจท พ้อง

จำเลย ไม่ เห็น ควร ให้ ยกฟ้อง โจท แต่ไม่ เป็นการ คัด ชำนาญ พระยาศรี
สุริยราช ที่ จะฟ้องร้อง เรียก หนี้ ค่ะไป

ข้าแดงเฮียะ จำเลย ทูล เถล้า ๆ ถวาย ฎีกา

การรวมการ ศาล ฎีกา ได้ พร้อมกัน ตรวจ คดี เรื่องนี้ เสร็จแล้ว เห็น ว่า
หนังสือ มอบ อำนาจ ของ พระยาศรีสุริยราช ที่ โจทอ้าง เป็น พยานนี้ ไม่มี
ข้อ ความ บ่งชี้ชัด ว่า ได้มอบ อำนาจ ให้ โจทฟ้องจำเลย ในคดี เรื่องนี้ จริงดัง
ความ เห็น แฉ่ง ของ พระ อนุยุตธ เมื่อ ได้ มีความเห็น ว่า พระยาศรีสุริยราช
ไม่ได้มอบ อำนาจ ให้ โจทฟ้อง แล้ว คดี ข้อ อื่น ๆ เช่น ข้อ ที่ ว่า พระยา
ศรีสุริยราช จะมี อำนาจ มอบให้ ฟ้องได้ อย่างไร หรือ ไม่ หรือ ข้อ มรฎกเกิน
บี เบเนต้น ก็ ยังไม่ จำเป็น จะ ต้อง วินิจฉัย ค่ะไป จึง เห็นควร ให้ ยกฟ้อง โจท
แต่ ยก คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ ว่า หลวง พิเศษ เด็ย ให้ โจท เด็ย คำ ขวรม
เนียม แทน จำเลย แต่ คำ ทนายความ อย่างถาวร ทั้ง ๓ ศาล แทนจำเลย ด้วย.

คำวดฎีกา วันที่ ๒๘ มิถุนายน ๑๓๖๖

กรมหลวงดิ
พระยาฤทธิพิทักษ์
พระยานครนิคม
พระยาจักรปาณิศร์
พระยาเกษมสุข
สถิตินนอร์เทออร์

พระยาฤทธิพิทักษ์ ปฤกษา
อธิบดีทรงตรวจแก้ไขเพิ่มเติม

คำพิพากษาที่ ๑๓๙ พ. ศ. ๒๔๕๕

ลักษณะ วิธีพิจารณา

ของกลางที่เป็นของร้ายตกอยู่แก่ผู้ใด ถึงผู้นั้นจะแสดง
 ความบริสุทธิ์ไม่ได้ ก็ไม่เป็นข้อที่จะให้ศาลวินิจฉัยว่าผู้นั้น
 เป็นผู้ร้าย ลักษณะย่อมไป

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกาจำเลย
 อุตอรณ คำพิพากษา ศาล อุตอรณ

ในคดีระหว่าง พนักงานอัยการ เมือง นครเขื่อนขันธ์ โจท
 นายตุต จำเลย

คดีนี้ โจทฟ้องศาลเมือง นครเขื่อนขันธ์ หาว่าเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน
 ๑๒๙ เวลากลางคืน จำเลยลักเรือมาดของโจทไป ๑ ลำ ที่ตำบล
 คลองประเวศร์ แขวงเมืองนครเขื่อนขันธ์ ขอให้ศาลลงโทษจำเลยตาม
 กฎหมายลักษณอาญา มาตรา ๒๘๓ ข้อ ๑

นายตุตจำเลยให้การปฏิเสธต่อสู้ว่า เมื่อเดือน ๑๒ แรม ๕ ค่ำ
 (คือวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน) ปี ๑๒๙ โจทเปลี่ยนมายืมเงินจำเลยไป ๑๐๐ บาท
 แล้วเขาเรือดำที่หายมาให้จำเลยไว้เป็นประกัน ต่อมาอีก ๒ วัน โจท
 เปลี่ยนนำทองตระเวนมาจับจำเลย

ศาล เมือง นคร เขื่อน ชันซ์ พิจารณา คดีเสร็จ แล้ว เห็น ว่า พยานโจทก์ เบิก
ความ ไม่ นำ เชื้อ พัง เบน จริง ฝ่าย จำเลย มี พยาน เบิก ความ สม ชัด ชัด ชู
จึง พิพากษา ให้ ยกฟ้อง โจทก์ เสีย ปล่อย ตัว จำเลย ไป

ศาล อุทธรณ์ พิจารณา คดี ที่ โจทก์ อุทธรณ์ เห็น ว่า เว้นภาค ของ โทษ
เปลี่ยน ซึ่ง ผูก ไว้ ที่ ได้ถูก เวียน ได้ หาย ไป จริง ในคดี นี้ ที่สุด จะ มีใคร มี
ใคร เห็น จำเลย ได้ ไปลัก (เวช) กิติ ของร้าย (เวช) ตก อยู่ ใน ความยึด
ถือ ของ จำเลย เมื่อ จำเลย แสดง ให้ เห็น ความ บริสุทธิ์ ไม่ได้ แต่ จำเลย
ก็ ย่อม มีความผิดฐาน เป็นโจร ถักทอพัว ใน เวลา คำนึง ตาม กฎหมาย
ลักษณะ อาญา มาตรา ๒๘๓ ข้อ ๑ จึง พิพากษา ให้ ยกตัว พิพากษา ศาล
ล่าง เสีย ให้ ลงโทษ จำคุก จำเลย มี กำหนด ๓ ปี จำเลย ขูดเกล้า ๆ
ถวายฎีกา กัดค้ำ ก้าว พิพากษา ศาล อุทธรณ์

กรรมการ ศาลฎีกา ได้ ประชุม ทววจ ด้านอน คดี นี้ ครั้ง หนึ่ง แล้ว เห็น
ว่า เมื่อ ศาล เมือง นคร เขื่อนชันซ์ คัดสิน คดี นี้แล้ว มี หนังสือ หลาก ฉบับ ถัด
คิด เข้ามา ใน ด้านอน ความ เรื่อง นี้ ไม่ทราบ ว่า โดยเหตุไร เป็น หนังสือ
รายการ ข้าเถอ พระ โขนง ได้ส่ง เรื่อง นายหุด ถัก เว้นภาค ศาลฎีกา
จึงมี คำสั่ง ที่ ๓๓๘/๑๓๐ ลง วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๑๓๐ ให้ ศาล เมือง นคร
เขื่อนชันซ์ ชี้แจง ว่า หนังสือ เหล่า นี้ ถัดคิด เข้ามา ใน ด้านอน อย่างไร แต่
ถ้า เป็น รายการ ได้ส่ง จำเลย ใน เรื่อง นี้แล้ว ก็ ให้ ศาล ต่อมตาม โจทก์ จำเลย
พิจารณา คดี ไป ตาม กระบวน ความ บัด นี้ ศาล เมือง นคร เขื่อนชันซ์ จัดการ
ตาม คำสั่ง ของศาลฎีกา เสร็จแล้ว ส่ง คดี คำนว คง ได้ ความ ว่า เมื่อ คดี

ไป ค้าง อยู่ ชั้น ศาล อุทธรณ์ แต่ เมื่อ ก่อน ศาล อุทธรณ์ คัดสิน นั้น ศาล
 อุทธรณ์ ได้ มี จตหมาย เรียก รายการ ได้ ส่วน จำเลย ใน เรื่อง นี้ จาก ศาล เมือง
 นคร เซเชนซันซ์ ศาล เมือง นคร เซเชนซันซ์ ได้ มี หนังสือ ไป เรียก มา จาก
 เจ้าหลวง รักษา ราชการ เมือง นคร เซเชนซันซ์ อีก ต่อ นั้น จึง ได้ หนังสือ
 ราชการ ได้ ส่วน จำเลย เหล่า นี้ มา หนังสือ เหล่า นี้ แท้ ที่ จริง โจท จำเลย ไม่
 ได้ อ้าง เป็น พยาน โจท จำเลย ได้ ให้ ถ้อย คำ ต่อ ศาล ว่า หมด พยาน แล้ว
 แต่ ศาล เมือง นคร เซเชนซันซ์ เวลา คัด สิ้น คดี ก็ ไม่ ได้ ทราบ เรื่อง หนังสือ เหล่า
 นี้ เลย ครั้น คัด สิ้น มาถึง ชั้น ศาลฎีกา พนักงาน อัยการ โจท ถัด บ้าง
 หนังสือ รายงาน ได้ ส่วน เหล่า นี้ เป็น พยาน โจท แต่ ขอ สืบ พยาน หลายนาย
 ประกอบ หนังสือ เหล่า นี้ ว่า เป็น ราย กว ที่ อ้าง มา ได้ ส่วน จำเลย ใน เรื่อง
 นี้ จริง

ฝ่าย นายตุ้ก จำเลย ได้ ยื่น คำ ชี้แจง คัดค้าน ว่า ศาล อุทธรณ์ บังคับ คดี
 มิชอบ ใน กว ที่ ไป เรียก เขา รายการ ได้ ส่วน ชั้น อ้าง ซึ่ง โจท จำเลย มิ ได้
 อ้าง แต่ มิ ได้ นำส่ง ให้ ปรากฏ ต่อ ศาล ชั้น พิพิจารณา นั้น มาปรึกษา ลงโทษ
 จำเลย และ ว่า เมื่อ ศาล พิพิจารณา คดี เสร็จ ส่วน ลงถึง กับ โจท จำเลย ให้
 ถ้อยคำ ว่า หมด พยาน แล้ว ดังนี้ โจท จะ อ้าง แต่ สืบ พยาน เพิ่มเติม อีก ไม่ ได้

กรรมการ ศาลฎีกา ปรึกษา เห็น ว่า ข้อ คัดค้าน ของ จำเลย เป็น อัน พึง ได้
 เมื่อ คดี เสร็จ การ พิพิจารณา แล้ว โจท จะ อ้าง แต่ สืบ พยาน อีก ไม่ ได้ เว้น
 แต่ จะ ได้ รับ อนุญาต ศาล โดย มี เหตุ สมควร

เมื่อ วินิจฉัย ว่า รายงาน การ ได้ ส่วน นี้ พึง เป็น พยาน ไม่ ได้ แล้ว คดี เรื่อง นี้
 ได้ ความ แต่ ว่า เมื่อ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๒๙ เวลา กลาง ค่ำ เว็ ของ โตะ

เปลี่ยน ได้ หาย ไป โดยมี ผู้ร้าย ดัก ต่อ นั้น มา อีก ๓๓-๓๒ วัน โตะ เปลี่ยน
 นำ เจ้า พนักงาน ไป จับ เว้น ที่ หาย ได้ ที่ บ้าน นาย สุก จำเลย ฝ่าย จำเลย สืบ
 พยาน หลาย ปาก ได้ ความ ว่า โตะ เปลี่ยน ได้ ไป ขอ ยืม เงิน จำเลย ๓๐๐ บาท
 แล้ว เขา เว้น ที่ หาย มา ให้ จำเลย ได้ ทาง เงิน ที่ โตะ เปลี่ยน ได้ ยืม มา พยาน
 เหล่า นี้ บาง คน เกียรติ ซึ่ง เป็น ญาติ กับ โตะ เปลี่ยน แต่ จำเลย ทั้ง ๒ ฝ่าย เบิก
 ความ ไม่มี เหตุ ผล อย่างไร ที่ ศาล จะ ไม่ ควร เชื่อ พัง เป็น จริง คดี โจร ไม่มี
 พยาน หลัก ฐาน เพียง พอ ที่ จะ ชี้ ชัด ว่า จำเลย เป็น ผู้ร้าย ดัก เว้น ของ โตะ
 เปลี่ยน ไป ดัง ข้อหา โจร ได้ ศาล อุทธรณ์ ปรึกษา คดี เรื่อง นี้ คิด มาก ที่
 กล่าว ว่า แม้ จะ ไม่มี พยาน เห็น จำเลย ดัก เว้น ของ โตะ เปลี่ยน ก็ ดี แต่ เมื่อ เว้น
 ของ โตะ เปลี่ยน ที่ ถูก ผู้ร้าย ดัก มา ตก อยู่ใน ความ ยึด ถือ ของ จำเลย ๆ แสดง
 ความ บริสุทธิ์ ไม่ ได้ จำเลย ต้อง มีความ ผิด ฐาน เป็น ผู้ร้าย ดัก เว้น นั้น

ตาม เหตุ นี้ ศาล ฎีกา จึง พิพากษา ยืน ตามคำ พิพากษา ศาล เมือง นคร
 เซ็นทรัล ให้ ยก คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ เสีย

ศาล ฎีกา วันที่ ๒๘ มิถุนายน ๓๓๓

กรม สวัสดิ์
 พระยา นรเนติบัญญัติ
 พระยา จักรปาณิศว์คีตวิสุทธ์
 พระยา เกษมศุขาวี

พระยา นรเนติบัญญัติ ปรึกษา
 อธิบดี ทรวง ทรง แก้ว ไช้ เพิ่ม เต็ม

01/10/2565

คำพิพากษาที่ ๑๔๑ พ.ศ. ๒๕๕๕

เหตุประณีย์

การที่จำเลย ประพฤติสุภาพ ที่ มาแต่ กาด ก่อน นั้น ถ้า
ความผิด ของ จำเลย ไม่ ร้าย แรง ก็ ยก เป็น เหตุ ประณีย์ ตาม
บท ๕๗ ได้

มี พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ กรมการ ศาลฎีกา จำเลย อุทธรณ์
คำพิพากษา ศาล อุทธรณ์

ใน คดี ระหว่าง กรม ชัยการ โจร
นาย เบ็ญน นาย เบ็ญน จำเลย

คดีนี้ ได้ ความ คำ นาย เบ็ญน ผู้ เดียว ทูต เกด้า ฯ ถวาย ฎีกา ฐาน ชนาก
อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาล อุทธรณ์ ซึ่ง พิ พากษา ยืน ตาม คำ พิพากษา ศาล พระ
ราช อาญา ว่า นาย เบ็ญน จำเลย ได้ ทำ ร้าย ร้าง กาย นาย ช่าง นาย เอ็ช
น ชาติ เจ็บ มี ความ ผิด ก้อง ต้อย กฎหมาย ตักษณ อาญา มาตรา ๒๕๕ ให้ จำคุก นาย
เบ็ญน มี กำหนด ๓๗ เดือน

กรมการ ศาล ฎีกา ได้ ตรวจ จำนวน คดี ออก แล้ว ได้ ความ ว่า ใน ชั้น ศาล
ต่าง จำเลย แต่ คู่ วิวาท ต่าง พ้อง เร็ก เบ็ญ ปรมิ โหม ซึ่ง กัน แต่ กัน ศาล ได้ ยก
พ้อง คง แต่ นาย เบ็ญน ผู้ เดียว ได้ ความ ว่า เป็น ผู้ กระทำ ผิด กรณีย์

เหตุ เรือง นี้ จำเดิม นายเป็ลย่น ได้ นึก บ่อน กัด จัง หรีด ครั้น เลิก กัด จัง หรีด
 แล้ว นาย ฮาจ นาย เอ็ช่น นาย เป็ลย่น แด นาย ส้ม นัง เสพย์ สุรา กัน จน คำ
 ใน ครอบงำ ที่ นัง สันทนา กัน อยู่ นั้น นาย ฮาจ นาย เอ็ช่น แด นาย เป็ลย่น ทะเถาะ
 เลียง กัน ขึ้น ถึง เรือง เงิน เต็ช่น เต็ช่น กะทรวง เกษตรา อิกว เหตุ ชัน นี้
 เปน สำเหตุ กะทรวง ให้ ทั้ง ๒ ฝ่าย มาค้ หมาง ฉุน เลียว กัน ขึ้น ภายหลัง
 นาย ฮาจ นาย เอ็ช่น ตา กัดบ้ จากบ้าน นาย เป็ลย่น แล้ว มา แวะ ชื้อ ยาบุหรี
 ที่ ร้าน ชัน มี ชื้อ รีม ถนน วัดบุญศิริมาศยาราม ครั้น ออก จากร้าน ชัน มี ชื้อ ก
 มา พบ นาย เป็ลย่น นาย ส้ม โดย เกิด อิวาท กัน ขึ้น ครั้น ต่าง มี ไม้ ชาติ เจ็บ
 ด้วย กัน ทั้ง สอง ฝ่าย ตาม คำ ชัน ชัน ไม้ ชาติ แผล ของ แพทย์ กรม กองพระเว
 ปรากฏ ว่า นาย เป็ลย่น มี ไม้ ชาติ เจ็บ เหมือน กัน ได้ ความ เช่น นี้ กรมการ
 ศาลฎีกา เห็น ว่า ศาล ต่าง ยก บท ๒๓๕ ขึ้น ปฤกษา โทษ นาย เป็ลย่น นั้น
 ยัง ไม่ ชอบ ด้วย ทาง พิจารณา จำเลย ควร ต้อง รับ โทษ ตาม บท ๒๓๕ ประ
 กอบ กับ บท ๕๐ ศาล ต่าง วาง โทษ นั้น แรง ไป เพราะ มี พยาน เจ้า นาย
 ที่ ได้ บังคับ ราชการ ซึ่ง นาย เป็ลย่น จำเลย ได้รับ ราชการ อยู่ นั้น ทรง แสดง
 ความ ประพฤติ สุภาพ ดี ของ จำเลย มา แต่ กาด ก่อน ควร ที่ ศาล จะ ได้ เลี้ยง
 ขึ้น ถึง ชัน นี้ บ้าง แด วาง โทษ พอ สมควร แก่ เหตุ การณ์ เห็น ว่า โทษ

ของ นาย เบ็ญจ วรรณ กำหนดเพียง ๖ เดือน เท่านั้น แต่ ได้ ความ ว่า จำเลย
ได้รับ โทษ มา พอ แล้ว จึง บังคับ ว่า ฎีกา ของ จำเลย พัง ชั้น ให้ ปลดออก
ตัว จำเลย พัน โทษ ไปทันที

ศาล ฎีกา วันที่ ๓ กรกฎาคม ๑๑๑

กรม สจ๊วต

พระยา จักรปาณิศรวิเศษวิสุทธี

พระยา นรเนติบัญญัติ

พระยา เกษมสุวรรณ

อธิบดี ทรง ปฤษฎา

คำพิพากษา ที่ ๑๔๗ พ.ศ. ๒๔๕๕

ทำร้ายร่างกาย วิธีพิจารณา

การวิวาท ทำร้ายร่างกาย กัน ระหว่าง เมียน้อย กับ เมียหลวง
เมื่อ บาดเจ็บ ไม่สาหัส แล้ว คดี เข้าบท มาตรา ๓๓๗ ถ้า เป็น
คดี ที่ เกิด ก่อน ใช้ กฎหมาย อาญา ก็ เข้าลักษณะ วิวาท ใน ครอบครัว
เขาเอง เป็น คดี ความ พัง

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรมการ ศาลฎีกา จำนวน
อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ ข้าง หลวงพิเศษ

ใน คดี ระหว่าง โจทก์
อ้างแดง สักฮ้าง จำเลย
อ้างแดง มัจฉา นายทอง บุตรี

คดีนี้ โจทก์ฟ้อง ต่อ ศาล เมือง สมุทรสงคราม ทว่า เมื่อ วันที่ ๓๓
กันยายน ค.ศ. ๑๒๖๖ เวลา ๕ โมงเศษ จำเลย ทั้ง ๒ ร้อง คำโจทก์ พอ โจทก์
ลุกขึ้น นายทอง จำเลย ต่อมา โจทก์ ที่ นำ ออก เหยื่อ หม ขวา ฟก ข้าง แฉก เจ็บ
ศอก จะ พัน ข้าง ซีก นาย สุก สิบ โท ตำรวจ เขา กระบี่ รม ไว้ จึง พัน โจทก์
หา ได้ ไม่ กรณีนี้ นี้ เกิด ที่ บน เรือ นายโค ตำบล บ้าน ปราง แขวง เมือง
สมุทรสงคราม ขอ ให้ ศาล ลงโทษ จำเลย

จำเลย ทั้ง ๒ ให้การ แก้วว่า โจทก์ เบน ภรรยา น้อย นาย เค็ด็อบ สามี
 อันแดง บัญจำเลย เบน ภรรยา หลวง วัน โจทก์ หาจำเลย ไป ตาม นาย เค็ด็อบ ที่
 บ้าน นาย โต โจทก์ กล่าว คำ ขยาย ข้ำ เดียด ดี จำเลย ๆ จึง ว่าตอบ ไป บ้าง
 วัน โต นั้น โจทก์ ถูก ขึ้น ลง จาก เว็อน นาย โต นาย ของ จำเลย จึง เขา มือ กัน
 ห้าม โจทก์ ไว้ นาย สด สิบ โท ค่าวจ กณบ ฐัก ธรรมี จะ ทำร้าย นาย ของ ๆ
 จึง ฉวย ตาพ มา ถูบ ไว้ เพื่อ บ้าง กัน คว

ศาล เมือง สมุท สงคราม พิจรณา แล้ว เห็น ว่า เหตุ เค็ด็อบ โจทก์ กับ อันแดง
 บัญจำเลย ได้ เลียง กัน เรื่อง หึงหวง เป็น วิสัย ของ เมีย หลวง เมียน้อย เมื่อ
 โจทก์ ถูก ออกมา นาย ของ จำเลย ได้ เลือก มือ ไป กัน จวางไว้ บางที
 จะไป ถูก ต้อง โจทก์ ก็ จะเปนได้ ยังไม่ เปน เหตุ พช ที่ จะ พัง ว่า นายของได้
 จงใจ ชก ต่อย โจทก์ ให้ ยกฟ้อง โจทก์ ปล่อย ตัว จำเลยไป

โจทก์ อุกุธรณ์ ศาล มณฑล ราชบุรี พิจารณา ยื่น ตามคำ คัดสิน ศาลเมือง
 โจทก์ อุกุธรณ์ ศาล อุกุธรณ์ ข้ำ หลวง พิเศษ พิจรณา แล้ว ได้ ความ
 ว่า วัน เกิดเหตุ โจทก์ นัง พุด อยุ่ กับ นาย เค็ด็อบ บน เว็อน นาย โต ได้ ยื่น อันแดง
 บัญ ร้อง คำ ที่ ทำหน้า พช โจทก์ ถูก จะไป ต นายของ จำเลย ก็ ตรง เข้า เขามือ
 ตูย ชก ถูก โจทก์ ที่หน้า ออก ทั้ง เต เจือ ตาพ จะพัน นายเค็ด็อบ กับ นาย
 โต จึง เข้าไป ห้าม ครัน นายสด สิบ โท ค่าวจ เขาไป ว่า กล่าว นาย
 ของ จำเลย กณบ เจือ ตาพ จะพัน นาย สด อิก ประการ หนึ่ง ตาม คำ ชั้นคู่จัน
 มาศแปล โจทก์ ก็ ประกอบ สม ว่า เปน แปล ที่ ถูก กระตุ้ง ตัดยไม้ หรือ ตูบด้วย
 มือ คังนี้ ไม่ เห็น มี ทาง ที่ จะ ทำ ให้ ถึงดีย ว่า นายของ มิได้ กระทำ กับ โจทก์

ได้โดย จึงชี้ขาดว่า นายทอง ผู้เดียว กระทำ ผิด ตั้ง ข้อโจทหา ค้าง
ด้วย กฎหมาย ตักษณ ธาญา มาตรา ๒๕๕ ให้จำคุกไว้ มี กำหนด ๒ เดือน ส่วน
จำคุกนี้ นั้น เปน ภรรยา หลวง ได้ ต่อดงเกิน โจท ผู้ เปน ภรรยา น้อย แต่ เด็ก น้อย
ทั้งนี้ ไม่ ได้ ความ ว่าได้ ชุคหมนให้ นายทอง กระทำ ร้าย โจท จะถือ ว่า มี ผิด
ด้วยไม่ได้ ให้ปล่อยตัวไป

นายทอง จำเลย ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา
กรรมภาร ฎีกาได้ ตรวจ คดี เรื่องนี้ ตลอด แล้ว คงได้ ความ ว่า วันเกิด
เหตุจำเลยได้ ไป ตาม นาย เคต็อม ที่ บ้าน นายโต โจทได้ พุด เลียดสี กระทบ
กระทั้ง จึงได้ เกิด เป็น ปากเสียงกัน นายทอง บุตรี จำเลยได้ ห้ามปรามกัน
ทางไว้ จึง เกิดเป็น คดีนี้ ขึ้น คำ พิพากษา ศาล ข้าหลวงพิเศษ เรื่องนี้ ว่า
ห้ามตั้ง บัดนี้ บมด คดี ฐ่ แจ่ง ประจักษ์ แก่ ผู้ พิพากษา ทุก ๆ ศาล แล้ว ว่า
เกิด แก่ เมียหลวง เมียน้อย หึงหวง แย่ง ผัว กัน นายทอง จำเลย ผู้ บุตรี เมีย
ก่อนนี้ พดอยต้องลำบาก เข้มแข็ง เพราะ นายเคต็อมผู้ ผิดเอาเมียไว้ ไม่ อยู่ นาง
ลำอาง โจท ซึ่ง เป็นเมีย น้อย นายเคต็อม คนนี้ อ้างตัวว่า เป็น ชู้ ดี มี สักุด แต่
ไม่ ฐ่ จัก ที่ จะ สงวน ศักดิ์ ถ้า เถลาร ะราน กับ เจ้า ผัว แล้ว ก็ ถ่น ออกไป
รับ เมีย นายทอง บุตรี จำเลยได้ เอา เมียช่วย กันได้ โดย กัดัง แรงที่
ถ่น ประทะ ถูก นำ ออกพักไป เปน รอย แดง ไม่ ทรูจจ กัดัง มาหา เปน ธาญา
ใหญ่โต พิเศวาร์ ดู เหตุ ขรอย ว่า จะ แรง ด้วย ถม ยุ นายสุค สิบโท ตำรวจ
ซึ่ง เข้า มา ทำ เจ้ากิจ เจ้าการ ชัยการ เมื่อง ศาล เมื่อง สมทุสงคราม

ศาล มณฑลราชบุรี พิจารณา หนังสือ คดี แล้ว ตัดสิน ยกฟ้อง เสีย
หนี ขอรับ ด้วย ประการ ทั้งปวง

แต่ เจ้ากรรม ที่ มา ถูก เหว ผู้พิพากษา ช้อน ๆ ใน ศาล ยุทธวิธี ข้างหลวง
พิเศษ แต่ แม่ กอง ก็ คง จะ เหลือ คา ตรวดฯ ตรา ไม่ ถิ่นนี้ เพราะ
ความ คั่งค้าง มาก ค่อนข้าง จึงได้ ตัดสิน วาง บท ๒๕๕ ลง โทษ นายทอง ให้
จำคุก มี กำหนด ๒ เดือน การ ไม่ พ้อง ที่ จะ เป็น ถึง ชั้นฎีกา แต่ เศษ
บุญ ที่ เหน็ดฉันทิต ๒ นาย รัฐ กุฎหมวย หนัก เบา คดี เข้า ช่วยไว้ ทว่า ไม่ ยุติกรรม
จะ เสีย ไป แล้ว

คดีนี้ ถ้า จำเลย จะ ได้ มี วา คดี เป็น ผิด ก็ เพียง แต่ ชั้น ๓ โทษ เพราะ
ทำร้ายไม่ ถึง แก่ บาดเจ็บ แดก หัก โค้น (บท มาตรา ๓๓๘) แต่ เมื่อ คดี เกิดก่อน
เวลาใช้ ประมวลกฎหมาย ก็ เข้า ตักษณ วิถี ใน ครอบครอง เขาเอง เป็น ความแพ่ง
แม้ จะปรับ ก็ ไม่ได้ เมื่อ โจทก์ เก็บ เขา คดี มา ฟ้อง เป็น ความ หมาย ดังนี้ ไม่
ชอบ ฎีกา ของ นายทอง จำเลย ร้อง ขึ้น มา ฟ้องได้ ควร ให้ ยก คำพิพากษา
ฉันทิต มากนั้น ๆ เสีย แต่ ให้ ยกฟ้อง โจทก์ เสีย ด้วย

ศาล ฎีกา วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๖

กรมตุลาการ
พระยาจักรพรรดิศรีวิสุทธิ
พระยา นรเนติบัญญัติ
พระยา เกษมศุขการี

คำพิพากษาที่ ๑๕๖ พ. ศ. ๒๔๕๕

พยาน วิธีพิจารณา

ในคดีที่ ชัยการ เป็นโจทก์ ทว่าจำเลย ช่มชื่น ชำเรา หญิงนั้น ถึงแม้ โจทก์ จะมีพยาน แต่หญิง คนกลาง คนเดียว ก็ดี ก็ยัง เป็นเหตุให้ศาล ยก คำ หญิง คนกลาง ขึ้น วินิจฉัยลง โทษจำเลยได้

มี พระบรม ราชโองการ โปรดเกล้า ฯ ให้กรรมการตรวจฎีกา จำเลย อุตอรณ คำ พิพากษา ศาล อุตอรณ ชำ หลวง พิเศษ

ใน คดี ระหว่าง ชัยการ เมือง ราชบุรี โจทก์
นายโหด จำเลย

คดีนี้ โจทก์ พ้อง ตาม คำร้องทุกข์ ของ ชำแดง โย ว่า เมื่อ วันที่ ๓๓ สิงหาคม ๒๔๗๗ เวลา กลาง วัน จำเลย ช่ม ชื่น กระทำ ชำเรา ชำแดง โย ที่ ตำบล โคกหลัง แขวง เมือง ราชบุรี ขอ ให้ ลง โทษ จำเลย ตาม กฎหมาย ดัชนีณ อาญา มาตรา ๒๔๓

จำเลย ให้ การ ปฏิเสธ คำ ทา โจทก์

ศาล เมือง ราชบุรี พิจารณา แล้ว เห็น ว่า ชำแดง โย คน กลาง เบิก ความ ยืนยัน ว่า จำเลย ได้ ช่ม ชื่น กระทำ ชำเรา ชำแดง โย ฯ เขา ปาท กัด แขน ชำ

จำเลยเป็น แผล ข้าแดงใบ ใต้เล่า ความนี้ ให้ ผู้ใหญ่ พัง แด่ ค่ำต เห็น ที่
ที่ แขน จำเลย มี แผล เป็น รอย กัด ส้มตั้ง คำ ข้าแดง ใบ คคี่ เบน ฮัน พัง ไค้
ดำ จำเลย ได้ ช่มขึ้น กระทำ ข้าเรา ข้าแดงใบ ตั้ง คำ ทา โจท จำเลย มีความ
ผิด ตาม กฎหมาย ลักษณะ อาญา มาตรา ๒๕๓ จึง พิพากษา ให้ จำคุก จำเลย
มี กำหนด ๒ ปี

จำเลย อุตอรณ

ศาล มณฑล ราชบุรี พิพากษา ยืน ตาม คำ พิพากษา ศาลเมือง ฝ่าย ศาล
อุตอรณ ข้า หลวง พิเศษ พิเคราะห์ มุต คคี่ เห็น ว่า เบน ฮันมาจาร ช่อ ร้าย จึง
ให้ เพิ่ม โทษ อีก ๑ ปี รวม เป็น กำหนด โทษ จำคุก จำเลย ๓ ปี

จำเลย ทูต เกตี่ ๑ ฤทธฎีกา

กรรมการศาลฎีกาได้ ตรวจ ด้านบน ตลอดแล้ว ได้ ความ ว่า ข้าแดงใบ
ผู้ ถูก ช่มขึ้น นี้ เบน เด็กหญิง มีอายุ ได้ ๑๐ ปี เมื่อ วัน เบน เหตุ ช่มขึ้น ข้าแดง
ใบ ถอนหม้อ กับ จำเลย ที่นา เด็ก ถอนหม้อ แล้ว จำเลย ไป ถ้างมีช ข้าแดง
เรียก ข้าแดงใบไป ถ้างมีช ด้วย แล้ว จำเลย ก็ตรง เข้าปล้ำ กระทำ ข้าเรา ข้าแดง
ใบ ในขณะที่ จำเลย ช่มขึ้น ทัวข้า เรา ข้าแดงใบนั้นข้าแดงใบ กัด แขนซ้าย จำเลย
เป็น แผล กับ โจท มี พยาน เบิกความ ประกอบ คำ ข้าแดงใบ ว่า ข้าแดงใบได้
ระบุ ชื่อ เล่าความ นี้ให้ พยาน พัง แด่ พยานได้ เห็น แผล ที่ แขน จำเลย เป็น รอยถก
พัน กัด จริง ใน เรื่อง บาดแผล ซึ่ง เป็น รอย กัดนั้น ศาลต่าง ซึ่ง เป็น ผู้
พิจารณา พิเคราะห์ เดี่ยวๆ ตลอด แล้ว ว่า เป็น แผล ถูก ดีพัน กัด ส้มตั้งคำ ให้ การ ข้า
แดงใบ กรรมการศาลฎีกา เห็นว่า ถึง แม้ โจท จะมี คำ พยาน แต่ เด็กหญิง คน
กลาง เบิกความใน ฐาน ที่ เกิดเหตุ แต่ ผู้เดียว ก็ ดี แต่ ที่ แขน จำเลย มีรอย

ถูก สัก กัด เปน บาดแผล อัน กระทบ รื่นเองไม่ได้ ย่อม เปน พยาน สำคัญ
 ประกอบ ถ้อยคำ หลึง คนกลาง แสดง ให้ เห็น ข้อจริง เท็จ ได้ เหนือ นี้ ก็ เปน ข้อ
 พิเศษ ของ จำเลย อัน ควร พึง ได้ จำเลย ยังมี ฐิติ กถวิ ความผิด ไม่ได้
 คิด แก่ ไซ้ บันเทา โทษร้าย ที่ตน กระทบ แก่ เด็กหญิง ยังมี หน้า ร้อง ถวายฎีกา
 ค้ำชู ความ จริง อีก เห็นว่า ฎีกา จำเลย พึง ไม่ ฐิน ให้ ยก เสีย แต่ บังคับ คดี
 ให้ ใ้ไป ตาม คำพิพากษา ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ ทุก ประการ อัน
 กิริยา ที่ จำเลย กระทบ แก่ ข้าแดง ไ้เด็กหญิง ดัง นี้ ออกอาช มาก หลึง ต้อง
 เสีย ประเพณี เสียตัว ดังนี้ ร้าย เสีย ยิ่งกว่า เสียทรัพย์สิน สิ่งอื่น ๆ ควร จะ
 สัมเพช แต่ ควร จะ ได้ เบี้ย ทำขวัญ ตาม ที่ ท่านวางไว้ ใน พระราชกำหนด กฎหมาย
 แต่ พนักงานอัยการ เน้นความ ว่า คดี นี้ มา หาได้ พ้อง เรียก คำทำขวัญไม่
 ชอบ ให้ เปน ขู่ให้ ข้าแดง ไ้ได้ ร้อง เรียก เบี้ย ทำขวัญได้ เปน คดี พังตาม ที่
 บังคับไว้ ใน กฎหมาย ดัชนีชญา ตั้งแต่ มาตรา ๘๗ จน ๘๘ จึง จะ เปนยุติธรรม
 ก็ ข้าแดง ไ้ไม่มีเงิน เสีย ค่าขึ้นศาล แต่ค่า ธรรมเนียม ก็ชอบ ให้ ผู้ พิพากษา
 เรียก เขาต้นข่มไว้ ถ้า ยอมให้ หัก ไซ้ คือ เมื่อได้ เบี้ยทำขวัญ เพื่อ เปนความ
 สดวก แก่หญิง ที่ ต้อง ถูก ช่มเหล่ ถัดนี้ ถึงเพียง นี้

ศาลฎีกา วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑

กรมสวัสดิ
 พระยาฤทธิพานุกรณกิจ
 พระยานรนิติบัญญัติ
 พระยาเกษมสุขุภักดิ์

คำพิพากษาที่ ๑๕๘ พ.ศ. ๒๔๕๕

วิธีพิจารณา

ในคดีที่หาว่าจำเลย ปล้ำ ช่ม ชื่น กระทำชำเรา หญิงในบ้าน
เรือน นั้น ไม่ใช่ ความ บ้าน เมือง อัยการ พ้อง ร้อง ไม่ได้

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรมหลวงนครราชสีมา โจอ
 ฑุภรณ์ คำพิพากษา ศาล อุดรธานี ชำ หลวง พิเศษ
 ใน คดี ระหว่าง อัยการ เมือง กรมมณฑลบุรี
 นาย จัน
 โจอ
 จำเลย

โจทก์ พ้อง คือ ศาล เมือง กรมมณฑลบุรี หาว่า เมื่อ วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๑๙๑๔
 เวลาเช้า จำเลย ได้ ช่ม ชื่น กระทำชำเรา ชำแดง ดี ภรรยา นาย ก่อง ที่
 ตำบล ตง บึง อําเภอสระแก้ว เมือง กรมมณฑลบุรี จำเลย เขาเข้ามา ผู้ก
 คอ ชำแดง ดี แต่ ชู้ว่า ถ้า ไม่ยอม ให้จำเลย กระทำชำเรา แล้ว จะเขา มีค
 เชื้อต คอ จึง ขอ ให้ตั้งโทษ จำเลย ตาม กฎหมาย ตักษณ ฆาฏาอาศ ที่ ๖
 ส่วน ที่ ๖ หมวดที่ ๒

จำเลย ให้ การ ปฏิเสธ ใน ข้อ ช่ม ชื่น แก้วว่า ชำแดงดี กับจำเลย เคย รัก
 ใคร ได้เสีย กัน มา ก่อน แล้ว ครั้น วัน ซึ่ง เปน เหตุ ช่ม ชื่น นี้ ชำแดงดี นัดให้
 ไป ทำชำเรา นาย โม ไป พบ เข้า ชำแดงดี มีความ ซาย จึง ตก หนีไป

ศาลเมือง ภิรมย์บุรี พิจารณาแล้ว เห็นว่า ข้าแดง ดี กับ จำเลย เคย เสนอ
 ชู้ กัน มา ก่อน แล้ว แล มา ครั้ง นี้ กิริยา ของ ข้าแดง ดี ก็ แสดง ให้ เห็น ว่า ยิน
 ยอม หาก นาย โบบ มา พบ เจ้า ข้าแดง ดี มีความ ขาย ถัด ดี จะมี จะ รู้ จึง แกลง
 ทำ กถวียง ให้ ไล่ ความ จำเลย ส่วน นาย โบบ พยาน ผู้ รู้ เห็น เบิก ความ ว่า
 เมื่อ เวลา ที่ เห็น ข้าแดง ดี นั้น ไม่มี ญาติ ผู้ ก่อ ข้าแดง ดี กิริยา ข้าแดง ดี มิ ได้ มี
 กระหืด กระหอบ ฤฯ มี บาดแผล พกผ้า ประการ ไต ซึ่ง จะ ล้อ ให้ เห็น ได้ ว่า จำเลย
 ปล้ำ เมื่อ เป็น ฉนี้ จะ พัง ว่า จำเลย ได้ ชู เข็ม ช่ม ชื่น กระทำ ชำเรา ข้าแดง ดี
 อย่างไร ได้ ต้อง พัง ว่า ข้าแดง ดี ยินยอม ตาม ใจ จำเลย ฝ่าย พยาน
 จำเลย ก็ สืบ ตาม ข้อ ข้อ สู้ ของ จำเลย จึง พิพากษา ยกฟ้อง โจท ปล่อย ตัว
 จำเลย พันโทช โบบ

โจท อุทธรณ์ ศาล มณฑลพายัพภิรมย์บุรี เห็น ว่า ข้าแดง ดี คน กลาง เบิก
 ความ ชัด เจน ว่า ว่า จำเลย ก่อ ปล้ำ ช่มชื่น กระทำ ชำเรา ข้าแดง ดี แล มี
 พยาน ผู้ เห็น ด้วย ถ้อยคำ ข้าแดง ดี ควร พัง ได้ ส่วน พยาน จำเลย ที่ นำ
 สืบ เพื่อ ให้ สืบ ตาม ข้อ ข้อ สู้ ของ จำเลย นั้น พยาน พวก นี้ หา ไม่ ว่า ครั้ง
 นี้ ข้าแดง ดี ปลง ใจ ยินยอม จำเลย ฤฯ ไม่ คดี เสนอ ยืน พัง ได้ ว่า จำเลย ได้
 กระทำผิด ตาม คำหา โจท ต้อง ถูกลงโทษ ถัด ฆนชญา มาตรา ๒๕๓ จึง พิพากษา
 ยก คำ พิพากษา ศาล เมือง ภิรมย์บุรี ให้ จำคุก จำเลย มี กำหนด ๒ ปี

จำเลย อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ พิเศษ เห็น ว่า จำเลย
 มิ ได้ ช่ม ชื่น ข้าแดง ดี ฤฯ ยินยอม ปลง ใจ ใน จำเลย จึง พิพากษา ยก คำ

พิพากษา ศาล มณฑล ปาจิณบุรี แด่ พิพากษา ยื่น ตาม คำพิพากษา ศาล
เมือง กระบี่บุรี

โจทก์ ทูลเกล้าฯ 1 ถวายฎีกา

กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ตรวจ อ่านแล้ว เห็น ว่าคดีนี้ มี ข้อ ที่
วินิจฉัย อยู่ แต่ ข้อ เดียว ว่า กรรม ที่ ข้างแดงดี กับ จำเลย กระทำ ซ้ำเรา กัน นี้
ข้างแดงดี ยินยอม ฎำ จำเลยใช้ ก่อตั้ง ขึ้นขึ้น ตาม ส่วนคน มี คำ พยาน ประกอบ
บ่ง ให้ เห็นชัด ว่า จำเลย แด่ ข้างแดงดี คู่ นี้ พยาน เคย พบ อยู่ สอง ค่อง สอง ม่อย ๆ
กระทำ กรรม วิปริต เป็น เหตุ ให้ พยาน สงสัย ว่า กระทำ ซ้ำเรา กัน แต่ ครั้ง
เกิด เหตุ ขึ้น นี้ จำเลย กับ ข้างแดงดี ได้ กระทำ ซ้ำเรา กัน ก็ พอ สมเหมาะ นายโม
ถูก จำ ข้างแดงดี พบ เข้า ข้างแดงดี ก็ ร้องขึ้น ทว่า จำเลย เขา นำ ผู้ ก่อ ปล้ำ
กระทำ ซ้ำเรา ข้างแดงดี ๆ ดันรน ต่าง ๆ นายโม พยาน ผู้ รู้ เห็น เบิก ความ
ว่า ข้างแดงดี ไม่ได้ ร้อง ให้ ยืน อยู่ เลย ๆ ไม่มี กรรม เห็นชอบ
กรรมการ เห็น ว่า คำ นายโม นี้ กตัญญู แสดง ให้ เห็น ว่า ข้างแดงดี ยินยอม แต่ ทำ
กต แก่ ความ ช่วย กตวิ ด้ จะ รู้ รหัส ความ ภูมิ กรรม ของ คน ดาว ชาวชน มท นี้
คำ ความ ละเอียด ย่อม มี น้อย กว่า วากระ ซึ่ง เป็น ตัว วินัย ข้อเท็จจริง
อย่าง ไต ซึ่ง ศาล อุทธรณ์ ข้างแดงดี พิเศษ ปกฤษา มานนี้ ชอบ แด่ ไม่มี
ประสงค์ จะ แก่ ไร ฎีกา อัยการ ชนิด นี้ ไม่มี ประโยชน์ แก่ การ ยุติกรรม
เพราะ ไม่ ใช้ ความ บ้าน เมือง เป็น ความ ส่วน ตัว บุคคล ปล่อยให้ บุคคล

เจ้าทุกข์ ว่า ถ้าว กั้น จะ ดี กว่า เพราะ ว่า จะ ถึง ขณะ ที่ ไม่ ทำ ความ ดี
ความ จำ เริญ แก่ บ้าน เมือง เท่า ไ้ ให้ ยก ฎีกา โจท เสีย แต่ บังคับ คดี
ให้ เปน ไป ตาม คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ ข้าง หวง พิเศษ ทุก ประการ

ศาลฎีกา วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๑๓๓๓

กรมตุลาการ
พรายา กฤตติยานุกรณ์กิจ
พระยารวมเนติบัญญัติ
พระยาเกษมสุขการ

อธิบดี ทรงบัญชา

สำนักหอสมุด

คำพิพากษาที่ ๑๗/๑ พ.ศ. ๒๕๕๕

ประกัน จำไถ่โทษ อธิบายกฎหมาย

เงิน ค่าประกันตัว จำเลยใน คดีอาญานั้นไม่ใช่โทษ ปรับเป็น
พินัย หลวง ที่ ท่านบัญญัติไว้ ใน กฎหมาย อาญา จะ ยก
มาตรา ๑๘ ขึ้นบังคับไม่ได้

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรรมการ ตรวจ ฎีกาใจ อัครราช
ใน คดี ระหว่าง กรมช้องการ ใจ
จึงต้องฎำได้ คำน อ่างตงสาย นายแฝง จำเลย

คดี นี้ได้ ความ ว่า อ่างตง สาย นายแฝงได้ ทำ หนังสือ รับ ประกัน ตัว
จึงต้องฎำได้ คำน ซึ่ง ต้อง หาว่า ทำร้าย ร่างกาย เงินเก่า จาก ศาล พระราช
อาญา เปน จำนวน เงิน ๒๐๐๐ บาท ครั้น วันที่ ๓๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๗ ศาลพระ
ราช อาญา ออก หมาย ให้ นาย ประกัน ส่ง ตัว จึงต้อง ฎำได้ คำน มา ศาล แด
ได้ ผ่านเวลาให้ นาย ประกัน ติดตาม จึงต้องฎำได้ คำน ก็หาได้ตัว มาไม่ จน
ที่สุด นาย ประกัน ไม่ สามารถ จะ ส่ง ตัว จึงต้อง ฎำได้ คำน มา ได้ โดย ได้ หนีไป
เมือง จีน เสีย แล้ว

ศาล พระราช อาญา จึง มี คำสั่งให้ ปรับ อ่างตงสาย นายแฝง นายประกัน

เงิน จำนวน เงิน ๒๐๐๐ บาท   ถ้านาย ประกันไม่ มี เงิน จะเสีย   ให้จำ
ได้โทษไม่ให้เกิน กว่า คณะ ๓ ปี

นายแสง อุทธรณ์   ขอ ตทหย่อน เงิน ค่าปรับ

ศาล อุทธรณ์ เห็น ว่า เมื่อ นาย ประกัน ทำ ผิด สัจญา   ศาล พระราช
อาณา สั่งให้ นายประกัน ใช้เงิน ๒๐๐๐ บาท ตาม สัจญา นั้น ถูก ก้องแก้ว ไม่
มี เหตุอย่างใด ที่ จะ แก้อำนาจ ศาล พระราชอาณา   ให้ นายประกัน ส่งเงิน ให้
น้อย กว่าที่ กำหนด ใน สัจญา ได้   แต่ ข้อ ที่ศาล พระราชอาณา สั่ง ว่า ถ้า
นายประกัน ไม่ มี เงิน เสีย ให้จำ ได้ โทษ นายประกัน   แต่ ไม่ ให้เกิน คณะ
๓ ปี นั้น   เห็น ว่า เวลา นี้ ยัง ไม่ มี กฎหมาย บัญญัติ ว่า บุคคล ที่ รับประกัน
ตัว ความ   เมื่อ ตัว ความ หลบหนี   นายประกัน จะ ต้อง มี ความ ผิด ใน ทาง
อาณา   เมื่อ ยัง ไม่ มี กฎหมาย ว่า ผู้ ประกัน มี ความ ผิด ใน ทาง อาณา แล้ว
จึง นับ ว่า หนังสือ สัจญา ประกัน ตัว ความ นั้น เป็นหนังสือสัญญา ขรรฆคา ที่
นายประกัน จะ ต้อง รับ ผิด ขอบ ใน ทาง แห่ง เมื่อ เวลา ผิด สัจญา   เพราะ
ฉนั้น จะ ใช้ กฎหมาย ตักขณ อาณา มาตรา ๑๘ มา ลง โทษ นายประกัน ไม่ ได้
จริง ชุม ว่า มี กฎหมาย ตักขณ อาณา มีความ ตอน ท้าย ว่า ถ้า ศาล เชื่อ
ว่า ผู้ รับประกัน ไม่ มี ทรัพย์สิน สมบัติ อันใด เลย แล้ว   ก็ ไม่ ต้อง ออกหมาย
ยึด แด่ สั่ง ให้ จำคุก ผู้ รับ ประกัน เสีย ที่เดียว   แต่ กฎ นี้ ข้อ ก็ มี กฎหมาย
ตักขณอาณา ศาล ๑๒๐๗   (ว่า ด้วย การ จำ ได้ โทษ ผู้ ที่ ต้อง คำพิพากษา)

ตาม มาตรา ๓ ข้อ ๓ มีความว่า ตั้งแต่ วันที่ ๑๖ กรกฎาคม นี้ ขึ้นไป ให้ยก
เด็ก บรรดา พระราชกำหนดกฎหมาย แด่ กฎข้อ บังคับ อื่น ๆ ที่มี เนื้อ ความ ขัด
กับ กฎหมาย ลักษณะ ฐานานี้ จึง ให้ แก่ คำ สั่ง ของ ศาล พระราชอาณา ใน
ข้อ ที่ ให้ จำ ไล่ โทษ นาย ประกัน นั้น เสีย นอกจาก ที่ แก่ ไซ้ นี้ ให้ คง เปน
ไป ตาม คำ สั่ง ศาล พระราชอาณา

กรมชั่งสาร โจร ทูต เกิด ว่า ถวาย ฎีกา ได้ เถียง ว่า กฎเกณฑ์ ที่ ๕๕
ลง วันที่ ๑๓ ธันวาคม ค.ศ. ๑๒๕ นั้น มิ ได้ มี ประการ แก่ ไซ้ อย่างไร ยัง คง
ไซ้ อยู่ ต้อง วินิจฉัย ว่า เมื่อ ผู้รับ ประกัน ตัว ความ ไม่ ประพฤติ ตาม สัญญา
ที่ ทำ ให้ ใจ คือ ศาล แด่ ต้อง มีความ ผิด ใน ทาง ฐานานี้ ซึ่ง เข้า ใน มาตรา ๑๘
แห่ง กฎหมาย ลักษณะ ฐานานี้ เพราะ การ ที่ จะ ปรับ ผู้ ประกัน ฐาน ผิด สัญญา
นั้น ต้อง ปรับ เปน เงิน พินัย หดอง มิ ได้ ปรับ เปน สิบ โหม ให้ แก่ บุคคล
ที่ เปน โจร แด่ ศาล ชั้น นี้ ก็ ทหา เข้า ด้วย ข้อ ยก เงิน ตาม มาตรา ๓ ข้อ ๓
แห่ง กฎหมาย ลักษณะ ฐานานี้ ไม่ โดย ได้ มี ตัว อย่าง คำ พิพากษา ฎีกา ที่
๕๑๓/๑๒๘ ซึ่ง ได้ วินิจฉัย เปน แบบ อย่าง ใจ แด่

กรมการ ศาล ฎีกา ได้ ตรวจ คดี เรื่อง นี้ ตลอดจน เห็น ว่า เงินค่า ประ
กันตัว จำเลย ใน คดี ฐานานี้ ไม่ ไซ้ โทษ ปรับ เปน เงิน เปน พินัย หดอง ที่
กำหนด บัญญัติ ไว้ ใน กฎหมาย ลักษณะ ฐานานี้ มาตรา ๑๘ เพราะ มัน จะ ยก
มาตรา ๑๘ ขึ้น บังคับ ใน เรื่อง เงิน ประกัน ไม่ ได้ คำ พิพากษา ฎีกา ที่ ๕๑๓

ปี ๑๒๘๘ ซึ่งเจ้ากรมชังกาฯ ช่าง ชั้น มา ได้แย้งหนังสือ
 พิเคราะห์ให้ ถิ่นได้ เพราะ ท่าน ว่า ไว้ แต่ ย่อ ๆ ถิ่น ๆ ไม่ ทราบ
 ว่า ข้อ ความ แท้จริง ใน คดี เว้น นั้น จะ เหมือน กับ เรื่อง นี้ ฤๅ ไม่ แต่ จะ
 มี ข้อ ปดุงษา เป็น บัญหา อย่าง เดียว กับ เรื่อง นี้ ฤๅ ไม่ เพราะ ฉะนั้น จะ
 ถือ เขา คำ พิพากษา เรื่อง นี้ ว่า เป็น หลักรูป แบบ สำหรับ วิวินิจฉัย ใน เรื่อง นี้
 ไม่ได้ กฎเกณฑ์ที่ ๕๔ ทัก ๑๒๕ ที่ เจ้ากรมชังกาฯ ช่าง ชั้น มา นั้น
 ได้ ออก ก่อน ใช้ ประมวลกฎหมาย ตักษณชาญา เป็น คำสั่ง ถึง ศาล ทั้ง
 หลาย ให้ จำคุก ผู้รับประกัน เร่ง เงิน ค่า ประกัน ที่ ค้าง อยู่ ตาม หนังสือ
 ตักษณชาญาได้

กรรมการ เห็น ว่า กฎเกณฑ์ ฉบับนี้ ใช้ ไม่ได้ แล้ว เพราะ กฎหมาย
 ตักษณชาญา มาตรา ๑ ท่าน บังคับ ไว้ ว่า บุคคล ควร รับ อนุญาต ต่อ เมื่อ มัน
 ได้ กระทำ ความผิด ที่ มี กฎหมาย บัญญัติ แต่ กำหนด โทษ ไว้ การ ไม่
 ใช้ เงิน ตาม หนังสือ ตักษณชาญา รับ ประกัน ไม่ เป็น ความผิด ชาญา ที่ กฎหมาย
 บท โศ บท หนังสือ ตักษณชาญา ได้ เพราะ ฉะนั้น จะ ลง โทษ ชาญาผู้รับ ประกัน
 ไม่ได้ ที่ ศาล ยุทธธรรม กล่าวว่า กฎหมาย ตักษณชาญา มาตรา ๑ ข้อ ๑ ได้
 ยก เด็ก กฎเกณฑ์ ฉบับนี้ นั้น บาง ที่ ก็ จะ เป็น ดัง นั้น ได้ แต่ ศาลฎีกา
 ถือ ข้อ ความ แห่ง มาตรา ๑ ว่า เป็น หลักรูป สำหรับ วิวินิจฉัย คดี นี้ มัน คง ว่า

ชาวสยาม เหตุ ซึ่ง ต่าง กับ ศาสตร์ อุตสาหกรรม ดัง ได้ แสดง มา นี้ จึง พยายาม
พิพากษา ขึ้น ตาม ศาสตร์ อุตสาหกรรม ว่า จะ บังคับ ให้ จำ ไร้ โทษ ไร้ ได้ ใน
เงิน ที่ เกิด แต่ สัญญา รับ ประกัน ทั่ว ความ ให้ ยก ฎีกา เจ้า กรม ชัยการ เสด็จ
แต่ ให้ ปลด ปล่อย นาย ฝรั่ง ช่าง ฝรั่ง ผู้ รับ ประกัน ไป ทัน ที่

ศาล ฎีกา วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๑๙๑๑

- กรมสวัสดิ
- พระยาจักรปราณี ศรีศิริวิสุทธิ
- พระยา กฤติกาณกรรณกิจ
- พระยานร เนติเมธุนาถกิจ
- พระยาพรหม
- สถินเนศวร์เศวตเนศวร์

อธิบดี ทรงปลุกษา

คำพิพากษาที่ ๑๙๑ พ.ศ. ๒๕๕๕

บอingkัน

นายแห่ง เอามีต พันธุ์ จำเลย ก่อน จำเลย จึง พันธุ์ ไป บัง
ถูก นาย แห่ง ตาย ได้ ชื่อ ว่า จำเลย ทำ การ บอingkัน ไม่ เกิน
กว่า เหตุ

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรรมการ ศาลฎีกา จำเลย
อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาล กรม มัชฌิม ศาล ทหาร เว็ท กลาง
ใน คดี ระหว่าง อัยการ ศาล ทหาร เว็ท กลาง โจท
พด ทหาร นายพลอย ต. ๒๓๖ จำเลย

โจทฟ้องศาล ทหาร เว็ท กลาง หา ว่า ข้อ (๑) พด ทหาร นายพลอย จำเลย
หลบหนี ราชการ ไป ตั้งแต่ เดือน กันยายน ๑๒๗ ข้อ (๒) เมื่อ วันที่ ๗
พฤศจิกายน ๑๒๗ เวลา กลาง คืน จำเลย บังอาจฆ่า นายแห่ง พด ทหาร ตาย
โดย เจตนา ขอให้ ศาล ตระ โทษ จำเลย ตาม กฎหมาย ดัชนี ณ หมาย มาตรา
๒๕๐ แต่ ข้อ บังคับ ทหาร เว็ท ฐาน หนี ราชการ

พด ทหาร นายพลอย ให้ การ รับ สำรภาพ ว่า ได้ กระทำ ผิด จริง ตาม
ฟ้อง โจท ข้อ (๑) แต่ จำเลย ปฏิเสธ ฟ้อง โจท ข้อ (๒) ต่อ ผู้ว่า นายแห่ง

ผู้ตาย บังอาจ ลอบ เอา นิต พ้น จำเลย ก่อน จำเลย จึง ได้ พ้น นายแห่ง โดย
ทาง บ้อง กัน คดี

ศาล ทหาร เว็ช กตาง พิจารณา คดี เดี่จ แล้ว พินทษา ว่า จำเลย
มีความผิด ฐานฆ่าคนตาย โดยไม่เจตนา ต้อง ด้วย กฎหมาย ดัชนีณ อาญา
มาตรา ๒๕๓ แต่ ควร ลง อาญา ชยง เป่า แก่ จำเลย ด้วย เหตุ ผู้ ตาย ได้ ทำ
ให้จำเลย ต้อง แค้น ใจ ให้กำหนด โทษ จำคุก จำเลย ๗ ปี จำเลย กระ
ทำร้าย โดย ถูก ชัด โทษระ ตาม มาตรา ๕๕ ให้ลด โทษ จำเลย ลง มา กิ่ง หนึ่ง
เหลือ เป็น โทษ จำคุก ๓๘ เดือน ๆ นี้ ให้ลด ลง อีก กิ่ง หนึ่ง โดยจำเลย
ให้การ รมี ตำราภาพ ตาม มาตรา ๕๘ คง เหลือ เป็น โทษ จำคุก เพียง ๘ เดือน
แต่ ให้ รือ การ ลง อาญา จำเลย ได้ ตาม มาตรา ๕๒ ข้อ ที่ จำเลย หลบหนี ราช
การ ศาล เห็น ว่า จำเลย ถูก ทำร้าย มีช ษา พิการ แต่ ต้อง ชัง มา พอ แก่
โทษ แล้ว ควร ให้ ยก โทษ จำเลย ฐาน นี้ เสีย

โจท ชุทธธรรม คือ ศาล กรม มัญชรา การ กตาง ศาล กรม มัญชการ กตาง
พินทษา แก่ คำ พินทษา ศาล ทหารเว็ช กตาง ให้ลง โทษ จำขัง จำเลย ๗ ปี
กับ ๖ เดือน ฐาน ฆ่าคน ตาย โดย ไม่ เจตนา ตาม กฎหมาย ดัชนีณ อาญา มาตรา
๒๕๓ แต่ ให้ จำขัง จำเลย ๘ เดือน ฐาน หนีราชการ ตาม ข้อ บังคัม ทหาร เว็ช
ที่ ๒/๖๒๗๗ ลง วันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๓ ข้อ ๖

จำเลย ทง เกต่า ๆ ถวาย ฎีกา คัดฉาน ว่า จำเลย กระทำ การ บ้องกัน ชีวิต
ของ จำเลย ศาล คัดฉิน จำเลยไม่ ต้อง ด้วย รูป ความ แต่ ดับบท กฎหมาย

กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ ตรวจ ฉำนฉน คดี นี้ ตลอด แล้ว ทาง พิจารณา
ได้ ความ ว่า จำเลย เป็น น้อง เม็ช นาย แห่ง ผู้ ตาย แต่ มี สาเหตุ กับ นาย แห่ง

โดยเมื่อ ก่อนเกิดเหตุ ๕ วัน นายเห่ง ทวง ฮีจู้ คำ ยา ผื่น เกิด แปลง ปาก
 เลียง กัน ขึ้น กับ จำเลย คำ กัน ถึง บิดา มารดา ต่อมา เมื่อ วันเกิดเหตุ คือ
 วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๑๒๘๘ เวลาเย็น นายเห่ง ผู้ตาย กับ นาย คร้าม นายแสง
 แกลง ไก่เลี้ยง ตูรา กัน ที่ โรง นายเห่ง มี นาย ฮุ่น นาย เป้า นายถม ไป สุ่ม
 ยา ผื่น ที่ นั้น ด้วย ฝ่ายจำเลย ได้ ความ ว่า ฮู้ ที่ โรง ยา นาย พัก ๆ ทำ ห้อ
 หมก เลียง ตูรา ฮู้ กับ จำเลย แด นายหอม โรง นายเห่ง ผู้ตาย กับ โรง นาย
 พัก ตั้ง ฮู้ คณะ ฟัก คตอง ๆ มหาชัย ห่าง กัน ๕ เส้น พอเวลา ทึบเค็ม นาย
 ฮุ่น นาย เป้า นายถม ตา นายเห่ง ไป ใน วัน ไตนั้น นายเห่ง ทึบเป็น ไก่
 อย่าง สั้น ใส่ พก แด ถัด ตาม ยาว คอก เค็ม มา ตง เวช กับ นายแสง นาย หุ่น
 นาย เป้า นายถม ตง เวช ต่าหนึ่ง ไป ถึง โรง นาย พัก ถอน ก็ พา กัน แวะ
 เพื่อ จะ สุ่มยา ผื่น ที่ นั้น อีก เวช นายเห่ง กับ นายแสง ไป แวะ ที่ โรง นายพัก ที่
 หล่ง พอ เวช ๑๒๓ นายแสง ยัง ฮู้ ใน เวช นายเห่ง โดก ขึ้น คตอง เคียว
 ตาม พวก นาย ฮุ่น พอ ถึง ประตู โรง นายพัก เป็น ที่ มีด ก็ พอ นาย พดอยจำเลย
 เคียว ออก จาก โรงพัก ประชัน หน้า กัน เขา ก็ เขา ตาม พัน กัน คตอง ที่ ช้าง
 นายเห่ง ถูก จำเลย พัน ที่ สำคัญ แห่ง หนึ่ง ริม คั่นคอก เป็น แผล อกรรจ์ กว้าง
 ๒ นิ้ว ๑ กระบือยก กระตอก ไหล ต่าเข้า เข็ม ปากขาดทอน นายเห่ง ตาย ฮู้ กับที่ แด
 ชาย ไครง มี รอย มีด ขีด อีก แห่ง หนึ่ง ช้าง จำเลย มี แผล ถูก พัน ที่ ข้อ
 มือ ขวาคั้ง แต่ ไครง พ่อ แม่ มือ เด ไป จน เข็ม นิ้ว ก้อย กระตอก แด เข็ม
 ปลาย กัด้าม เนื้อ ขาด หมก พิกกร ไป จน ตลตล ชีวิต เกิด เหตุ พัน
 กัน ใน ที่ มีดไม่ มี พยาน เห็น สัก ปากเดียว ว่าใคร พัน ใคร ก่อน คดี นี้ มี
 แต่ พยาน ประกอบ เหตุ ผล เท่านั้น สำหรับ ความ วินิจฉัย ของ ศาล แด เหตุ ที่

นายแห่ง ก็ยังไม่ ที่ โรงนายพักในคืนวันนั้น พยานโจทก์ บางปาก ระบุว่า เพราะ
 นาย ชุ่น นาย เม้า มา สูบ ยา แล้ว บอก นาย แห่ง ให้ ตาม ไป เขา เงิน ค่า ยา ที่ โรง
 นาย พัก แต่ นาย ชุ่น นาย เม้า พยาน โจทก์ บอก ความ ได้ เดียง ว่า ความ ข้อ นี้
 ไม่จริง แต่ ชี้แจง โดย เดียง ว่า นาย ชุ่น ได้ เขา พระโมศกะธนะ มา ให้ นาย
 แห่ง ดี ราคา พระไว้แบบ เงิน ๘ บาท แต่ พยาน ได้ มา สูบ ยา หัก กับ เงิน ค่า
 พระ จน ถึง วันมีเหตุ ก็ยังไม่หมด นาย แห่ง ไป ที่ โรง นาย พัก เพื่อ จะ สูบ
 ยา ต่าง หาก ช่าง ชุ่น บุตร ผู้ คาย ได้ บอก ความ ไป อีก อย่าง หนึ่ง ว่า
 เมื่อ ก่อน มี ผู้ มา บอก พยาน ว่า จำเลย พัน นาย แห่ง นั้น พยาน อยู่ ที่ บ้าน ได้
 ยิน เดียง จำเลย ร้อง ว่า กู เขา มั่ง ตะ ข้าย แห่ง แล้ว ก็ เจ็บไป แต่ มี เหตุ ที่
 ไม่ ควร หัก ค่า พยาน ปากนี้ เพราะ พยาน อยู่ ห่าง ถึง ๕ เดือน ส่วน พยาน โจทก์ ที่
 อยู่ ใกล้ กับ ที่ ๆ มี เหตุ ก็ไม่ ปรากฏ ว่า มี ใคร ได้ ยิน จำเลย ร้อง อย่าง นั้น ส่วน
 เหตุ ผล ภาย นอก อัน ประกอบ คดี ที่ จะ ให้ เห็น ว่า นาย แห่ง เป็น ผู้ พัน จำเลย
 ก่อน นั้น มี หลาย ประการ คือ ปรากฏ ตาม คำ นาย ชุ่น พยาน โจทก์ จำเลย ร่วม
 นาย หอม ผู้ เป็น ญาติ กับ นาย แห่ง ผู้ คาย แต่ พยาน จำเลย อื่น ๆ เป็น ผู้ อยู่ ที่
 โรง นาย พัก จน เวลา เกิด เหตุ บอก ความ เจ็บ ได้ ยิน เดียง โช้ เรือ คัง จำเลย
 ถัด คาย จะ ออก ไป คู เรือ พอ พัน ประตู่ พยาน ได้ ยิน เดียง มีค พัน แต่ จำเลย
 ร้อง บอก กล่าว ว่า คน แอบ พัน เขา แล้ว ชุ่น ฆาต ที่ ตัว จำเลย แต่ ที่
 ตัว ผู้ คาย ก็ แสดง ว่า นาย แห่ง ได้ พัน จำเลย ก่อน จำเลย ยก มือ ชุ่น รับ จึง
 ได้ ถู พัน ที่ ชุ่น มือ ถ้า แม้ จำเลย พัน นาย แห่ง ถู ที่ คอ ก่อน มี ฆาต แต่
 เช่น นั้น แล้ว โทษ นาย แห่ง จะ ดำรง พัน คอบ จำเลย จน ถึง มี ฆาต

แฝด ลำหัด เช่น นั้นได้ เพราะ ฉะนั้น ศาลฎีกา จึงวินิจฉัยว่า ควร พัง เปน ยุติ
 ว่า ผู้ตายได้ พัง จำเลย ก่อน จำเลย จึง ทำ ร้าย บ้าง โดย ทาง ต่อ คู่ บ้อง กัน
 คดี แต่ จริง ศาล ทหาร เว้น กตาง เปน ศาล พิจารณา ก็ ชี้ ขาด ว่า ผู้ตายได้
 ทำ ร้าย จำเลย ก่อน แต่ ศาล คัด สิ้น ตง โทษ จำเลย แล้ว ยก บท กฎหมาย อัน
 วินิจฉัย ตง โทษ จำเลย อย่าง ชัด ช้อง งบ ยก ตั้ง นี้ ขอบย จะ เปน เพราะ
 ฉงน ในใจ ความ แห่ง บท กฎหมาย ดักษณ ขาญา มาตรา ๕๐ จำเลย ถูก ผู้
 ตาย ทำ ร้าย เขา คาพ พัน มาต เจ็บ อย่าง ลำหัด จำเลย จึง เขา ลาพ พัน ไป บ้าง
 ที่ หนึ่ง เพื่อ ให้ พัน อันตราย ควร ต้องวินิจฉัย ว่า จำเลย กระทำ การ เพื่อ
 บ้อง กัน ชีวิต ของ จำเลย ไม่ เกิน ก่อว เหตุ

ศาลฎีกา เห็น ว่า จำเลย ทำ ร้าย นาย แห่ง ถึง แก่ ความ ตาย โดย ทาง ต่อ คู่
 บ้อง กัน ชีวิต ของ จำเลย ำ ไม่ มี ความ ผิด ตม กฎหมาย ดักษณ ขาญา มาตรา
 ๕๐ ส่วน ข้อ ที่ จำเลย หลบหนี ราชการ ทหาร จำเลย ต้อง ชั่ง มา พอ แก่
 โทษ แล้ว ให้ ปลดปล่อย คดี จำเลย หลุด พัน จากคดี ที่ โจท ก่อว ท นี้.

ศาลฎีกา วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๑๓๓๓

กรมตำรวจ
 พระยานรเนติบัญญัติ
 พระยาจักรปณิศจีวิศิษฏ์
 พระยาฤทธิพิทักษ์

พระยานรเนติบัญญัติ ปลุกษา
 อธิบดีทรงตรวจแก้ไขเพิ่มเติม

คำพิพากษา ที่ ๒๐๐ พ. ศ. ๒๔๕๕

พยาน หลักฐาน

คำ ชัด ของ ผู้ รាយ อัน ไม่มี หลักฐาน ประกอบ ให้ ชัด ด้วย ทำ
นอง คลอง วินิจฉัย นั้น พัง เป็น หลักฐาน ใน คดี นี้ ได้

มี พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ กรมการตรวจฎีกา
 อุตสาหกรรม คำ พิพากษา คัด อุตสาหกรรม ชำ หลน พิเศษ
 ใน คดี ระหว่าง อัยการ มณฑล นครราชสีมา โจท
 สิบตรี นายสี พด ค่างวด นายพร้อม พด ค่างวด จำเลย
 นาย คัด พด ทหาร นาย ม่วง นาย ฮาง

โจท พ้อง คัด คัด มณฑล นครราชสีมา ทา ว่า เมื่อ วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๔๕๑
 จำเลย แย่งชิง เอา สิ่ง ของ ๆ อัน แดง แดง อ่อน อัน แดง คำ ผุ่ย ที่ บน รถไฟ สาย
 นครราชสีมา ไป เป็น ราคา เงิน ๓๒๗๐ บาท เจ้า พนักงาน จับ ของ กต่าง
 บาง อย่าง ได้ ที่ นาย ฮาง นาย ฮาง รับ ตำรวจ ชัด จำเลย ๕ คน นี้ เป็น
 พรรคพวก จึง ขอ ให้ คัด ลง โทษ จำเลย ตาม กฎหมาย

นาย ฮาง จำเลย ให้ การ รับ จำ นาย พด กับ จำเลย ๕ คน ทั้ง ตัว นาย
 ฮาง ด้วย ได้ แย่งชิง สิ่ง ของ ต่าง ๆ ไป จริง ดัง คำ ทา โจท แต่ สิ่ง ของ
 ที่ จับ มา นี้ มี สิ่ง ของ ๆ นาย ฮาง เป็น อยู่ ด้วย

นาย ม่วง สิม ศรี นาย สี่ พด คำรอด นาย พร้อม นาย คัด ให้การ ปฏิเสธ
คำหา โจท นาย ม่วง ฮ้าง ฐาน ที่ อยู่ นาย สี่ นาย พร้อม นาย คัด ต่อ
สู้ว่า มุข นาย ไร่ ให้ ไป ตาม จับ พด คำรอด ที่ หนี ราชการ พอ ได้ ยิน
เสียง คน ร้อง ให้ ช่วย จำเลย เห็น ผู้ ร้าย ๓ คน ถือ ห่อ ผ้า หนี ไป จำเลย
ก็ ได้ ไล่ ตาม จับ แต่ วิ่ง ไล่ ไป ไม่ทัน จึง จับ ผู้ ร้าย ไม่ได้

ศาล มณฑล นครราชสีมา วินิจฉัย ฟัง คำ อัยการ ผู้ ร้าย ๓ คน ขัด ประกอบ
คำเจ้าทนาย เปน พยาน ลง สำนักระฐาน ว่า นาย ม่วง นาย สี่ นาย คัด นาย พร้อม
เปน คน ร้าย มี ศักดิ์รา อารูช คบตี เจ้าทนาย แล้ว แย่งชิง ของ ไป มีความผิด
ตาม กฎหมาย ดักษณธามาตรา ๒๗๕ ข้อ ๓ แต่ มาตรา ๓๐๓ ให้ จำคุก นาย
ม่วง นาย สี่ นาย คัด นาย พร้อม ไว้ มี กำหนด คุชระ ๓๐ ปี ส่วน นาย ฮ้าง
นั้น ให้ การ ตำรวจ ควบคุม ควบคุม ได้ รับ ความ อนุญาต ปล่อย ให้ จำคุก ไว้ มี กำหนด
๗ ปี แต่ ให้ จำเลย ทุกคน ช่วย กัน ไร่ ทนาย ให้ ชำแคง แคงช่อน ชำแคง คำ
ผูก คุชระ ๒๓๐ บาท ๕๐ สตางค์ ถ้าไม่มี เงิน เสีย ให้ จำคุก ใต้ โทษ อีก คุชระ
๕ เดือน ของ กตาง สิ่งไร ที่ เปน ของ จำเลย ก็ ให้ จำเลย รับไป

อัยการ ยอม รับ โทษ ตาม คำ คัดสิน ศาล มณฑล จำเลย นอกนั้น อุทธรณ์
ต่อ มา แต่ อัย ม่วง ตาย ใน ระหว่าง อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ ชำแคง
พิเศษ พิพากษา ขึ้น ตามคำ พิพากษา ศาล มณฑล

นาย สี่ นาย พร้อม นาย คัด คำรอด คุชระ ๓ คน ร้อง ถวาย ฎีกา ฐาน หนการ
กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ ตรวจ จำนวน ตกลง แล้ว ได้ ความ ตามคำ ชำแคง
แคงช่อน เจ้าทนาย เบิก ความ เปน พยาน ว่า เมื่อ วัน เกิด เหตุ ขึ้น นั้น ชำแคง

แดงอ่อน แต่ ข้าแคงคำ ผุ่ย มารดา จะ โดยสาร รถไฟ นำของไป ขาย ยั้ง เมือง ลพบุรี พอ มา ถึง สถานีรถไฟ เมือง นครราชสีมา นายอาจ จำเลย ขอ ฐื้อ แหวน คอกไม้ ๓ วง เปน ราคา ๓๕ บาท ครั้น เวลา บ่าย ๒ โมง ข้าแคง แแดงอ่อน เห็น ตำรวจภูธร ๓ คน คือ สิบตรี นายดี นายพร้อม นายคัต จำเลย ทั้ง ๓ คน นี้ พุด ชุบชิบ กับ นาย อาจ จำเลย จะ พุด ว่ากัน อย่างไร ข้าแคง แแดงอ่อน ไม่ได้ ยิน แต่ จำเลย ทั้ง ๕ คน นี้ ก็ ขึ้น รถไฟ มา พร้อม กับ ข้าแคง แแดงอ่อน ๆ มี ความ สง สย ระแวง ใน กิริยา ของ จำเลย ชยู่ แล้ว พอ รถ ไฟ ออก แถ่น มา ถึง สถานี ภูเขาลาด พวก จำเลย ลง จาก รถไฟ นายอาจ จำเลย เข้าย่าง ห่อ ทรัพย์สิน สิ่งของ ต่าง ๆ ของ ข้าแคง แแดงอ่อน โยน ลงไป ทาง หน้าต่าง รถ และ ตามที่ ข้าแคง คำ ผุ่ย มารดา พักชั่ว หนึ่ง โคนั้น นายม่วง จำเลย เข้ายับ ห่อ สิ่ง ของของ รูปพรรณ พาถัน อื่น ๆ ไป นายดี นายพร้อม นายคัต ตำรวจภูธร ก็ จึง ตามไป ประมาณ สัก ชั่วโมง หนึ่ง ตำรวจ ภูธร ทั้ง ๓ คน ก็ กลับ มา ยั้ง สถานี ภูเขาลาด บอก ว่า ตาม ผู้ร้าย ไม่ทัน ข้าแคง แแดง อ่อน กลับ มา กฎหมาย ตรากัน ต่อ ข้าแคง เมือง ภายหลัง เจ้าพนักงาน จึง จับ ตัว นายอาจ ได้ พร้อม ทั้ง ของ กตาง บาง อย่าง หลวง ภักดีบริรักษ์ ขุนสารบรรณ พนักงาน แห่ง อัยการ เบิก ความ ชันได้ส่วน เจือ กัน ว่า นายดี นายพร้อม นาย คัต จำเลย ทั้ง ๓ คน นี้ เมื่อ เวลา ได้ส่วน ทำควง แก่ โทษ รับ เปนลัทธิ ทุก คนไม่ได้ ถูก ชู เชิญ ภายหลัง มี ผู้เสียม ล้อม ให้ กลับ คำ เสียสิ้น อัยการ ผู้ว่า ความ มุ่งหมายใน ทาง ที่ จะหา หลัก ฐาน ประกอบ คำ รับ คำคุกแก่ โทษ ของ จำเลย ทั้ง ๓ นี้ ให้มัน จึง ได้ เรียก นักโทษ ใน เรือนจำ อีก ๖-๗ คน มา

เปิด ความ เสน พยาน ว่า จำเลย ทั้ง นี้ ได้ รับ โดย คดี คดี เสน อัน ยุติ ลง
 ทั้ง นี้ ว่า (๓) กรณีนี้ เหตุเกิดแล้ว จำ ช้าย ฮาจ ผู้ ร้าย แด ของ กตาง ได้
 มัน ให้ การ รับ ตำรวจ แด ชัด ทอด ถึง จำเลย ทั้ง ๓ นี้ (๒) จำเลย ทั้ง ๓ ให้
 การ ปฏิเสธ ชั้น ศาล พิเคราะห์ แล ชั้น ได้ สวม จำเลย ให้ การ รับ โดย ชั้น ศาล
 ไม่ได้ ถูก ชู เชิญ (๓) มี คำ ชำ แดง แดง ชื่อน เจ้า ททรัพย์ เปิด ความ ว่า มี ผู้ ร้าย
 ๓ คน เข้า แแยง ซึ่ง ททรัพย์ พวก ตำรวจ ภูธร จำเลย ทั้ง ๓ ได้ พุด ชุบ ชิบ กัน
 กับ ผู้ ร้าย ที่ สถานที่ และ เมื่อ เวลา ผู้ ร้าย ถึง หนี ไป นั้น ตำรวจ ภูธร ทั้ง ๓ คน
 กระโจน รถไฟ วิ่ง ตาม ไป จน ถึง ความ ทั้ง ๓ ชั้น นี้ จะ พัง ว่า เสน พิรุช แก่
 จำเลย ผู้ ทอด แดง ตำรวจ ภูธร คน ทั้ง ๓ คน นี้ ได้ ฎ่า ไม่ เห็น ว่า คำ ชัด ของ ผู้
 ร้าย อัน ไม่มี หลักฐาน ประกอบ ให้ ชอบ ด้วย ทำนอง คดี ของ ฉิน จอ ย นั้ พัง ไม่
 ได้ แม้ คำ ชำ แดง แดง ชื่อน เจ้า ททรัพย์ ก็ เปิด ความ ชัด แดง นั้น ว่า มี ผู้ ร้าย แด ๓ คน
 เข้า แแยง ซึ่ง ททรัพย์ ที่ สถานที่ ภูธร ตำต นาย พร้อม นาย ดี นาย คัด แดง ตัว
 เสน ตำรวจ ภูธร ถึง ได้ ตาม จำ เช่น นี้ จะ พัง ว่า จะ ว่า จำเลย ทั้ง ๓ ได้ สวม
 คม กัน เสน คน ร้าย อย่างไร ได้ และการ ที่ จำเลย ทั้ง ๓ ได้ พุด ชุบ ชิบ
 กับ ช้าย ฮาจ นั้น ก็ ไม่ เสน เครื่อง ประกอบ ให้ เห็น ว่า จำเลย มี พิรุช ประ
 การ หนึ่ง ของ กตาง ก็ ไม่ได้ ที่ จำเลย ชัย ที่ ว่า จำเลย ให้ การ รับ ชั้น ได้
 สดวน แด มา ปฏิเสธ ใน ชั้น ศาล พิเคราะห์ ชัย การ นำ คน โทษ ซึ่ง ต้อง ชัย ด้วย
 กับ จำเลย นี้ มา มา เปิด ความ ยิน ยัน เพื่อ ประกอบ คดี นี้ เสน ถ้อย คำ อัน
 ไม่ ควร พัง เสน ประมาณ เพราะ ไม่ ใช้ วิสัย คน ที่ ต้อง หา ว่า เสน ผู้ ร้าย
 ฎ่า ชัย จะ เทียบ เมา ประกาศ ว่า คน รับ ตำรวจ ต่อ เจ้า พนักงาน แดง นี้ ก็ จะ

เป็นตรงกันข้าม คดีส่วนนี้ เห็นว่า ข้อการสืบไม่สมบูรณ์พอจะให้ลงสันนิษฐาน
เอา จำเลยเป็นพริชได้ ผู้ร้ายแย่งชิงรายนี้ก็มีตัว คือ ช้าย อาจ ซึ่ง
รับโทษอยู่แล้ว กับ ช้าย ม่วง คาย ช้าย พุด ยังจับตัวไม่ได้ จะมา ชัก
สาย บ้าย เอา จำเลย ทั้ง ๓ ชื่อ ให้มาก ความ โทษ จึงจำแนก คดี อัน หนึ่ง เหม
เช่นนั้น จะ ลง โทษ จำเลยไม่สมควร เพราะ ฝ่ายจำเลยก็มี พยาน หลายน ปาก
สืบสืบ ข้อ คดี ของ จำเลยอยู่ ดังนี้

อาศัยเหตุ ผล ที่ได้ กล่าว มา แล้วข้าง นั้น นั้น กรมตำรวจ ฎีกา เห็น ว่า
ฎีกา จำเลย ทั้ง ๓ คน นั้น ของ ชื่น ควร พง ได้ จึง พิพากษา ยก คำ พิพากษา
ศาล ดัง เฉพาะ ใน ข้อ ที่ ให้ ลง โทษ จำคุก สิบ สิบ นายดี พด ตำรวจ นาย พร้อม
นาย คดี จำเลย ทั้ง ๓ นี้ เสีย ให้ ปลดปล่อย ตัว จำเลย ทั้ง ๓ พัน โทษ ไป พัน ที

ศาล ฎีกา วันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๑๙๐๖

กรมส่งคดี
พระยาจักรีปราณีศรีคีตวิสุทธิ
พระยาภาคุดิกานุกรณกิจ
พระยานรเนติบัญญัติ

อธิบดีทรงปลุกษา

คำพิพากษาที่ ๒๒๗ พ. ศ. ๒๔๕๕

ฎีกา

ในคดีที่พิจารณา ในศาลต่างประเทศ ตามหนังสือสัญญา
ทางพระราชไมตรี ซึ่งคู่ความจะถวายฎีกาได้ ด้วยปัญหา
ข้อกฎหมายนั้น เป็นที่น่าที่ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าเป็นปัญหา
กฎหมายหรือไม่

มี พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกา
อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์
ในคดีระหว่าง **คุณหญิง (บังคัม ชัยกฤษ)** โจทก์
ใหม่ตา จำเลย

คดีนี้ จำเลย ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์
ตั้งแต่วันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๓๙๐ คดีเรื่องนี้ ในชั้นแรก โจทก์ฟ้อง
ต่อศาลต่างประเทศ เมืองนคร เชียงใหม่ เรียกรับเงิน ๕๐๐ รูเปียที่จำเลย
ขี้มไป กับดอกเบี้ยด้วย โจทก์ยื่นหนังสือสำคัญเป็นอักษรพม่า (หมาย
เลข ๑) เพื่อเป็นหลักฐานประกอบคำหา จำเลยให้การปฏิเสธว่า
จำเลยไม่ต้องรับสินใ้รายนี้

ศาลต่างประเทศ เมือง นครเชียงใหม่ ตัดสินให้จำเลยใช้คืนเงิน ๕๐๐ รูเบีย
ให้แก่ โจทก์ กับ ดอก เบี้ย ชั่ง ละ ๑ บาท ต่อ เดือน แต่ ให้ ใช้ ค่า ธรรมเนียม
แก่ โจทก์ ด้วย

จำเลย อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ พิพากษา ยืน ตาม คำพิพากษา ศาล ต่าง
ใน ข้อ นี้ ให้ จำเลย ใช้ คืน เงิน แด่ โจทก์ เบี้ย แต่ วินิจฉัย เพิ่ม เติม ต่อ ไป ว่า
หนังสือ สัญญา ฉบับ นั้น เมื่อ พิเคราะห์ ตาม คำแปล (หมาย เลข ๑) ช่าง ท้าย
ฟ้อง เป็น สัญญา ถ้า จำเลย ไม่ ใช้ เงิน ก็ ให้ โจทก์ ยึด เอาทรัพย์ ใน สัญญา
เป็น สิทธิ ได้

จำเลย ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา คิด คำนวณ ว่า ศาล อุทธรณ์ เข้า ใจ กฎหมาย
ผิด ตัดสิน เกิน คำ ร้อง ใน ฟ้อง โจทก์

กรรมการ ศาลฎีกา ได้ ตรวจ จำนวน เรื่อง นี้ ตลอด แล้ว เห็น ว่ามี ปัญหา
กฎหมาย ที่ จะ ต้อง วินิจฉัย อยู่ใน คดีนี้ ศาล ฎีกา ยาก จะ ชัดแจ้ง ว่า มี
ศาล ฎีกา ศาล เดียว สามารถ ที่ จะ วินิจฉัย ปัญหา ข้อนี้ เพราะ นั้น ไม่ จำเป็น
ที่ ข้าราชการ ผู้ พิพากษา ศาล ต่างประเทศ เมือง นคร เชียงใหม่ จะ ต้อง ทำ ความ เห็น
คิด จำนวน ส่ง ฎีกา เข้า มา โดย ได้ พิเคราะห์ เห็น แล้ว ว่า มี ปัญหา กฎหมาย
อยู่ ด้วย

กรรมการ ศาล ฎีกา มีความ เห็น ว่า ข้อ ที่ จำเลย คิด คำนวณ ขึ้น มา ใน ฎีกา นั้น
เป็น อัน พึง ได้ มาตรา ๙๘ แห่ง พระราช บัญญัติ วิธีพิจารณาคดี ความแพ่งได้
กล่าวถึง ประเภท คำ ฟ้อง ซึ่ง ศาล จะ พิพากษา ให้ เกิน กว่า ที่ โจทก์ ร้อง
ขอ ได้ แต่ คดี เรื่อง นี้ หา เข้า อยู่ใน ประเภท ดัง นั้น ไม่ โจทก์ เช่นแต่

พ้อง เรียก เงิน ณ ลิน แต่ เมื่อ โจร ล้ม ล่ม พ้อง แล้ว ก็ จะ ต้อง ตัด ลิน ให้
 โจร เป็น ผู้ ชนะ คดี ศาล นี้ ไม่ จำ เป็น ต้อง วินิจฉัย ว่า สัญญา นี้ เป็น สัญญา
 จำนวน หรือ ไม่ แต่ ศาล นี้ ขอ ชี้ ให้ เห็น ว่า เรื่อง นี้ ตาม ผู้ แปล สัญญา
 เสนอ ใช้ คำ ว่า จำนวน ลง ไป เท่านั้น ศาล จะ วินิจฉัย ว่า เป็น จำนวน จริง
 ไม่ได้

ฎีกา ของ จำเลย เป็น อัน พัง ได้ จึง พร้อม กัน พิพากษา แก่ คำพิพากษา
 ศาลอุทธรณ์ กรุงเทพ ฯ ที่ ได้ แก่ ไร คำพิพากษา ศาล ต่าง ใน ข้อ ที่ ว่า จำนวน
 เว้น เท่านั้น คง พิพากษา ให้ จำเลย ใช้ ต้น เงิน ๕๐๐ รูเยื่อ ให้ แก่ โจร
 กับ ดอกเบี้ย ชั่ง ตระ ๓ บาท ค่อ เดือน กับ ให้ จำเลย เสีย ค่า ฤชาธรรมเนียม ใน
 ชั้น ศาล ต่าง แล ศาล อุทธรณ์ แทน โจร ส่วน ค่าฤชา ธรรมเนียม ใน ชั้น ศาล
 ฎีกา นี้ ให้ เป็น กง ไซ

ศาลฎีกา วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๑๓๓๓

กรมสวัสดิ
 พระยาจักรี ปาณิศร์ ศีลวิสุทธ
 พระยามหิธร
 พระยานรเนศิณัย ราชกิจ
 พระยาเกษมศุภการ
 ม. ตกินเนอร์ เดอวีเนอร์

อธิบดีทรงปลุกษา

01/10/2565

คำพิพากษาที่ ๒๘๙๓ พ.ศ. ๒๔๕๕

วิธีกำหนดโทษ อธิบายกฎหมาย

กฎหมาย มาตรา ๓๖ นั้นห้ามไม่ให้เพิ่มโทษยิ่งกว่ากำหนดโทษที่จำเลยได้รับอยู่แล้ว ไม่ได้ประสงค์ความไปถึงการที่ศาลจะวางบทลงโทษจำเลยในคดีอีกเรื่องหนึ่ง

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกา
อุทธรณ์คำพิพากษาศาลอุทธรณ์จังหวัดพิษณุ
พนังงาน ยัยการ มณฑลภูเก็จ
ในคดีระหว่าง ยัยเงินต้นอ
จำเลย

คดีนี้พิจารณาได้ความว่า จำเลยกับ ยัยเงินต้นโ ค้างหาว่าฆ่าคน
ตาย ยัยเงินต้นโ ให้การรับจำเลย ศาลตัดสินให้ลงโทษจำคุกจำเลย
๒๐ ปี ยัยเงินต้นโ ๑๕ ปี จำเลยกับ ยัยเงินต้นโ ต้องรับ อยู่ใน กอง
เรือนจำ เมือง ภูเก็ต ด้วยกัน จำเลยมีความโกรธ พยงบาท มาก ทนาย
ยัยเงินต้นโ กรม เมฆ อินท & มกรวาคม ยัยเงินต้นโ ฮาม หน้าอยู่
จำเลย เขามัก สำหรับ คัด กระดก ขาว คิมเคษ
รับ ไว้ ทน แต่ มี ผู้ ช่วยกัน จับ จำเลย ไว้ ได้ ยัยเงินต้นโ ถูก ทาง ที่ ต้อง

บาทเจ็บ เด็กน้อย แต่ พอ โดहितโหด เจ้าพนักงาน อัยการ มณฑล ภูเก็ต
จึง ยื่น พ้อง ต่อศาล มณฑล ภูเก็ต ขอ ให้ ลง โทษ จำเลย ฐาน ประท้วง รัฐบาล ต่อ
ร่างกาย ชำยเงินคืน โท ตาม กฎหมาย ดัชนีณ ฐานา ส่วน ที่ ๗ หมวดที่ ๒

ชำนเงินคืนนี้ จำเลย ให้ การ ปฏิเสธ ทวง พิจารณา คง ได้ ความ ดัง ที่ กล่าว
ข้าง ต้น

ศาลมณฑลภูเก็ต เห็น ว่า จำเลย มีความ ผิด ฐาน ทำร้าย ร่างกาย ชำนเงิน
คืน โท โดย พยายาม ด้วย ความ พยายาม มาก ทรมาน ต้อง ด้วย ประมวลกฎหมาย
ดัชนีณฐานา มาตรา ๒๕๕ แต่ จำเลย ต้อง โทษ ชั่ว ใน คดี ดัง ที่ ๒๓๓/๒๓๘
มี กำหนดโทษ จำคุก ๒๐ ปี มาตรา ๓๖ แห่ง กฎหมาย ดัชนีณฐานา ห้ามไม่ให้
ลงโทษ จำคุก จำเลย เกิน ๒๐ ปี จำเลย ได้ รับโทษ มา แล้ว ใน คดี ก่อน ๗
เดือน ๒๖ วัน จึง พิพากษา ให้ จำคุก จำเลย มี กำหนด ๗ เดือน ๒๐ วัน นับ
รวม กัน กับ โทษ ใน คดี ก่อน ให้ ครบ ๒๐ ปี พอ ดี

พนักงานอัยการ ชุทธรณ์ กัดค้าน ว่า คำพิพากษา ศาลมณฑลภูเก็ต ศาล
คดีอื่น เพราะ มาตรา ๓๖ ที่ ห้าม มิให้ เพิ่มโทษ จำคุก ผู้ กระทำ ผิด เกิน กว่า
๒๐ ปี นั้น โจท เจ้าใจว่า ห้ามไม่ให้ เพิ่มโทษ ผู้ กระทำ ผิด ใน ฐาน ไม่ เข็ดหลาบ
ส่วนหนึ่ง ใจความ แห่ง บทนั้นไม่ ประสงค์ จะ ให้ บังคับ ถึง คดี ที่ จำเลย ได้ กระทำ
ผิด ขึ้น ใหม่

ศาลอุทธรณ์เข้าทวงพิเศษพิจารณา เห็นว่า โจทก์ แล ศาลเดิม เข้าใจผิด
 ทั้ง ๒ ฝ่าย จึง พิพากษา แยกค่า พิพากษาค่าดมณฑลฎีกา โจทก์จำคุก
 จำเลย มีกำหนด ๓๘ เดือน แต่โทษจำคุก ๓๘ เดือนนี้ ให้นำรวมไป
 ด้วย กับกับโทษจำคุก ๒๐ ปี ที่จำเลย ต้อง ค่าพิพากษา อยู่ในคดีแดงที่ ๒๓๓
 มี ๑๒๘ ก่อนนั้น มี กำหนดจำคุกเพียง ๒๐ ปี ทั้งต้น นับวัน แต่ วันที่ จำเลย
 ต้องจริงใน คดีแดงที่ ๒๓๓ / ๑๒๘

พนักงานอัยการ โจทก์ ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา ว่า ศาลอุทธรณ์เข้าทวง
 พิเศษ แปร กฎหมาย จะ กระทำให้ นักโทษ มีความ กำเริบ ซึ่ง เหลือ ความ
 สามารถ ของ เจ้าพนักงาน ฝ่ายอัยการ ที่ จะ ระวัง ปราบปราม เพราะ นักโทษ
 ที่ ต้องโทษจำคุก ๒๐ ปี สามารถที่ จะ กระทำ ความผิด ซึ่งไม่ ต้องโทษ จำ
 คุก ตลอด ชีวิต ฎีกา ประทศ ชีวิตได้ ไม่ ต้อง รับโทษ อีก

กรรมการศาลฎีกาได้ ปฎิภาษา บัญญัติกฎหมาย ขึ้น ถัดกัน แล้ว กฎหมาย
 ตักขณชาญา มาตรา ๓๖ มี ข้อ ความ ห้ามไม่ให้ เพิ่มโทษ ยิ่งกว่ากำหนดนั้น ไปเท่า
 นั้น ไม่ได้ บรรลือ ความไปถึง การที่ ศาลจะวางบทลงโทษ จำคุก จำเลย ใน
 คดี เรื่องนี้ หาได้ มี ปัญหา เรื่อง เพิ่มโทษ จำคุก จำเลย แต่ อย่างไรก็ดี เป็นคดี
 เกิดขึ้นใหม่ใน ระหว่าง เรือนจำ เพราะ ฉะนั้น ที่ ศาลอ้าง ยก มาตรา ๓๖ ขึ้น
 ปฎิภาษา มา นั้น มี ข้อ ที่ ศาล อุทธรณ์ เข้าทวง พิเศษ คัด ลิน กำหนดโทษ
 จำคุก จำเลยไว้ ข้อแล้ว ฎีกา พนักงานอัยการ ฟังได้ ขอด้วย ราชการ

ขอด้วย เหตุ เหล่า นี้ จึง พร้อม กัน พิพากษา ให้ ตง โทษ จำคุก ชำยเงินค้ำประกัน
 เดบ มี กำหนด ๓๘ เดือน ให้นับ เนื่อง กับโทษ จำคุก ๒๐ ปี ซึ่ง ชำยเงิน
 ค้ำประกัน คำ พิพากษา อยู่ใน คดี คง ที่ ๒๓๓ / ๓๒๗ ของ ศาล เดิม นั้น คำ
 พิพากษา ค่าต่าง ซึ่งไม่ ต้อง กับ คำพิพากษา ให้ ยก เสีย.

ศาลฎีกา วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๕

กรมตุลาการ

พระยานวเนตน์บัญชากิจ

พระยาเกษมสุขการ

พระยานวเนตน์บัญชากิจ ปกฤษา

ชยัค ทวง ตรวจ แก ใจ เพิ่ม เต็ม

คำพิพากษาที่ ๒๑๘๙ พ. ศ. ๒๔๕๕

สัญญา ประกัน

ก. ทำสัญญารับประกัน ไม่ ให้ กรมทหาร ข. เป็น ประกัน
แล้ว ก. ทำสัญญาประกัน ให้ ไร่กับ ข. ฉบับหนึ่ง สัญญา
นั้น ไม่เป็น การปิดปาก ก. มิได้

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรมการตรวจฎีกา น้อย
ตัน น้อย อินตา ข้ายัฐหมา ท้าวสมภาร โจอช อัครวงษ์ คำพิพากษา ศาลชั้น
สอง พิเศษ มณฑลพายัพ

ใน คดี ระหว่าง	น้อย อินตา ข้ายัฐหมา น้อย ตัน	โจช
	เจ้า นครเชียงใหม่ (แต่ เมื่อ ยัง เป็น เจ้าอุปราช)	จำเลย
ใน คดี ระหว่าง	เจ้า นครเชียงใหม่ (แต่ เมื่อ ยัง เป็น เจ้าอุปราช)	โจช
	ข้ายัฐหมา น้อย ตัน น้อย อินตา	จำเลย
	พญาสุวรรณ์ ท้าวสมภาร น้อยดวง	

คดี ๒ ด้านนี้ ต่าง แยก แยก เป็น คดี พ้อง แม้ ด้านที่ ๓ หมายถึง
เลขคดีที่ ๘๐/๓๒๗ ข้ายัฐหมา น้อย อินตา น้อย ตัน เข้า ชื่อ กัน เป็น โจช
หาว่า เมื่อ วันที่ ๒๕ เมษายน ร.ศ. ๓๒๗ พญาสุวรรณ์ ได้ มา หลบถอง
โจช และ ผู้มี ชื่อ ที่ ทำการ นำ ไม่ กับ พญาสุวรรณ์ ให้ ไป เข้า ชื่อ ทำหนังสือ

สัญญา รับ ใช้เงิน พร้อมกับ พญา สุวรรณไว้แก่ เจ้า อุปราช จำเลย ๑ ฉบับ โดย กล่าว ว่า จำเลย จะ ให้ยืม เงิน ๓๐๘๓๐ บาทสำหรับ ทำการ ไร่ ไม้ โฉก เชื่อว่าเป็น ความจริง โฉก จึง ได้ ลง ชื่อ ใน สัญญา รับใช้เงิน ๓๐๘๓๐ บาท ให้ไว้แก่ จำเลย แล้ว จำเลย มิได้ พัก หา ยอม จ่าย เงิน ๓๐๘๓๐ บาท ตาม สัญญา นั้น ให้ แก่ โฉก แต่ ผู้ ลง ชื่อ ใน สัญญา ด้วย กัน นั้น คน ที่ เข้า ใจ แต่แรก ไม้ แต่ โฉก ได้ ไป ขอ รับ เงิน ราย นี้ หลาย ครั้ง จำเลย ก็ เพิกเฉยเสีย เหตุนี้ โฉก จึง พ้อง ขอ ให้ ศาล ทำ ตาม หนังสือ สัญญา นั้น เสีย

เจ้า อุปราช จำเลย ให้การ แก่ ว่า หา ได้ คบ คิด กับ พญา สุวรรณ ต่อ ดวง โฉก มา ลง ชื่อ ใน หนังสือ สัญญา ไม้

ส่วน ณ ที่ ๒ หมายถึง เอก ศติ ที่ ๘๓/๓๒๗ เจ้า อุปราช เบน โฉก พ้อง หา ว่า เมื่อ วันที่ ๒๕ เมษายน ร.ศ. ๓๒๗ จำเลย ทั้ง ๒ ได้ พร้อม ใจ กัน ทำ หนังสือ สัญญา ให้ โฉก ถู ไร่ ๑ ฉบับ ความ ว่า จำเลย ได้ มา ยืม เขา เงิน ของ โฉก ไป แต่ ต้น เป็น เงิน ๓๐๘๓๐ บาท ถ้า โฉก จะ ต้องการ เถลา ไต พวก จำเลย จะ นำ มา ไร่ ให้ ครบ เมื่อ นั้น ครั้น ต่อ มา จำเลย ที่ ๑ ได้นำทรัพย์ มา ไร่ ใช้เงิน ราย นี้ ให้ โฉก แล้ว ๒๗๐๐ บาท คง ค้าง อยู่ ๘๑๓๐ บาท โฉก จะ ต้อง กรง เงิน จำเลย หา ได้นำ มา ไร่ ตาม สัญญา ไม้ เหตุนี้ โฉก จึง พ้อง เหยี่ย ให้ จำเลย ช่วย กัน ไร่ เงิน ๘๐๐ บาท

น้อย ต้น น้อย อินตา ช่าง ช่าง ท้าว สมนการ ให้การ ว่า พวก จำเลย ได้ ลง ชื่อ ใน หนังสือ สัญญา ยืม เงิน ๓๐๘๓๐ บาท จริง แต่ คอ ฐ์ ว่า จำเลย ถูก หลอก ดวง โดย เข้า ใจ ผิด ไป ว่า โฉก จะ จ่าย เงิน ๓๐๘๓๐ บาท เมื่อ จำเลย

ลงชื่อ ในหนังสือสัญญาแล้ว โจทก์ ไม่ยอมจ่ายเงิน ให้จำเลย ตามสัญญา
จำเลยจึงฟ้อง โจทก์ แต่คำให้การ พญา สุวรรณ กับ น้อยแดง ไม่มีปรากฏ ใน
สำนวน

ศาล เมือง เชียงใหม่ พิจารณาแล้ว ได้ ความ ว่า พญา สุวรรณ จัด การ
เป็น หุ่น ส่วน ทำ ป่าไม้ กระจาย ขาย ส่ง กรม ทหาร มณฑล พายัพ เจ้า อุปราช
เป็น ผู้ รับ ประกัน พญา สุวรรณ ใน การ ที่ พญา สุวรรณ รับ เงิน ต้อง นำไป
แต่ กรมทหาร พวกจำเลย ของเจ้าอุปราช จึง ทำ หนังสือสัญญา ประกันเงิน ที่
พญา สุวรรณ รับ ต้อง นำมา จาก กรมทหาร นั้น ให้ ไว้ แก่ เจ้า อุปราช อีก ต่อ
หนึ่ง ครั้น ภายหลัง มา ทำ การ ป่าไม้ ไม่ เบน ผล ตำรวจ พญา สุวรรณ
ไม่มีไม้ส่ง กรม ทหาร ๆ จึงได้ ตัก เคียน เว่ง เงิน ราย นี้ แก่ เจ้า อุปราช ใน
ขณะนี้ เจ้า อุปราช จะ เห็น ผล อย่างไร จึงให้ พวก พญา สุวรรณ ทำหนังสือ
สัญญา ยืมเงินให้เจ้า อุปราช ตาม หนังสือสัญญา หมายเลข (ก) แต่
ฉีก ทำลาย หนังสือสัญญา ประกัน นั้น เสีย ได้ ความ ดังนี้ ศาล เมือง จึง
วินิจฉัย ว่า หนังสือสัญญา ยืมเงิน ที่ ผู้ ลง ชื่อ ทำให้ ไว้ แก่ เจ้า อุปราช นั้น ผู้
ที่ ลง ชื่อ รู้ ดี ดี แล้ว ว่า เป็น หนังสือ ที่ ทวง ประกัน พญา สุวรรณ เพื่อ
ให้เจ้า อุปราช ออก เงินใช้ แทน ใน การ ที่ พญา สุวรรณ รับเงิน ต้อง นำ มา จาก
กรม ทหาร ศาล วินิจฉัย ว่า สัญญา นี้ ผู้ ที่ ลง ชื่อ ได้ รับ คืน คือ เงิน ต้อง นำ
ที่ พญา สุวรรณ รับ มา จาก กรม ทหาร เป็น การ แลก เปลี่ยน กัน แล้ว เพราะ
ฉนั้น สัญญา นี้ เป็น สัญญา ที่ ฟัง ได้ ตาม กฎหมาย ผู้ ที่ ลง ชื่อ จะ ปฏิเสธ ไม่
ได้ ต้อง ทำ ตาม จึง พิพากษา ให้ พญา สุวรรณ ใช้เงินให้ แก่ เจ้า อุปราช โจท

เต็ม ๘๓๓๐ บาท ถ้า พญา สุวรรณ ไม่ มีใช้ ชาติ เท่าใด ให้ จำเลย คน อื่น ๆ ใช้แทน ถ้า เจ้า อุปราศ ไม่ ต้อง ใช้ เงิน ให้ แก่ กรม ทหาร แล้ว พวก จำเลย ก็ ไม่ ต้อง ใช้ เงิน ให้ แก่ เจ้า อุปราศ แต่ ให้ ยก ฟ้อง ของ ข้าย ชี หมา น้อย อินคา น้อย คัน เสีย

ข้าย ชี หมา น้อย อินคา น้อย คัน ท้าว สมภาร สุทรวรณ

ศาล ข้าง หลวง พิเศษ มณฑล พายัพ เห็น ว่า ข้อ ที่ อ้าง ว่า ไม่ ได้รับ เงิน นั้น จำเลย เข้าใจ กัน อยู่ แล้ว ว่า สัญญา ยืม เงิน นั้น เป็น สัญญา ประกัน พญา สุวรรณ ใน การ ที่ โจท จะ ใช้ เงิน ให้ แก่ กรม ทหาร อีก ค่ะ หนึ่ง แต่ สัญญา นั้น ก็ ไม่ ได้ มี ข้อ ความ ว่า โจท จะ จ่าย ค่า เงิน ให้ ตาม สัญญา เมื่อ จำเลย เข้าใจ อยู่ เช่น นี้ แล้ว ก็ พอ เห็น เขา ได้ ว่า โจท จำเลย ไม่ได้ ตั้งใจ จะ ให้ เบน ไป อย่าง อื่น เพราะ ใน เรื่อง สัญญา ทั้ง หลาย ต้อง อาศัย ความ เข้าใจ ของ คู่ สัญญา หนึ่ง เรื่อง นี้ เจ้า อุปราศ ก็ เป็น หุ่น ส่วน คน หนึ่ง แต่ การ ที่ เจ้า อุปราศ ฟ้อง พวก จำเลย นี้ ก็ เท่า กับ ฟ้อง เวียก จำนวน เงิน ส่วน เดียว ที่ ชาติ ทน เพื่อ จะ เอา ไป ใช้ ให้ เจ้า ณัฒ นั้น ไม่ใช่ คิด ณัฒ สิ้น ภู ยม แม้ ตาม ฟ้อง มี ความ อย่าง หนึ่ง ก็ จริง แต่ การ ที่ ทำ กัน มา นับ เนื่อง อยู่ ใน มูล คดี อัน เดียว กัน จึง ควร ที่ ศาล จะ วินิจฉัย ให้ เด็ด ชาติ ไป ได้ จึง พิพากษา มั่งค้ำ ให้ จำเลย คือ ท้าว สมภาร น้อย คัน น้อย ตวง น้อย อินคา ใช้ เงิน ชาติ ๒๓๓๓ บาท ๕๓ สตางค์ ข้าย ชี หมา ๘๗๐ บาท ๘๐ สตางค์ พญา สุวรรณ ๑๐๕๐ บาท ๓๐ สตางค์ แต่ ก่อน ที่ จะ มั่งค้ำ จำเลย ให้ ใช้ เงิน ต้อง ให้ โจท นำ หลัก ฐาน ว่า ได้ ใช้ เงิน ให้ กรม ทหาร แล้ว

มาแสดง ต่อ ศาล ฎีกา จัด การ ให้ กรม ทหาร รับ รอง ว่า จะไม่ เกี่ยว ข้อง กับ จำเลย นี้ ต่อไป

ข้าย^๕ ฮัหมา น้อยตัน น้อยฮินตา ท้าวสมภาร ทูตเกล้า ฯ ถวาย ฎีกา คัด คำน ว่า คน เป็น แต่ ถูก ข้าง ไม่ได้ เป็น หุ่น ส่วน ด้วย กับ พญา สุวรรณ แต่ หนังสือ สัญญา หมาย อักษร (ก) นั้น ไม่ได้ ดำเนิน ไป ตาม ความ เป็น จริง ควร ทำตาย หนังสือ นั้น เสีย ฝ่าย เจ้าแก้วนรวิ (แต่ ยัง เป็น เจ้า อุปราช) ทูตเกล้า ฯ ถวาย ฎีกา คัด คำน ว่า ศาล พิพากษา ทาง หุ่น ส่วน ไม่ ถูก ต้อง ควร ศาล จะ พิเคราะห์ ลง ความ แต่ ข้อ เดียว ว่า สัญญา ที่ โจท ข้าง มา เป็น หลัก พ้อง นั้น จำเลย ได้ ทำ โดย หลง ฎีกา ไม่

กรรมกร ศาล ฎีกา ได้ ตรวจ ส่วนตน ตลอดจน เห็น ว่า ส่วนตน คดี ที่ ๘๐/๓๓๗ ซึ่ง ข้าย^๕ ฮัหมา น้อยตัน น้อย ฮินตา เป็น โจท นั้น ข้อ วิวินิจฉัย มี ว่า จำเลย ได้ หลอก ดอง ให้ พวก โจท ลง ชื่อ ใน หนังสือ หมาย อักษร (ก) นั้น ฎีกา ไม่ ฐาน พิจารณา ไม่ได้ ความ เป็น กิริยา หลอก ดอง กัน ศาล ขำ หลวง พิเศษ มณฑล พายัพ พิพากษา ให้ ยก ฟ้อง โจท เสีย นั้น ขอบ แล้ว แต่ ข้อ นี้ ไม่ จำเป็น จะ ต้อง หมาย ความ ไป ถึง ว่า หนังสือ หมาย อักษร (ก) ย่อม มี ส่วนใด ใช้ ได้ ใน คดี โจท จำเลย ใน ทาง พระ ธรรมศาสตร์

แต่ ส่วนตน คดี ที่ ๘๓/๓๓๗ ซึ่ง เจ้า นคร เชียง ใหม่ (แต่ ยัง เป็น เจ้า อุปราช) เป็น โจท นั้น การ ที่ เจ้าแก้วนรวิ ประพันธ์ ได้ ทำ หนังสือ สัญญา ยืม เงิน เปลี่ยน สัม กับ หนังสือ สัญญา รับ ประกัน ยึด ไร่ เป็น คู่ มือ ตั้ง นี้ เป็น การ เลี้ยง ใต้ เลี้ยง เสีย แต่ ฝ่าย โจท ก็ ไม่มี พยาน รู้ เห็น ว่า

โจทก์ ได้ ให้ เงิน ยืม ไป ตั้ง สัญญา ยืม นั้น เลย แต่จริง สัญญาเดิม ระหว่าง
 โจทก์ จำเลย ได้ มี แล้ว ได้ ทำ แล้ว ค่อ กัน นั้น เป็น สัญญา รับ ประกัน แต่
 คดี ซึ่ง เจ้า แก้ว นวรัฐ ประพันธ์ พงษ์ นันทา ได้ เรียก โดยฐานสัญญา รับประกัน นั้น ไม่
 คำนวณ ฆาต พายัพ วิมลจรรย์ ฐาน สัญญา รับ ประกัน ก็ คดี ฐาน เป็น หุ่น
 ล่อง ก็ คดี เป็น การ บังคับ ความ นอก พ้อง นอก หา ไม่ ชอบ ด้วย กฎหมาย
 กระบวน พิจารณา สารคดี ขอ ศรัย เหตุ ตั้ง ได้ กล่าว มา ทั้ง นี้ กระบวนการ
 ฎีกา จึง ชี้ ขาด คดี ดิน ว่า ให้ ยก คำ พิพากษา คำนวณ ฆาต พายัพ นี้ เสีย แต่
 ให้ ยก พ้อง โจทก์ เสีย ด้วย ทั้ง ๒ ส่วน ฎีกา อัย ขั้หมา น้อยกัน น้อยอินคา
 ท้าว สุธรร พงษ์ ชิน ให้ เจ้า แก้ว นวรัฐ ประพันธ์ เจ้า นคร เชียง ใหม่ เสีย
 คำ ฎีกา ธรรมนิยม กับ คำ ทนาย ความ แทน พวก อัย ขั้หมา จำเลย เหล่า นี้ อย่าง
 สูง ใน ชั้น อุทธรณ์ คำนวณ ฆาต พายัพ แต่ คำ ฎีกา.

คำ ฎีกา วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๑๙๓๓

กรมสวัสดิ
 พระยาเกษมศุขการี
 พระยาฤทธิกา มุขมนตรี
 ดินเนอร์เตอร์เนอร์

พระยาเกษมศุขการี ปฤกษา
 อธิบดี ทรงตรวจแก้ไข เพิ่มเติม

คำพิพากษาที่ ๒๑๗๒ พ.ศ. ๒๔๕๕

วิธีพิจารณา

ชั้นเดิม จำเลย ให้การ ปฏิเสธ ครั้น พิจารณาได้ ความจริง
แล้ว จึง รับสารภาพเช่นนี้ ไม่เป็นเหตุควรปราณีตาม มาตรา ๕๗

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรมการ ตรวจ ฎีกา โจทก์ อัครมนตรี
คำ พิพากษา ศาล อัครมนตรี

ใน คดี ระหว่าง **ชยการ เมือง นครเขื่อนขันธ์** โจทก์
ชยเกียรติณรงค์ จำเลย

คดีนี้ โจทก์ฟ้อง ต่อ ศาล เมือง นคร เขื่อนขันธ์ เมื่อ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๔๕๗
ว่า จำเลย รับ ตำแหน่ง นำ ที่ เป็น นาย อำเภอ เมือง ฯ นคร เขื่อนขันธ์ ได้
พยายาม เจตนา ทุกวิถี ทำ หนังสือ สัญญา ผิด โกง เอา ที่ ของ อำแดง ทองคำ โดย
กล่าว คำเท็จ ว่า นายแจ้ง ขอย ที่ ให้แก่ เงิน กอวย บุญตั้ง อำแดงทองคำ แด
นายแจ้ง มิ ได้ รู้ สัก เลย จำเลย รับ ประโยชน์ ทาง ซ่อม ส้ม ยอม รับ ซ้ำ
ส่วน ของ เงิน กอวย บุญตั้งไว้ แล้ว จำเลย ได้ แจ้ง ความเท็จ ต่อ เจ้าพนักงาน
กอง ตระเวน ให้ จับ ตัว นายเปลี่ยน อำแดงพลอย นายแจ้ง ผู้ ไม่มี ความผิด
ไม่ ชั่งไว้ และ จำเลย ได้ เบิก ความเท็จ ต่อ ศาล อีก ขอ ให้ ตั้งโทษ จำเลย
ตาม กฎหมาย ตักขณ ฮาญา มาตรา ๒๒๖-๑๕๖-๑๕๗

จำเลยให้การ ปฏิเสธ ตลอด ข้อหา และ ว่า จะยื่น คำ ขัดแย้ง จน บัดนี้ ก็
มิได้ ขัดแย้ง

ศาล เมือง นครเขื่อนขันธ์ พิหารณา แล้ว เห็น ว่า จำเลย มิได้ มี ข้อข้อ
ตั้ง อย่างไร มา ลง ตั้ง หลักฐาน ฝ่าย โจท ซึ่ง มี ปรากฏ อยู่ ตาม ส่วนวน เต็ม
จำเลย มี ความผิด ตาม กฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๓๕๖-๓๕๘-๒๒๖ พิพากษา
ให้ จำคุก จำเลย มี กำหนด ๘ เดือน กับ ปรับ เปน ฟินัยเงิน ๘๐๐ บาท ถ้า
จำเลย ไม่มี เงิน ไร ให้ จำ ได้ โทษ ตาม มาตรา ๓๘ ส่วน โทษ ที่ ให้ จำคุก
จำเลย ๘ เดือน นั้น เห็น ว่า จำเลย มี คุณ ความดี ที่ ได้รับ ราชการ ใน น้าที่
กรมการ ข้าเถอ มา ช้า นาน ไม่ เคย ต้อง โทษ จึง ให้รอ การ ลง อาญา
จำเลย ได้ ตาม มาตรา ๕๓-๕๒ ก่อน จำเลย ยอม รับ โทษ ตาม คำ พิพากษา

ฝ่าย โจท อทธรณ์ ศาล อทธรณ์ พิพากษา ยืน ตาม คำ พิพากษา ศาล เดิม
โจท หลุดเกล้า ฯ ถวายฎีกา

ฝ่าย จำเลย แก่ ฎีกา ว่า โจท ไม่ ควร หลุดเกล้า ฯ ถวายฎีกา จำเลย ยอม
รับ ผิด ตาม คำ พิพากษา แต่ ไร เงิน ให้ แล้ว

กรมการ ศาล ฎีกา ได้ ตรวจสอบ ส่วนวน ตลอด แล้ว เห็น ว่า คดี นี้ ชั้น เดิม
จำเลย ให้ การ ปฏิเสธ ตลอด ข้อหา ครั้น เมื่อ ศาล พิหารณา ได้ ความ เปน
สำคัญ ว่า จำเลย ได้ ขยาย ข้อ โกง แจ้ง ความเท็จ แต่ เมื่อ ความเท็จ ใน ศาล
จำเลย จึง ยอม รับ ผิด เห็น ว่า จำเลย เปน ข้า ราชการ มี น้า ที่ เปน ข้าเถอ
ควร แต่ จะ ต้อง ปฏิบัติ ราชการ โดยชอบ แต่ ที่ มา ทำ การทุจริต แต่ ปกบืด ความ
ชั่ว ของ ตัว อีก ดังนี้ ไม่ เปน เหตุอัน ควร ที่ จะ รอ การ ลง อาญา จำเลย

ไว้โดย โทษ พยานเท็จ ซึ่งวางไว้ใน ลักษณะ พยาน เมื่อเทียบ กับ
ประมวล หมาย เห็น ว่า ทาง นี้ เบา กว่า ควร ต้อง ใช้ ประมวล หมาย ลงโทษ
แต่ ความผิด ของ จำเลย นี้ พิจารณา ได้ ความ แน่ ว่า ตั้ง บท ๒๒๒ และ ๓๕๖ ตาม โทษ
ฟ้อง แต่ ค่า ต่่าง ทั้ง ๒ ทาง โทษ ไม่ สัม กับ ความ ผิด (วางยาไม่ ถูก โรค)
ฎีกา ยัยการ พัง ชั้น จึง พิพากษา ให้ จำคุก จำเลย มีกำหนด ๓ ปี ข้อความ
อื่น คง บังคับ ตาม คำ พิพากษา ค่า ต่่าง เดิม.

คำ ต่่าง ฎีกา วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๖๒๓

กรม ส่ว สติ

พระยาจักร ปาณ ศรัศิ สติ สุตติ

พระยา กฤติ กาน กวน กิจ

พระยา นร เนติ มัญญา กิจ

พระยา เกษน ศุขการ

ม. สติ นเนอริ เคอริ เนอริ

อธิบดี ทรง ปฎักษา

คำพิพากษาที่ ๓๓๐ พ.ศ. ๒๔๕๕

ลูกหนี้

ลูกหนี้ที่ไม่ใช่ คนล้มละลาย มีอำนาจใช้หนี้ให้แก่เจ้าหนี้ คน
ใดคนหนึ่งได้ เมื่อหนี้สินรายนั้น ไม่ได้เกิดขึ้น โดยการฉ้อ
เจ้าหนี้คนอื่น

มี พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กระทรวงการตรวจฎีกา โจทก์ ขอร้อง
คำพิพากษา ศาล ขอร้อง

ในคดีระหว่าง

จีน กิมฮวด

จีนมา ย่านตง เฮน

โจทก์

จำเลย

มองคำพิพจน์ บังคับอังกฤษ และย่านตง แซ่มู๋ ยื่น คำร้อง

เดิมโจทก์ฟ้องเรียก คืนเงิน และ ดอกเบี้ย รวม ๓๓๓๓ บาท ๕๗ อัฐิ จาก จำเลย
โดย กล่าว ว่า จำเลย เป็น หนี้ โจทก์ ศาล เมือง ปวยเจียงบุรี พิพากษา ให้โจทก์
ชนะ คดี และให้ จำเลย ทั้ง ๒ คน ใช้ คืนเงิน ๓๓๐๐ บาท กับ ดอกเบี้ย อีก
ซึ่ง ละ ๓ บาท ต่อ เดือน นับ ตั้งแต่ วันที่ ทำ หนังสือสัญญาไป จนถึง วันที่ จำเลย
ใช้ เงิน เสียจ คดี ถึง ที่ สุดไม่มี ขอร้อง แต่ จำเลย หาได้ นำเงิน มาใช้
ตาม คำ พิพากษา ไม่ โจทก์ จึง ร้อง ขอ ให้ ศาล ยึดทรัพย์ สมบัติ ต่าง ๆ ได้
โดย อ้าง ว่า เป็น ของ จำเลย

ข้าแดง แช และ มองคำผิว (มังคัม ชิงกฤษ) ยื่น คำร้อง ขัดขวาง ว่า
ทรัพย์สินที่ ยึด นั้น บาง อย่าง เป็น ของ ข้าแดง แช บาง อย่าง เป็น ของ มองคำผิว
โดย จำเลย ใน คดี เรื่อง นี้ คี ไซ่ ฉี่ ให้แก่ ข้าแดง แช และ มองคำผิว

ศาล เมือง ปรวาจิน บริโภคจน เสร็จ แล้ว ส่ง สำนวนไป ยัง ศาลต่างประเทศ
กรุงเทพ ฯ

ศาล ต่าง ประเทศ กรุงเทพ ฯ พิจารณา เห็น ว่า จินเหมา ข้าแดงแอม เป็นฉี่
ผู้ยื่น คำร้อง จริง และ โจทก์ ไม่มี พยาน สืบ ว่า ฉี่ สิ้น เหล่า นี้ ได้ เกิด ขึ้น โดย
การ ฉ้อ ผู้ยื่น คำร้อง มีอำนาจ ที่ จะ ได้รับ ทรัพย์สิน ไซ่ ฉี่ เหล่า นี้ จึง มี
คำสั่ง ให้ ข้าแดงแช และ มองคำผิว มีอำนาจ ได้รับ ทรัพย์สิน ตาม คำร้อง และ ให้
โจทก์ ไซ่ คำ ธรรมเนียม แทน ผู้ยื่น คำร้อง และ ค่า ทนาย แทน คณะ ๒๕ บาท ด้วย

โจทก์ อุตกรรม ศาล อุตกรรม พิจารณา พิพากษา ยืน ตาม คำสั่ง ศาล ต่าง
ประเทศ ให้ยก อุตกรรม โจทก์ เสีย

โจทก์ ทูลเกล้า ฯ ถวาย ฎีกา ร้อง ว่า ถึงแม้ คดี เรื่อง นี้ เป็น คดี ที่ ต้อง พิจารณา
ตาม สัญญา ทาง พระราชไมตรี ศาล ฎีกา ก็ ยัง ควร รับ ฎีกา ของ โจทก์
ไว้วินิจฉัย ด้วย มี ปัญหา ขัดแย้ง ใน ข้อกฎหมาย กรรมการ ศาล ฎีกา
เห็น พร้อม กัน ว่า ข้อปัญหา กฎหมาย ที่ จะ พึง วินิจฉัย ก็คือ จำเลย มี
อำนาจ ยก ทรัพย์สิน ราย ชาติ ให้แก่ ผู้ยื่น คำร้อง เป็น การตี ไซ่ ฉี่ ที่ จำเลย เป็น
ฉี่ ผู้ยื่น คำร้อง อยู่ ได้ฤกษ์ ไม่ ควร จำว่า จำเลย ไม่ ไซ่ คน ต้ม กระจาย และ
เพราะ เหตุ นี้ จำเลย มีอำนาจ ไซ่ ฉี่ ให้แก่ เจ้าหนี้ คนใด คนหนึ่ง ก่อน เจ้าหนี้
คนอื่น ได้ เว้น ไว้แต่ ฉี่ สิ้น นั้น จะ ได้ เกิด ขึ้น โดย ไม่ สุจริต ปัญหา ใน ข้อ

ที่ ว่า จำเลย มีอำนาจ ใช้นี้ ให้แก่ ผู้ยื่น คำร้อง ก่อน ใช้นี้ ให้ โจทก์ ได้ ฤ็ไม่
 นั้น จึง ต้อง แล้ว แต่ ว่า นี สิ น ที่ จำเลย เปรน ถูก นี ผู้ ยื่น คำร้อง ได้ เกิด ขึ้น
 โดย สุจริต ฤ็ไม่ ถ้า นี สิ น นั้น เกิด ขึ้น โดย สุจริต การ ใช้นี้ เช่น นั้น
 ก็ ใช้นี้ ได้ แต่ ถ้า ไม่ สุจริต ก็ ใช้นี้ ไม่ ได้ ใน คดี เรื่อง นี้ ศาล ต่าง ได้ พิพากษา
 ว่า ไม่ มี ข้อ ความ อย่างใด ที่ จะ แสดง ให้ เห็น ว่า จำเลย ได้ เปรน นี ผู้ ยื่น คำร้อง
 โดย ไม่ สุจริต เปรน คำ ฐ ชาติ ใน ข้อ จริง เท่า นั้น ศาล ฎีกา ไม่ มี นำ ที่ ข้อ
 แวะ ใน คำ ฐ ชาติ ของ ศาล อุทธรณ์ ขอ ครัย เหตุ นี้ ศาล ฎีกา จึง คง ฐ ชาติ
 ใน ส่วน ข้อ กฎหมาย ว่า ใน คดี เรื่อง นี้ จำเลย มี อำนาจ อัน ชอบ ธรรม ที่ จะ
 ยก ทรพ ย์ ราย วิวาท ธิ ใช้นี้ ให้ แก่ ผู้ ยื่น คำร้อง ได้

ศาลฎีกา วันที่ ๓๓ สิงหาคม ๒๕๒๑

กรมตุ้ตติ
 มหิธร
 พระนาถกรปานิศรัศิศวิสุทธี
 พระยาฤฤฤฤฤฤฤฤ
 ถินเนนทร์ เศษเนนทร์

พระยา มหิธร ๑ ปฤฤฤ
 อธิบดีทรงตรวจ แก่ ไขเพิ่มเติม

คำพิพากษาที่ ๓๓๖ พ.ศ. ๒๔๕๕

ปลอมชื่อ ทนายความ

โจทก์ จะฟ้องว่า จำเลยปลอมชื่อ โจทก์ ต้องพิสูจน์ว่าใคร
ปลอมให้ โจทก์ เองเห็นว่า ทำกันอย่างไร จึงจะเอาโทษได้

ทนายความ ทำกิริยาหลอกลวงอำพราง ชัด
ทราวย้ำ ทำให้ศาลหลงผิด เป็น ความประพฤตินิติทาง
ศีลธรรม

มี พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกาโจทก์ สทธรณ์
คำพิพากษา ศาล ข้างหลวง พิเศษ มณฑล พายัพ

ใน คดี ระหว่าง นายพันโท เจ้าไชยสงคราม โจทก์
นายมชัย เมืองสั้น พญาจำบ้าน จำเลย
นายศรีโธ๊ะ อำแดงตู่หา ชัยดา ชัยตุ๊ก

คดีนี้โจทก์ ฟ้อง คัดศาล มณฑล พายัพ ยื่นฟ้อง เป็น ๓ ส่วนอัน ซึ่ง เนื่องจาก
มรดก คดี อันเดียว กัน ว่า เคิม อำแดง ตู่หา กับ พวก & คนใต้ ฟ้อง ชัยได้โจทก์
ใน คดี เรื่อง นี้ ออก จาก ที่ หา อำแดง ตู่หาได้ ทอดทิ้ง คดี จนศาล จำหน่าย คดี
นี้ ออก เสีย จาก ฎีกา ครั้งหนึ่ง แล้ว ต่อมา อำแดง ตู่หา กลับฟ้อง โจทก์ อีก

ในระหว่าง ที่ เป็นความ กั้นั้น นายน้อย เมือง ขึ้น เลื่อนา ยุติธรรม แด พญา
 จำบัน รอง เลื่อนา ยุติธรรมได้ มี หนังสือ ถึง โจอท ๖ ฉบับ เรียก คำ สนิมน
 จากโจท ๒๕๐ รูปเขียน โดย กล่าว ว่า จะ สัม ความให้ แด นายศรีโธ๊ะ
 ทนายความ ของอำแดงสุณาได้ คยคิด กับนายน้อย เมืองขึ้น แดพญาจำบัน เขา
 ชื่อ น้อยไชย แด อ้ายเมมา มา เป็น โจท พ้อง โดย น้อยไชย แด อ้ายเมมา มีได้ ลง
 ชื่อ ในพ้อง เลย เพราะฉะนั้น จึง ขอให้คัด ลง โดย จำเลยตาม กฎหมาย ลักษณะ
 ขาญา มาตรา ๓๓๑-๓๓๒-๓๓๓-๓๓๔-๓๓๕-๓๓๖-๓๓๗-๓๓๘ แด โจท ขึ้น คำ
 ร้อง ขอเพิ่ม อีก ๓ มาตรา คือ มาตรา ๒๖-๓๑๗-๓๑๘

จำเลย ทั้งหมด ให้ การ ปฏิเสธ คำหาโจท เว้น แต่ อำแดงสุณาบ่วย ไม่
 ได้ คัด มา พิจารณา โจท ไม่ คัดใจ ขอมให้ คัด จด พิจารณา อำแดงสุณา ไว้
 กว่า จะ หายบ่วย

ข้าหลวง พิเศษ นิ่ง คัด มณฑล พายัพ พิจารณา เสร็จ ด้านวน แล้ ลง
 เนื้อ เห็น ว่า นายน้อยเมืองขึ้น แด พญาจำบัน มี ได้ รับ สนิมน ทุก คำหา
 โจท แด ตาม จดหมาย ซึ่ง โจท อ้างนั้น มีได้ ปรากฏ ว่า มี เนื้อความ สมข้อ
 ซึ่ง โจท กล่าว ส่วน ดวงตรา ยุติธรรม ที่ ประทับ ไป นั้น ว่า ไม่ ทำ ให้เสีย
 หาย อย่างไร โดย ไม่ ปรากฏ ว่า จำเลย ได้ เจตนา เขา ตราไป ประทับ หลุด
 ลง โจทด้วย ส่วน ข้อ ที่ โจท กล่าวว่า อำแดงสุณา กับพวก แด นายศรีโธ๊ะ
 ทนายความ ได้ เอาชื่อ น้อยไชย แด อ้ายเมมา ลง ใน พ้อง โดย น้อยไชย แด
 อ้ายเมมา มี ได้ ลงชื่อ ใน พ้อง นั้น โจท สืบ ไม่ ได้ ความ ว่า จำเลยเจตนา
 ปลอมชื่อ ของ น้อยไชย แด อ้ายเมมา อย่างไร ฝ่าย จำเลย อ้างรอด สืบได้ ว่า

เหตุที่เป็นเช่นนั้น ก็เพราะ นายศรีโธ่ ร่างพัง ตาม พ้องเดิม ตามเหตุที่ได้กล่าว นานนี้ คำนึง เห็น ว่า จำเลย ทุกคน ยัง ไม่ มีความผิด จึง พิพากษา ยกฟ้อง โจท

โจท ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา

กรรมาการ คำนึงฎีกา ได้ ตรวจ จำนวน คดี นี้ ตลอด แล้ว ได้ ความ ว่า เมื่อ คดี ๑๒๕ นายจ่ม สามี ข้าแดงสุณา ภรรยา ซึ่ง เป็น ข้า คน พึ่งบุญ พญา จำบ้านมาแจ้ง คดี พญา จำบ้าน ว่า มี ที่ ว่าง อยู่ แห่ง หนึ่ง เรียก ว่า บ้านร้าง พญาหารฤ บ้าน มอกลา เป็น ที่ ซึ่ง จะ เบิก ทำ เป็น นาขึ้น ได้ แต่ ข้าแดงสุณา กับ นายจ่ม ไม่มี เงิน ที่ จะ ลง ทุน ทำขึ้น ขอให้ พญา จำบ้าน ออกเงิน นายจ่ม ข้าแดงสุณา จะ เป็น ผู้ ออกแรง ทำแล้ว แบ่ง ที่ กัน พญา จำบ้าน จึงชวน นายน้อย เมืองขึ้น ไป ตรวจ คดี ขอ ใจ ด้วยกัน แล้ว จึง ตกลง ออกเงิน ให้ นายจ่ม ลงเป็นทุน ๒๕๐ รูเบียด แล้ว อด แบ่ง มัน ที่กัน ครั้นปี ๑๒๗ เจ้าไชยสงครามกับ พวก รุก เข้ามา ทำนา ใน ที่ ว่างนี้ พวก ข้าแดงสุณา จึง ได้ ปรึกษา กับ นายน้อย เมืองขึ้น พญา จำบ้าน ฯ ให้ ข้าแดงสุณา กับ พวก พ้อง ชับได้ ฝ่าย เจ้าไชยสงคราม คดี ว่า เจ้า อินทโรวัด เจ้า ผู้ ทรง นคร เชียงใหม่ ให้ ที่ นั้น แก่ เจ้าไชยสงคราม คดี ยัง ทิ้ง ค้างศาล อยู่ ไม่ได้ พิพากษา ในระหว่าง นี้ เจ้าไชยสงคราม ได้ มาพูด กับ พญา จำบ้าน แต่ นายน้อย เมืองขึ้น ว่า จะขอ เสียเงิน ค่าเสียหายใน การ ที่ นายน้อย เมืองขึ้น พญาจำบ้าน ออกเงินไป เบิก ที่ นั้น แต่ ให้ คิด มา ว่า เป็น เงิน เท่า ไฉน พญา จำบ้าน แต่ นายน้อย เมืองขึ้น จึง ได้ เขียนจดหมาย ออกไป ว่า เป็นเงิน ๒๕๐ รูเบียด เจ้าไชยสงคราม

ขอผิด แต่ ได้ มี หนังสือ ตกเดือนกัน เมืองมา แต่ จดหมาย บาง ฉบับ ใช้ตรา
หนังสือ ยุติธรรม ลงวัน ประทับ ไปด้วย แต่ ใน หมู่นี้ พญา จำบ้าน ได้ จำหมาย
คดี นั้น เสียจาก ตำรับพดด้วง แต่แต่ ที่สุด เจ้าไชยสงคราม ไม่ ให้เงิน พญา
จำบ้าน แต่ นายน้อย เมืองขึ้น จึงถ่ม ให้ อ้าเตงดูหน้ากับ พดด้วง เจ้าไชย สงคราม
อีก ครั้ง นี้ นายน้อย เมืองขึ้น จัด ให้ นาย ศรี โธ่ เป็นทนาย นายศรี โธ่
ร่างฟ้อง ตามฟ้องเดิม เขาชื่อ โจท เดิม ลงในฟ้อง โดยมี ใ้ เด็ดปีกว่า ใคร
อยู่ บ้าง ใคร ตายบ้าง มูล กรรม เป็น มาตงัน กรรมกร ถูกเห็นเห็นว่า ตามฟ้อง
ของเจ้าไชยสงคราม โจท ซึ่ง ทว่า พญาจำบ้าน แต่ นายน้อย เมืองขึ้น เรียก สืบบน
ตาม ความที่ เจ้าไชย สงคราม เข้าใจ จดหมาย พญา จำ บ้าน แต่ นาย น้อย เมืองขึ้น
มี ไป ถึง เจ้า ไชย สงคราม รวม ๖ ฉบับ นั้น ได้พิเคราะห์ ดู จดหมาย แล้วไม่
มี ข้อ ความ ปรากฏ แต่ อย่างใด ซึ่งจะ ล้อ ให้ เห็น ว่า เป็นเรื่องกัน โธท เรียกเอาดิน
บน เมื่อ พิเคราะห์ ขึ้น คน ชนิด เจ้า ไชย สงคราม นี้ ก็ มี ใช้ เหวใช้ ตำแค้น
ไว้ บัญญา กว้าง พญา จำ บ้าน แต่ นาย น้อย เมือง ขึ้น โธท จะไม่ รู้ เท่า หนักกัน
แต่ จะ ยอมให้ พญา จำ บ้าน แต่ นาย น้อย เมือง ขึ้น มา ช่ม เขา เงิน กิน ได้ง่าย ๆ
ก็ ใช้ เหตุ คดี ข้อ นี้ จึง ช้ ขาด ว่า จะ พัง เป็น จริงไม่ได้ แต่ข้อ ที่ พญาจำ
บ้าน แต่ นาย น้อย เมือง ขึ้น เขา ตรา หนังสือ ยุติธรรม ลง วัน ประทับ ใน จดหมาย
ส่วน ตัว เช่น นี้ จำ จะ ต้อง ทำหนี จง หนัก ว่า ประพาศไม่ สมควร แก่ ข้าราชการ
การ แม้ จะ มีใ้ เจตนา จะ หลอก ลวง ประการ ใด ก็ไม่ สิ้น มณฑล ส่วน
นาย ศรี โธ่ ทนาย ความ คม คัด ำมี นาย น้อย เมือง ขึ้น เขา ชื่อ คน ตาย แต่ คน ที่
ไม่ อยู่ ลงใน ฟ้อง นั้น ถึง แม้ จะ ว่า อย่าง แรง ว่า เป็น ตามมือ ปลดอม ฝ่าย

ใจ ก็ยัง ต้อง พิสูจน์ ว่า ใคร ปดอมให้ ได้เท่า เงื่อน ว่า ทำกัน อย่างไร ใจ
 กต่าง หาก คดี พยาน ยัง บอก พร่อง สืบไม่ สม กิริยา ที่ จำเลย ทำ ลง ทั้ง นี้ จะ
 พัง ว่า มี ฆิต เข้า เต็ม บท ๑๕๓ นั้น ยังไม่ได้ แต่ กรรมการ ฎีกาไม่ เข้าใจ ว่า
 เหตุไร นาย หน้อย เมืองขึ้น แต่ พญา จำ บ้าน ไม่ เดียว ทรง ตรง พ้อง ใน ชื่อ ตนเอง
 กลับ มา ใช้ กัด ขบชาย อ้อม ค้อม จน เบน เหตุ ให้ เกิดข้อ แคลง ดังนี้ จึง ต้อง
 ได้ รับ ผล อันไม่ พัง ปราศหา อาศรัย เหตุ ทั้ง นี้ จึง ให้ ยก ฎีกา ใจท เสีย
 มั่งคัม คดี ให้ เป็น ไป ตาม คำพิพากษา ศาล มณฑลพายัพ ทต ประการ

อนึ่ง การ ที่ นาย ศรี โธะ ทนาย ความ ทำ มา แล้ว ใน คดี นี้ ก็ เป็น การ แลขอ
 เวช สพร้าว ก็ไม่ ควร มีโทษ แต่ ถ้า ประพฤติ ดังว่า นี้ ระวาง เป็น
 กิริยา หลอก หลวง ขำพราง ซัดทราย เร้า ทำให้ ศาล งง หลง ไป ความ ประพฤติ
 เห็น ปานนี้ แม้ ไม่ นำ ไป สู โทษ ศาล บาง อย่าง ก็ เป็น ทาง ประพฤติ
 ผิด ทาง ทก กิน ของ เนติบัณฑิต ผู้ ดำเนิน รักษา ธรรม เป็น การไม่ สมควร
 ฎา อาจ เกิด เบน คดี หมิ่น ประมาท ศาล ขึ้น อีก เรื่อง หนึ่ง ก็ ได้

ศาลฎีกา วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๓๓๓

กรม สวดดี
 พระยา นเรนทรราชกิจ
 พระยา เกษมศุขการี
 ม. ตึกินเนอว์เตอว์เนอว์

คำพิพากษาที่ ๓๔๗ พ.ศ. ๒๔๕๕

วิธีพิจารณา

โจทก์ฟ้องจำเลยโดยไม่มีคำขอว่าให้ส่งโทษจำเลยตามกฎหมาย
หมายบทใด แต่ถ้ามองกล่าวถึงคดีเดิม ซึ่งได้อ้างบทกฎหมาย
ไว้แล้ว ก็ไม่เรียกว่าฟ้องเคลื่อนคดีทำให้จำเลยหลงแก่

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกา โจทก์
อุทธรณ์คำพิพากษาคัดอุทธรณ์ชั้นสองพิเศษ
ในคดีระหว่าง อัยการ เมือง อ่างทอง โจทก์
นายอิน จำเลย

คดีนี้โจทก์ฟ้องต่อศาลเมืองอ่างทอง กล่าวหาว่าเดิมโจทก์ได้ฟ้องนายเที่ยง
หาว่าเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๑๒๗ เวลากลางคืน นายเที่ยง กับพวก
ฉุดตักช้างแดงเทศไป ช่มชู้น กระทำช้ำเรา ที่ตำน้ำค้ำบด บางยี่สิบ แล้ว
พาช้างแดงเทศหนีไป แต่พวกนายเที่ยงยังหลบหนีอยู่ ถ้าจับได้
จะฟ้องให้ส่งโทษต่อไป คดีถึงที่สุดศาลฎีกาได้พิพากษาให้จำคุกนาย
เที่ยง มีกำหนด ๓ ปี บัดนี้เจ้าพนักงานจับตัวจำเลย พวกนายเที่ยงได้ ได้
ส่วนไว้ชั้นหนึ่งแล้ว จึงขอให้ศาลส่งโทษจำเลย

จำเลยให้การ ปฏิเสธ คำหา ชี้แจง ว่า เมื่อ ครั้ง นาย เทียง ตั้ง หาว่า
 ฆาต ฆาตกรแท้ เมื่อ งาน แห่ง ฆ่า บ้าง นั้น จำเลยได้ ไป ใน งาน แห่ง ฆ่า บ้าง ด้วย
 แต่ ไป เว้น ฆาต ดำ กับ นาย เทียง จำเลยได้ ยิน เลียง นาย เทียง กับ พวก ร้อง
 เกรี้ยวกราว กัน ขึ้น จำเลย ดำ ขี้บู่ ว่า ฆาตกร กัน จึง พาย เว้น เข้า ไป
 ประสงค์ จะ ห้าม ครั้น เมื่อ ไป ถึง เขา เด็ก กัน แล้ว

ศาล เมือง ช่าง ทรง พิจารณา แล้ว ได้ ความ ตาม ส่วน นาย เทียง ว่า นาย
 ช่าง จำเลย เป็น พรช พวา นาย เทียง ฆาต ฆาตกรแท้ เขา เป็น คี พวก
 ฆาตกรแท้ ศิริระ แดก แด พด บวม พยาน จำเลย ไม่ สามารถ ทัก ต่าง คำพยาน
 ใจได้ จำเลย มีความผิดตาม กฎหมาย ลักษณะอาญา มาตรา ๒๖ พิพากษา
 ให้ จำคุก จำเลย มี กำหนด ๑ ปี

จำเลย อุทธรณ์ มา ยัง มณฑล

ศาล มณฑล ทรง เห็น ส่วน นาย ช่าง พวช จึง มี คำ สั่ง ว่า ใจ
 จำเลย จะ ช่าง สิ่งไร ใน ส่วน เด็ก ให้ กัก จำคุก ตั้ง มา ครั้น เมื่อ ใจ จำเลย
 ต่าง ช่าง แด คัด จำคุก ตั้ง มา แล้ว ศาล มณฑล ทรง เห็น ชอบ
 ด้วย คำพิพากษา ศาล เด็ก ใน ข้อ ที่ กำหนด โทษ ให้ จำคุก จำเลย ส่วน ความ
 ผิด จำเลย นั้น เกิด ก่อน ใช้ ประมวลฎ อาญา จำเลย ควร มี ผิด ตาม พระราช
 กำหนด ช่ม ขึ้น ร่วม ประมวลฎ ศก ๑๑๘ มาตรา ๘ กับ ลักษณะ ใจ บทที่ ๖๘

จำเลย อุทธรณ์

ศาล อุทธรณ์ ฎาทอง พิเศษ เห็น ว่า คดี นี้ ไม่มี เหตุ ที่ จะ ลงโทษ จำเลย
 ได้ ถึง ๒ ประการ คือ

(๑) โจทก์ไม่ได้กล่าวในฟ้องว่า จำเลยเป็น พวก นาย เทียง ทำผิด
อย่างไร แต่ทั้ง ไม่ปรากฏว่า ขอให้ ลงโทษ ตัดานโต ด้วย เพราะ ฉะนั้น
ฟ้อง โจทก์ไม่ เป็น มูล คดี อาญา ที่ ศาล ควร รับ ไว้ พิจารณา

(๒) แม้ ศาล จะ ได้รับ ไว้ พิจารณา แล้ว ก็ ดี พยาน โจทก์ยัง เบิก ความ
แตก ต่าง กัน หลาย ประการ ไม่ ควร พึ่ง เป็น หลักฐาน ลงโทษ จำเลยได้ จึง
พิพากษา ยกคำ พิพากษา ต่าง ทั้ง ๒ แต่ ฟ้อง โจทก์ เสีย ปล่อย ตัว จำเลยไป
โจทก์ ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา

กรรมการ ศาล ฎีกาได้ ตรวจ ด้านจน คดี นี้ ตลอดจน แล้ว ได้ ความ ว่า คดี
นี้ เป็น คดี ซึ่ง เนื่อง แต่ คดี นาย เทียง ต้อง หา ว่า ดูควร ชำแจงคดี ศาล ฎีกา
ได้ พิพากษา ให้ จำคุก นาย เทียง มีกำหนด ๓ ปี บัดนี้ เจ้าพนักงานจับ นาย
ฮั้น จำเลย เป็น พวก นาย เทียง ได้ มา ขอให้ ศาล พิจารณา แล ลงโทษ กรรมการ
ฎีกา เห็น ว่า ฟ้อง อัยการ โจทก์ ฉบับนี้ แม้ ไม่ได้ อ้าง บท มาให้ ชัด เจน
ก็ได้ กล่าว คำ จำ เนือง จาก คดี นาย เทียง เป็น จำเลย ดังนี้ จำเลย ย่อม รู้ ดี
ว่า ต้อง หา ด้วย มูล คดี ฮั้น นั้น แต่ไม่ได้ หองแก่ คดี นั้น เลย ครั้น พิจารณา
ไป ก็ได้ ความ ว่า จำเลยทำผิดจริง ศาล เมือง ช่าง ทองแถม ศาล มณฑล
กรุงเก่า พิพากษา ลงโทษ จำเลย มาแล้ว ทั้ง ๒ ศาล และ คำอุทธรณ์ ของ
จำเลย ที่ ฮั้น คือ ศาล อุทธรณ์ ชำดวง พิเศษ ก็ รับ ว่า จำเลย ได้ กระทำผิด
จริง แต่ เป็น ครั้ง แรก ขอให้ ปรานีณ์ ตัด หย่อน ปล่อย โทษ บ้าง เท่านั้น
ศาล อุทธรณ์ ชำดวง พิเศษ กลับ พิพากษา ว่า จำเลย ไม่ ควร จะ ต้อง รับโทษ
ด้วย เหตุ เข้ม คู่ ๒ ประการ คือ ๑ ด้วย บัญหา กฎหมายใน ข้อ ที่ ว่า ฟ้องโจทก์
ไม่ได้ อ้าง ตัว บทกฎหมาย เหตุ ที่ ๒ ว่า พยาน แตก ต่าง กัน พึงไม่ได้ ให้

ยก ฟ้อง ปลดปล่อย จำเลยไป ปฏิเสธ ดังนี้ เห็น ว่าไม่ ชอบ ทั้ง บัญหา กฎหมาย
 แล ข้อเท็จจริง ใช้ ว่า มี ความ ประสงค์ จะ สิ้นบับ สิ้นนุ ให้ อัยการ ตระเถยในการ
 อ้าง บท นั้น หา มิได้ ข้อ ที่ อัยการ กระทำ มา แล้ว นั้น ก็ไม่ บัง ควร จำ
 ต้อง อ้าง บท ลงใน ฟ้อง โดย ชัด เจน เมื่อ มี ความ สามารถ แต่ จะ ยก บทใด
 คิด เสีย ว่าไม่ เปน ฟ้อง เลย ก็ไม่ได้ เพราะ กล่าว ความ ทำว ถึง มุต คดี มีวัน
 กั้น ปรากฏ ชัดจำเลยก็รู้ เข้าใจ ดี มิได้ มี ความ ถึงสัย เกิดอัย คตุม หลง
 แก่ คิดไป เลย หาก จำน จน แก่ พยาน ความ พิรุช ของ ตัว ปรากฏ จึง
 ต้อง ช้ ขาด ว่า ฟ้อง มี หลัก ฐาน ดัง คิดนี้ กำกัด ของ แคม ยิ่งเสีย กว่า ฟ้อง
 ซึ่ง อ้าง บท ทั้ง หมวด ทั้ง ตอน เสีย อีก จำเลย เข้าใจ ดี ว่า ต้อง หา ด้วย มุต
 คิด เปน ความ ผิด ฐานใด มิได้ หลง แก่ จึง ใช้ ได้ ใน ข้อเท็จจริง ว่า จำเลย
 ได้ เปน พวณ นาย เที่ยง ไป มุต คร่า อั้งแดง เกศ เพ็ช อมาจกร นั้น ก็ไม่มี เหตุ
 ยัน จะ ต้อง ถึงสัย แต่ สัก น้อย เดียว จึง เห็น ว่า จำเลย มี ความ ผิด ต้อง
 บท ๒๗๖ ฎีกา อัยการ พัง ชัน ให้ ยก คำ พิพากษา คำต อุตกรรม ช้า หลง
 พิเศษ เสีย ให้ จำคุก จำเลย มิ กำหนด ๒ ปี จำเลย ต้อง จำ มา ใน ระหว่าง
 พิจารณา แล้ว เเท่าไร ให้ หัก ออก จาก นี้

ศาลฎีกา วันที่ ๖ กันยายน ๑๙๓

กรมตุ้ตติ
 พระยานรเณติบัญญัติ
 สกีนเนอร์เตอร์เนอร์

คำพิพากษาที่ ๓๖๑ พ.ศ. ๒๕๕๕

หลักวินิจฉัย เจตนา สุภาษิต

อันว่าจะ เสดงเจตนาคนดี หรือ คนร้าย นั้น ต้องอาศัย พิเคราะห์ กิริยาอาการ ที่ ผู้ นั้น ได้ ทำลง ไป ใน ขณะ นั้น เป็น ประมาณ

คำโบราณว่า “จับให้มันคนให้ตาย” ก็เป็นสุภาษิตที่โจทต้อง ดำเนินตาม

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้กรมการตรวจฎีกา	โจท
อุทธรณ์คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ ศาลดวงพิเศษ	
ใน คดี ระหว่าง อัยการ เมืองสุพรรณบุรี	โจท
นายอิน	จำเลย

คดีนี้ โจท พ้องต่อศาล เมืองสุพรรณบุรี ทว่า เมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๔๗ จำเลย ได้ เข้านับนิง นายโต๊ะ ๑ นิต แต่ ถูก กระสุน หลอก นายโต๊ะไม่ เจ้าพนักงานจับกุมคุมตัวจำเลย มา จำเลย หลบหนีไป นับ กว่า ๓๐ ปี บัดนี้ เจ้าพนักงานจับจำเลย ได้ อีก จึง ขอ ให้ ลงโทษ ความกฎหมาย ตักษณอาญาภาค ที่ ๒ ส่วนที่ ๗ หมวดที่ ๓ ฎก ที่ ๒ กับ มาตรา ๖๓

จำเลยให้การ รับ ว่า ได้ หนี จาก ที่ คู่มุ ขังจริง ส่วน ข้อ ที่ ทว่า จำเลย
เขา บิน ยิงหนี จำเลย ปฏิเสธ ว่า มิ ได้ ยิง นาย โตะ จำเลย ยิง คนร้าย ซึ่ง
มา ถักไม้

ศาล เมือง สุพรรณบุรี พิจารณา แล้ว พัง ว่า จำเลย เจตนา ยิง นาย โตะ
จริง ดังคำหา โจทก์ มีความผิด ฐาน พยายาม ฆ่าคน ต้อง ด้วย ประมวลกฎหมาย
มาตรา ๒๕๘ มาตรา ๖๐ ให้ จำคุก จำเลย มีกำหนด ๓๐ ปี กับลด ฐานปรานี
ที่ จำเลย รับสารภาพ เสีย อีก ๓ ใน ๓ คงเหลือโทษ จำคุกจำเลย ๖ ปี กับ ๘ เดือน
ส่วน โทษ ที่ หนี จาก ที่ คู่มุ ขังนั้น เห็น ว่า จำเลย รับโทษ หนัก อยู่แล้ว จึง
ให้ ยก เสียตาม มาตรา ๗๐

จำเลย อุทธรณ์

ศาล อุทธรณ์ ขำ หลวง พิเศษ เห็น ว่า แม้ คดี เรื่อง นี้ จำเลย ให้ การ รับ
ว่า ยิง จริง แต่ คดี นี้ ว่า ยิง ผู้ ร้าย หา ได้ ยิง นาย โตะ มิ แต่ นาย โตะ
กับ พวก เข้า มา เป็น พยาน เบิก ความ คือ ศาล ว่า จำเลย จะ ยิง ใคร มิ ทราบ
แต่ จำเลย จะ บ่าย กระบอก บิน ไป ทาง ไหน ก็ มิ เห็น เมื่อ เป็น ฉนั้น จะ พัง ว่า
จำเลย ยิง นาย โตะ อย่างไร ได้ แต่ นาย โตะ ก็ มิ ได้ เป็น คน โกรธ เคือง กับ
จำเลย ด้วย ส่วน ข้อ ที่ จำเลย หนี จาก ที่ คู่มุ ขัง นั้น ศาล เดิม วินิจฉัย ยัง หา
ถูก ต้อง มิ เพราะ พ้องใจ มิ ได้ ขอให้ ลงโทษ ฐาน หนี ที่ คู่มุ ขัง ศาล จะ
วินิจฉัย ให้ นอก พ้อง นอก หา มิ ได้ จึง พิพากษา ให้ ยก คำ พิพากษา ศาล
เดิม แด ยก พ้อง เสีย ปด้อย ตัว จำเลย พันโทษ ไป

ขุนสุนทรนุสิต พนักงาน ขัยการ โจทก์ ทูลเกล้า ฯ ถวาย ฎีกา ขอ พระราช
วินิจฉัย สำหรับ ปฏิบัติ ราชการ ต่อไป

กรรมการ ศาลฎีกา ตรวจ ส่วนงาน คดีนี้ ตลอดแล้ว ฎีกา ของโจท ประสงค์
 จะได้ ไร่ เป็นแบบ อย่าง จำ จะต้อง ชี้แจง ให้ ทราบ กระบวร พิจารณา ไร่ ส่วน
 สืบ ส่วน ความ ท่าน ประสงค์ ข้อ สำคัญ อัน ยิ่ง ใหญ่ อย่าง เคียด คือ ไร่
 ลง ใน คำ โฆราณ ว่า จับ ให้ มัน คน ให้ ตาย ฝ่าย ชูระ การ สืบ ส่วน ขรรคคดี
 มีโทษ หลวง ก็ ควร จำ คำ นี้ อย่า สืบ ฝ่าย ศาลฎีกา ผู้ พิจารณา คดี ก็ จะต้อง
 พิจารณา คำ พยาน หลัทธิ ชูราย ฝ่าย โจท ว่า จับมัน คงไม่มี ที่ เกิดอัม แกลง แต่ พัง
 พยาน จำเลย ต่อสู้ จน ดั้น เสร็จ แล้ว ทั้ง คดี ชี้ ขาด จึง คัดคืน วางบท ตาม ควร
 แก่ รูป ความ แต่ คดีนี้ ชัยการ ก่อรว หา นาย ชิน ว่า เจตนา ยิง นาย โตะ เป็น
 ความผิด ฐาน พยายาม ฆ่าคน กระสุนปืน ไม่ ถูก ใคร ข้อต่อสู้ ของจำเลย ว่า ยิง
 ผู้ร้าย นั้น เป็น การ แก่ ไป แก่น ๆ กระสุน เอง พยาน สืบ ๒ ปาก ก็ ขาด ละถัก
 ละถัก พลาด เวลา เบิก ความไม่ สืบ ด้วย แต่ ฝ่าย ชัยการ ว่า คดีนี้ มี หลัทธิฐาน
 จับ มัน คนตาย อย่างไรบ้าง โจท มี พยาน ๓ คน ซึ่ง เรียกความ ว่า ไม่เห็น
 ตัว จำเลย ได้ ยืน แต่ เสียง เรียก ให้ หยุด ก่อน แล้ว ได้ ยืน เสียง ยืน ต้น นิดหนึ่ง
 และ ไม่เห็น จำเลย มาย ปลดขบ บิน มุ่ง ยิง ไป ทาง ทิศใต้ อัน ว่า จะ
 เล็ง เจตนา คน ดี ฤๅ คน ร้าย ย่อม ฮาศรัย พิศวาท กิริยา อาการ ที่ ผู้ นั้น กระทำ
 ลง ไป ใน ขณะ นั้น เป็น ประมาณ คดีนี้ ได้ ความ เป็น ยุติ ว่า จำเลยไม่มี
 ส่วนเหตุ โกรธ แก่น กับ นาย โตะ ประการ หนึ่ง จำเลย เมاهدัก แสดง อาการ เมหา
 โดย ตะโกน เรียก ให้ คน เด็ด ทางหยุด อีก ประการ หนึ่ง ได้ ความ ว่า จำเลย
 ต้น บิน นิด เดียว แต่ จะ บ่าย ปาก กระบขบ บิน ไป ทาง ทิศใต้ นั้น พยาน โจท
 สืบ ไม่ได้ แต่ ไม่มี ใคร ถูก ฆาต เจ็บ จึง ต้อง ย้อน ถลัม มา ถาม อีก ว่า

โจทก์ มี พยาน แต่ เท่านั้น ได้ ข้อ ว่า จับ มัน คน ตาย แล้ว ฤา นัยหนึ่ง ว่า
 กิริยาอาการ ปรากฏ เพียง เท่านั้น จะ ถึง เหมือน เจตนา ร้าย ของ จำเลย ได้
 แล้ว ฤา ศาล ข้าหลวง พิเศษ ข้าราชการ ตัดสิน ว่า ยัง ไม่มี พิสูจน์ จำเลย ไม่มี ผิด
 กระบวนการ ฎีกา เห็น ชอบ ด้วย แต่ ข้อ ที่ ขัดแย้ง ว่า โจทก์ ไม่ได้ พ้อง ขอ ให้ ลงโทษ
 ฐาน ที่ หนี จาก ที่คุมขัง นั้น ถูก ต้อง แล้ว ฎีกาขอยกการ ฟัง ไม่ ขึ้น ด้วย เหตุ
 ที่ ได้ ดำเนิน มา นี้ จึง ให้ ยก ฎีกา โจทก์ เสีย ให้ ปลดปล่อย จำเลย ไป ตาม คำ
 พิพากษา ศาล ข้าหลวง พิเศษ.

ศาลฎีกา วันที่ ๘ กันยายน ๑๓๐

กรมตุลาการ

พระยาจักรีประณีตวิจิตรวิสุต

พระยานเรนตัมวิสุต

พระยาเกษมสุขการ

อธิบดีทรงปลุกษา

คำพิพากษาที่ ๓๗๒ พ.ศ. ๒๔๕๕

ฎีกา วิธีพิจารณา

ศาลเดิมลงโทษจำเลยฐานเป็นผู้สมรู้ ศาลอุทธรณ์วาง
บทว่าจำเลยเป็นผู้สมรู้ ทั้งนี้ ได้ชื่อว่าศาลอุทธรณ์แก้ไข
จำเลยฎีกาได้

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ กรรมการตรวจฎีกา จำเลย
อุทธรณ์คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ว่าห้วงพิเศษ

ในคดีระหว่าง **อัยการเมืองเพ็ชรบุรี** โจทก์
นายเอง จินเจงคน จำเลย

คดีนี้ โจทก์ฟ้อง ศาลเมืองเพ็ชรบุรี เป็น ๒ ส่วนอันมีใจความคู่ตรงกันว่า
จำเลยตอบตั้งเขียนหอย ก.จ. ให้ราษฎร แกรง โดยรับกินรับใช้ ด้วยทุน ของ
ตนเอง และ คำบงการ นาย แกรง เมือง เพ็ชรบุรี ขอให้ ลงโทษ ตาม พระราช
บัญญัติ เพิ่ม เดิม อกร กรร พันธ์ มี ๑๒๘

จึงขอให้ การ ปฏิเสธ ว่าไม่ได้ เป็นผู้เขียน จำเลย เป็น ลูกจ้าง ดูแล
การ ค้าขายใน ร้าน ของ จินชุน

จึงเจงคนให้ การ ว่า เป็น แค เคย พา กันไป ทางหอย ที่ ร้าน จินชุน ๒-๓
หน เท่านั้น

ฐาน พิจารณาได้ความเป็น อัน พังได้ ว่า เมื่อปี ๑๒๘ ก่อน จีนซุนไป
เมือง จีน จีนซุน ได้ ตั้ง บ้าน เวียนหวย โดย รับ ถิ่น รับ ใช้ ด้วย ทุน ของ คน
เอง ชาติวัย หวย ที่ ออกใน กรุงเทพ ฯ จีนเจงกุน เป็น ผู้ รับ ฝากเงิน
ราษฎรไปทาง ครั้น เมื่อ จีนซุนไป เมืองจีน แล้ว ได้มอบ บ้าน ชาย เควี่ของ
ยา จีน ให้ จีนเอง ตกจ้าง เป็น ผู้ ดูแล แต่จีนซุน ตั้ง ว่า ถ้า จีนพัง จะเอา
เงิน ๓๖ ฝากเงิน ใน เรือง เวียนหวย แล้ว ให้จีนเอง รับ เงิน ๓๖ จ่าย เงิน ให้
ต่อมา จีนพัง รับ เวียนหวยได้ เงิน ก็มาขอ ให้ จำเลย เก็บไว้ เงินเอง จำเลย
มิได้ เวียนหวย เชื้อ เป็น แต่ ตกจ้าง ทำตามคำ ตั้ง นาย เท่านั้น

ศาล เมือง เพชรบุรี จึง พิพากษา ว่า จำเลย มีความผิด ตาม พระราช บัญญัติ
เพิ่มเติม ฎากร ฎากรพินัย ศก ๑๒๘ มาตรา ๕ ให้ ปรับ จำเลย ฐาน ถ่ม วัฏระ ๑๕๐
บาท ถ้า จำเลย ไม่มีเงิน ให้ จำ ใต้โทษ ๓ เดือน

โจท จำเลย ต่าง อุทธรณ์ คือ มา ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ เห็น ว่า คดี
นี้ จีนเจงกุน ต้อง เป็น ตัว การ ด้วย เพราะ ได้ รับ ประโยชน์ ด้วย กัน แต่ จีนเอง
ก็ เป็น ตัวการ เหมือน กัน เพราะ เป็น ผู้ จัดการ แทน จีนซุน ใน สิ่ง ที่ ไม่ ชอบ
ด้วย กฎหมาย จำเลย ทั้ง ๒ ต้อง รับ โทษ ตาม มาตรา ๓ แห่ง พระราช
บัญญัติ เพิ่มเติม ฎากร ฎากรพินัย ศก ๑๒๘ ให้ จำคุก จำเลย ๒ เดือน ให้
ปรับ เป็นพินัย ๕๐๐ บาท ถ้า ไม่มีเงิน ใช้ ให้ จำ ใต้โทษ มี กำหนด ๓ ปี

จำเลย ทูลเกล้า ฯ ถวาย ฎีกา

กรมการ ศาล ฎีกา ได้ ตรวจ ส่วนคน คดี นี้ คดออก แล้ว เห็น ว่า ฎีกา จำเลย
นี้ มิ ได้ ต้อง บท ห้าม ควร รับ พิจารณา ได้ เพราะ คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์

ข้าหลวง พิเศษ ตัดสิน แก้ไข มาก ใน คดี บท กฎหมาย คือ กัดมี ผู้สมัคร เหนือ
 คดีการ แต่คดีนี้ จำ ต้อง ใช้ พระราชบัญญัติ อากร การพนัน เพิ่ม เต็ม มี ๑๒๗
 นั้นเอง เหนือ บท ปรับ จะ ใช้ ตักษณ ผู้สมัคร แต่ คดี การ ใน ประมวลกฎหมาย มา
 ช่าง ชึ่ง นั้น ไม่ ชอบ เพราะ มาตรา ๓๑ ตักษณ ชาญา นี้เอง บังคับ ไว้ ว่า
 บรรดา ความ ที่ บัญญัติ ใน ตักษณ ชาญา นี้ ให้ ใช้ ได้ ทัด ไป ใน สรรพคดี
 เว้นเสีย แต่ ที่ พระราชกำหนด กฎหมาย นั้น ๆ บัญญัติ ไว้ เป็น อย่าง อื่น แต่ ใน
 พระราชบัญญัติ เพิ่ม เต็ม อากร การพนัน นี้ ท่าน อาง ตักษณ ผู้เดิม ชาญา ไว้ เป็น
 กติ อย่าง ต่าง กัน เห็น ว่า จำเลย ทั้ง ๒ คน ไม่ ได้ ใช้ ทุน ของ ตน เอง แม้
 ทำ ผิด ไม่ เข้า มาตรา ๓ ทั้ง ศาล ข้าหลวง พิเศษ ชี้ ขาด มา ว่า เป็น คดีการ ได้ คดี
 ควร ต้อง เข้า มาตรา ๕ ตาม ศาล เมือง วนิจนัย แต่ ควร จะ อาง โทษ ให้ เต็ม
 จะ ได้ หลบจำ ไม่ ชิน ทำ หวย เลื่อน คือ ไป

อาศัย เหตุ นั้น จึง ตัดสิน ให้ ยก คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ เสีย
 ขึ้นตาม ศาลเมือง แต่ ให้ ลง โทษ จำคุก จำเลย ๒ คน มีกำหนด กติ ๓ เดือน แต่ ให้
 ปรับ กติ ๕๐๐ บาท ถ้าไม่ มี เงิน ปรับ ให้ จำได้ โทษ ตามกฎหมาย บังคับไว้ นั้น

ศาลฎีกา วันที่ ๓๒ กันยายน ๑๙๓๓

กรมตุลาการ
 พระยา กฤติกา นฤพนกิจ
 พระยา นรเนติ บัญชากิจ
 พระยา จักรปาณี ศรีวิศิษฐ์ วิสุทธี
 พระยา เกษมศุขการี

อธิบดีทรงปลุกษา

01/10/2565

คำพิพากษาที่ ๔๐๑ พ. ศ. ๒๔๕๕

ปลอมหนังสือ วิธีพิจารณา

ในคดีที่ ท้าว จำเลย ปลอมหนังสือ นั้น ถึง จะ ไม่มี พยาน
วิเห็น กติ ถ้าคดีมี เหตุผล ภายนอก อันยอม เข้ามา รอบข้าง แล้ว
ก็ถึง โทษ จำเลย ได้

มี พระ บรมราช โองการ โปรดเกล้า ฯ ให้ กรมการ ทรวง ฎีกา	โจท
อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ เจ้า หลวงพิเศษ	
ใน คดี ระหว่าง	โจท
อัยการ เมือง ชลบุรี	
นาย บัญ จินคน อ่างทอง	จำเลย

คดีนี้ โจท พ้อง ศาล เมืองชลบุรี ท้าว จำเลย ได้ ดมคบกัน แก่ ชูต ชื่อ นาย
เลื่อน ออก เสีย จาก ตรา จอง ที่ ๑๐๕ ซึ่ง ยัง เป็น พยาน ใน คดี พัง เศษ แดง ที่
๗๗ / ๑๒๗ แดง ที่ ๗๐ / ๑๒๗ ขอ ให้ ลงโทษ จำเลย ฐาน ปลอม หนังสือ ตามกฎหมาย
ลักษณะอาญา มาตรา ๒๒๒-๒๒๔-๒๒๗

จำเลย ทั้ง ๓ ให้ การปฏิเสธ คำหา โจท ซึ่ง แจง ว่า ตรา จอง ที่มี รอย ชูต
แก่นั้น โจท จะ ชูต แก่ แดง ได้ แก่ มา แต่ ครั้ง โจท จำเลย ไม่ ทราบ

ศาล เมืองชลบุรี พิจารณา แล้ว พังว่า นาย บัญ จำเลย เป็น ผู้ รั้ม มอบ ตรา จอง ที่
๑๐๕ ไว้ นาย บัญ เป็น ผู้ ชูต แก่ เขา ชื่อ นาย เลื่อน ออก จาก ตรา จอง ต้อง มี

ความผิด ตาม กฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๒๒๒-๒๒๕ และ ๒๒๖ ให้จำคุก นายบุญ
 จำเลย มีกำหนด ๓ ปี ส่วน จันทน์ ช่างเหล็กนี้ไม่มี ความผิดให้ ปล่อยตัวไป
 โจทก์ แล นายบุญ จำเลย อุตธรณ์ ศาลมณฑลปราจีนบุรี เห็นว่าแม่ นายบุญ
 จะได้รับ หมายของ มาจาก นายกล้า บิดา ก็ จริง แต่ นายบุญ มิได้ เก็บ หมายของไว้
 แต่ ผู้เดียว บางทีได้ ฝากไว้ กับ จันทน์ ช่างเหล็กนี้ เป็น น้องเขย น้องสาว
 บ้าง แล โจทก์ ก็ มิได้ มี พยาน นำสืบ ให้รู้ เห็น ว่าใคร เป็น คนเก็บ หมายของ จะ
 ลงโทษ จำเลยในฐานะ ปล่อยหนังสือ นี้ ยังไม่ ถนัด จึงพิพากษา ยกคำพิพากษา
 ศาลเมือง แล ปล่อย โจทก์ เสีย ปล่อย จำเลย พันโทษไป

โจทก์ อุตธรณ์ ศาล อุตธรณ์ ข้าราชการ พิเศษ พิพากษา ยืน ตาม คำ
 พิพากษา ศาล มณฑล

โจทก์ หลดเกล้าฯ ถวายฎีกา

กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ตรวจ สำนวน นี้ ตลอด แล้ว ทาง พิจารณา ได้
 ความว่า หมายของ ที่ ๗๖๕ มี ชื่อ นายกล้า บิดา นายเลื่อน บุตร ต้อง คน เท่า นั้น
 ส่วน นายบุญ จำเลย นี้เป็นบุตร นายกล้า เหมือนกัน ครั้นต่อมา นายกล้า นายเลื่อน
 ตาย แต่ ได้ ความชัดว่า เมื่อ นายเลื่อน เจ็บหนัก ก่อน กอสมณะ ได้ มอบ
 หมาย ทรัพย์สิน มรดก แล หมายของ ๒ ฉบับ ให้ นายบุญ จำเลย เป็น ผู้เก็บรักษา ไว้
 ให้แก่ หลาน หลานสาว ซึ่ง มี ชาย ช่างเหล็ก อยู่ ภายหลัง พันธอง กับ หลาน
 สาว ของ นายบุญ ซึ่ง เป็นบุตร นายเลื่อน พ้อง นายบุญ ขอ ให้แบ่งทรัพย์สิน มรดก
 แล อ้าง หมายของ ที่ ๗๖๕ เป็น พยาน นายบุญ ให้การ จำหน่าย ว่า หมายของ อยู่ กับ
 ช่างเหล็ก น้องสาว ซึ่ง เป็น จำเลย ที่ ๓ เก็บรักษาไว้ ศาล หมาย ให้ช่าง

เกล้า สั่งออกมา ข้าแดงเกล้า บ่อย จึงให้เงิน คน สามี่ นำมาส่ง แทน เมื่อ
 ค่ำได้ พิศวาท์ ตราของ นั้น จึง เห็น ปรากฏ ว่า ตราของ มี รอย ชูต แก้ว
 เขา ชื่อ นาย เมื่อน ออก เลี้ยว ชื่อ หิ่ง คง เหลือ แต่ ชื่อ นาย ถั่ว แต่ ชื่อ
 เคียว แต่ ค่ำได้ เวียง ตำนาน ตราของ แต่ หอ รุขนิมิต เกษศร์ มา ตรวจ สอบ
 ก็ ได้ ความ ชัด ว่า เดิม มี ชื่อ นายถั่ว แต่ นายเมื่อน ด้วย กัน ทั้ง ๒ ชื่อ จึง ได้
 สั่ง ให้ พมกัณงาน ชัยการ ได้ ส่วน ได้ เข้มงวด แล้ว พมกัณงาน เป็นคดี อาญา นี้ แต่
 พยาน หลักฐาน ฝ่าย โจทก์ สืบ ได้ นั้น แสดง ให้เห็น

(๑) ซึ่ง โภกเจตนา ของจำเลย ในการ โฆษณา ปรากฏชื่อ โชน ตราของ
 เปลี่ยน มา เป็นชื่อ ของคน แต่ ประโยชน์ อัน จำเลย พึง ได้ จาก การ ชูตแก้ว ถอนชื่อ
 นายเมื่อน ออก จาก ตราของ ให้ ถวมนสิหิรค์ ตก กลาง ใน วงษ์ญาติ จำเลย
 อาจ ได้ ส่วน มากขึ้น

(๒) พยาน โจทก์ พิสูจน์ ได้ ชัดเจน ว่า ตราของนี้ นายเมื่อน ผู้ขาย ผู้ เปนได้
 มอบ ให้ จำเลย เปน ผู้ เก็บ รักษา ไว้ ให้ แก่ หลานสาว พยาน ได้ ยืนยัน ตราของ
 แต่ จำ ได้ ว่า มี ชื่อ นายถั่ว นายเมื่อน ทั้ง ๒ ชื่อ

(๓) ข้อข้อดี ของ จำเลย เปนเท็จ ซึ่ง จำหน แต่ พยาน โจทก์ ทุก อย่าง แม้
 ข้าแดงเกล้า ซึ่ง เปน คนไม่ บำระกิจจิต พดอยให้ การ ช่วย แก้ว ให้ จำเลย ด้วย
 นั้น พยาน โจทก์ ทักตักได้ เด็ดขาด จึง พังไม่ ได้ ใช้ แต่ เท่านั้น พยาน
 จำเลย เบิก ความ ว่า เห็น ตราของ อยู่ ใน มือ ข้าแดงเกล้า เมื่อ ประมาณ ๒ เดือน
 ก่อน ส่ง ไป ค่ำได้ นั้น หมายถึง จะ ตี กับ คดี จำเลย ฤฯ กตัม ประกอบ
 สัมคดี โจทก์ เสียอีก เพราะ ว่า เห็น ตราของ นั้น ชูต แก้ว เขาชื่อ ออก เสร็จแล้ว

การล้มคดีผู้ร้าย ปลดอมหนังสือ จะให้ ได้ ว่า เพราะ พยาน ได้ รั เห็น เวลา
 ปลดอม นั้น แทบ จะ เหลือ วิสัย เพราะ ฉะนั้น ศาล อุทธรณ์ ว่า ดังนี้ หนัก ไป
 ยัง ไม่ บังควร ถ้า มี พยาน เหตุ ผล ภายนอก อัน ต่อม เข้ามา ให้ ช้อง แคม
 ประกอบ ซอบ ด้วย ทาง พิสูจน์ว่า บัญญา แล เป็น อัน พอ ที่ จะทำ ความ
 สันนิษฐาน พัง เป็น พิสูจน์ได้ ในคดีนี้ ผู้ ซึ่ง อาจ แก่ ปลดอม มี นายบุญ กับ
 อำแดงเกล้า ฝ่าย อำแดงเกล้า เป็น คน ไม่ มีสติปกติ ไม่ รั หนังสือ แด
 ตก นายบุญเอง เข้า มาเป็น พยาน เบิกความ ที่ ถัดมา ต่อ ให้ เห็น ว่า อำแดงเกล้า
 ไม่ได้ แก่ พยาน เหตุ ผล อัน ต่อม เข้า ช้อง แคม ถึง เพียงนี้ สัน เคดล้อม แดง
 จึง ต้อง ชี้ ชัด ได้ ว่า นาย บุญ เป็น พิสูจน์ ฐาน แก่ ปลดอม หนังสือ ต้อง บท มาตรา
 ๒๒๕ ให้ ลงโทษ จำคุก ๓ ปี ตาม คำพิพากษา ศาลเมือง ซึ่ง ปกฤษา มา นั้น ชอบ
 แล้ว ฎีกาใจท พงษ์ขึ้น ให้ ยก คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ แด
 ศาล มณฑล เลย บังคับ คดี ให้ เบน ไป ตาม คำพิพากษา ศาล เมืองชลบุรี
 ทุก ประการ

ศาลฎีกา วันที่ ๑๘ กันยายน ๑๙๑๓

กรมตุ้มดี
 พระยา นรเพ็ดบัญญัติ
 พระยาเกษมศังการ
 ม. ถิ่นเนอร์เคอร์เนอร์

อธิบดีทรงปลุกษา

คำพิพากษาที่ ๕๐๐ พ.ศ. ๒๔๕๕

อนาถา

การที่จะอนุญาตให้ผู้ใดว่าความอย่างคนอนาถานั้น ตาม
ความประสงค์ของ กฎหมายอนุญาตให้ร้องฐานอนาถาแต่แก่คน
ที่คนใด คนหนึ่ง ถูก กัด ช้ำ ใน คดีอื่น มี มูล ควร พิจารณาได้ จริง ๆ

มี พระ บรม ราช โองการ โปรดเกล้า ฯ ให้ กรมการ ตรวจ ฎีกา อุทธรณ์
คำพิพากษา คัด ช้ำ หาดวง พิเศษ มณฑล พายัพ

ใน คดี ระหว่าง บู่จาง โจท
หนาน ฮาจ จำเลย

มุตคดีได้ ความ ว่า โจท จำเลย เป็น ความ กัน ที่ เมือง เชียงใหม่ เรื่อง หนี้สิน
คดี ถึง ที่ สุด โจท ขณะ จำเลย ต้อง ใช้ เงิน ๒๐๐ รูเปีย จำเลย ไม่มี เงิน ใช้
โจท จึง ได้ ขอ หมาย ยึด ทรัพย์สิน แต่ มี ร้อง ขัด ทรัพย์สิน แย้ง เข้า มา คัด
เมือง เชียงใหม่ ได้ ส่วน แล้ว พัง ว่า ทรัพย์สิน ที่ ยึด เป็น ของ จำเลย บ้าง มี คำ
ให้ บ่ม ออก เป็น ๓ ส่วน ยึด ได้ ส่วนหนึ่ง คดีมี อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ ชำหาดวง
พิเศษ มณฑล พายัพ เห็น ว่า ทรัพย์สิน ที่ ยึด ทั้ง หมด เป็น ของ หน้อยไชยหนาน ผู้
ร้อง แย้ง จึง มี คำ สั่ง ยก คำ บังคับ คัด เติม แต่ให้ถอน การ ยึดทรัพย์สิน เสีย ให้
โจท เสีย คำ ขอรรมเนียม แทน ผู้ ร้อง แย้ง ตลอดจน ทุก คัด

โจทก์ ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา ชำรง ตน ว่า เปน คน อนาคต

กรมการ ศาลฎีกา เห็น ว่า ฎีกา อนาคต ชนิด นี้ไม่ใคร่ รัก ที่ จะ รับไว้ บังคับ เพราะ โจทก์ ขนระ ความ เด็ด ของ หม้าย ยึดทรัพย์ มี ผู้ ร้อง ชัดไว้ นำ พยาน มา พิสูจน์ ต่อสู้ ได้ ว่า ทรัพย์ เปน ของ ผู้ ร้อง ชัด จัง ครั้น ศาล มณฑล คัดสิน ให้ ถอน การ ยึด ทรัพย์ นั้น เสีย ไม่ ถูกลใจ มา ร้อง ฎีกา อนาคต แต่ ชั้น เดิม โจทก์ มี เงิน ค่า ขรรมนิยม พ้อง ความ เรียก ณี่ ได้ ครั้น มา ยึด ทรัพย์ เขา ยึด อัน เปน นำที่ ของ โจทก์ จะ ต้อง รับ ผิด ชอบ กตบ ร้อง ว่า สิ้น เนื้อ ประกาศ ขึ้น ชื่อ ว่า คน ซึ่ง หัก เงิน ไม่ ได้ ใน ขณะ นั้น ไม่ เรียก ว่า อนาคต เพราะ ย่อม จะ ยัง มี คน เชื้อ หน้า แด เชื้อ ฐาน ที่ ทำ หา เสีย สิทธิ อยู่ บ้าง ความ ประสงค์ แห่ง บทกฎหมาย ว่า ควร อนุญาต ให้ ร้อง ฐาน อนาคต แต่ แก่ คน ที่ ก่น ไว้ กับ แก่น ถูก กัด ชื่อ ใน คดี อัน มี มูล ควร พิจารณา ได้ จัง เพราะ ฉะนั้น คน ชนิด บู้ จาง ไม่ เข้า ใน ฐาน อนาคต ชอบ ให้ ยก ฎีกา นี้ เสีย

ศาล ฎีกา วันที่ ๓๐ กันยายน ๑๓๑๓

กรมสวัสดิ
พระยาจักรี ปาณินศิริคดีวิสุทธิ
พระยานรเนติบัญญัติ
พระยาเกษมศุภการี

อธิบดีกระทรวงศึกษา

คำพิพากษาที่ ๕๖๗ พ. ศ. ๒๔๕๕

เหตุปรานี

จำเลย ให้ การ รับ สารภาพ ว่า ได้ หนี จาก ที่ คุม ขัง ไป
จริง คำรับ เช่นนั้น ไม่ เข้า บท ๕๙ ที่ ควร ปรานี

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรมการ ตรวจ ฎีกา จำเลย
อุทธรณ์ คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์
ใน คดี ระหว่าง กรม ชัยการ โจท
จำเลย

โจท พ้อง คดี ศาล พระ ราช อาญา ทว่า เมื่อวันที่ ๓๑ กุมภาพันธ์
๑๒๙ เวลา กลาง คืน จำเลย กับ พวก ได้ ถัก ทรัพย์ ของ นาย จู ไป เงิน ๓๗๓
บาท ๘๖ สตางค์ ที่ ตำบล บาง ชอน จับ ด้ จำเลย ด้ แล้ว จำเลย ด้
หนี จาก ที่ คุม ขัง ขอ ให้ ลง โทษ จำเลย ตาม กฎหมาย ตักษณ อาญา มาตรา
๒๙๘-๓๐๐ แล ๓๐๓

จำเลย ให้ การ ปฏิเสธ คำ ท้า ข้อ ถัก ทรัพย์ แต่ ข้อ หลบ หนี จาก ที่ คุม
ขัง นั้น รับ ว่า หนี จริง

ศาล พระ ราช อาญา พิจารณา แล้ว ได้ คิด ว่า ณ ะวัน ซึ่ง โจท กล่าว
หา เวลา ๘ ทุ่ม จำเลย กับ พวก คน หนึ่ง ด้ ขึ้น ไป ถัก ทรัพย์ ใน เรือน นาย จู และ

จน เขา ทรัพย์ ส่ง ลง มา ที่ พัน ดิน ส่วน ตัว จำเลย นั้น ยัง อยู่ บน เรือนเพอิน นาย จู เจ้า ทรัพย์ มา พบ เข้า จำเลย ถัด เขา ขอด ขว้าง ถูก นาย จู มี บาดเจ็บ แล้ว โศก หนี นาย จู ปล้ำ จับ ตัว จำเลย ได้ ส่ง ตัว มา กรม วิชา มาด เจ็บ ที่ โรง พยาบาล จำเลย ถัด หนี จาก ที่ กรม แห่ง นั้น แต่ ทรัพย์ ของ กตาง อื่น ๆ ได้ คืน หมก เงิน แต่ มี ๑ ครอบบอก ราคา ๓๒๐ บาท เพราะ ณ นั้น จำเลย ต้อง มี ความ ผิด ตาม กฎหมาย ลักษณะ อาญา มาตรา ๓๐๐ แต่ ผิด ชุาน หนี จาก ที่ กรม ชัง กรม มาตรา ๑๐๓ อีก มาตรา หนึ่ง จึง พิพากษา ให้ จำคุก จำเลย ตาม มาตรา ๓๐๐ มี กำหนด ๕ ปี แต่ ชุาน หนี ที่ กรม ชัง อีก ๕ เดือน แต่ ให้ ตัด ใน ส่วน นี้ เดียว ๒ เดือน เพราะ จำเลย ให้ การ ตำรวจ คง ให้ จำคุก จำเลย มี กำหนด ๕ ปี กับ ๒ เดือน แต่ ให้ ใช้ ราคา เป็น ๓๒๐ บาท ให้ แก่ เจ้า ทรัพย์ ด้วย ถ้า จำเลย ไม่มี เงิน ให้ ให้ จำ ใต้ โทษ วัน ละ ๑ บาท จำเลย อภิธรรม ศาล อภิธรรม พิพากษา ขึ้น ตาม คำ พิพากษา ศาล พระ ราช อาญา

ย้าย จีน เปง จำเลย ร้อง ทนาย ฎีกา ชุาน คน ฆนธา

กรรม การ ศาล ฎีกา ได้ ตรวจ ส่วน วน ตลอดจน แล้ว ทาง พิจารณา ได้ ความ ตาม ที่ กตาง ใต้ ช้าง คั้น เห็น ว่า ศาล ดัง ทั้ง ๒ ศาล ได้ พิพากษา ขาง โทษ จำเลย อย่าง เพี้ยน มี ข้อ จำเลย ไม่ ควร ได้ รับ ความ ปราณี แต่ อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด เพราะ จำเลย ต่อ ด้ ด้วย ทำ ตั้ง กาย แต่ ทำ ตั้ง ด้ ปาก เป็น ส่วน วน เดือด หนี ใน เมื่อ มี โอกาส ใน ข้อ หนี ที่ กรม ชัง นั้น ศาล ยัง ขัด ด้ โทษ เพราะ รับ ว่า หนี อีก กิ่ง หนึ่ง เห็น ว่า การ ที่ จำเลย รับ เช่น นี้ ไม่ เข้า บท ๕๘ ที่

ควรปรารถนีย์ตามความประสงค์ของบทกฎหมาย แต่ความผิดของจำเลย ทั้ง ๒ ฐานนี้ แม้โทษไม่ได้ฎีกา ก็เห็นว่าศาลวางโทษมานั้น ยังเบาอยู่ นัก บทกฎหมายที่ยกขึ้น ปกฤษาความผิดของจำเลยนั้น รอบแล้ว กระรวมการฎีกาจึงแก้กำหนดโทษจำเลยทั้ง ๒ ฐาน คงให้จำคุกจำเลย มีกำหนด ๗ ปี.

ศาลฎีกา วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๑๙๑๓

กรมสวัสดิ

พระยารณเนติบัญญัติ

พระยาเกษมสุขการี

อธิบดีทรงปลุกษา

คำพิพากษาที่ ๕๙๒ พ. ศ. ๒๔๕๕

ฉ้อโกง

จำเลยชื่อของ เขา มา บอก ให้ เขา ไปเอา เงิน ที่ บ้าน แล้ว
พา ของ นั้น ไปเสีย ดังนี้ ได้ชื่อ ว่า จำเลย กระทำ ผิด กฎหมาย
อาญา มาตรา ๓๐๕ ฐานฉ้อโกง

มี พระบรมราช โองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรรมการ ตรวจ ฎีกา โจท
อุทธรณ์ คำพิพากษา คัด อุทธรณ์ ข้างตอง พิเศษ

ใน คดี ระหว่าง อัยการ เมือง สวรรคโลก โจท
นายเจ๊ก จำเลย

โจท พียง คัด ศาล เมือง สวรรคโลกหา ว่า จำเลย จึง สาว บั้น ของ แรก
ยุรา ราคา ๕๕ บาท ไป ขอ ให้ ตอง โทษ ตาม กฎหมาย ดัชนี ณ อาญา ส่วน ที่ ๘
หมวดที่ ๒ แต่ ให้ คืน ทุน ทรัพย์ ด้วย

จำเลย ให้ การ ปฏิเสธ ข้าง ฐาน ที่ อยู่
คัด เมือง สวรรคโลก พิจารณา แล้ว พึง ว่า จำเลย ได้ กระทำ ความ
ผิดจริง ดัง คำ หา โจท ต้อง ด้วย ประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา ๒๘๗ ให้ จำคุก
จำเลย ไว้ มี กำหนด ๓ ปี แต่ ให้ คืน บั้น ฎา ใช้ ราคา บั้น ๕๕ บาท ให้ เจ้า
ทรัพย์ ถ้า คืน ไม่ ได้ ให้ ยึด ทรัพย์ ฎา จำ ใต้ โทษ วัน ละ ๓ บาท

จำเลย อุทธรณ์

ศาล อุทธรณ์ ชั้นสองพิเศษ เห็นว่า คดีนี้ ปรากฏว่า จำเลยได้ ชื้อบั้น แรก จำเลย บอกให้ แรกไป เขา เงิน ที่ บ้าน แด แรก ยอม ให้ จำเลยนำ เขา บั้นไป มี พยาน ได้ ด้ เห็น จำเลย ถัดกับ พว บั้น หมิไป เช่น นี้ จะ พัง ว่า จำเลย เป็น ผิด ฐาน จึง รวอ ไม่ได้ ต้อง ด้วย บท ประมวลกฎหมาย มาตรา ๒๗๗ เป็น ผิด ฐาน ถัก ทรัพย์ จึง พิพากษา แก่ คำพิพากษา ศาล เดิม คง ให้ จำคุก จำเลย มี กำหนด ๓๗ เดือน

โจทก์ ทูลเกล้าฯ ร ฎีกา แต่ จำเลย แก่ รับ ว่า ศาล ชั้นสอง พิเศษ คง โทษ แก่ จำเลย เป็น ยุติธรรม แล้ว

กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ ตรวจ จำนวน คดีออก แล้ว ทาง พิพิจารณา ได้ ความ ตาม ที่ ถัดว่า ด้ ข้าง กัน ข้อ ที่ ศาล ชั้นสอง พิเศษ กำหนด โทษ ให้ จำคุก จำเลย แต่ เพียง ๓๗ เดือน นั้น ล้มควม แก่ ความ ผิด แล้ว แต่ ข้อ ที่ ศาล วาง บท มาตรา ๒๗๗ นั้น ยังมี ชอบ เห็น ว่า คดี ควร ต้อง วาง บท ๓๐๕ ฐาน ฉ้อ แด ความ ผิด ฐาน ถักกับ ฐาน ฉ้อ เป็น ประเภท เดียว กัน ได้ ฎีกา ด้ ด้ ว่า พ้อง ว่า ถัก พิพิจารณา ได้ ความ ว่า ฉ้อ ดัง นี้ จำเลย มี ผิด ยอม วาง บท ถัก กับ กัน ได้ ไ้ ยก ฎีกา โจทก์ แล้ว คง ให้ จำคุก จำเลย มี กำหนด ๓๗ เดือน ตาม คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ ชั้น สอง พิเศษ นั้น

ศาลฎีกา วันที่ ๑๒ ตุลาคม ๑๓๑๑

กรมสวัสดิ
พระยานรเฑณีบัญชากิจ
พระยาเกษมสุขการวี

คำพิพากษาที่ ๒๔๓ พ. ศ. ๒๔๕๕

วินิจฉัยตัวการ พระศพวง

นายเบ็ญ กับ พวก เกิดวิวาท กับ นายพลตย นายเบ็ญ
แทงนายพลตยตาย พระศพวง ของ นายเบ็ญ หา เป็น ตัว การ
ฐานฆ่าคนไม่

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรรมการตรวจ ฎีกา นายแพ่ง โจท
แต่ ฎีกา จำเลย ชุทธรณ์ คำพิพากษา คัดอุทธรณ์ จำหลวง พิเศษ
ใน คดี ระหว่าง ชัยการ เมือง สมุทรสาคร แด นายแพ่ง โจท
นายเบ็ญ นายสุตเด็ก นายนิค นายกุศ
นายเจ็ยก นายฮน นายสุคใหญ่ จำเลย

คดีนี้ โจท หา ว่าจำเลย ทั้ง ๗ กลุ่มรวม ชกต๋อย แด นาง นายพลตย ด้วยเหตุนี้ มี
คม นายพลตย ชาติ ใจ คาย พัน ที่ ๒๒ ให้ ลงโทษ ตม ประมวล หมาย มาตรา
๒๐-๒๔๙-๒๕๐-๒๕๓-๒๕๖

จำเลย ทั้ง หมด ให้ กรรม ปฏิเสธ คำ หา โจท ฮ้าง ฐาน ที่ อยู่
ศาล เมือง สมุทรสาคร พร้อม ด้วย ยอิมคี่ผู้ พิพากษาคัดมณฑล ได้ พิจารณา
แล พิพากษา ว่า คดี นี้ ปรากฏ ว่า นายเบ็ญ จำเลย ได้ เป็น ผู้ ฆ่า นายพลตยตาย
ด้วย ความ เจตนา มี ความ ผิด ตาม กฎหมาย ตักษณอาญามาตรา ๒๔๙ ให้ จำคุก

ชายวัย ๖๐ ปี กำนัน ๒๐ ปี ส่วนจำเลย ๖ คน นอก นั้น มีความผิด ตาม มาตรา ๒๕๕ ฐาน ทำร้าย ร่าง กาย ให้จำคุก มี กำนัน ๓ ปี โจร จำเลย ทั้ง ๒ ฝ่าย ต่าง อุทธรณ์ ขึ้น มา

ศาลอุทธรณ์ ชาติหลวง พิเศษ เห็น ว่า จำเลย ทั้ง ๖ คน นี้ ได้ ถัด มุม รุม กัน ชก ค่อย นายพลอย จริง แต่ นายเบ๊ จำเลย ผู้ เดียว ได้ เขา มีด แทง นายพลอย จน ถึง ตาย แม้ จำเลย นอก จาก นายเบ๊ จะ ไม่ได้ เป็น ผู้ ทำ ให้ นายพลอย ถึง ตาย ก็ดี จะ แยก บท ตรี โทษ จำเลย ให้ ต่าง กัน ออก ไป ไม่ ชอบ เพราะ พวก จำเลย ได้ ช่วย กัน กระทำร้าย ต้อง เป็น คู่ โจร ตาม มาตรา ๖๓ ด้วย กัน แต่ ความผิด ที่ จำเลย ได้ กระทำ มานี้ ต้อง ด้วย ประมวลู หมาย มาตรา ๒๕๓ ฐาน ทำคนตาย โดยไม่ เจตนา พิพากษา ให้ จำคุก ชายเบ๊ ผู้ ถัด มือ ๒ ทาง มี กำนัน ๓ ปี จำเลย ๖ คน นอก นั้น ให้ จำคุก มี กำนัน ๓ ปี

นายเฟ่ง โจร กับ จำเลย ร้อง ขุด กล้า ๖ ถวาย ฎีกา

กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ ตรวจ ตำนวน คดี ตลอด แล้ว มุ่ง ภรรยานี้ ได้ ความ ว่า เมื่อ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๑๒๘๘ จำเลย ทั้ง ๖ คน ได้ พา กัน ไป ตู ๓๐๐ ที่ นำศาลเจ้า ตำบล บ้านบ่อ ตั้งแต่ เวลาเช้า จน บ่าย ๓ โมง แล้ว ได้ เกิด วิวาท กัน ขึ้น กับ นายพลอย เป็น แต่ ชก ค่อย กัน แต่ ปรากฏ ว่า นายเบ๊ จำเลย จึง ถัด น้ เข้า แทะ ถูก นายพลอย ที่ เดียว ตาย แต่ นายเบ๊ มี ได้ มี ความ เจตนา ที่ จะฆ่า ให้ ตาย เลย ความผิด ของ นายเบ๊ จึง ต้อง บท ๒๕๓ ตรี โทษ ๓๐ ปี ส่วน จำเลย ๖ คน นอก จาก นายเบ๊ นี้ ไม่ ปรากฏ ว่า ได้ แทะ นาย พลอย ตาย เป็น แต่ ฐาน วิวาท ชก ค่อย ต้อง ถัด ประณณา มาตรา

๒๕๓ ท่าน บังคับว่า ต้อง มีความผิด ควร กำหนดโทษให้จำคุกตลอด ๒ เดือน
กรรมการ ฎีกา เห็น ว่า ผู้ พิพากษา ศาลการ ค่ำต ต่าง ไม่ ค่อย หนัก ใช้ บท ๒๕๓
นี้ โดย พากัน งาม พิเคราะห์ ด้วย ศักการ แล พรรคพวก บ้าง แยกบท แยกฐาน
ความผิดบ้าง อย่าง เช่น ทำ มถ ใน คดี นี้

อาศรัย เหตุนี้ จึง แก่ คำ พิพากษา ค่ำต ต่าง คือ ให้ จำคุก ชำยเมัย มีกำหนด
๓๐ ปี แต่ ชำยสุด เด็ก ชำยสุดใหญ่ ชำยคุณ ชำยนิต ชำยชั้น
ชำยแจ็ก จำเลย ผู้ ถวาย ฎีกา นี้ ต้อง รับ โทษ มา เกิน กำหนด แล้ว ขอ ให้
ปล่อย จำเลย ทั้ง ๒ คน ไปทันที

ศาลฎีกา วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๑๙๑๓

กรมเสด็จ
พระยาฤทธิพิธานุภกรณกิจ
พระยาจักรีพานิชศิริศิววิสุทธิ์
พระยานรเนติบัญญัติ
พระยาเกษมศุขการ

อธิบดีทรงปลัดขวา

คำพิพากษาที่ ๖๘๘ พ.ศ. ๒๔๕๕

พิเคราะห์ คำกล่าว

โจทก์ ถูก พันมี ฆาตกรรม ต้อง รักษาตัว อยู่ เตือน เคษ นั้น จะ
เรียกว่า ถูก ประท้วง ร้าย อย่าง ต่ำที่สุด ตาม กฎหมาย ลักษณะอาญา
มาตรา ๒๕๖ ข้อ ๘ นั้นไม่ได้

มี พระ บรม ราช โองการ โปรดเกล้า ฯ ให้ กรรมการ ทรง ฎีกา โจท
อุทธรณ์ คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ ข้าง หอวง พิเศษ
ในคดีระหว่าง ฮัยการ เมือง ชตบุรี โจท
จีนเหล็ก จำเลย

คดี นี้ โจทก์ ท้า ว่า จำเลย ต่อย นาย ชำ ครั้ง หนึ่ง แต่ ใน เวลา กลาง วัน ครั้น
เวลา กลาง ค่ำ จำเลย ตอบ เขา ศพ พัน ศีรษะ นาย ชำ ตก เป็น แผล ฉกรรจ์
ขอให้ ลงโทษ ตาม ประมวลกฎหมาย มาตรา ๒๕๔-๒๕๖

จำเลย ให้ การ จำ ใน ตอน กลางวัน นั้น นาย ชำ เสพย์ สุรา เม้า เดิม มา เขยิบ
เท้า จำเลย ๆ เขา มีมือ ผัดกับ นาย ชำ หักได้ ต่อยไม่ แต่ ใน เวลา กลาง ค่ำ จำเลย
หาได้ ตอบไป พัน ศีรษะ นาย ชำ ไม่

ศาล เมือง ชตบุรี พิจารณา แล้ว เห็น ว่า กรณี เหตุ ซึ่ง ได้ เกิด ขึ้น ใน ตอน
เย็น นั้น ได้ ความ สัมจริง ดังคำ จำเลย ให้ การ ต่อสู้ จำเลย ไม่ควร มีโทษ ใน

ข้อนี้ แต่กรณีตอนกลางคืนนั้น พยานโจทก์เบิกความยืนยันเป็น
หลักฐาน มันคงว่าจำเลยพ้น นายอ่ำจริง นายอ่ำต้องบาดเจ็บรักษา
บาดเจ็บอยู่เกือบเดือนเศษ เพราะฉะนั้นจำเลยจึงมีความผิดตามประ
มวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๕๖ ข้อ ๘ ฐานกระทำความร้ายร่างกายบาดเจ็บสาหัส
พิพากษาให้จำคุกจำเลยมีกำหนด ๒ ปี

จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ชั้นที่สองพิเศษเห็นว่า ข้อเท็จจริง
อันใดศาลเดิมปฏิเสธมาชอบแล้ว เว้นแต่ข้อที่ยกบท มาตรา ๒๕๖ ข้อ
๘ ขึ้นปฏิเสธโทษนั้นยังมีชอบ เพราะคดีนี้ นายอ่ำล้มไม่ได้ ความว่า
ตนได้รับบาดเจ็บเจ็บปวดทรมานเกินกว่า ๒๐ วันขึ้นไป คำที่ว่า นาย
อ่ำรักษาตัวอยู่เกือบเดือนเศษนั้น จะวินิจฉัยว่าได้รับความเจ็บป่วยเกินกว่า
๒๐ วันไม่ได้ อีกประการหนึ่งแล้วที่ศีรษะซึ่งว่าแตกนั้นก็ไม่ใช่บาดเจ็บ
สาหัส ฉะนั้น เพราะฉะนั้นจำเลยควรมีความผิดตามบท มาตรา ๒๕๕ จึง
พิพากษาแก้คำพิพากษาศาลเดิม ให้จำคุกจำเลยมีกำหนด ๑ ปี

โจทก์ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา

กรรมการศาลฎีกาได้ตรวจจำนวนตลอดแล้ว ทางพิจารณาวุฒิชัยได้ความ
ตามที่กล่าวไว้ข้างต้น เห็นว่าศาลอุทธรณ์ชั้นที่สองพิเศษได้ปฏิเสธมา
ชอบแล้ว ไม่มีเหตุอันควรจะให้แก้ไขใหม่อย่างอื่นได้ ชั้นคำชั้นต้น
บาดเจ็บมีฆ่าคำเด็กน้อยออกเสีย ตกเต็มคำว่า ฉกรรจ์ลง เป็นตาย
มีคนอื่นเขียน ไม่ใช่ตายมีคนอื่นเขียน ไม่ปรากฏว่าใครซุกซนทำ

๓๘ ตาม ๓๘ ถ่วงใน ส่วนวง ครั้น จะ ตั้งให้ ได้ ส่วน เขา ตัว ก็ จะ มาก ความ
ไปใน อันใช้ เหตุ ฎีกาใจที่ไม่เป็น แทน สารีให้ ยก เด็ดย บัง กับ คดีให้ เป็นไป
ตาม คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ ข้า ทอดง พิเศษ ทุก ประการ

ศาล ฎีกา วันที่ ๒๓ ตุลาคม ๑๙๑๓

กรม สวัสดิ์

พระยานเรนทิเบญชากิจ

พระยาจักรปณณิศวิศิษฐ์

อธิบดีทรงบัญชา

คำพิพากษาที่ ๒๙๐ ปี ๑๓๑

สัญญา โอนหนี้

ก, เป็นลูกหนี้ ข, ๆ เป็นลูกหนี้ ข, ทั้ง ๓ คนตกลงโอนหนี้
ของ ก, ให้มาเป็นลูกหนี้ ข, ก, ไม่ใช่เงินให้ ข, แต่กลับบอก
ให้ ข, ใ้เงินให้ ข, ไปก่อน ข, ขอมใ้เงินให้ตั้งนี้ศาล
วินิจฉัยว่า สัญญาโอนหนี้กัน ในชั้นแรกเป็นอันเลิกกันไป โดย
มีสัญญาใหม่ กัน แล้ว

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกาจารย์ยุทธธรรม
คำพิพากษาศาลอุทธรณ์

ในคดี ระหว่าง เงินเคอ โจท
เงินตงหยี่ห่งหัต จำเลย

คดีนี้ โจทฟ้องศาลแพ่ง ถัดมา ว่า เมื่อ ต้น ค.ศ. ๑๒๘ จำเลย ได้ทำ สัญญา
รับ เติง ร้าน ของโจท ยี่ห้อยคั้นเฮงฮวด เป็น ราคา ๓๒๐๐ บาท แต่รับ เติง ค่า
เหล้าอีก ๗๓๓ บาท โจทได้ เติง ค่า โอนอนุญาตให้ จำเลย ๑๒๖ บาท รวม
เป็น เงิน ๔๐๓๓ บาท จำเลย ใ้เงินให้ โจท แล้ว เพียง ๑๕๕๕ บาท ๕๐ สตางค์
จำนวนนี้ หักแล้ว จำเลย ยังคง เป็นหนี้ โจท ๒๔๗๗ บาท ๕๐ สตางค์ จึงขอ
ให้ จำเลย ใ้เงิน คืน นี้

จำเลย ให้ การ ว่า จำเลยได้ เคยมี สัญญา รับส่งร้าน กับ โจท แต่ บัดนี้
จำเลย ได้ ใช้ หนี้ โจท หมกสิ้น แล้ว

ศาล พัง พิจารณา แล้ว ได้ ความ ว่า การส่งร้าน กันนั้น จำเลย ได้ ให้ เงิน
แล้ว บ้าง จำเลย รับว่า จะ ใช้ หนี้ ค่าสุรา แก่ ห้างต้นไต้ หงวน แทน โจท เป็นเงิน
๒๕๐๐ บาท เศษ ด้วย ห้างต้นไต้ หงวน ได้ ยินยอม รับ โชนหนี้ รายนี้ ครั้น ห้าง
ต้นไต้ หงวน ทวงเงิน หนี้ แก่ จำเลย ๆ ว่า ให้ โจท ใช้ ไป ก่อน จน ห้างต้นไต้
หงวน พ้อง โจท แต่ โจท ต้อง ใช้ หนี้ นั้น ศาล เห็นว่า ค่าโจท พ้อง ว่า จำเลย
ได้ ทำ สัญญา รับส่งร้าน แต่ จำเลย ยัง ใช้ เงิน ให้ โจท ไม่ เด็ดขาด ทาง พิ
พิจารณา โจท นำสืบ กลับ ได้ ความว่า ในการ สัญญา รับส่งร้าน กันนั้น จำเลย
ได้ ใช้ เงินสด ให้ โจท บ้าง รับ โชนหนี้ แทน โจท บ้าง โจท ได้ มอบร้าน ให้ จำเลย
ปกครอง ซึ่งควร ถือ ได้ ว่า ในการ สัญญา รับส่ง ร้านนั้น โจท จำเลย ได้
กระทำ กัน ครบถ้วน ทั้ง ๒ ฝ่ายแล้ว ตาม กฎหมาย โจท ไม่มี เหตุ ที่ จะ ย่าง
สัญญา หนี้ รับ พ้อง ร้อง โจท อีก ศาล พัง ตีว่า ค่าโจท พ้อง ไม่ได้ กล่าว ว่า โจท
ได้ ใช้ หนี้ แทน จำเลย ด้วย เหตุใด ถ้า โจท พ้องว่า โจท ต้อง ใช้ หนี้ แทน
จำเลย ไป แล้ว เช่นนี้ บรรดา ต้น คอกอยู่ แก่ โจท ที่ จะ ไ้ นำสืบ ก่อน จำเลย ศาล
เห็น ว่า ในการ ที่ โจท ต้อง ใช้ หนี้ ให้ ห้างต้นไต้ หงวน ภายหลังนั้น เป็นคดี นอก
เรื่อง นอก สัญญา รับส่งร้าน เป็น การ สัญญา ใหม่ เกิด ขึ้น เพราะ ฉะนั้น ในคดี
นี้ จะ บังคับ ให้ จำเลย ใช้ เงิน ให้ โจท ไม่ได้ ซึ่ง เป็น เรื่อง นอก พ้อง จึง
พิพากษา ให้ ยก พ้อง โจท เสีย แต่ ให้ โจท ใช้ ค่า ธรรมเนียม กับ ค่าทนาย ความ
แทน จำเลย ด้วย ๑๕๐ บาท

ฝ่ายมิสเตอร์แฮดตัน ที่ปรึกษาผู้แนะนำกฎหมาย มีความเห็นแย้ง คำพิพากษาศาลแพ่งว่า โจทก์ ควร ชนะคดีได้ ข้อที่ ปรึกษา ว่าจำเลยรับ โอนหนี้ ของ โจทก์ เดรัจฉาน เป็นการ เกิดขาดใน ชั้น สัญญา เดิมแล้ว ดังนั้น ไม่ เห็น ชอบด้วย เพราะจำเลยไม่ได้ ค่อสู้ ดังนั้น แต่ไม่ได้ สืบ ใน ชั้นนี้ ด้วย การ โอนหนี้ชั้น ก็นั้นไม่แน่นอน ว่า เป็นการ เดรัจฉาน เกิดขาด เพราะ โจทก์ ยัง ต้องรับ ผิดชอบ มีแต่จำเลย รับจะใช้ แทนโจทก์ แต่ในที่สุด ก็ หาได้ ใช้ แทนไม่เลย ถึงแม้ จะฟังได้ว่า โอนหนี้ ชั้น เดรัจฉาน เกิดขาด โจทก์ไม่ต้อง รับผิด ชอบอีก ครั้น ภายหลัง โจทก์ ได้ ใช้ หนี้ รายนั้น ซึ่งเป็น นาคี จำเลย จะต้อง รับใช้ ตามกฎหมาย แต่จำเลยได้ บอกโจทก์ ว่า จำเลย จะชดใช้ คืน ให้แก่โจทก์ ดังนี้ โจทก์ ย่อมมี อำนาจฟ้อง เรียก เงิน นี้ ได้ เหมือนกัน

โจทก์ อุตธรณ์

ศาล อุตธรณ์เห็น ว่า คดีนี้ คง ได้ ความ ตาม ทาง พิจารณาว่า เมื่อจำเลยทำสัญญา รับ เช่า บ้าน ของ โจทก์ จำเลย ยัง ไม่มีเงิน ที่ จะ ใช้ ให้ โจทก์หมด ได้ ฝ่าย โจทก์ ใน เวลานั้น เปน ลูก หนี้ ห้าง ต้น ไร่ หงวน คำ นำสู่ว่า โจทก์จำเลย ได้ สัญญา ตก ลง กัน คือว่า ฝ่าย จำเลย ยอม รับใช้ หนี้ ซึ่ง โจทก์ จะ ต้อง ใช้ ให้แก่ ห้าง ต้น ไร่ หงวน เบน เงิน ๒๕๐๗ บาท ๕๐ สตางค์ ฝ่าย ห้าง ต้น ไร่ หงวนก็ ได้ ยิน ยอมรับ โอน หนี้ ตามที่ โจทก์ จำเลย ได้ ตก ลง กัน นั้น ต่อ มา ภายหลัง ได้ ความ ว่า จำเลย ได้ ใช้ เงิน ให้ ห้าง ต้น ไร่ หงวน เพียง ๕๐ บาท เท่านั้น และ ที่ ยัง คง ค้างอยู่ อีก นั้น จำเลย บอก แก่ห้างต้น ไร่ หงวน ให้ ไป เก็บเงิน แก่ โจทก์ จน เปน เหตุ ให้ ห้าง ต้น ไร่ หงวน ต้อง ฟ้อง โจทก์

ได้นำความนี้ไปบอกแก่จำเลยๆ กับบอกให้โจทก์ใช้ไปก่อน โจทก์จึงต้องจ่ายเงินให้แก่ห้างต้นไต้หลวงดังนี้ ศาลอุทธรณ์เห็นว่าสัญญาที่โจทก์จำเลยตกลงโอนหนี้สินกันนั้นเป็นการเด็กแล้ว ผลแห่งการที่จำเลยกลับขอให้โจทก์เป็นผู้ใช้นั้น เมื่อโจทก์ต้องออกเนื้อเงินไปเป็นจำนวนเงินเท่าใด ในครั้งหลังนี้ ก็เกิดเป็นสัญญาระหว่างโจทก์กับจำเลยขึ้นอีก สัญญาอันนี้ย่อมผูกมัดจำเลย ให้ต้องรับสินใช้ ในจำนวนเงิน ๒๕๖๗ บาท ๕๐ สตางค์ เงินจำนวนที่กล่าวนี้ จะถือว่าเป็นจำนวนเงินซึ่งจำเลยยังไม่ได้ใช้ค่าเส่งร้านโจทก์ก็ดี หรือจะถือว่าเป็นจำนวนเงินที่ฝ่ายโจทก์ต้องใช้นั้นแทนจำเลยก็ได้ โจทก์ย่อมมีอำนาจจะเรียกคืนจากจำเลยได้ตามกฎหมาย ความเห็นแย้งของมีคดีเตอร์ แอสตันนั้น ชอบแล้ว จึงพิพากษาให้ยกคำพิพากษาศาลแพ่งบังคับให้จำเลยจ่ายเงินให้โจทก์ ๒๕๖๗ บาท ๕๐ สตางค์ แต่ให้เสียค่าธรรมเนียมค่าทนายความแทนโจทก์รวม ๒ ศาลเป็นเงิน ๒๕๐ บาท

โจทก์ทุกเด้า ๆ ถวายฎีกา

กรรมการศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนคดีนี้โดยถี่ถ้วนตลอดแล้ว เห็นว่าผู้พิพากษาพวกข้างมากในศาลแพ่งปฤกษาคดีให้ยกฟ้องโจทก์เสียดังนี้ ยังใช้ความวินิจฉัยกฎหมายกับแบบ เครียดเค่งนักไป ชอบจะทำกระบวนความให้เป็นพิศพิฐันชั้นเชิงดีกลดในอันใช้ที่ใส่กาล แต่ข้อความเท็จแต่จริงในคดีนี้ พิจารณาได้กระจ่างแจ้งชัดไม่มีข้อสงสัยเลย ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ศาลอุทธรณ์จึงได้ปฤกษากับให้บังคับจำเลย

ใช้ นี้ ให้แก่ใจ ตามอำนาจ นั้น คัดเลือก มา ขอด้วย รับผิดชอบต่อ
แล้ว ฎีกา จำเลย ไม่ เป็น เหตุ จะ ให้ เปลี่ยน แปลง คำพิพากษา ค่าด ชุทธธรรม
ไป อย่าง อื่น ได้ ให้ ยก ฎีกา จำเลย เสีย บังคับ คดี ให้ เป็น ไป ตาม คำ
พิพากษา ค่าด ชุทธธรรม ทุก ประการ กับ ให้ จำเลย เสีย ค่า ทนาย ความ ชั้นค่าด
ฎีกา แทนใจ อีก ๒๐๕ บาท

คำดฎีกา วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๒๓

กรมสวัสดิ
ศึกษานนทบุรี
พระยาภิรมย์ภักดีศรีสวัสดิ์
พระยาภิรมย์ภักดีศรีสวัสดิ์

อธิบดีทรงบัญชา

คำพิพากษาที่ ๒๙๓ พ. ศ. ๒๔๕๕

ผู้เมีย อัยาร้าง

ชาย ทั้ง ร้าง หญิง ไป อยู่ ที่ แห่งอื่น เมื่อ หญิง ไม่ได้ ประ
พฤติ ตามกฎหมาย ผู้เมีย มาตรา ๕๙ แล้ว ชาย หญิง ทา
ขาด จาก ผู้ เมีย กัน ไม่

มี พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ กรมการตรวจ ฎีกา โฉก
อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาล อุทธรณ์ ข้างหลวง พิเศษ

ใน คดี ระหว่าง นายแพ โฉก
นาย คดั่ง นาย จ้อย อำแดง อิ่ม อำแดง ริม จำเลย

คดี นี้ โฉก พ้อง คดี ศาล เมือง รัตนาค ก่อตั้ง ว่า เมื่อ ประมาณ ๘ ปี มา แล้ว
โฉก ได้ อำแดง ริม เป็น ภรรยา โดยให้ เงิน ดินดอต ๕๐ บาท ค่าเรือน หอ ๓๐๐ บาท
แก่ นาย จ้อย อำแดง อิ่ม ซึ่งเป็น บิดา มารดา อำแดง ริม จำเลย โฉก ได้ อยู่
กิน กับ อำแดง ริม ที่ บ้าน บิดา มารดา อำแดง ริม ประมาณ เดือนเศษ โฉก ไป
ต้อง คดี ตก ชั่ง ๗ เดือน โฉก จะ กลับ ไม่อยู่ กับ ภรรยา ตาม เดิม บิดา
มารดา อำแดง ริม ชัด ขวาง หา ยอม ให้ โฉก ไป อยู่ กิน กับ ภรรยา ตาม เดิม ไม่
ถึง กระนั้น โฉก กับ อำแดง ริม ได้ ถอบ ไป มา หา คู่ กัน เนื่อง ๆ กระนั้น เดือน ๕
ปี ๒๔๕๓ บิดา มารดา อำแดง ริม ได้ ยก อำแดง ริม ภรรยา โฉก ให้ นาย คดั่ง กระทำ

รัฐ ขอ ให้ ศาสตราจารย์ นาย จุย์ ช่าง อิม บิดามารดา ช่าง ริม จำเลย
 คืน เงิน ค่า เรือน ๑๖๐ บาท กับ ปรับ ฐานชก สี่ ๑๐ บาท แต่ ให้ ปรับ นาย
 ศดง ฐาน ชก รัฐ ๓๖๐ บาท รวม เงิน ๕๐๐ บาท ด้วย กัน ให้ แก่ โจท

นาย ศดง จำเลย ให้ การ ว่า ได้ สู ขอ ช่าง ริม ต่อ บิดา มารดา ช่าง ริม แล้ว
 บิดา มารดา ช่าง ริม ได้ คก แดง ให้ อยู่ กับ เป็น ภรรยา นาย ศดง ตาม ประเพณี

นาย จุย์ ช่าง อิม ช่าง ริม ให้ การ ต้อง คำ กัน ว่า เมื่อ ประมาณ
 ๓๐ ปี มา แล้ว โจท ก็ได้ ตัด พว ช่าง ริม ไป แต่ ได้ มา ขอ ชมา นาย
 จุย์ ช่าง อิม ๆ เรียก เงิน ค่า สิ้น สดต ๕๐๐ บาท แล้ว ยก ช่าง ริม ให้
 เป็น ภรรยา อยู่ เป็น ผัว เมีย กัน ได้ ประมาณ เดือน เศษ โจท ต้อง ทา ว่า เป็น
 คน ร้าย ได้ ผูก กระบือ โจท หนี ไป อยู่ เมือง สุพรรณ ๒ ปี แต่ เอา เงิน
 ๕๐๐ บาท ค่า สิ้น สดต ไป ด้วย ต่อ มา เจ้า พน กัง งาน จับ โจท ได้ แต่ ได้
 ชัง โจท ไว้ ที่ ตรว เมือง ชัยนาท ประมาณ ๘ เดือน เมื่อ โจท ออก จาก
 ตรว แล้ว โจท หนี ได้ ไป มา หา สู ช่าง ริม เลย ทั้ง ร้าง ช่าง ริม ได้
 โจท ไป อยู่ เลีย ที่ ตำบล วัง ศรี ราช ห่าง กับ บ้าน จำเลย ทาง เติง เพียง ครั้ง
 วัน ครั้น ต่อ มา นาย ศดง มา ขอ ช่าง ริม แต่ จำเลย ได้ ยิน ยอม ตก แดง
 ให้ เป็น ภรรยา นาย ศดง

ศาล เมือง ชัยนาท เห็น ว่า เมื่อ โจท จำเลย รับ กัน เช่น นี้ แล้ว บัญหา
 เวียง ชาย รัฐ เป็น ชัน ไม่ ต้อง วินิจฉัย คง มี ประเด็น ที่ จะ ต้อง วินิจฉัย อยู่
 ๒ ข้อ คือ (๑) เงิน ๕๐๐ บาท ที่ บิดา มารดา ช่าง ริม รับ ไว้ จาก โจท
 นั้น เป็น เงิน สิ้น สดต ฤฯ ค่า เรือน อย่าง ไต เท่า ไต (๒) โจท กับ ช่าง ริม
 ได้ ชัว ชาติ จาก ผัว เมีย แล้ว ฤฯ ยัง

ตาม ประเด็น ข้อ ๑ ทาง พิจารณา โจทก์ มี พยาน เมื่อก่อน ความ สืบ ว่า โจทก์ ได้ ให้ เงิน เป็น เงินสด ๕๐ บาท เป็น ค่า เรือน หอ ๓๐ บาท พยาน จำเลย เมื่อก่อน ความ ไม่มี หลัก ที่ จะ หัก ถ่าง ได้ ข้อ ๒ ส่วนนี้ ไม่ ปรากฏ ว่า เมื่อ ทั้ง ร้าง ช่าง ริม ใต้ ช่าง ริม ใต้ ยึด ก่อ ก่อ แก่ ผู้ เฒ่า ผู้ แก่ ฝ่าย ชาย เป็น ค่า นี้ ว่า ช่าง ริม หอ เล็ก จาก จาก ผู้ เมีย กับ โจทก์ โดย ที่ โจทก์ ทั้ง ร้าง กลับ ปรากฏ ว่า เมื่อ โจทก์ หอบ หวี เจ้า พนักงาน ไป นั้น โจทก์ ได้ กระจาย ใหม่ แต่ ช่าง ริม ยัง ได้ ไป ตาม ห้าง หวง แต่ โจทก์ กับ ช่าง ริม ยัง ได้ ไป มา เยี่ยม เยี่ยม กัน บ้าง แต่ มี ได้ ไป มา หา ผู้ กับ โดย เมื่อก่อน เพราะ บิดา มารดา ช่าง ริม ไป แจ้ง ต่อ นาย ช่าง ริม ว่า ถ้า โจทก์ มา จำเลย จะ จับ ตัว ส่ง ให้ เจ้า พนักงาน ความ ที่ ได้ ก่อ ก่อ มา นี้ เห็น ว่า โจทก์ กับ ช่าง ริม ยัง ไม่ ชาติ จาก ผู้ เมีย กับ ตาม กฎหมาย ตักสิน ผู้ เมีย มาตรา ๕๑ มี ว่า ถ้า ชาย ใด หญิง ใด เห็น กำหนด ๓-๖-๖ เดือน ๆ ปี หนึ่ง แต่ หนึ่ง กับ ๕ เดือน ตาม ระยะ ทาง ไชวี่ ท่าน ให้ หญิง หา ผู้ เฒ่า ผู้ แก่ ท่าน พัน นาย บ้าง ให้ ช่วย ส่ง ทูต ขันหมาก แก่ ชาย ถ้า ไม่ พบ ชาย ๆ ชาย ไม่ รับ ก็ ให้ ส่ง แก่ บิดา มารดา ญาติ แห่ง ชาย ถ้า บิดา มารดา ญาติ พี่ น้อง แห่ง ชาย ไม่ รับ ก็ ให้ แจ้ง ความ ต่อ ท่าน พัน นาย บ้าง เป็น ค่า นี้ ผู้ เมีย จึง จะ ชาติ กัน คดี นี้ ช่าง ริม หอ ได้ กระจาย ตั้ง กฎหมาย ท่าน บัญญัติ ไว้ ไม่ จึง ไม่ ชาติ จาก ผู้ เมีย กับ เพราะ ฉะนั้น นาย คตัง มีความ ผิด ฐาน กระทำ ฐ ด้วย กับ ช่าง ริม กระจาย ร้าง ของ โจทก์ แต่ นาย จ้อย ช่าง ริม มีความ ผิด ฐาน ชัก สือ ให้ ช่าง ริม กระทำ ฐ ด้วย นาย คตัง คตัง ด้วย กฎหมาย ตักสิน ผู้ เมีย มาตรา ๕ และ ๓๐ กับ พระราช กำหนด เก่า ๖๕ จึง พิพากษา ให้ รับ นาย คตัง เป็น

เงิน ๘๐ บาท นายจ้อย ช่างเชื่อม ๕๐ บาท เปน สิ้นใหม่ ถึง พินัย ถึง กับ
ให้นายจ้อย ช่างเชื่อม คืนเงิน ๓๐๐ บาทค่า เรือนให้แก่ โจอท ทั้ง เสีย ค่า ธรรมเนียม
เนียม แด ค่า ทนาย ความ แทน โจอท ด้วย ๕๕ บาท

จำเลย อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ เห็น ว่า โจอท จำเลย ชาติ จาก
ดามี ภรรยา กัน แล้ว จึง พิพากษา ยกคำพิพากษา ศาลเมือง แด ยกฟ้อง โจอท
ให้ โจอท ใช้ ค่า ธรรมเนียม แทน จำเลย แด ค่า ทนายความ ด้วย ๕๕ บาท ฝ่าย
พระอนุชร์ คำคราคม ผู้ พิพากษา มีความ เห็น แย้งว่า ควรยื่น ตามศาลเดิม แด
รับรองให้ ว่า โจอท ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกาได้

โจททูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา

กรรมการศาลฎีกาได้ ตรวจ ด้านจน คิดออก แล้ว ทาง พิจารณาได้ ความ
ตาม ที่ได้ ถัดมาไว้ แล้ว ข้างต้น เห็น ว่า ศาลเมืองชั้นแรก ปฎิภาษา มา ชอบ
ด้วย ทาง พิจารณา แด บทกฎหมาย แล้ว ฎีกาโจทท ฟังชั้น ให้ ยกคำพิพากษา
ศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ อัน ปฎิภาษา มิชอบ นั้น เสีย บังคับ คิดให้ เปนไป
ตาม คำ พิพากษา ศาลเมืองชั้นแรก ทุก ประการ.

ศาลฎีกา วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๒๖

กรมหลวงลัด

พระยาฤทธิรักษากรมการ

พระยาจักรปาณิศร์วิศิษฐ์

พระยานรเนติบัญญัติ

พระยาเกษมสุขการ

อธิบดีทรงปฎิภาษา

01/10/2565

คำพิพากษาที่ ๗๒๘ พ.ศ. ๒๔๕๕

หลายกะทง

จำเลย กอตปล้ำ อำแดงม่วย ๆ ส้มไม้หลุด จำเลย กัดบับตบ
 ถูกหู อำแดงม่วย มาตเจ็บแล้วจับมา กักขังไว้ ตั้ง มี ไต่ ซื่อว่า
 จำเลย กระทำผิด หลาย กะทง

มี พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ กรมการตรวจ ฎีกา จำเลย
 อุทธรณ์ คำ พิพากษาศาลอุทธรณ์ว่า หวงพิเศษ
 ใน คดีระหว่าง อำแดงม่วย โจทก์
 ว่าที่นายร้อยตรีสิน นายจ้อง จำเลย

คดีนี้ โจทก์ ฟ้อง คดี ศาลเมืองอุทัย หรือว่า จำเลย ปลดฯ พยายาม ช่มชู้
 ชำเรา แต่ แกลง จับตัว มา กักขัง ขอให้ ศาล ลงโทษ จำเลย ตามกฎหมาย
 แต่ให้ ใช้ ทรัพย์สิน ให้แก่ โจทก์ ที่ ตกหาย ใน เวลา ที่ จำเลย ปลดฯ มา ๕๓๒ บาท

จำเลย ทั้ง ๒ ให้การ ปฏิเสธ แก่ ว่า โจทก์ มี ลูกแบ่งชื่อสุรา ชาย จำ
 เลย จึงจับ แต่ นายจ้อง จำเลย กัดบับ เป็น โจทก์ ฟ้อง ว่า อำแดงม่วย ฟ้อง ทั้ง
 อำแดงม่วย คดี คู่ ตั้ง คำ ฟ้อง ของ อำแดงม่วย

ศาลเมืองอุทัยธานี พิจารณาได้ ความ สม โจทก์ ว่า ว่าที่ นายร้อยตรีสิน
 ปลดฯ พยายาม จะทำชำเรา แต่ กักขัง ด้วย คดีสิน อางบท ๒๐ - ๒๕๓ - ๒๕๗

๒๗๐ ให้จำคุก นายสิน มีกำหนด ๑๘ เดือน กับ ๕๐ วัน แลให้ทำขวัญ โจร
 ๓๐๐ บาท กับให้ ใช้ทุนทรัพย์ ค่ารั้งยืมมือหายเป็นเงิน ๑๖๒ บาท ๕๐ สตางค์
 ถ้าไม่มีเงิน เสียให้จำคุกโทษ แทน วันละ ๑ บาท แลให้ใช้ค่า ขรรมนิยม
 แล ค่า ทนายความ แทน โจร ๕๕ บาท ส่วน นายจ่องไม่มี ความผิดให้ปล่อย
 ตัวไป และ พ้อง ของ นายจ่อง นั้น พิจารณาไม่ได้ ความผิด ให้ยก เสีย ด้วย
 จำเลย ทั้ง ๒ ขุทธธรรม

ศาล มณฑล นคร สวรรค์ กลม พิพากษายก คำพิพากษา ศาลเมือง ไม่ พัง คำ
 พยาน โจร ให้ ปล่อยจำเลย ค่า ขรรมนิยม แล ค่าทนาย ความ ต่างให้ เป็น ฎไป
 โจร ขุทธธรรม ศาล ขุทธธรรม ชั้นสอง พิเศษ เห็น ว่า ศาล เดิม ปฎักษา
 ชรบ แล้ว ให้ยก คำ พิพากษา ศาล มณฑล นครสวรรค์ แล แก้ว พิพากษา ใหม่
 ว่า ว่าที่ นายรัชตรีสิน มี ความผิด ต้องด้วย บท มาตรา ๒๕๖ ฐาน ท้องนาจาร
 บท ๑๕๕ เป็น พันทังงาน คิด ร้าย บท ๒๖๐ แลถึง ทมิวง เห็นยอ ฎกซึ่ง บท ๑๓๘ ข้อ ๓
 ฐาน ทุบ ฎี ไม่ถึง บทเจ็บ ให้จำคุก ว่าที่ รัชตรีสิน มี กำหนด ๑๘ เดือน
 ความ ข้ออื่น คง ให้ เป็น ไป ตาม ศาล เมืองขุทัยธานี แล ให้ ว่าที่ นายรัชตรี
 สิน เสีย ค่าขรรมนิยม แล ค่าทนายความ ใน ชั้น ศาลขุทธธรรม นี้ แทน โจร ๑๒ บาท
 ๕๐ สตางค์

ว่าที่ นายรัชตรีสิน จำเลย ทุตเกล้าฯ ๓ ฎายฎีกา

กรรมกร ศาลฎีกา ได้ ตรวจ ส่วนอัน คุตขัด แล้ว ทาง พิจารณา ได้ ความ
 ว่า เมื่อ วันเกิดเหตุ โจร หาบ ของ ชาย แล ได้ แวะ เข้า ที่ บ้าน ข้าคงเนิน
 ว่าที่ นายรัช ตรี สิน จำ เลย จึง มายก เขา หาบ ของ โจร ออก ไป ทาง ท่ง นา

ครั้น โจท เดินทาง ออก ไป เขา ทาย ว่าที่นายร้อยตรีสิน ก็ ตรง เข้า ถอดปลัด
 จับ ข้อ มื้อ โจท โจท คืน สมบัติ หลุด อิงหนี จำเลย ตาม ไป ถอดปลัด อีก
 จน กระตุ่ม เลื้อย สายร้อย ร้อย ตระกวด แล สายร้อย ข้อมือ ขาด ตกหาย โจท
 คืน สมบัติ อีก ว่าที่ นายร้อยตรีสิน จำเลย ได้ ตาย โจท ๓ ที่ ถูก ที่ หู ช้ำ เป็น
 แผล ฟกบวม แด ก้าน ต่างหู โจท คิด ไป แด้ว แด้ง จับ ตัว ข้างแดง มวยไป
 หมอง เหี่ยว ไว้ ที่ โรงพัก ตำรวจภูธร ตลอดจน วัน ๓ คืน ๑ รุ่ง ขึ้น จึง นำ ส่ง
 คดี ขำ เกอ พร้อมกับ ลูก แมง เข่า หมัก ซึ่ง จำเลย จำ เป็น เชื้อ เหล้า จับ มา นั้น
 พิจารณา ไม่ได้ ความ ว่า เป็น เชื้อ เหล้า ศาล เมืองชัชวาลย์ ชั่งแจ้ง ไว้ มัน
 เหมาะ ตี ว่า วิถี จะ ตระกวด จับ เหล้า ค่อง สืบทอด ตัว แต่ มี ความ ตระกวด จับ
 ผิด กว่า คดี ออญา ขึ้น ๆ จำเลย ซึ่ง ว่าที่นายร้อยตรี ตำรวจภูธร เป็น ผู้ ร
 อยู่ ดี แล้ว เหตุใด จะ มา จับ ลูกแมง ทำ นอก ระเบียบ ไป จึง จำเลย ว่า เป็น
 ด้านวน แก่ ความ แก่ ตัว หา มุขจริง มิ ได้ เมื่อ ได้ ความ จริง ดัง กล่าว
 มา นี้ เห็น ว่า ศาล ข้างหลวงพิเศษ ปกฤษฯ วาง บท มา ชอบ แล้ว ไม่มี เหตุ
 ชน ควร แก่ ไช้ ให้ ยก ฎีกา ว่าที่ร้อยตรีสิน เสีย มั่งคั่ง คิด ให้ เบน ไป
 ตาม คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ ข้างหลวง พิเศษ ทุก ประการ กับ ให้ ว่าที่ นาย
 ร้อยตรีสิน จำเลย เสีย ค่า ทนาย ความ ชั้น ศาลฎีกา นี้ แทน โจท ด้วย ๕๐ บาท.

ศาลฎีกา วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๑๓๑๑

กรมอรรถคดี
 พระยานเรนดิษฐ์ชากิจ
 พระยาเกษมศุชากิจ

อธิบดีทรงปลุกษา
 01/10/2565

คำพิพากษา ที่ ๑๒๑๗ พ.ศ. ๒๕๕๕

แจ้งความเท็จ พลับเพลอ

จำเลย เบิก ความ ไว้ที่ อัยการ อย่าง หนึ่ง ครั้น มา เบิก ความ ที่ ศาล กลับ ปฏิเสธ คำ ของ คน ใน ชั้น อัยการ ดังนี้ เรียก ว่า แจ้ง ความ เท็จ ต่อ เจ้าพนักงาน จำเลย จะ แก้ไข เป็น การ พลับเพลอ ไป มิ ได้

มี พระบรมราช โองการ โปรดเกล้า ฯ ให้ กรมการ ตรวจ ฎีกา จำเลย อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาล อุทธรณ์ ข้างหลวง พิเศษ ใน คดี ระหว่าง อัยการ เมือง นคร นายท โจทก์ นายบ่อท จำเลย

คดี นี้ ได้ ความ ว่า จำเลย ได้ เบิก ความ เท็จ ใน คดี นายฉาก ต้อง ทา ว่า เป็น คน ร้าย ปล้น ทรัพย์ ฤๅ ทรัพย์ ด้วย คน ร้าย ใน ชั้น เต็ม เจ้าพนักงาน ได้ ส่วน จำเลย ฯ เบิก ความ ว่า ได้ เห็น นายฉาก ได้ ทรัพย์ ถอดจาก โรงแฉ นายฉาก เจ้าพนักงาน พัง ว่า จำเลย เบิก ความ จริง จึง พ้อง นายฉาก คือ ศาล แต่ ย่าง จำเลย เชน พยาน จำเลย กลับ เบิก ความ ว่า ไม่ เห็น นายฉาก ได้ ทรัพย์ ศาล สอบ ถาม จำเลย ฯ ตอบ ว่า คำ ให้การ ของ จำเลย ชั้น ได้ ส่วน นั้น พลับเพลอ ผิด ไป

ศาล เมือง นคร นายก ปฤกษา คัดสิน ว่า จำเลย มีความ ผิด ฐาน แจ้ง
ความเท็จ ต่อเจ้าพนักงาน ต้อง ด้วย ประมวลกฎหมาย มาตรา ๓๓๘ ให้ปรับ
จำเลย เป็น ฟินัย ๓๐๐ บาท แต่จำเลย รับ ฎีกาภาพ ให้ลด ฐาน ประณีย์ ตาม
มาตรา ๕๘ ลง ถึง หัก คง ปรับ จำเลย ๕๐ บาท ถ้า ไม่มีเงิน เสีย ให้จำ คุก
โทษ แทน วัน ๓๐ ๓๐ บาท

โจทก์ อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ จำหลวง พิเศษ เห็น ว่า ศาลเดิม ปฤกษา ยัง
มิชอบ ข้อที่ ให้ปรับ เป็น ฟินัย ไม่ลง โทษ จำเลย นั้น มีบังคับ คำแก้
คำของจำเลย ที่ ว่า พดิ่ง แดง นั้น ไม่จริง ไม่เป็น ข้อแก้คำที่ จะ รอด
พระราชอาณาเขต แต่ ความผิด ที่ จำเลย ได้ กระทำ ลง นี้ ต้อง ด้วย มาตรา ๓๕๘
จึง พิพากษา แก่ คำพิพากษา ศาล ดัง ให้จำคุก จำเลย มีกำหนด ๓๓ เดือน

จำเลย ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา มี หลวง คุณานัย เจริญศิริ กับ หลวง
รักษา นิตินศาสตร์ เหนือ บัณฑิตย ๒ นาย ลงชื่อ ร้อง ให้ ถวาย ฎีกา ได้

กรรมการ ศาลฎีกา ได้ ตรวจ อ่านจน สดุดแล้ว เห็นว่า ศาล จำหลวง
พิเศษ ปฤกษา มา ชอบ ด้วย ทาง พิจารณา แล้ว ไม่มี เหตุ อันควร จะแก้ไข
ให้เป็น อย่าง อื่น ได้ ชอบ ให้ยก ฎีกา จำเลย เสีย บัง คับ คดี ให้เป็น ไป
ตาม คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ จำหลวง พิเศษ ทุก ประการ ขอ เดือน เหนือ

บัณฑิต ทั้ง ๒ คน ว่า รับ รอง แต่ เติมน ๆ ไม่ พินิจพิเคราะห์ โดย เดชียต สุขุม
ชาย อับราฮัม ใน บัณฑิต มณฑล นำผล อัน ไม่ พึง ปรากฏา ให้ถึง คน ได้
บ้าง จง ระวัง สัจวา ให้ดี

คำตักเตือน วันที่ ๕ พฤศจิกายน ค.ศ.๑๙๑๓

กรมตักเตือน

พระยา กฤติกานุกรณ์ กิจ

พระยานรเทศ บัญชากิจ

พระยาเกษม คุชการี

อธิบดีทรงปฤกษา

คำพิพากษาที่ ๗๕๐ พ.ศ. ๒๔๕๕

ข้อ สุกายิต

จำเลย เป็น กำนัน พด ว่า คน ชนิด โจอ นี้ ไม่ ต้อง เป็น ตำ
 วรจ ก็ ได้ แต่ ต้อง เสีย เงิน ให้ แก่ นาย คำ เกอ โจอ เชื่อ ให้
 เงิน จำเลย ไป ตั้ง นี้ มี เต ต่อ มา ทรา ๓๐๔ ฐาน ข้อ
 บุคคล ย่อม ไม่ สามารถ ถือ เขา ประ โยชน์ อัน เกิด แก่ ความ ผิด
 ของ ตน เอง นั้น

มี พระบรมราช โองการ โปรดเกล้า ฯ ให้ กรม ทาร ทรง ฎีกา จำเลย
 อุตธรณ์ คำ พิพากษา ศาล อุตธรณ์ เจ้า หลวง พิเศษ
 ใน คดี ระหว่าง นาย เต่า โจอ
 นาย มาต กำนัน จำเลย

คดี นี้ โจอ พ้อง ต่อ ศาล เมื่อ สู่ พรรณบุรี กล่าว ว่า เต็ม โจอ เป็น ตำ รวจ
 กุอร ได้ ตา พัก มา อยู่ บ้าน ๓ เดือน จึง เขา ไป อัญญาต ให้ จำเลย ดู
 จำเลย พด ว่า คน ชนิด เรน โจอ นี้ ไม่ ต้อง เป็น ตำ รวจ ก็ ได้ แล้ว แต่ ต้อง เสีย
 เงิน ให้ แก่ นาย คำ เกอ แด นาย ร้อย ตำ รวจ เขา โจอ พด ว่า ถ้า จำเลย ช่วย ได้
 โจอ จะ ยอม เสีย เงิน ให้ ครั้น ต่อ มา จำเลย ได้ มา บอก แก่ โจอ ว่า ได้ ไป

พด จัต เสรีจ แต่ถึง กำหนด ตา โจท ไม่ต้อง ไป เข้า เวณ แด จำเลย จะ ถอน
ชื่อ โจท ออก จาก บานฐิติ ด้วย และ ให้เขา เงิน ให้จำเลย ๑๕ บาท โจท
ได้ ให้เงิน ตาม นั้น ครั้น เกิน กำหนด ตา ของ โจท ไป อำเภอ กตัม มี
หมายจับ ตัว โจท ส่ง กตัม ตำรวจ ภูธร ทำ โทษ ขอให้ ลงโทษ จำเลย ฐาน
ฉ้อ แด ปรับ โทษ ใหม่ เป็น เงิน ๒๐๐ บาท

จำเลย ให้การ ปฏิเสธ

ฐาน พิจารณา โจท มี พยาน เบิกความ สมว่า จำเลย ได้ ไป พุดจา กับ โจท
รับ ว่าไม่ ต้อง เป็น ตำรวจ ภูธร อีก ค่อไป แต่ ต้อง เสีย เงิน ให้แก่ นายอำเภอ
บ้าง นาย ตำรวจ บ้าง โจทได้ ให้เงิน แก่จำเลย ๑๕ บาท ครั้น ค่อ มา
โจท ขาด เวณ ตำรวจ ภูธร อำเภอ จึง ถอด หมายจับ โจท ส่งไป

ศาล เมือง สุพรรณบุรี เห็น ว่า คำ พยาน ฝ่าย โจท ถ้วน แต่ เป็น ญาติ ของ
โจท ทั้ง นั้นไม่ ควร พึง พิพากษา ให้ ยกฟ้อง โจท แต่ให้ โจท เสีย ค่า ชนวน
เนียม แด คำ ทนาย ความ แทน จำเลย ด้วย ๕๐ บาท

โจท อุทธรณ์

ศาล อุทธรณ์ ข้า หลวง พิเศษ เห็น ว่า ศาลเดิม พิพากษา มีชอบ ทัดถึ
ฐาน ฝ่ายโจท ไม่ สำรุด ควร พึง ได้ จำเลย ต้อง มี ความ ผิด ตาม ประมวล
อาญา มาตรา ๓๐๕ ฐาน ฉ้อ ให้จำคุก จำเลย มี กำหนด ๓ ปี กับให้
จำเลย ใช้เงิน ๑๕ บาท ให้แก่โจท ถ้าไม่มี ใช้ ให้จำได้โทษ ๑๕ วัน กับ
ให้ จำเลย เสีย ค่า ชนวนเนียม แทน โจท ทั้ง ๒ ศาล ทั้ง คำ ทนาย ความ ด้วย
รวม ๒๕ บาท

จำเลย ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา

กรรมการ ค้าต ฎีกาได้ตรวจ ปรุทษา ส่วนอน นี้ ตลอดแล้ว ทาง พิจารณา
ได้ ความจริง ดัง กล่าว มาแล้ว ข้างต้น เห็น ว่า การ ที่ โจท จะ พ้อง จำเลย เป็น
ความ ผิด ฉ้อ โฉน แด เรียก เงิน ๑๕ คื่นไม่ ได้ เพราะ แม่ บท กฎหมาย ซึ่ง คัด
อำนาจ โจท ว่า บุคคล ย่อม ไม่ สามารถ ถือ เขา ประ โยชน์ อัน เกิด แต่ ความ
ผิด ของ ตน เอง ดัง นี้ กิริยา ที่ จำเลย ได้ ประพฤติ นี้ มิ ได้ ต้อง มาตรา ๓๐๕
ฐาน ฉ้อ โฉน บท บริบูรณ์ ค้าต ขทธรณ์ ข้างหลวง พิเศษ พิพากษา มา มิ ชอบ
ให้ ยก เสีย แต่ให้ ยก พ้อง โจท เสีย ด้วย

แต่ มุต คัดนี้ กิริยา ทั้ง โจท แด จำเลย ปรากฏ ว่า เป็น มดเงิน ความ ผิด
ข้อ เจ้า พนักงาน อัน ท่าน บัญญัติไว้ ใน ส่วน ๒ หมวดที่ ๓ แห่ง ประมวล
อาญา โดย มาตรา ๓๒๓-๓๒๖-๓๓๘ เป็น ต้น ชอบ ที่ พนักงาน ผู้รักษา พระ
ชัยกร จะ พิเคราะห์ ตรวจ ส่วนอน แต่ ว่า กล่าว เขาโทษ ทั้ง โจท จำเลย ตาม
กฎหมาย จะ ได้ เป็น เยี่ยง อย่าง แก่ คน เช่น นี้ ต่อไป

ศาลฎีกา วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๑๙๑๑

กรมเสฉฉัด
พระยามหิรร
พระยานเรศบัญญัติ
พระยาเกษมศุขการี

อธิบดีทรวงปรุทษา
01/10/2565

คำพิพากษาที่ ๗๕๓ พ.ศ. ๒๕๕๕

วิธีพิจารณา อุทธรณ์ ฎีกา

ในคดีที่จำเลยฝ่ายเดียวอุทธรณ์แล้ว ฎีกานั้น ศาลฎีกามีอำนาจในการแก้ไขบทที่ตีโทษที่ดี อันศาลล่างวางมาไม่สมแก่รูปความ แต่บทพระอัยการโดยไม่ต้องอาศัยคำขอของโจท

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกา จำเลย
 อุทธรณ์คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ข้างหลวงพิเศษ
 ในคดีระหว่าง นายแดง โจท
 ขุนวิจิตรเขต นายอำเภอพนม จำเลย

คดีนี้ โจทฟ้องต่อศาลเมืองสระบุรีว่า เมื่อวันที่ ๓๗ มกราคม ๒๕๒๗ เวลาพลบค่ำ โจทได้ขี่ม้าเคียวทางผ่านที่พักของจำเลย ในเวลานั้นจำเลยกับพวกกำลังชุมนุมเล่นหมา ได้ออกมาจับโจทมัด แต่ทว่าโจททำร้ายโจทมีบาดแผลถึงสาหัสเสียโฉม โจทตั้งอาเจียรเปนเลือด แล้วจำเลยถ่มขี้ม้าของโจทไว้ โดยมีได้มีเหตุอันสมควรขอให้ลงโทษจำเลยตามกฎหมาย แต่ปรับเงิน ๕๐๐ บาท กับให้คืนม้าตัว

จำเลยให้การว่า เมื่อวันที่ ๓๗ มกราคม ๒๕๒๗ นั้น จำเลย ว่า ได้ จับ
โจทก์จริง ซึ่งแจ้งว่า จำเลย ได้ กระทำ โดย ชำนาญ นานๆ ใน กฎหมาย โจทก์
ต้อง ส่งสัย ว่า เป็น คน ร้าย ดัก ม้า ของ นายยัง จำเลย จะ จับ โจทก์ ๗ ค่ำ
ตุ้ เมื่อ จับ ได้ แล้ว โจทก์ ยัง จะ หนี อีก แม้ การ ที่ จำเลย ทำ แรง ไป
บ้าง ก็ เคย มี แบบ ช่าง ที่ คัด เคย ชก เว้น โทษ ครั้น ภาย หลัง จับ แล้ว
ที่ พ้อง โจทก์ เขียน เสร็จ วัน ตก ไป ทำ คำ ร้อง ขอ ถอน คำ ให้ การ เติม
ปฏิเสศ ต่อ ตุ้ ฐาน ที่ อยู่ ใน วันที่ ติด นั้น

ศาลเมือง นครเขิงเซา พิเคราะห์ แล้ว ได้ ความ ว่า เมื่อวันที่ จำเลย จับ โจทก์
นั้น เป็น เวลา พลบ ค่ำ เล็ก ราชการ แล้ว ใน เวลา นั้น จำเลย กับ ผู้ มี ชื่อ ได้
เสพยา สูรา อยู่ ณ ที่ พัก โจทก์ ซึ่ง มา ผ่าน ไป คน ซึ่ง นั่ง อยู่ ใน หมู่ เสพยา
สูรา กัน นั้น ได้ ร้อง ถาม ว่า ใคร โจทก์ จึง ตอบ ว่า ข้า เอง ซึ่ง เป็น คำ
หยาม ไม่มี เคารพ คน ที่ นั่ง อยู่ ใน ที่ นั้น จึง ร้อง ขึ้น ว่า ตุ้ ถูก นาย ฮ่า
เถอ (คือ จำเลย) จำเลย มีความ โกรธ จึง สั่ง ให้ จับ โจทก์ ๗ ค่ำ โจ
ว่า คน ไม่ มีความ ผิด จึง ไม่ ยอม ให้ จับ ครั้น เมื่อ จำเลย จับ โจทก์ ได้ แล้ว
จำเลย ขอ ตุ้ งด ปล่อย ปล่อย มา โจทก์ ก็ ให้ ตุ้ โดย บริสุทธิ์ แต่ ยัง หา เป็น
ที่ พอ ใจ ของ จำเลย ไม่ กลับ ข้า ทบ ค่ำ จับ มี ชื่อ มัด แล้ว ก็ ข้า เติม อีก จน
มี ชาว บ้าน ออก มา จึง ถอน ขอ ปล่อย ให้ หนี อีก เลย เพราะ โจทก์ ถูก จับ บอบ
ข้า มาก แล้ว

ส่วน ภาค แผล ที่ โจทก์ ถูก กระ ทำ ร้าย นั้น ไม่ ปรากฏ ว่า ผู้ใด ได้ จด
หมาย ตรา ลิน ฎฯ ฐาน ๓๖๓ ภาค แผล แต่ คง ได้ ความ ตาม คำ พยาน แล ศาล

ได้ตรวจ สอบ ใน เวลา พิจารณา เห็น ว่า โจท ถูก ทบุง ดี เปน มาด เจ้ม ทั้ง
 ๑๓ พวง กาย ที่ นิ้ว มือ คด งอ ไป ๑ นิ้ว แต่ โจท อาเจียร ออก เปน โด
 หิต จน มัด นี้ ร่าง กาย โจท ยัง ไม่ ปรกติ คดี นี้ แม โจท เขียน พ้อง ผิด
 วัน คือ วันที่ ๑๗ ตค เดช ๑ เปน ความ พดง เมต ของ เจ่มียน แต่ จำเลย
 ให้ การ ตรง กัน กับ พ้อง โจท จำเลย มี ได้ หลง แก่ คดี โจท จำเลย พัง
 รุ้ ลัก ต่อ ที่ หลง ต่าง คน ต่าง ชิง กัน ยืน คำ ร้อง ขอ แก่ วัน พ้อง แด ขอ ถอน
 คำ ให้ การ เดิม ศาล เห็น ว่า เปน แรง ชน อัน ไม่ จำ เปน เพราะ ข้อ ความ
 จริง ใน หา แด แก้ว กับ ตรง กัน แด จำเลย ไม่ ได้ หลง ต่อ ลัก ศาล มี คำ
 สั่ง อนุญาต ให้ โจท แก่ วัน พ้อง ใหม่

ข้อ แก่ ตัว ของ จำเลย เปน อัน สืบ ไม่ สืบ จริง ขย จำเลย เปน ผู้ มี อ่า
 นาง จับกุม คน ซึ่ง ต้อง สั่ง ไล่ ย ได้ แต่ กฎหมาย ไม่ ได้ อนุญาต ให้ ทำ เกิน
 ส้ม คอว จำเลย จึง ต้อง มีความ ผิด ตาม ประมวล กฎ อาญา มาตรา ๒๕๖ ให้
 ลงโทษ จำคุก มี กำหนด ๒ ปี แต่ ฎิรียา ที่ จำเลย กระทำ เกี่ยว ด้อย ราชการ
 จำเลย ได้ รับ ราชการ มา เรียบ ร้อย ดี คอว ปราณีย์ จำเลย ตาม มาตรา ๕๗ ตค
 โทษ ลง กิ่ง หนึ่ง เหลือ ๑ ปี จึง ให้ งด เว้น การ ลง อาญา ได้ ตาม บท มาตรา
 ๕๓ ด้วย แด ให้ จำเลย ไร้ คำ เสีย หาย ให้ แก่ โจท ๑๐๐ บาท ให้ คืน ไม้
 ให้ แก่ โจท ไป

จำเลย ชุทธธรรม

ศาล ชุทธธรรม ข้าง หลวงพิเศษ มี หลวงประไพพิทยาคณ หลวงพิริยัฐคฤภวณ
 พระ อนุชร์คำตราคม เปน ผู้ พิพากษา ปฎิภาษา คดี ลง ความ เห็น ว่า ข้อ ความ

แท้จริง ใน คดีนี้ ชั้นศาลล่าง ปฎิษยาจาง มา มา ขอบแล้ว แต่ ข้อ ที่ ให้ งด
การ ลง อาญา ไว้ ยังมี ขอบ แม้ แต่ โจท จะ ไม่ ออก ธรรมเนียม ศาล ย่อม มี อำนาจ
แก้ ได้ จึง ให้ ยก คำ พิพากษา ศาลเดิม ข้อ ที่ ได้ งด การ ลง อาญา นั้น เสีย ให้
จำคุก จำเลย มี กำหนด ๑ ปี แต่ เงิน ค่า เสีย หาย ๑๐๐ บาท ที่ ให้ แก่ โจท นั้น
ถ้า จำเลย ไม่มี ให้ จำ ใต้ โทษ แทน ด้วย ละ ๑ บาท

จำเลย ทูล เกิด ด้วย ฎีกา

กรรมการ ศาล ฎีกา ตรวจ ส่วน ขอบ คดีแล้ว ทาง พิจารณา ได้ ความ คง
ได้ กล่าว ไว้ ข้าง ต้น เห็น ว่า คดี นี้ จำเลย เป็น นาย อำนวย ช่วย บำรุง สุวรร
งษ์ ทุกข์ ราษฎร กลับ มา ชุม เหวง ราษฎร ไม่ เป็น กรรม ชำ มี หน้า คอ ลู่ แก่ ใจ
โดย สำนึก ส่วน ขอบ หลาย ขอบ เทห์ มี ได้ พันธ์ พันธ์ รูปร่าง ผิด แขนง เดียว
พยายาม จะ พดิก กอ หลาย แล่น คิน ให้ เป็น ชนิด ที่ หนึ่ง สำหรับ ผู้ ตี ชนิด หนึ่ง สำหรับ
ไพร่ คดี ออก อาจ กัน โสภ ราษฎร ร้าย แรง ถึง เพียง นี้ ปลด ใจ ที่ อัยการ
เจ้า หน้า ที่ ไม่ พัก หยิบ ยก ชั้น พ้อง ระวัง แม้ โจท จะ ไม่ ขอบ มขอ คดี ให้ ว่า
ก็ ควร พัง คดี กำกับ ไป จึง ขอบ ด้วย หน้า ที่ ว่า ความ แล่น คิน ใน ชั้น นี้ ฝ่าย
โจท มี ได้ ออก ธรรมเนียม ฎีกา ขึ้น มา ก็ เพราะ มี ความ ถัด ที่ ตน เป็น ไพร่ พดเมือง
อยู่ ได้ อำนาจ การ ทา รณ ร้าย ออก อาจ เช่น นี้ จะ ปลด ใจ ให้ มี ให้ เป็น ไม่ ได้
ใน หน้า ที่ ราชกร จำ จะ ต้อง กำ ราม ปราบ ปราบ มี ให้ เป็น เยี่ยง อย่าง ศาล ขำ
หลวง พิเศษ ปฎิษยา มี ให้ งด ลง อาญา แก่ จำเลย นั้น ขอบ ยิ่ง นัก แต่ เห็น ว่า
ศาลล่าง ขอบ โทษ ยัง เบา ไป ไม่ สม ควร แก่ ความ ผิด ที่ จำเลย ได้ กระทำ ลง
นั้น แม้ แต่ โจท ไม่ ได้ ทูล เกิด ๆ ทนาย ฎีกา ศาล ฎีกา ขอบ ทวง ไว้ ซึ่ง

ข้าพเจ้า ใน การ แก้ไข บทที่ ๓ โทษที่ ๓ ชั้น ศาล ต่าง วางไว้ โดยไม่ สมควร แก่
รูป ความ เกล่ บท พระ ชัยการ เพราะ ฉนั้น จึง ให้ แก้ คำ พิพากษา อุทธรณ์
ซ้ำ หดอง พิเศษ ให้ เพิ่ม โทษ จำคุก จำเลย มี กำหนด ๓ ปี ช้อ ความ ขึ้น
คง ให้ เป็น ไป ตาม ศาล ต่าง ให้ ยก ฎีกา จำเลย เสีย

ศาลฎีกา วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๑๙๑๑

กรมตุลาการ
พระยาฤทธิการุณกรณกิจ
พระยาพรเนติบัญญัติ
พระยาเกษมสุขการ

อธิบดีกรมปลุกษา

สำนักหอสมุด

คำพิพากษาที่ ๘๒๘ พ. ศ. ๒๔๕๕

สารภาพ เหตุประณีย์

จำเลยให้การรับในชั้นศาลโบริสภาไต่สวน กลับปฏิเสธ
ในศาลอาญา ในคดีที่มีเหตุ ผล ประกอบ รอบ ข้าง ได้
ความจริง กระจ่าง สิ้น สงสัย นั้น ถ้าจำเลยรับ ตาม เต็ม ก็
ลดโทษฐาน ประณีย์ ได้

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้กรรมการ ตรวจ ฎีกา จำเลย
อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาล อุทธรณ์
ใน คดี ระหว่าง กรม อัยการ โจท
นายป๋วย จำเลย

คดีนี้ โจท หา ว่าจำเลย เขา เป็น ยิง ถูก ย้ำแดง ฉนั้น ๓ แห่ง โดย ความ เจตนา
จะฆ่า ให้ ตาย

จำเลยให้การ รับ ชั้น ไต่ สอน แล ศาล โบริสภา ภาย หลัง มาถึง ศาล
อาญา กลับ คำ ปฏิเสธ ข้าง ฐาน ที่ อยู่

ศาล พระราช อาญา ปฎิภาษา ว่า จำเลย มีความ ผิด ฐาน พยายาม ฆ่า คน ตาย
โดย ฉัญ เจตนา ต้อง ด้วย มาตรา ๒๕๐-๒๐ ให้จำคุก มี กำหนด ๒๐ ปี ศาล
อุทธรณ์ แก่ โทษ ว่า ๒๐ ปี แวงไป ให้ลด ลง คง จำคุก จำเลย มี กำหนด ๑๖ ปี

จำเลย ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาฐานคนชนชาติ

กรมการ คัดฎีกา เห็นว่า ทาง พิจารณา คดีนี้ แม้ไม่มีพยาน เบิกความ
ว่าไม่เห็นตัวผู้ร้ายได้ ยินแต่เสียง เพราะเวลานั้นมืดแต่ฝนตก คำรับ
ของจำเลยชั้นใต้สวน มีพยาน ประกอบกับ เหตุผลภายนอก รบมข้าง กระทำ
ให้ความจริง กระ้าง ดีม ดังล้วย ถ้าแม้จำเลยไม่ได้กลับ คำ อายวน เปน
สำนวน เขา เข็ด มา แก่ตัว ดำรงภาพ อยู่ตาม เข็มแล้ว ก็ควรได้รับ ความ
ปราณีย์ บ้าง แต่ มาเชือ เจ้าช้อย หลง ความผู้ไม่รู้ หนักเบาใน คดี ทำ
ให้เสีย ความปราณีย์ ไปสิ้น จึง เห็นว่า คัดอุทธรณ์ คัดคืน ให้จำคุก แต่ เพียง
๑๖ ปีนี้ ไม่มีเหตุ ที่ ควร กรณมา ให้เบา กว่านี้ ไปอีก ฎีกา จำเลยไม่
เปน แก่นสาร แต่ไม่ ควร อนุญาตให้ จำเลย ร้อง ถวายฎีกา ฐานคนชนชาติ รบม
ให้ ยก ฎีกา จำเลย เสีย บังคับ คดี ให้ เบน ไป ตาม คัด อุทธรณ์ ทุก ประการ

คัดฎีกา วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๑๙๑๑

กรมสวัสดิ
พระยารัษฎานุประดิ
พระยาเกษมสุขการี

อธิบดีทรงบัญชา

คำพิพากษาที่ ๑๔๑๗ พ.ศ. ๒๔๕๕

เฉลยทรัพย์

เจ้าหน่อมหลักทรัพย์ เป็นประกันหนี้ ถึงจะ ไม่ฟ้องร้องก็มี
อำนาจร้อง ขอเฉลยทรัพย์ ของลูกหนี้ ที่ถูก ยึด ในคดี ขรรมตาได้

มี พระ บรม ราช โองการ โปรดเกล้าฯ ให้กรรมการ ตรวจฎีกา	ผู้ร้อง
ชัด ทรัพย์ อรรถธรม คำ พิพากษา คัด อรรถธรม	
ใน คดี ระหว่าง	
เจ้าแดง สมบุญ	โจท
นาย พัด	จำเลย

มูลกรณี นี้ ได้ ความ ว่า ชัน เต็ม โจท จำเลย ค้าง พิพากษา กัน ด้วย เรื่อง นี้
สิน ค่าด พ่วง คัด สิน ให้ จำเลย แพ้ คดี ใช้ เงิน แก่ โจท ทั้ง ต้น เงิน แด ดอก
เบี้ย รวม ๑๒๐๐ บาท ก็มี ให้ เสีย ค่า ขรรมเนียม แด ค่า ทนาย ความ แทน โจท ๕๐
บาท ใน ระหว่าง ที่ คัด พิจารณา คดี นี้ โจท ร้อง ขอ ให้ คัด ยึด ทรัพย์ ของ
นาย พัด จำเลย ได้ ก่อน คือ (๑) ไม้ เสา ซึ่ง กอง อยู่ ใน บ้าน จำเลย (๒) ที่ ดิน
บ้าน เรือน จำเลย

ฝ่าย ชุน ทิพมณเจียร ยื่นคำร้องชัด ว่า ไม้ เสา ซึ่ง โจท นำ ยึด นั้น เปน ของ ๆ
ตน นาย พัด จำเลย เปน ตก จ้าง ทำการ แทน เท่านั้น โจท ได้ เกียง ยืนยัน
ว่า ไม้ เสา ที่ โจท ยึด นั้น เปน ไม้ เสา ของ นาย พัด จำเลย ส่วน ไม้ ของ

ขุนทิพ มณฑเชียร นั้น กอง อยู่ใน ที่ ดิน ซึ่ง เจ้า แต่ เจ้า จอม มารดา มรกด แพนก
 หนึ่ง ต่าง หาก ค้าต แพง โต ส่วน แลัว พัง ว่า ไม่เส้า ซึ่ง โจท นำ ยึด นั้น เป็น
 ไม่เส้า ของ ขุนทิพมณฑเชียรจริง มีคำสั่งให้ ตอน การยึดเส้า รายนี้เสีย แล้ว
 ขุนทิพมณฑเชียร ยื่น คำ ร้อง ขึ้น มา อีก ขอ เรียก ค่า เสีย หายใน การ ที่ โจท ยึด
 ไม่เส้าผิด ค้าต แพง โต ยก คำ ร้อง นี้ เสีย โจท คง ยึดได้ แต่ ที่ บ้าน
 แด ค้าต ได้ ออก ประกาศ เมื่อ วันที่ ๒๘ มิถุนายน ๓๓๐ ว่า จะ ขายทอดตลาด วันที่
 ๗ กรกฎาคม ๓๓๐ ครั้น วันที่ ๓๒ กรกฎาคม ๓๓๐ นายพิน ทิพรักษา ผู้จัด
 การ แยก มณฑล ร้อง ว่า นาย พัด จำเลย ได้ ทำ หนังสือ สัญญา กู้ เงิน ไป จาก
 แยก มณฑล ๕๘๐ บาท เขา โฉนด ที่ บ้าน ราย นี้ ก็ เป็น ประกันไว้ เมื่อ
 ขายทอดตลาดได้ เงิน เท่าใด ขอให้ หัก เงิน นี้ รายนี้ ให้แก่ แยก มณฑล ด้วย
 ค้าต แพง เห็น ว่า นาย พิน ทิพรักษา มา ร้อง เมื่อ ค้าต สั่งให้ ขายทอดตลาด
 แล้ว ไม่สมควร จะให้ ส่วน แยก ให้ ยก คำ ร้อง เสีย

ฝ่าย โจท กับ ขุนทิพมณฑเชียร แล นายพิน ทิพรักษา ต่าง ร้อง อุตธรณ์ คำสั่ง
 ค้าต แพง ต่อ มา

ค้าต อุตธรณ์ ปรึกษา ว่า เส้า ที่ โจท นำ ยึด จะ เป็น ของ ผู้ใด แน่ นั้น คง
 ได้ ความ ว่า นาย พัด จำเลย ได้ ทำ การ ค้า ขาย ไม่เส้า สืบ เนื่อง มา แต่ บิดา
 บ้าน นาย พัด อยู่ ติด กัน กับ ที่ ของ เจ้า จอม มารดา มรกด ซึ่ง ขุนทิพมณฑ
 เชียร ได้ เข้า เขา ไม่เส้า กอง ไว้ แล ให้ นาย พัด จำเลย เป็น ผู้ จัด การ คุ
 แด ด้วย ไม่เส้า ที่ กอง อยู่ นั้น มี รื้อ กัน ไม่ ให้ ประ โปน กัน ได้ โจท นำ ยึด
 แลวแต่ แต่ ไม่เส้า ซึ่ง กอง อยู่ ใน บ้าน จำเลย ข้อ ซึ่ง ขุนทิพมณฑเชียร ว่า

ได้รับแจ้ง ไม่ ของ นาย พัด ไ้ นั้น สืบ ไม่ ได้ ความ สม แต่ ทั้ง ว่า ได้ เข้า
 ที่ บ้าน นาย พัด ไ้ กอง เสา มี ๓๒๐ บาท ก็ สืบ ไม่ สม เหมือน กัน คิด คง
 ปรากฏว่า นาย พัด จำเลย เป็น ผู้ จัด ซื้อ ขาย ไม่ ผู้ เดียว ทั้ง ต้น ไม้ เสา ซึ่ง
 กอง อยู่ ใน บ้าน นาย พัด นั้น ขุน ทิพนมเจียร ไม่ ได้ ออก นำ เสนอ ผู้ ขาย เลย
 หลักฐาน ของ ขุน ทิพนมเจียร มี แค่ คำ นาย ตั้ง ปาก เดียว ซึ่ง เบิก ความ ว่า
 นาย ตั้ง ได้ ขาย ไม้ ให้ ขุน ทิพนมเจียร แต่ ได้ เอา ขึ้น กอง ไ้ ตรง นำ
 เรือน นาย พัด พยาน จำ ค่า หิน รูป พรรณ ไม่ ได้ คง จำ ได้ แต่ ว่า เขา
 ขึ้น กอง ไ้ ตรง นำ เรือน นาย พัด แต่ มี เสา อื่น ๆ กอง อยู่ ใน บ้าน อีก
 หลาย กอง คำ นาย ตั้ง นี้ เบิก ความ ซัด กัน กับ คำ ขุน ทิพนมเจียร ไม่ นำ
 จะ พัง เขา เป็น หลักฐาน ได้ และ ใน คดี นี้ ยังมี หลักฐาน อื่น ควร พัง ได้ ว่า
 การ ซึ่ง นาย พัด กู้ เงิน ไป ก็ เพื่อ ทำ การ คำ ขาย ไม้ เสา นี้ เอง ดัง ปรากฏ
 ตาม คำ ร้อง ของ นาย พินทิพรักษา ว่า สัญญา กู้ เงิน ของ นาย พัด นั้น ขุน
 ทิพนมเจียร ลง ชื่อ เป็น นาย ประกัน ซึ่ง เห็น ได้ ว่า นาย พัด ได้ มี ทุน มา
 ลง เป็น ทุน ส่วน คำ ขาย ไม้ เสา เกี่ยว ซึ่ง กับ ขุน ทิพนมเจียร หา ใช้ เป็น
 ลูกจ้าง ขุน ทิพนมเจียร ดัง ว่า นั้น ไม่ ขุน ทิพนมเจียร สืบ ไม่ ได้ ความ
 ซัด เงิน ว่า เสา ที่ โฉก ยึด เป็น ของ ขุน ทิพนมเจียรแท้ จึง พิพากษา ให้
 ยก คำ สั่ง คำ ตัด พัง ซึ่ง ลง วันที่ ๓๑ กรกฎาคม นั้น เสีย ให้ คำ ตัด ยึด เสา ราย
 นี้ ขาย ทอด ตลาด ตาม คำ ร้อง โจท

ข้อ ที่ นาย พิน ทิพ รักษา ขอ หัก ณ นั้น เห็น ว่า การ ขาย ทอด ตลาด ได้
 ออก ประกาศ เร็ว วัน นี้ ก็ เป็น การ ยก ซึ่ง ผู้ อื่น จะ รั้ง ที่น แต่ นาย พิน ทิพ

รักษา มา ร้อง ขอ ยัง ไม่ เกิน กว่า ๓๕ วัน ต้อง นับ ว่า ยัง อยู่ ใน เวลา ชั้น
สมควร เพราะ ระเบียบ การ ขาย จำนวน ที่ ดิน กำหนด ว่า ต้อง โฆษณา ๓ เดือน
ก่อน จึง ให้ ยก ค่า สั่ง ค่าด แห่ง วันที่ ๑๖ สิงหาคม นั้น เสีย ให้ ค่าด
แห่ง ได้ ส่วน ตาม คำ ร้อง ของ นาย พัน ทิพ รักษา ถ้า ได้ ความ สมจริง แล้ว ก็
ให้ ได้รับ ส่วน เหลือ นี้ ตาม กฎหมาย

ขุน ทิพมณเฑียร ผู้ เคียง ขุด เกด้า ๖ ถวาย ฎีกา

กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ ตรวจ สำ พจน ศดศก แล้ว ทาง พิจารณา คง ได้ ความ
ตามที่ กล่าว ไว้ ข้าง ต้น เห็น ว่า ศาล อุทธรณ์ ได้ ปฎิภา ตัก สิ้น เลื่อยศ ถอบ
ชอบ ด้วยบท กฎหมาย ไม่มี เหตุอัน ควร จะ เบียดเบียน ให้ เบน อย่าง อื่น
ได้ ฎีกา ของ ผู้ ร้อง ไม่มี แก่นสาร ให้ ยก เสีย บังคับ คดี ให้ เบน ไป ตาม
คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ ทุก ประการ แต่ ให้ ขุน ทิพมณเฑียร ใช้ ค่าธรรมเนียม
เนียม ชั้น คำ ร้อง แทน โจท แต่ ใช้ ค่า ทนาย ความ ชั้น ศาล ฎีกา ๓๐๐ บาทด้วย

ศาล ฎีกา วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๑๙๑๑

กรมสวัสดิ์

พระยาฤทธิพิทักษ์

พระยาจักรีปานีศรีคีรีวิสุทธิ

พระยาอนเรนตีญชาภิ

พระยาเกษมศุขการี

อธิบดีทรงปฎิภา

คำพิพากษาที่ ๙๕๙ พ.ศ. ๒๔๕๕

เก็บของตก

การที่จะลงโทษผู้เก็บของตกได้ตามกฎหมายอาญา นั้นต้อง
ให้ ได้ ความว่าผู้เก็บได้มีเจตนาทุจริตคิด จะ ยักยอก ของ นั้นไว้

มี พระบรมราช โองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรมการ ทรง ฎีกา โจท อุตธรณ์
ศาล อุตธรณ์ ศาลหลวง พิเศษ

ใน คดี ระหว่าง พนักงาน อัยการ มณฑลอุดร โจท
นายหนึ่ง จำเลย

คดี นี้ ได้ ความ ว่า เมื่อ เดือนธันวาคม ร.ศ. ๑๒๘ กระบือ ของนายจาง สีซำ
เพร็ด หายไป จากบ้าน โพนทัน ต่อ นั้น มา อีก ๕ วัน นายจาง สีซำ ตาม กระบือ
ได้ คืน มา จาก บ้าน เตื่อม แต่ เชือก หนึ่ง ที่ ผูก กระบือ นั้น หด หายไป ต่อ
มา ๑ เดือนเศษ จำเลย เก็บ เชือกหนึ่ง ของ นายจาง สีซำ ได้ ที่ แปลง กล้วย
ตำบล หุ่ง จัว อึ้ง จำเลย ได้ ให้ อำแดงทาเอา เชือก นั้น ไป ใช้ พวก นาย
จาง สีซำ ไป พบ เชือก เข็ม ที่ จับ เชือก แด ตัว อำแดงทว ๆ ให้ ร้อย คำว่า ได้
ยืม เชือก มา จาก จำเลย

เมื่อ วันที่ ๕ กรกฎาคม ๑๒๘ โจท ยื่น ฟ้อง ต่อศาล มณฑล อุดร ทาว่า
จำเลย เปน คนร้าย ถัก ถักยัก ยอก เชือกหนึ่ง ของ นายจาง สีซำ ราคา ๕ บาท
ไป จำเลย ให้ การ ปฏิเสธ ต่อ ผู้ว่า เชือก นี้ จำเลย เก็บ ตก ได้

ศาล มณฑล สุทร พิจารณา คดี คง ได้ ความ ที่ ถ้าว มา ข้าง ต้น ศาล เห็น ว่า จำเลย เก็บ เชือก ตก ได้ ไม่ ทราบ ว่า จะ เป็น ของ ใด ใคร จำเลย จะ มี ความผิด ตาม กฎหมาย ลักษณะ อาญา มาตรา ๓๓๘ ฎาไม่ นั้น นำ ส่ง สืบ ชุ่ จึง ตัดสิน ยกฟ้อง โจท เสีย

ศาล อุทธรณ์ ขัดหลวง พิเศษ พิพากษา คดี ที่ โจท อุทธรณ์ ยืน ตาม คำ ตัดสิน ศาล มณฑล สุทร

โจท ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา

กรรมาการ ศาล ฎีกา เห็น ว่า ตาม ข้อความ เท็จจริง ที่ปรากฏ จะ ถือ ว่า จำเลย มีเจตนาทุจริต คิด จะ ยักยอก ทรัพย์สิน ได้ ไม่ ได้ เพราะเมื่อ จำเลย เก็บ เชือกหนึ่ง ได้ ไม่ มี เหตุ อย่างใด อย่างหนึ่ง ซึ่ง จะ ทำ ให้ จำเลย เชื่อ ว่า เป็น ของ ใด ใคร ฎาพอ จะ หาเจ้าของ ได้ คดี ยัง ไม่ มี เหตุ พอ ที่ จะ ถือ ได้ ว่า จำเลย ได้ ทำผิด ตาม กฎหมาย ลักษณะอาญา มาตรา ๓๓๘ ที่ ศาล ต่าง ทั้ง ต้อง ปฎิภาษา คดี มา รอย แล้ว ศาล ฎีกา ได้ เคย มังคัม คดี เช่น นี้ เป็น แบบ อย่าง มา แล้ว ใน คดี ที่ ๒๐๕ ปี ๑๓๐ จึง พร้อม กัน พิพากษา ยืน ตาม คำ ตัดสิน ศาล ต่าง ให้ ยก ฎีกา พลิกงาน อัยการ โจท เสีย

ศาลฎีกา วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๑๓๑๓

กรมหลวงัด
พระยานเรนตีบัณฑิต
พระยาเกษมศุกรารี

พระยานเรนตีบัณฑิต ปฎิภาษา
อธิบดีทรงตรวจแก้ไขเพิ่มเติม

คำพิพากษาที่ ๙๖๑ พ. ศ. ๒๔๕๕

พยานหลักฐาน

คำพยานที่ให้ การ จัด จำเลย ว่า จำเลย รับ กับ พยานว่า ไป ปล้น และ ซ้ำ เจ้าทรัพย์ ทาย นั้น พึง เป็น หลัก ฐาน ใน คดี นี้ ได้

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรรมการ ตรวจ ฎีกา โจท
 อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาล อุทธรณ์ จำหลวง พิเศษ
 ใน คดี ระหว่าง **อัยการ เมือง สุพรรณบุรี** โจท
นาย ยอด นายนา จำเลย

คดี นี้ โจท พ้อง คดี ศาล เมือง สุพรรณบุรี วันที่ ๗ มิถุนายน ๑๙๑๐ หา ว่า
 เมื่อ วัน ขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือน อ้ายปี ๑๒๗ เวลากลางคืน จำเลย กับ พวก ก็ คน
 ไม่ปรากฏ มี ศัลย วิชา อาวุธ ครอบมือ เจ้า แข่งชิง ครอบมือ ของ จีน แบน ๓ ครอบมือ
 ราคา ๒๕ บาท จำเลย ยิง จีน แบน เจ้าทรัพย์ ทาย แต่ เขา ครอบมือ ไป ไม่ ได้
 แล้ว จำเลย เทียว หลบหนี พึง จับตัว ได้ ขอ ให้ ลงโทษ ตาม กฎหมาย ดัชนี ณ
 อาญา ภาค ๒ ส่วน ที่ ๙ หมวด ที่ ๒ แดง ลง โทษ นาย ยอด ฐาน หนี จาก ที่
 คุม ชัง ตาม มาตรา ๑๖๓ ด้วย

จำเลย ทั้ง ๒ ให้การ ปฏิเสธ อ้าง ฐาน ที่ อยู่ ณ นาย ยศต รับ ว่า ได้ หนี จาก ที่ คุม ซัง จัง

ศาล เมือง สุพรรณบุรี พิจารณา แล้ว พิพากษา พร้อม ด้วย อนุมัติ ผู้ พิพากษา ศาล มณฑล ลง ความ เห็น ว่า ตามวัน เวลา ซึ่ง โจท หา ได้ มี ชัย คนร้าย เข้า แยัง ซัง กระบือ จีน แบน แต่ ยัง จีน แบน ตาย จริง แต่ ไม่ มี ผู้ ใด เห็น จำเลย ใน ขณะ นั้น ถึง กระนั้น ก็ ตี โจท ลืม เหตุ ภายนอก ได้ หมาย ข้อ ต้นนิษฐาน ฐาน ได้ ว่า จำเลย ปล้น กระบือ แด ยัง จีน แบน ตาย ตั้ง โจท หา พยาน จำเลย เบิก ความ แยก ต่าง ไม่ มี น้ำ หนัก ทัก ดัง ได้ จำเลย มี ผิด ข้อ ๒ มาตรา ๓๐๓ ตอน ๑ แห่ง ประมวล อาญา ให้ จำคุก นาย หา นาย ยศต จำเลย ๒ คน ไว้ ตลอด ชีวิต แต่ ให้ รับ บิน ตลอด เสีย ด้วย

จำเลย อุทธรณ์

ศาล อุทธรณ์ ราชหลวงพิเศษ เห็น ว่า แม้ โจท จะ ลืม พยาน เหตุ ฆต ภายนอก ได้ หมาย ข้อ ก ก็ ตี แต่ คำ พยาน เหล่า นี้ เบิก ความ แยก ต่าง กัน พัง ไม่ ได้ คดี ยัง หนัก เหนือ อยู่ จะ พัง ว่า จำเลย เป็น พิรุธ มิ ได้ ให้ ยก คำ พิพากษา ศาล เดิม เสีย ปลดปล่อย จำเลย พัน โทษ ไป

โจท ทูล เกณฑ์ ฎีกา

กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ ตรวจสอบ ตลอด แล้ว คดี นี้ เหตุ เกิด มา ช้าชาน แล้ว พัง มา พ้อง ร้อง กัน ตาม จำนวน ปรากฏ ว่า จีน แบน ถูก ปล้น แด ถูก ชัย คนร้าย ยิงตาย จริง แต่ ใคร จะ เป็น คน ยิง แด ปล้น กระบือ นั้น โจท ไม่ มี พยาน เเต่ ลัก ปาก เตียว ที่ ได้ รับ เห็น คดี คง ลืม ได้ แต่ เพียง ว่า เจ้าพนักงาน

เก็บเข้าบ้าน ตก ได้ สืบสาว ไป ถึง นาย ถิน นาย สุก คน ทั้ง ๒ นี้ ให้ การ ชัด
 เขา จำเลย ว่า จำเลย ชื้อ เป็น ไป จาก นาย ถิน ๑ กระบอก แด จำเลย รับ ว่า ไป แฉ่ง
 ชิง กระบือ จัน เบ้น แด ยิง จัน เบ้น ตาย โดยไม่ได้ แด ถัง แด ได้ เขา เบ้น มา ให้
 นาย สุก รด น้ำ มนต์ บัด รวง ความ เหตุ ทั้ง นี้ จะ พัง ว่า จำเลย เป็น ผู้ ปล้น
 กระบือ จัน เบ้น ได้ ถู ก ไม่ เห็น ว่า ทั้ง พยาน โจท เบิก ความ แด ก ต่าง กัน หลาย
 อย่าง หลาย ประการ ด้วย เหตุ ที่ พว ก พยาน ชัด ว่า จำเลย รับ ว่า ไป ปล้น มา
 นั้น นำ จะ พิเคราะห์ เป็น คำ ช้อ ม ชัด ปัก ปราบ จำเลย เพื่อ เขา ตัว รอด ให้ พัน
 มด ถิน ทั้ง นั้น ปล้น ช้อ ม ถู ก ตอ ม นาย ถิน ถึง เอื้อง แซ่ เบ็น ก็ เบิก ความ
 ช้อ ม แซ่ ม ออก ทว่า ช้อ มวาง ใน ช้อ ม จำ พยาน ถิน โจท สืบ ล้วน ไม่ ค้ จับ
 ไม่ มั่น คั้น ไม่ ตาย ว่า ความ ไม่ รั ก ได้ ที่ เลี้ย โดย ถิ่น ม สืบ พยาน นำ ความ
 จริง ให้ ปราบ ถู กระจำ ง ออก มิ ได้ กดี ยัง เค็ด ช้อ ม ตอ ม ลง ถ้อย ไม่ รั ก ถิ่น จะ
 ลง โทษ จำเลย ถึง ตอ ตอ ชีวิต ด้วย หลัก ฐาน พยาน เพียง นี้ ยัง ไม่ เป็น ถก ต้อง
 ด้วย ท่าน ของ ตอ ตอ ถิ่น จัน ฉ่า ถิ่น หลวง พิเศษ ปฤ กษา คัด ถิ่น ให้ ยก พง นั้น
 ธรรม แด ให้ ยก ฎีกา โจท เลี้ย ปล้น ย จำเลย ทั้ง ๒ พัน โทษ ไป

ศาลฎีกา วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๑๙๑๓

กรมตุลาการ
 พระยาเกษมศรีสุภาวดี
 พระยานวเนตย์บัญชาภิบาล

คำพิพากษาที่ ๙๙๐ พ.ศ. ๒๔๕๕

อายุความ อธิบายกฎหมาย

อายุความ ใน คดีที่ จะหว่อจำเลย กระทำผิด พระราชบัญญัติ อากร การพนันนั้น ต้อง ถือตาม บท ๑๙๙ ข้อ ๓ แห่งกฎหมาย อาญา

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรรมการ ตรวจ ฎีกา โจท
 อุทธรณ์ คำ พิพากษาคำอุทธรณ์ราชหลวงพิเศษ
 ใน คดี ระหว่าง อัยการเมืองนครศรีธรรมราช โจท
 นายจิบ นายโหมย นายเต่ง นายห้วย จำเลย

คดีนี้ โจท ฟ้อง ว่า เมื่อ วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๑๙๑๙ เวลา กลางวัน จำเลย กับ
 พวก หลายคนได้ ตอบเล่น ไป บน พนัน กัน ที่บ้านได้อย่างชอบ ชำระอ กลางเมือง ๆ
 นครศรีธรรมราช ขอให้ ลงโทษ ตาม พระราชบัญญัติ อากรการพนัน ศก ๑๒๐
 จำเลย ทั้ง ๔ ให้ การปฏิเสศ ค่าง ช้าง ฐานที่อยู่
 ทาง พิจารณา ฟัง ได้ สัม จริง ว่า นายจิบ นายโหมย นายเต่ง จำเลย ๓
 คนได้ ตอบเล่น ไปบน ซึ่ง เป็น การพนัน ต้องห้าม ผิด พระราชบัญญัติ อากร
 การพนัน ศก ๑๒๐ มาตรา ๑๓ เว้น แต่ นายห้วย อีกคนหนึ่ง นั้น พยาน โจท เบิก
 ความไม่ถึง

ศาลเมืองนครศรีธรรมราช ปฤกษา คดีว่า โจทก์ มายืนฟ้อง เมื่อ วันที่ ๘
กันยายน ๑๙๐๐ เกินกว่า ๓ ปี เป็นการขาดอายุความ ตามกฎหมาย ดัชนี
อาญา มาตรา ๗๘ ข้อ ๕ พิพากษายกฟ้อง โจทก์

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษ ปฤกษา คดี ยื่น ตามคำ พิพากษา ศาลเมือง
โจทก์ ทดเกล้า ๑ ถวายฎีกา มี ข้าหลวงเทศาภิบาล-ตั้งพระนาม รับรอง
ในฎีกา คัดค้าน คำ พิพากษา ศาลต่าง ทั้ง ๒ ซึ่ง ปฤกษา คดี ว่า ฟ้อง โจทก์ ขาด
อายุความ และ เเถียงว่า คดี ของโจทก์ ใช้ คำ มาตรา ๗๘ ข้อ ๓ ซึ่งมีอายุ
ฟ้องได้ ภายใน กำหนด ๕ ปี

กรรมการศาลฎีกาได้ ประชุมตรวจ ด้านวงแต่ตัว บทกฎหมายตลอดแล้ว ทรง
พิจารณาได้ ความ ตาม ถัดว่า ข้างต้น นั้น ข้อ ความจริงใน คดี เป็น ชัน รัชชกาล
ได้ว่า นายจิม นายโหมย นายเต่ง ฝ่ายโจทก์ ต่อพระราชบัญญัติ ดยแดน การพนัน
ซึ่ง ต้องห้าม เว้นแต่ นายหุย มิได้ ความ ว่าได้ กระทำผิด ตามฐาน ฟ้อง ข้อ
ซึ่ง ศาลต่าง ทั้ง ๒ ยกบท มาตรา ๗๘ ข้อ ๕ ประมวลกฎหมาย อาญา ขึ้น ปฤกษา คดี
ฟ้อง โจทก์ ว่า ฟ้องเกินกำหนด นั้น ปฤกษา ยัง มิชอบ เป็นเหตุ ด้วย คำ ใช้ โบท
(ข้อ ๓) ว่า “ ความผิด ต้อง รวงโทษ จากคุก ” ดังนี้ ไม่กระจำง ทำให้
ง หลง เข้าใจผิดไปทั้ง พระราชกำหนดบท นี้ ท่านประสงค์ ความ ว่า “ ความ
ผิด ซึ่ง อาจลงโทษ ได้แค่ รวง จากคุก กว่า เดือนหนึ่ง ขึ้นไป จนถึง ๗ ปี ” ศาล
ต่าง ดัชนีฐาน ว่า ท่าน ประสงค์ แต่ เพียง ปรับในคดี ชนิดนี้ เป็น สำคัญ ดังนี้
การ แปล พระราชบัญญัติ การพนัน คดี ๑๒๐ แต่ แก้อีก คดี ๑๒๕ ผิด ทั้งใจ

ความ เด็ดตัว อักษร มาตรา ๓๓ นั้นเอง กล่าว ว่า มีโทษ ปรับไม่เกิน ๕๐๐๐ บาท
 จำคุกได้ไม่เกิน ๖ เดือน ฤๅทั้ง ๒ สถาน เพราะ ฉะนั้น คดี นี้ เป็น ความผิด
 ที่ อาจลงโทษได้ ไม่เกิน ๖ เดือน ต้อง เข้าบท ๗๘ ข้อ ๓ (ไม่ใช่ ข้อ ๕
 ซึ่ง มีโทษไม่ กว่า เดือน) มี กำหนด ฟ้องได้ ภายใน ๕ ปี เป็น อยุ่ ความ
 ฎีกา โจท ฟัง ขึ้น จึง พิพากษา ให้ ยกคำ พิพากษา ศาล ต่าง ทั้ง ๒ ซึ่ง ปกฤษา
 ความ มิชอบ ด้วย กฎหมาย นั้นเสีย และ ให้ ลงโทษ อ้ายจิบ อ้ายโหมย อ้ายเต่ง
 จำคุก ๓ เดือน กับ ให้ ปรับ เป็น ฟินย ซีก ๓๐๐ บาท ถ้า ไม่ ใช้ คำ
 ปรับ ก็ ให้ จำ ได้โทษ ตาม กฎหมาย แต่ นาย หัน ให้ ปลดปล่อย ตัว ไป.

ศาลฎีกา วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๑๙๓๓

กรมตุลาการ

พระยามรเนติบัญญัติ

พระยาเกษมสุขการ

ดิถินเนตรเศอเนตร

อธิบดีทรงปกครอง

คำพิพากษาที่ ๙๙๑-๙๙๒ พ.ศ. ๒๔๕๕

การพนัน ไม่เขตหลาย

จำเลย ทำผิด พระราชบัญญัติ อากร การพนัน มา ครั้งหนึ่งแล้ว
มาทำผิดลงอีก เป็น ครั้งที่ ๒ ต้อง ถูก ลง โทษ สอง สถาน
คือ ทั้ง ประทับ ทั้ง จำ

มี พระบรมราช โองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรรมการ ตรวจ ฎีกา โจท อุตธรณ์
คำ พิพากษา ศาล อุตธรณ์ ชำ หลวง พิเศษ

ใน คดี ระหว่าง อัยการ เมือง เพชรบุรี โจท
นายเขียน นายส้ม นายเด็ย อำแดงเทศ
นายห้อย อำแดงอ่อน นายหวาด นายหวัด จำเลย
นายจ้อย นายพ้ง อำแดงจิตร

คดี นี้ โจท ฟ้อง ต่อ ศาล เมือง เพชรบุรี เป็น คดี ๒ ส่วน ทหา จำเลย ถูก
ลงโทษ เมื่อ เดือน เมษายน พุทธศักราช ๒๔๕๓ มี ผู้ นำ พนักงาน จับตัว จำเลย ได้

นายเขียน จำเลย ให้ การ รับ สารภาพ ว่า ได้ เว้น เจ้า มีด กำ กำ ส่วน
จำเลย นอก นั้น ให้ การ ต้อง คำ กัน ปฏิเสธ ข้อ หา โจท

ศาล เมือง เพชรบุรี พิจารณา แล้ว ได้ ความ สม โจท แต่ จำเลย บาง คน

พิจารณาไม่ได้ ความ จึง พินิจพิเคราะห์ ว่า จำเลย มี ผิด ตาม พระราชบัญญัติ อากร
 การ พันธ์ ปี ๑๙๑๓-๑๙๒๐ แต่ ประกาศ แก่ โข พระราช บัญญัติ อากร การ พันธ์ ดง
 วันที่ ๑๕ มีนาคม ๑๙๒๕ ให้ ปรับ นาย.เขียน จำเลย ซึ่ง เคย ถูก ปรับ เพราะ เล่นการ
 พันธ์ ต้อง ห้าม ตั้งนี้ ครั้งก่อน เพิ่ม โทษ แต่ ตจ ฐาน รับสารภาพ รวม เปน เงิน
 ๑๕๐ บาท ปรับ ชำแคงโทษ ชำแคงจิว นาย.ชัย ผู้ แทน ๓ คนนี้ คิด ๘๐ บาท
 จำเลย นอกจาก นี้ ไม่ มี ผิด ให้ ปลดปล่อย ตัว ไป จำเลย ทั้งนี้ ได้ นำ เงิน เสีย ค่า
 ปรับ เสรี จ้ แล้ว

โจทก์ อุตธรณ์ ว่า ดง โทษ แต่ เพียง ปรับ ไม่ เข็ดหลาบ

ศาล อุตธรณ์ ชำ หลวง พิเศษ พินิจพิเคราะห์ แก่ บท ให้ปรับ นาย.เขียน จำเลย
 เปน เงิน ๓๐๐๐ บาท ๓๐๐๐ ต่ต่างก้ นอกจาก นั้น ยืน ตาม คำ พินิจพิเคราะห์ ศาล เดิม

โจทก์ ขุด เกด้า าวถวย ฎีกา ขอ ให้ ดง โทษ จำเลย จะ ได้ เข็ดหลาบ มี
 พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรม พระ ตำรงราชานุภาพ เล่นาบดี กระทรวง มหาดไทย ดง
 พระนาม วัม รอง ใน ฎีกา

กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ ตรวจ จำนวน ตลอดจนแล้ว เห็น ว่า ราษฎร ใน มณฑล
 ชัน นอก ชัน ใน มัว แมว ใน การ พันธ์ ทำ ผ่า ผัน ต่อ พระราช กำหนด กฎหมาย อยู่
 เมือง ๆ คือ นาย.เขียน จำเลย เคย ถูก ปรับ ใน เหตุ ที่ ลัก เล่น การ พันธ์ มา
 ครั้ง หนึ่ง แล้ว มี เข็ดหลาบ ยัง ชัน ลัก เล่น อีก ไม่ควร จะเมตตา ปรานี ์ เลย
 ควร ต้อง เขาโทษ จำคุก ให้ เปน เยี่ยง อย่าง แก่ ราษฎร ต่อไป

ด้วยเหตุนี้จึงเห็น ว่า ฎีกาโจท ฟังชั้น ให้แก้ คำพิพากษา คัดต่าง ให้เพิ่ม โทษ ปรับ นาย เขียน ๒๐๐ บาท แด่ จำคุก มีกำหนด ๒ เดือน นาย รุ้ย ข้าแดงเทศ ข้าแดงจิตร จำเลย คง ปรับ คดี ๘๐ บาท แด่ให้จำคุก คดี ๓ เดือน

คำต ฎีกา วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๑๙๓๓

กรมสวัสดิ

พระยานเรนตีบบัญชากิจ

พระยาเกษมศักราวี

ด็กินเนอร์ เคอร์เนอร์

อธิบดี ทรงปกครอง

คำพิพากษาที่ ๙๙๕ พ. ศ. ๒๔๕๕

ฟ้องเคลือบคลุม

ฟ้องว่าชายกระทำชู้ด้วยเมียของตน ในฟ้องไม่กล่าวว่าการทำชู้กันเมื่อวันเดือนใดนั้น แต่ข้ออ้างเป็นฟ้องเคลือบคลุมในคดีศาลตัดสินให้ผัวเมียหย่ากันนั้น ตามบัญญัติว่า จะขาดตนเมื่อวันใด ต้องถือวันที่ศาลตัดสิน

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกา จำเลย
อุทธรณ์คำพิพากษาศาลอุทธรณ์จังหวัดพิเศษ
ในคดีระหว่าง ^{โจทก์} ^{จำเลย}
นายพิน ^{จำเลย} ^{จำเลย}
จำเลย ^{จำเลย} ^{จำเลย}
จำเลย ^{จำเลย} ^{จำเลย}
จำเลย ^{จำเลย} ^{จำเลย}

คดีนี้ โจทก์ฟ้อง คดีศาล มณฑลพิษณุโลก จำเมื่อปี ๑๒๑๗ จำแดงแม่
ภรรยา โจทก์ ได้ตั้งสินสมรสของ โจทก์ กับ ไป อยู่บ้าน นายหรั่ง จำแดงนิน แต่
ได้กระทำชู้กับ นายพิน ขอ ให้ปรับจำเลย ฐาน ชาย ชู้ แต่ ชัก คดี

นายพิน นายหรั่ง จำแดงนิน ให้การ บัญชีเลข ว่า ไม่ได้ เป็น ชู้ ฤๅ สม รู้ เบน
ใจ ด้วย จำแดงแม่ ได้มา พัก อยู่ บ้าน นายหรั่ง จำแดง นิน จริง ฝ่าย
จำแดงแม่ ให้การ ว่า ทรัพย์สิน สิ่ง สิ่ง ที่ โจทก์ หา นั้น เป็น ของ จำแดง แม่ ฤๅ ไม่

ได้ เบน ชู กับ นายพิน แต่ คัด คำน ว่าศาล ได้ คัด สิ้น แต่ วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๘ ให้ โจทก์ ชงยา ชาติ กั้น กับ จำเลย แล้ว โจทก์ ไม่มีอำนาจฟ้อง แต่ฟ้อง เคลือบคลุม ไม่มีวัน คืบ

ศาล มณฑล พิษณุโลก รับ ไว้พิจารณา พยาน โจทก์ ไม่มี ผู้ใด รู้ เห็น ว่า ช่างแม้น ได้ ทำ ชู กับ นายพิน โจทก์ จึง ยื่น คำ ร้อง ขอ สืบ พยาน อีก พยาน ชั้น หลัง นี้ พอ จะ มีเงา บาง แต่ ยัง ไม่ พอ ฟัง ว่า จำเลย ได้ กระทำ ชู กับจริง จึง พิพากษา ยก ฟ้อง โจทก์ ให้ โจทก์ เสีย ค่าธรรมเนียม แต่ ค่า ทนาย ความแทน จำเลย ๒๕ บาท

โจทก์ อุกฤษณ์

ศาล อุกฤษณ์ ข้าหลวง พิเศษ เห็นว่า พยาน โจทก์ ชั้น หลัง เบิก ความ ชัด เจน ว่า ช่างแม้น กับ นายพิน ได้ กระทำ ชู กับ ชู ที่ จำเลย คัด คำน ว่า ศาล ได้ ให้ ชงยา ชาติ กั้น กับ โจทก์ แล้ว แต่ ก่อน ฟ้อง คัด คำน นั้น เห็น ว่า แม้ โจทก์ จะ ฟ้อง ชงยา ชู เมื่อ ภาย หลังศาล มณฑล พิษณุโลก ให้ โจทก์ ชงยา ชาติ กั้น กับ ช่างแม้น จำเลย ก็ ดี แต่ โจทก์ ยัง อุกฤษณ์ ต่อ มา แต่ ศาล อุกฤษณ์ ได้ คัด สิ้น ให้ ชงยา ยื่น ตาม ศาล ต่าง ภาย หลัง คัด ชงยา ชู นี้ เพราะฉะนั้น โจทก์ มี อำนาจฟ้อง ได้ แต่ ทาง พิษณุโลก ก็ ได้ ความ สัมชองหา เว้น แต่ นายหวัง ช่างแม้นนี้ พิษณุโลก ไม่ได้ ความ สัม โจทก์ หา จึง บังคับ ให้ ยก คำ พิพากษา ศาล เดิม เสีย แล้ว คัด สิ้น ใหม่ ว่า นายพิน ช่างแม้น ทำ ชู กับ มี ความ ผิด ตาม ตั๊กแตน ผัว เมีย มาตรา ๓๐ แต่ พระราชกำหนด เก้า กฎ ที่ ๒๕ ตอน ห้า ให้ ปรับ นายพิน ๓๒๐ บาท เป็น สิ้นใหม่ ถึง พิษณุโลก ให้ นายพิน ช่างแม้น ส่ง

เครื่องจักร ๓ เครื่อง เครื่องเย็บถ่าน ๓ เครื่อง สายส่งวิทยุคลัง คอ ๓ สาย สาย
ส่งวิทยุ ข้อมือ ๒ สาย แหวนถั่ง ๕ วง ให้แก่ โจทก์ ถ้าคืน ไม่ได้ ให้ใช้
ตาม หมายชี้ หัก ฟ้อง ให้ อ่างแดง แม่น นายพิน เสีย ค่า ขรรชนิยม แทน โจทก์
ตลอดทุก ค่า แต่ ค่า ทนาย ความ อีก ๑๕ บาท เงิน พินัย นั้น ถ้า ไม่มี
เงิน ให้จำ ได้ โทษ วัน ละ ๑ บาท

นายพิน อ่างแดง แม่น จำเลย บุตร เกิดที่ ๗ ถวาย ฎีกา

กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ ตรวจ ผ่านจน ตลอดแล้ว เห็น ว่า การ พิจารณา
คดี ชาย ชู นั้น ศาล มณฑล บังคับ ผลิต วิธี ชำระ ความ หลาย ประการ ควร
จะ ต้อง ดำเนิน ก่อร่าง คือ (๑) ฟ้อง เกิดข้อ มูล ไม่มี วัน คืน ไม่มี กำหนด ที่
โจทก์ ได้ ระบุ เหตุ จำเลย ทั้ง ๒ ทำ ชู กัน เพราะ กฎหมาย ประเพณี หา ชาย ชู
ยอม ฮาควีน พิเคราะห์ ถึง เวลา ว่า จะ ต้อง ตัดสิน คดี ฟ้อง ฎา ไม่ ฝ่าย อ่างแดง
แม่น จำเลย ได้ ร้อง คดี คืน ใน ข้อ นี้ ได้ ชัดเจน ใน คำ ให้ การ ศาล ก็ ไม่ได้
พิเคราะห์ กลับ รม ได้ พิจารณา (๒) คดี นี้ เห็น ชัด ว่า โจทก์ ฟ้อง แก่ เกี้ยว
มา ฟ้อง ค่อ เมื่อ ศาล มณฑล ตัดสิน ให้ อยากรัน แล้ว จึง กลับ ฟ้อง ชาย ชู นั้น เมื่อ
คน ต่อสู้ คดี ฟ้อง อยา ก็ มิได้ ถัดว่า ข้อ ฎา ด้วย ทวิ พินัย เลย แต่ อุบาย
ให้ มารดา ฟ้อง หา เป็น โจทก์ ด้วย ชำ ไป พิจารณา ไม่ได้ ศาล ยก ฟ้อง เสีย
(๓) เมื่อ สืบ พยาน คดี ชาย ชู นั้น เดิม ไม่ได้ ความ สม โจทก์ โจทก์ ยื่น คำ ร้อง
ขอ ชำ พยาน สืบ อีก ศาล ก็ อนุญาต ให้ สืบ ได้ ความ เป็น เจา ว่า จำเลย
แสดง กิริยา เป็น ชู้ ตัว ใน ระหว่าง พิจารณา ซึ่ง เป็น เวลา ภายหลัง ฟ้อง
กรณี เดิม ทำ ดังนี้ เหมือน ให้ ฟ้อง ใหม่ จำเลย ไม่มี โอกาส แก่ การ

ที่ ศาล อนุญาต ให้ โจทก์ สืบ ใหม่ นี้ บังคับ ผิด กระบวน ความ เป็น การ ให้ สืบ
นอก ประเด็น ทั้ง ต้น (&) แต่ ข้อ ที่ ศาล ข้ำหวดวง พิเศษ วินิจฉัย ว่า ให้ นับ
วัน หย่า จาก ลัว เมีย กัน ต่อ คดี อุทธรณ์ ถึง ที่ สุด ดัง นี้ ยัง มิ ชอบ ใน คำ
ตัดสิน ศาล มณฑล มี ศกมาศ วัน เดือน ปี ที่ ตัดสิน ให้ ขาด จาก ลัว เมีย กัน แล้ว
ศาล สูง พิพากษา ขึ้น ตาม นี้ ควร ต้อง นับ แต่ วันที่ ศาล เติมได้ ตัดสิน ให้
หย่า ขาด จาก กัน นี้

อาศรัย เหตุ ทั้ง ได้ ถัดมา ได้ ข้างต้น เห็น ว่า ศาลอุทธรณ์ ข้ำหวดวง พิเศษ
ปฤษา ตัด สิน คดี ผิด ด้วย ประการ ทั้งปวง ฎีกา จำเลย พัง ขึ้น ให้ ยก
คำ ตัดสิน นั้น แต่ พ้อง โจทก์ เสีย ให้ โจทก์ เสีย ค่าธรรมเนียม แทน จำเลย ตลอด ทุก
ศาล แต่ ค่า ทนาย ความ รวม ๓ ศาล ๓๗๕ บาท

ศาล ฎีกา วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๑๙๑๖

กรมตุ้ตติ
พระยารณเนติบัญญัติ
พระยาเกษมศุขการี

อธิบดี ทรง ปฤษา

คำพิพากษาที่ ๑๑๓ พ.ศ. ๒๔๕๕

สัญญา

นายสี พต หลอก ลวง จำแดง สามีอายุ ๑๐ ปีว่า ถ้าไม่
ทำสัญญา ขายที่ดิน ให้ นายสี แล้ว จะ ทิ้ง ให้ ชาติ ยาก จำแดง
จำแดง ชาติ และ กสิวิ ราย จึง ทำสัญญา ขาย ที่ ให้ นายสี
ไปเช่นนี้ ได้ ชื่อว่า เป็นสัญญา ไม่ บริสุทธิ์ พึง มิได้ ตาม
กฎหมาย

มี พระบรม ราช โองการ โปรดเกล้า ฯ ให้ กรม การ ตรวจ ฎีกา โจท
อุทธรณ์ คำ พิพากษา ศาลอุทธรณ์ ชั้นสอง พิเศษ

ใน คดี ระหว่าง	จำแดงมาก	จำแดงสูง	โจท
	จำแดงเบา	จีนบ่ออก	จำเลย
ใน คดี ระหว่าง	จีนบ่ออก		โจท
	จำแดงมาก		จำเลย

คดี ๒ เรื่องนี้ โจท จำเลย ต่าง พ้อง แย้ง ศาล เมือง เมือง เขา รวม
พิจารณา แด พิพากษา มา ด้วย กัน

ส่วนที่ ๑ จำแดงมาก ย่า จำแดงสูง หลาน เป็น โจท พ้อง ขอ ให้ ยก
เลิก หนังสือ สัญญา ขาย ที่ ดิน โดย กล่าว ว่า จำแดง มาก กับ จำแดง สูง เป็น

ญาติ ตี๋ม ถ้าย โลกิต ข้าแดงมาก อายุ ๘๐ ปี เศษ มีที่ดิน อยู่ ตำบล บางปรก
 แห่ง หนึ่งใน เวลาที่ ข้าแดงมาก อยู่ใน ความ ตู แด ของ ข้าแดงตุ๊ก เมื่อ
 ศก ๑๒๗ จีนมีชก จำเลย ซึ่ง เป็น ญาติ ห่าง ๆ ได้ มา เกตุย กต้อม รับ ข้าแดง
 มาก ไป ไว้ ที่ บ้าน จำเลย ๆ คิด กต อูบาย หลอก หลวง ข้าแดง มาก ให้ หลง ทำ
 หนังสือ สัญญา ขาย ที่ ดิน แด เวื่อน ของ ข้าแดงมาก ให้ จำเลย เป็น ราคา ๑๒๐ บาท
 จำเลย ทั้ง ๒ ให้ การ ต่อ สู้ ว่า การ ที่ ข้าแดง มาก โจท มา อยู่ กับ จำเลย
 นั้น เพราะ ข้าแดง มาก กับ ข้าแดง ตุ๊ก ทะเถาะ กัน แลว ข้าแดง มาก มา ขอ
 อากรัย จำเลย อยู่ ข้าแดง มาก บอก ขาย ที่ ดิน กับ เวื่อน ให้ จำเลย เอ็ง

ส่วนคนที่ ๒ จีน บ๊อก เป็น โจท พ้อง รับ โฉ่ ข้าแดง มาก ขอ จาก ที่ ดิน แด
 เวื่อน ที่ ข้าแดง มาก ได้ ขาย ให้ จีน บ๊อก นั้น

จำเลย ให้ การ ต่อ สู้ ว่า ที่ ดิน แด เวื่อน ราย นี้ เป็น ของ จำเลย การ ที่
 จำเลย ไป ทำ หนังสือ สัญญา ขาย ให้ โจท ก็ เพราะ จำเลย เป็น คน ขรมา หลง
 หลอ แล โจท หลอก หลวง ชู เรื่อย จำเลย ให้ ทัก

ศาล เมือง ฉะเชิง เชา พิจารณา เห็น ว่า ข้าแดง มาก เป็น คน มี อายุ ถึง
 ๘๐ ปี เศษ หลง หลอ ทำ หนังสือ สัญญา ขาย ที่ บ้าน แด เวื่อน ให้ แก่ จีน บ๊อก
 โดย จีน บ๊อก หลอก หลวง สัญญา นั้น ใช้ ไม่ ได้ ตาม กฎหมาย พิพากษา ยก
 เลิก สัญญา นั้น เสีย แล ยก พ้อง ของ จีน บ๊อก เสีย ด้วย คำ ขรรมนิยม
 คตอด ทั้ง คำ ทนาย ความ ให้ จีน บ๊อก ใช้ แทน ข้าแดง มาก ข้าแดง ตุ๊ก

จีน บ๊อก ขุทธรณ์ ศาล มณฑล ปรวาจิน บูรี ปฤกษา เห็น ว่า ข้าแดง
 มาก ไม่ ได้ หลง หลอ ใน เวลา ไป ทำ สัญญา ๆ นั้น ใช้ ได้ แล ข้าแดง ตุ๊ก ไม่

มีอำนาจที่จะมาเกี่ยวข้องกับคดีนี้ พิพากษาให้ที่ดินแก่เรือนเงินสี่
แก่เงินบ่อนทมนั่งสี่สัญญา

ข้าแดงมาก อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ ปฎิภาษา คดี ยื่น ตาม
ศาล มณฑล

ข้าแดงมาก ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา

กรรมาการ ศาลฎีกา ได้ประชุมคดี ๒ ส่วนจนตลอดแล้ว ได้ความว่า
ข้าแดงมาก มีอายุถึง ๘๐ ปีเศษ เป็นคนมีสติหลงใหลมาตั้งแต่เกิด คดี
นี้ ประมาณ ๒-๓ ปีแล้ว การที่ได้ทำหนังสือสัญญาขายที่ดินกับเรือน
ให้แก่เงินบ่อนนั้น ปรากฏว่าเงินบ่อน แลข้าแดง แม้ซักชวนข้าแดงมาก
ให้ละบ้านเรือนของข้าแดงมากไปอยู่บ้านเรือนเงินบ่อนแล้ว เงินบ่อน
พูดต่อสองพาไปยั้งหอยฐูเบียรแต่ซู่เข็ญว่า ถ้าไม่ยอมทำสัญญาขาย
ให้เงินบ่อนฯ จะทิ้งเสียให้ชดชยาก ข้าแดงมากเข้าตจจนหลงเชื่อแต
กถัวร้าย จำใจจำทำสัญญาขาย โอนที่ดินและบ้านเรือนให้เงินบ่อน
แต่ปรากฏตามคำพยานเงินบ่อนเองว่า เวลาทำสัญญาเมื่อจะลงลายมือ
เงินบ่อนต้องจับมือข้าแดงมากตกลงในสัญญา มิใช่แต่เท่านั้น ความ
วิบวอนทำสัญญานี้ตะลิดะถาน จนแม้แต่เงินที่ซื้อกับเงินบ่อนก็มิได้
เตรียมไปด้วย ได้ไปยั้งแต่ผู้มีชื่อคนหนึ่งหรือฐูเบียรนั้นเองวางพอ
แปลพิชิตกิริยาว่ากันกับพนักงาน แล้วเธอกดดันกันให้กันไป ฟังมาให้
กันจริงที่บ้านต่อภายหลัง ทั้งราคาที่ซื้อขายกันเพียง ๓๐๐ บาท คำ
กล่าวราคาซึ่งปรากฏว่าอาจซื้อขายกันจริงได้ถึง ๖๐๐ บาท กิริยา

เหล่านี้ แสดงให้เห็นว่า สัญญาฉบับนี้ จีน บ๊อค ดัน ให้ ค่าแรง มาก ทำ โดย
จีน บ๊อค ถือ เขา เปรียบ แก่ คน ชรา หลงใหล ทุกสภาพ เปน สัญญา ไม่ บริ
สุทธิ พัง มิ ได้ตาม กฎหมาย อนึ่ง ค่าแรง สูง นั้น ก็ เปน ผู้ ส้มควร เปน โจท
ใน ความ เรื่อง นี้ ได้ เพราะ เปน ผู้ สืบ สาย โศกิต อัน ดันธิ แต่ เปน ผู้ อนุ
บาล ค่าแรง มาก ชยู่ ค่าต มณฑล ปราจีน แต่ ค่าต อุทธรณ์ ข้า หลวง พิเศษ
ปลุกษาคดี มา นั้น ยัง มิชอบ แก่ รูปความ ตาม ที่ เปน จริง ค่าต เมืองฉะเชิงเซา
ปลุกษา คดี ชอบ ด้วย ทาง พิจารณา ต้อง ตาม มั่น ทัด ฐาน ซึ่ง ค่าต ฎีกา ได้ วินิจ
ฉัย ไว้ แล้ว ใน ฎีกา ที่ ๕๒ / ๓๒๘ เปน นิตสันธุภาหวน

จึง ซ้ำ ซัด คัดสิน ว่า ให้ ยก คำพิพากษา ค่าต อุทธรณ์ ข้า หลวง พิเศษ เดียว ให้
บังคับ คดี ตาม คำพิพากษา ค่าต เมืองฉะเชิงเซา ให้ ค่าแรง มาก ขึ้น เงิน ๓๒๐ บาท
ให้แก่ จีน บ๊อค ๆ คน ที่ ดัน แด เรือน กับ โฉนด ให้ ค่าแรง มาก ตามเดิม ให้ ยก
ฟ้อง แยัง จีน บ๊อค เดียว ด้วย คำพิพากษา รวมเนียม ให้ จีน บ๊อค ใช้ แทน ค่าแรง มาก
ตลอด มา ทุกค่าต ทั้ง ๒ ล้านวน กับ ค่า ทนาย ความ ฐาน ค่าต ฎีกา อีก ๓๐๐ บาท

คำต ฎีกา วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๑๙๓๓

กรมตุ้ตติ
พระษานรเนติบัญญัติ
พระยาจักรปาดินศรีคีตวิสุทธิ

อธิบดีทรงปลุกษา

จำเลยทั้งหมด ให้การปฏิเสธ คำหาโทษ นายโต๊ะ นายฉาย นายจืด จำเลย
๓ คน พ้องแย้งหาว่า นายฮืด นายจั้น เป็นผู้ร้ายลักกระบี่ของ นายโต๊ะ
พวกจำเลยจะเข้าจับ นายฮืด นายจั้น ถัดมาทำร้ายร่างกาย พวกจำเลย
มีบาดแผล

ศาลเมืองสมุทรปราการ พิเคราะห์แล้ว เห็นว่า คดีนี้เป็นคดีซึ่งผิด
ฐานทำร้ายร่างกาย ต้องตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๕๕ แต่ข้อหา พ้อง
หาว่า ปล้น เก็บอำนาจ ศาลเมืองจะพิพากษาได้ จึงส่งสำนวนให้ศาล
พระราชอาณาเขตสืบ

ศาลพระราชาอาณาเขตตรวจสำนวนแล้ว พึงว่า นายโต๊ะ นายฉาย
นายจืด ได้เป็นผู้ร้ายปล้นกระบี่ นายฮืด นายจั้นจริง ข้อซึ่งนายโต๊ะ นายฉาย
นายจืด หว่า นายฮืด นายจั้น ลักกระบี่ของ นายโต๊ะนั้น พิเคราะห์ไม่ได้
ความจริงเลย นายโต๊ะ นายฉาย นายจืด มีความผิดฐาน ปล้นตามประมวล
กฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๓ ให้จำคุก นายโต๊ะ นายฉาย นายจืด มีกำหนดโทษ ๓๒ ปี
กับให้ใช้ราคากระบี่กับมีดดาบแก่ นายฮืด นายจั้นด้วย จำเลยนอก
นั้นปล่อยตัวไป แต่ให้ยกพ้องแย้งของ นายโต๊ะ นายฉาย นายจืด เสีย
ให้ใช้ค่าธรรมเนียมแต่ค่าทนายความแทน นายฮืด นายจั้น ๓๐๐ บาท

นายโต๊ะ นายฉาย นายจืด ร้องอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ พิเคราะห์แล้ว เห็นว่า จำเลยไม่มีเจตนาแต่กระทำการโจร
ปล้น เข้าใจผิดว่า นายฮืด นายจั้น ลักกระบี่ของตนไป ครั้นจับกุม

ต่อสู้ทำร้ายกันลงไปแล้ว จึงรู้ดีกัคนว่าทำโดยสำคัญผิดแล้ว
 เลยฟ้องแก่ความลับหาว่านายฮืด นายจันเป็นคนร้าย พิจารณา ก็ไม่
 ได้รับความล้มฟ้องแย้งนั้น คงได้รับความแต่จำเลยทั้ง ๓ คน ทำร้าย
 นายฮืด นายจัน มีบาดเจ็บ แต่กระบือของนายฮืด นายจันหายในเว
 ลา นั้น จึงพิพากษา ยกคำตัดสินศาล พระราชอาณา ให้จำคุก นาย
 โต๊ะ นายฉวย นายจืด มีกำหนดโทษ ๒ ปีตามประมวลกฎหมาย มาตรา
 ๖๕๕ แต่ให้ไว้คำกระบือของนายฮืด นายจันซึ่งหายไปด้วย

จำเลย ยินยอมรับว่าตัดสินถูกต้องแล้ว แต่ขอยกโทษหลุดเกล้า ๆ
 ถวายฎีกา

กรรมการศาลฎีกาได้ตรวจจำนวนคดีคดีแล้ว ทรงพิจารณาได้ความ
 ว่า เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๗ เวลาบ่ายวันนั้น นายฮืด นายจัน ไปซื้อ
 กระบือจากช่างแดง ตำบลบางวัด แขวงเมืองฉะเชิงชอง ได้ ๓ กระบือ มีคัว
 รูปพรรณมันคง จึงเดินมาถึงตำบลบ้านหอมดินเป็นเจลา คำ นาย
 ฮืด นายจัน เดินเสียบมาทางบ้านนายปลอยด อ่างแดงวัน แล้วขึ้นมาทาง
 หลังเวียนจำเลย เวลานั้นจำเลยกับพวกกำลังเลี้ยงสุราอาหารกัน เพราะ
 จำเลยลงแขกเขาแรงกันช่วยมุงหลังคาเรือนมารดาจำเลย ในขณะที่
 เลี้ยงกันขมุนั้นได้ยินเสียงสุนัขเห่าทางหลังเวียน นายโต๊ะร้องถามไป
 ก็ไม่มีเสียงคนตอบ นายโต๊ะจึงกระโดดลงจากเรือนไปทางหลังบ้านเห็น
 คนงูกระบือ นายโต๊ะก็ร้องขึ้นว่าชะโมย พวกที่นั่งรับประทานเข้า
 บนเรือนก็พากันตามนายโต๊ะไปทัน เห็นนายฮืด นายจัน งูกระบือขึ้น

อยู่ แต่ พัง ตามคำ นายคู่ พยานร่วมได้ ความว่า นายฮืด นายจัน เคียง กับนาย
 ไต่ ว่า กระบือ ของ นาย ฮืด นาย จัน ชื้อ มาไม่ ถัก จะ โมย ม่าย นาย ไต่
 นาย ฉาย นาย จิต มี พัง หัก ถัก เข้า พัน ตี นาย ฮืด นาย จัน นาย ฮืด นาย
 จัน ตู๋ ไม่ได้ ทั้ง กระบือ จึง หัน ไป ครอบ ของ นาย ฮืด นาย จัน หาย ตำบล
 ลัญญ จน บัด นี้ ยัง มี ไต่ คั้น นาย ฮืด นาย จัน ได้ ตรง ไป แจ้ง ความ ต่อ
 กำนัน อำเภอ ใน ท้อง ที่ นั้น

ข้อ สำคัญ อื่น จะ พัง วิฉินัย นี้ ก็คือ ครอบ ของ นาย ฮืด นาย จัน หาย ไป
 ไทน์ มี คำ รับ ของ จำเลย ว่า ได้ ค้อน ครอบ ตัว หนึ่ง ถัก มา บ้าน แต่ มี คำ
 นาย อิน ปลัด อำเภอ จน อาจ กำนัน นาย ท้อม ผู้ใหญ่ บ้าน นาย พลัด พยาน
 โจทก์ ได้ ไป ถึง บ้าน จำเลย ใน คืน วัน นั้นเอง เรียก ความ เจ็บ กัน มี โจทก์ ความ
 ว่า ฮืด แรก จำเลย เหล่า นี้ ไม่ได้ ถัก ถวด หา ว่า นาย ฮืด นาย จัน ถัก ครอบ
 เป็น แต่ ว่า ทำ ร้าย จำเลย มี บาด เจ็บ ครวน พยาน ยืนยัน ว่า ได้ เห็น ครอบ
 ของ นาย ฮืด นาย จัน มา ตัว หนึ่ง เข้า ไป ได้ ข้าง ไทน์ นาย ไต่ นาย ฉาย ตอบ
 ว่า ยัง ให้ ไป จูง มา ถัก ครุ หนึ่ง นาย เจ็ก พุด ชิน ว่า ครอบ ได้ มา แล้ว
 พวก จำเลย ก็ นำ พนังงาน ลง ไป ดู ครอบ เห็น เป็น ครอบ ของ นาย ฮืด บุตร
 เขย อ่างแดง คล้าย ซึ่ง พยาน ได้ เห็น ลัก ขย แต่ แรก พยาน ไป ถึง บ้าน นั้น แต่
 ใน ตอน รัชต์จัน ดู ครอบ นี้ แล้ว จึง มี เสียง ถัก ว่า นาย ฮืด นาย จัน
 เป็น ผู้ ร้าย ถัก ครอบ ตัว นี้ แต่ ข้อ มอม ครอบ ให้ แก่ อำเภอ กำนัน เขา ไป
 เป็น กลาง ศาล อทธรณ์ เห็น ว่า การ ที่ จำเลย ชื้อ มอม ครอบ ของ จำเลย
 นี้ เป็น อูบาย วิชิตู ความ เท่า นั้น แต่ พัง ว่า แท้ ที่ จริง ครอบ ของ นาย

ชูต นายจันไม่ มีใครได้ ค้อนไป ถึง บ้านจำเลย หาย เสียใน ระหว่าง ตี วัน พ้น
 ทาง กัน นั้นเอง ดังนี้ กรรมกร ยังไม่เห็น ชอบ ด้วยใน ข้อ นี้เลย เพราะ
 อาศรัย คำ รับ แด คำ พยาน พนันงาน ที่ ประกอบ ตั้ง ได้ กล่าว แล้ว ข้าง บน นั้น
 คดี ควร สันนิษฐาน ได้ ว่า กรรมชื่อ ของ นายชูต นายจัน ได้ ไป ถึง บ้านจำเลย แด
 การ ที่ จำเลย ถูกรื้อ เขา กรรมชื่อ ของ นายชูต นายจัน ไป ใน ชั้นแรก จะ พัง
 วิวินิจฉัย ว่า เพราะ ความ สำคัญ ผิด ยัง ไม่มี โทษ ก็ พัง ได้ ถ้า จำเลย ได้
 ตั้ง กรรมชื่อ ของ นายชูต นายจัน ให้ เขาเอง กำนัน โดย ข้อตรง แต่ คดี ของ
 จำเลย คง หมด ทาง สู้ หมด ส่วนคน ขวดย จะ ต้อง เจ็บ เบื่อ จำเลย ไม่ เลือกรื้อ
 เขา ทาง ครบ นี้ ออก อุบาย สืบ กรรมชื่อ กลาง เสีย เมื่อ จำเลย ได้ เขา กรรมชื่อ
 ขึ้น ออก สืบ ตัว ก่อน กรรมชื่อ จริง ให้ หาย ตามสัญญา ดังนี้ เลย จิตร ยอม บัง
 เกิด ปรากฏ ขึ้น ใน ขณะ นั้น เป็น เจตนา ทจริต เข้าบท ๒๘๘ “ท่านว่า ผู้ใด
 บังอาจ ถูกรื้อ เขาทรัพย์ ของ ผู้อื่น โดย ทจริต โดย เจ้า ของ มิ ได้ อนุญาต ใช้
 ท่าน ว่า มัน คือ โจร ตักทรัพย์” ดังนี้ แด ข้อ หา ข้อ บท ๓๐๓ นั้น เป็น
 ตักษณ โจร อยู่ใน ประเภท ทำร้าย ต่อ ทรัพย์ ด้วย กัน ผิดแต่หนัก กับเบา ไม่
 ผิด ฐาน เมื่อ พิจารณา ได้ ความ ดังนี้ ควร ลงโทษ จำเลย ฐาน ตักทรัพย์ ตาม
 มาตรา ๒๘๘ ได้ ข้อ หา ว่า จำเลย ทำร้าย ร่าง กาย นายชูต นายจัน มีบาด
 เจ็บใน พ้อง กล่าว ถ้อยคำ ไว้ ชัดเจน จำเลย ต่อ สู้ สืบ ส่วน เต็ม ภูมิ มิ ได้ หลง
 แก้ว ค้าต อุทธรณ์ ชี ขาด คดีสิ้น ให้ลงโทษ จำเลย คดี ๒ ปี จำเลย ยิน ยอม
 รับใน คำ แก้วฎีกา ว่า จุใจแล้ว ค้าต ฎีกา จึง ไม่ วิวินิจฉัย อีก แต่ ข้อ ที่ ค้าต
 อุทธรณ์ ปลูกษา ว่า จะ ลงโทษ ฐาน เบงโจร มิ ได้ นั้น ยังมี ชอบ อาศรัย

เหตุ ทั้ง ได้ แสดง มา แล้ว ช่าง ต้น จึง ให้ แก่ คำ พิพากษา คำ ตู ทู ทู ธิ ใน ชั้น ให้ ตง โทษ ช้าย โตะ ช้าย นาย ช้าย จิต จำเลย ชิก คดะ ๓ ปี รวม เป็น กำหนด จำคุก จำเลย ๓ คน นี้ คดะ ๓ ปี นับ แต่ วันที่ ต้อง ชัง เป็น ต้น ไป แต่ ให้ ใช้ คำ กระบือ แด่ คำ ธรรมเนียม ตาม ศาล ต่าง มั่ง คับ คัด ลิ่น นั้น ด้วย

ศาลฎีกา วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๓

กรมเจ้าคดี

พระยาฤทธิพิทักษ์

พระยาพรหมเนติบัญชาการ

พระยาจักรีปราณีศรีศิริวิสุทธิ

พระยาเกษมสุขุมการ

ม. ตกินเนอริเตอร์เนอริ

อธิบดีกรมปลัดขวา

คำพิพากษาที่ ๙๑๑ พ.ศ. ๒๔๕๕

๕ คอก เบี้ย

จำเลยทำสัญญา กู้เงินเขาไป ในสัญญา ใช้คำว่ายอม
เสียคอกเบี้ย ให้ตามธรรมเนียม นั้น ศาลวินิจฉัย ว่าเป็นคอก
เบี้ย ที่ กฎหมาย บัญญัติ ให้เสีย กัน เท่านั้น เท่านั้น

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรมการตรวจฎีกา จำเลย
อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์

ในคดี ระหว่าง พระยาชนกสิริภักษา แทน เจ้าจอมมารดาเลื่อน โจทก์
ขุนประสาธน์ วัฒนกิจ และ สังฆราช จำเลย

คดีนี้ โจทก์ฟ้อง คือ ศาลแพ่งหาว่า เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๕ จำเลย
กู้เงิน โจทก์ไป ๓๒๐๐๐ บาท มีหนังสือสัญญาว่า จำเลยจะให้ ค่า บัวยการ
ตาม ธรรมเนียม ตั้งแต่ จำเลย กู้เงิน โจทก์ ไป จน บัดนี้ ยัง คง คอก เบี้ย
อีก ๒๘๓๐ บาท รวม ทั้ง ต้น แล ดอก เงิน ๓๘๘๓๐ บาท ขอให้ จำเลย ไซ้

จำเลย ให้ การ รับ ตาม ฟ้อง แต่ นำ เงิน มา ผ่อน ๕๖๐๐ บาท ส่ง ไว้ ต่อ
ศาล แต่ คัดค้าน ว่า ดอก เบี้ย คง คง จำเลย แยก ๓๘๘๘ บาท ๘๘ ซึ่ง ทาง คดี เท่า
นั้น รวม ทั้ง ต้น แล ดอก หัก ที่ นำ มา ผ่อน ส่ง ไว้ ต่อ ศาล ออก แล้ว คง คง
อีก ๓๐๒๖๘ บาท ๘๘ ซึ่ง ทาง คดี การ ที่ จำเลย ได้ แยก คอก เบี้ย เช่น นี้ โดยถือ

เขา ซึ่ง โจทก์ สัญญา ด้วยปากตก ลงว่า จะเรียกดอกเบี้ย เพียง เดือนละ ๓๐๐ บาท
หนังสือ สัญญา ที่ กล่าว ถึง ดอก เบี้ย ตาม ขรรชนิยม นั้น ไม่ได้ ประสงค์
ตาม ข้อย่าง ขรรชนิยม ใน กฎหมาย

ศาลแพ่ง เห็น ว่า ข้อโต้เถียง ของ จำเลย นั้น ตาม ประกาศ รัชกาล ที่ ๕
มีออกเอกศก เรื่อง กู้เงิน หมายให้จำเลย ยก เขา เหตุ นี้ ขึ้นอ้าง สืบพยาน
บุคคล กับ สัญญา ซึ่ง เป็น ตาย ตักษณ อักษรไม่ กฎหมาย บทนี้ ตัดสำนวน
(มีตปาก) จำเลย ๆ ควร ต้องใช้ ดอกเบี้ย ให้แก่ โจทก์ ตาม อัตราใน พระ ราช
บัญญัติ รัชกาล ที่ ๕ ปี ๒๕ โรงสัมฤทธิ์ กิจจตุศักราช ๑๒๓๐ ซึ่งละ ๓ บาทต่อเดือน
จำเลย ไม่มี ตาย ตักษณ อักษร อื่น แต่ไม่มี หลักฐาน พยาน ซึ่ง แสดงว่า โจทก์
คิด ดอกเบี้ย แก่ จำเลย น้อย กว่า ซึ่งละ ๓ บาท มา ตามร่างหนังสือสัญญา นั้น จึง
พิพากษา ให้ จำเลย ใช้ ต้นเงิน โจทก์ ๑๒๐๐๐ บาท กับ ดอกเบี้ย ซึ่งละ ๓ บาทต่อเดือน
นับ แต่ วันที่ ทำสัญญา จน กว่า จะ ใช้ เสร็จ ให้ หัก เงิน ๒๑๘๐ บาท ออก ใน
ส่วน ที่ โจทก์ รับ ว่า ได้ ดอกเบี้ย แล้ว ส่วน เงิน ๕๐๐๐ บาท ที่ จำเลย นำมา วาง
ศาล นั้น ให้ ถือว่า วาง ใช้ ต้น แต่ จำเลย ไม่ ต้อง เสีย ดอกเบี้ย ใน จำนวนนี้
นับ แต่ วันที่ นำเงิน มาวางศาล เป็น ต้นไป ให้ จำเลย เสีย ค่าขรรชนิยม แทน
โจทก์ แต่ ค่าทนาย ความ ๓๐๐ บาท

จำเลย อุตธรณ

ศาลอุทธรณ์พิพากษา ยืน ตามคำ พิพากษาศาล เดิม

จำเลย ทูต เกต้า ๆ ถวายฎีกา

กรรมการศาลฎีกาได้ตรวจสำนวน แด่พร้อมกัน พึง คำ ชี้แจง ทนายโจทก์จำเลย
 มีคดีทรัพย์สินทางปัญญา นายจำเลย ชี้แจง ขอให้ สืบ โจทก์ ว่า โจทก์ สืบพยาน ด้วย
 ปาก ทดลอง ว่า คิด ดอกเบี้ย เพียง เดือนละ ๓๐๐ บาท เท่านั้น กรรมการฎีกา
 เห็น ว่า ข้อ ข้อตั้ง ของ จำเลย นี้ (ไม่ได้ มี หลักฐาน จำเลย เอง ก็ไม่ได้ ดำเนิน
 เบิก ความ อย่าง นี้) จำเลย พึง มาร้อง ชั้น ศาล ตัดสิน แด่ เป็น ทาง ประวิง
 แด่ คำ ว่า ดอกเบี้ย ตาม ขบวนการ นั้น ไม่เคยแปลง เป็น อย่างอื่น นอก
 จาก อัตรา ดอกเบี้ย ซึ่งท่านวางใจ โดย บทกฎหมาย ปรากฏใน แบบกรมธรรม์
 แด่ ภาษาใน โรงศาล ยิ่งย่น มานาน ไม่ มี ที่ เกิดข้อขัดแย้ง จำเลย จะสืบ พยาน
 บุคคล ใดต่างไม่ได้ ศาลต่าง ทั้ง ๒ ปรากฏมา ชอบแล้ว ให้ยกฎีกา
 จำเลย เสีย บังคับ คดี ตาม คำพิพากษา ศาลต่าง ทุก ประการ แด่ให้ จำเลย
 เสีย ค่าทนาย ความ แทน โจทก์ ชั้น ศาลฎีกา นี้ ๒๐๐ บาท.

ศาลฎีกา วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๑๙๓๓

กรมตุลาการ

พระยานนิตินันท์

พระยาเกษมศรี

มดกีนเนอรัเตอร์เนอรั

อธิบดีทรงบัญชา

คำพิพากษาที่ ๗๘๑ พ.ศ. ๒๔๕๕

บ็องกัณ วิถีพอง

ก, ส่งสัยว่า ข, ลักทรัพย์ จึงร้อง ให้จับ แดพาพวก
 ตร กัณ เข้า ไปที่ ข, ๆ ถอย หลังหนี แดเอาชวาน พัน ก, ตาย
 ดง นี ไต่ ซื่อว่า การ ที่ ข, ทำ ไปนั้น เป็น การ บ็อง กัณภยณ ตราย
 การ พอง คดี เพื่อ หวัง เอา ความเคลือบ คม เป็น ข้อ ชะนะ
 นั้น เป็น สำนจน กระบวน บิด อย่าง เก่าก่อน ถ้ายก มา ใช้ สมัย
 นี้ ไม่มี คน

มี พระบรมราช โองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรรมการ ตรวจ ฎีกา โจท
 อรรถรณ คำพิพากษา ศาล อรรถรณ ข้า หลวง พิเศษ
 ใน คดี ระหว่าง อัยการ มณฑล ชุมพร โจท
 นายแจ่ง นายวัง นายไธ จำเลย

คดีนี้ โจท หาว่า เมื่อ วันที่ ๑๗ เมษายน ๑๓๐ เวลา กดง วัน จำเลย
 ทั้ง ๓ ได้ ตัก เตื่อย ๓ บัน กับ หมวก ลักตาท ๓ ใบ รวม ราคา ๒๕ บาท ๕๐ สตางค์
 ของจีน ตาฉวน จีนยาว จีนกิม ที่ บ้านไม้ ตำบล ท่าเรือ แด ใน เหตุ นั้น นาย
 รุ่ง ได้ ชำจีน เกงฮี่ พอก เจ้า ทรัพย์ ตาย ขอ ให้ ศาล ลง โทษ ตาม ประมวล
 อาญา ส่วน ที่ ๘ หมวด ที่ ๓ แด ส่วน ที่ ๗ หมวด ที่ ๓

นาย แจ้ง ให้กร ว่า เลื่อย กับ หมวก นั้น เห็น ทั้ง อยู่ ใน บ่า นาย แจ้ง
เอา ไป นาย แจ้ง ไม่มี พวก

นาย รุ่ง นาย ไข่ ให้การ ว่า จำเลย ไม่ได้ เป็น พวก พ้อง กับ นาย แจ้ง
จำเลย ทั้ง ๒ ได้ ไป เลื่อย ไม้ ใน บ่า แล้ว พา กัน ไป กิน น้ำ ที่ บ่อ ของ
พวก จีน เกงอี ที่ ตั้ง เลื่อย ไม้ ใน บ่า นั้น จีน เกงอี ทา ว่า นาย รุ่ง กับ นาย
ไข่ ตัก เลื่อย ไม้ ซึ่ง ทั้ง ไข่ ใน บ่า แต่ ว่า จะ จับ ทัด ใน ขณะ นั้น จีน
เกงอี ผู้ ตาย กับ พวก จีน ประมาณ ๒๐ คน เข้า ต่อม จวบ ทำ อินทราย จำเลย
จึง ทน จีน เกงอี ได้ ตาม นาย รุ่ง เอา ขวาน เคียว ไป ถูก จีน เกงอี ตาย ส่วน
นาย ไข่ ปฏิเสธ ว่า มิ ได้ กระ ทำ อะไร จีน เกงอี

ฐาน พิจารณา ได้ ความเป็น ยุติ พึง ได้ ว่า มุข กวณ นั้น เดิม พวก
จีน เกงอี ไป ตั้ง เลื่อย ไม้ อยู่ ใน บ่า ครั้น กัด มา ที่ พัก รับ ประทาน อาหาร
ทั้ง เครื่อง มีด ไม้ ตัก เลื่อย ไม้ นาย แจ้ง มา ตัก เลื่อย แด หมวก ของ พวก จีน
เกงอี ไป ฝ่าย นาย รุ่ง นาย ไข่ นั้น ได้ ไป ตัก ไม้ ที่ ใน บ่า เดียว กัน มีความ
กระหาย น้ำ จึง ไป กิน น้ำ ที่ บ่อ ข้าง ที่ พัก ของ พวก จีน ๆ มีความ สงสัย
และ ทา ว่า นาย รุ่ง นาย ไข่ ตัก เลื่อย กับ หมวก จึง บอก ให้ นาย รุ่ง นาย ไข่
ไปหา ผู้ใหญ่ บ้าน นาย รุ่ง นาย ไข่ ไม่ ไป เติร กัด เลื่อย จีน เกงอี จึง ร้อง
เรียก ให้ จับ แด พา พวก จีน หลาย คน คุม เข้า ไป ที่ นาย รุ่ง ๆ ถอย หลัง ทน
บ่อ กัน อินทราย ที่ มา ถึง ตัด เอา ขวาน พัน ถูก จีน เกงอี ที่ เห็น อ นม ข้าย
จีน เกงอี อยู่ ได้ ประมาณ ชั่วโมง ๓ ก็ ตาย

ได้รับความตั้งขึ้น ศาลมณฑลชุมพร จึงพิพากษาว่า นายแจ้ มีความผิดฐานลักทรัพย์ ตามประมวลอาญา มาตรา ๒๘๘ ให้จำคุกนายแจ้ ๑ ปี แต่ นายแจ้ รับสารภาพ ควรได้รับความปรานี้อย่าง บท มาตรา ๕๘ ตติยบทลงถึงหนึ่ง คงให้จำคุกนายแจ้ มีกำหนด ๖ เดือน คดีเฉพาะ นายรุ่งวินิจฉัยว่า จำเลยได้กระทำโดยบังเอิญตัว ไม่เกินกว่าเหตุ จึงไม่ควรมีโทษ ให้ปล่อยตัว นายรุ่ง แต่ นาย ไร่ พันโทขไป

โจท ร้อง อทธรณ์

ศาล อทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ เห็นว่า ศาลเดิม ปฏิเสธบทชอบแล้ว แต่ข้อที่ให้ปล่อยตัว นายรุ่ง นั้น ยังไม่สมควร แม้แต่ นายรุ่ง จะทำโดยบังเอิญตัว ก็จริง แต่ เห็น ว่า ตัวเกินกว่าเหตุ ที่สมควร ต้องมีผิดตาม มาตรา ๒๕๓ แต่ มาตรา ๕๐ ท่านว่า จะลงโทษ แต่จำเลย ให้เบากว่าใด ก็ได้ จึงพิพากษา แต่ คำพิพากษา ศาล เดิม ให้จำคุก นายรุ่ง มี กำหนด ๖ เดือน นอกนั้นคง ให้เป็นไป ตาม คำพิพากษา ศาล เดิม

ชัยการ โจท ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา

กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ตรวจสำนวนตลอดแล้ว ทางพิจารณา ได้ความตามที่ ถัดมาไว้ข้างต้น ศาล อทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ ปฏิเสธ บทชอบแล้ว ฎีกา โจท ไม่มีแก่นสาร พึงไม่ ได้ให้ยกเลย ส่วน ชัย รุ่ง จำเลย นั้น ควรลงโทษ อย่าง เบา แต่โทษที่ รับ มา แล้ว นั้น พอ แก่ ที่ บังเอิญ ตัว เกินกว่าเหตุแล้ว ให้ปล่อยตัว พัน โทขไป พัน ที่

คำพิพากษาที่ ๘๐๓ พ.ศ. ๒๕๕๕

ทางน้ำ ค่าเสียหาย วิธีพิจารณา

โจทก์จำเลยได้ฮาร์วีย์น้ำในคลองแห่งหนึ่งทำนามาด้วย
กัน จำเลยจะกินทำนบเขื่อน้ำทำนาของทวิฝ่ายเดียวไม่ได้
ค่าเสียหายซึ่งเกิดขึ้นใหม่ในระหว่างคดียังไม่ถึงที่สุด
ถ้าผู้เสียหายได้ร้องขึ้นมาในชั้นศาลฎีกาก็อาจจะได้อีก

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกาจำเลย อุตสาหกรรม
คำพิพากษา ศาล อุตสาหกรรม ข้าราชการพิเศษ

ในคดีระหว่าง นายปลั่ง กับ พวก โจทก์
นายเปตียน ขำแดงแก่น ขำแดงเทียน จำเลย

คดีนี้ โจทก์ฟ้อง ต่อเมือง นครเข็มนา กล่าวว่า เมื่อเดือน ธันวาคม ๒๕๔๗
จำเลยได้ทำทำนบปิดกั้นน้ำท่าคลองบางกรวด ซึ่งเป็นคลองดั้งเดิม พวกโจทก์
จำเลยได้ฮาร์วีย์น้ำในน้ำท่าทำนา เมื่อจำเลยกินน้ำเต็มตักนี้ พวกโจทก์
ขาดประโยชน์ทำนาไม่ได้ จึงขอให้จำเลยเปิดทำนบนั้นแต่ใช้ค่าเสียหาย
ให้แก่พวกโจทก์เป็นเงินรวมกัน ๒๘๐๐ บาท

ข้าแดงแก่น ให้การปฏิเสธ แต่ นายเปตียน ขำแดงเทียน ให้การรับ

ว่า ได้ มีตจริง เพราะ จำเลย ต้อง รักษาประโยชน์ ของ จำเลย โจทก์ได้ เสียหาย อย่างใด

ฐาน พิจารณา ได้ ความ ว่า นา จำเลย อยู่ นาน ของ โจทก์ ริมแม่น้ำ บาง ประก แต่ มี คตของ ซอย เข้า ไป ชื่อ ว่า คตของ บางกรวด โจทก์ จำเลย ได้ อารีย์ น้ำใน ถ้า คตของ นี้ ทำนา แต่ คตของ นี้ ใน ฤดู เดือน ๓ เดือน ๔ มี น้ำ เต็ม ไหล เข้า ถึง จึง ต้อง กัน ทำนบ ตรง หนึ่ง ครั้น เดือน ๗-๘ เป็น ฤดู น้ำ เหลือ บ่า นาก็ เบ็ด ใน คต ๓๒๘ จำเลย ทั้ง ๓ ได้ กัน ทำนบ เอา น้ำ ทำ นา ของ ตน เสีย ฝ่าย คตของ จน ถึง ฤดู กระทำ ให้ พวก โจทก์ ต้อง ขาด ประโยชน์ ทำนา ในปี ๓ แต่พวก โจทก์ มิได้ คิด แก้ไข จึง ไม่ ทำ นา เสีย เลย ๆ ใน ปี นั้น เพราะ ฉะนั้น โจทก์ ได้ รับ ค่า เสียหาย เต็ม ยัง ไม่ ได้

ศาล เมือง นครสิงคโปร์ จึง พิพากษา ให้ จำเลย เบ็ด ทำนบ แด ให้ ปรับ จำเลย ให้ แก่ โจทก์ ๓๐๐ บาท กับ ให้ เสีย ค่า ขรรมนิยม แด ค่า ทนาย ความ แทน โจทก์ ด้วย จำเลย อุตธรณ์

ศาล อุตธรณ์ ข้างหลวง พิเศษ พิพากษายืน ตาม คำ พิพากษ ของ ศาล เดิม จำเลย ทูล เกณฑ์ ๑ ถวายฎีกา

ก่อน ที่ กรรมการ ศาล ฎีกา จะ ได้ ตรวจวินิจฉัย ปฎักษา คดีนี้ โจทก์ ยื่น คำร้อง ต่อ ศาล ฎีกา ว่า พวก โจทก์ ทำนา ไม่ได้ ผล มา ๒ ปี แล้ว โดย จำเลย ยังมี ได้ ไร่ ทำนบ ขอให้ รับ บังคับ คัด สิ้น

กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ ตรวจ จำนวน คตออก แล้ว ฐาน พิจารณา ได้ ความ ตาม ที่ กล่าว มา แด ประกาศ ว่า พวก โจทก์ ได้ ร้อง ต่อ นายอำเภอ ท่านั้น พนักงาน

เจ้าน้ำที่ ไค่ ล้อม แล้ว หา ได้ บังคับ จำเลยตาม ชำนาญ ฝ่าย ชูระ การ ไม่ สั่ง
 ให้พวก โจท มา พ้อง ยั้ง โรง ศาล เห็น ว่า ศาล ต่าง ทั้ง ๒ ไค่ ปฤกษา ตัด สิ้น
 มาชอบ ด้วย บท กฎหมายแล้ว ไม่มี เหตุ ที่ จะ แก้ ไข เป็น อย่าง ชื่น ไค่ ฎีกา
 จำเลย ไม่มี แก่น สาร แกล้ง ประวิง ความ แกล้ง ทัก ให้ โจท เสีย หาย มาก ขึ้น
 คำ ร้อง ของ โจท ซึ่ง ยื่น ต่อ ศาล ฎีกา ถ้า ร้อง ขอ เรียก ค่า เสีย หาย ขึ้น อีก
 ศาล ฎีกา ก็ ขาช ตัด สิ้น ให้ อีก ได้ แต่ เมื่อ ไม่ ไค่ เรียก มา ฉนั้น ก็ ตัด สิ้น ให้
 ได้ เท่า จำนวน ศาล เดิม กำหนด ไว้ ให้ ยก ฎีกา จำเลย เสีย แต่ ให้ บังคับ คดี
 ตาม คำ พิพากษา ศาล ถ่าง ทุก ประการ เพราะ เหตุ พวก จำเลย อุบาย ประวิง
 ใน ชั้น ไค่ ก็ ให้ เสีย เวลา ทำกิน ให้ พวก จำเลย ใช้ ค่า ฤชาธรรมเนียม แทน
 โจท ทุก ศาล แต่ ให้ เสีย ค่า ทนาย ความ ให้ ฝ่าย โจท รวม ๑ ศาล เป็น เงิน
 อีก ๕๐๐ บาท

ศาล ฎีกา วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๑๓๑๑

กรม ส่ว สติ
 พระยา กฤติ กาน ุกรณ ์ กิจ
 พระยา เกษม คุชการี

อธิบดี ทรง ปฤกษา

คำพิพากษา ที่ ๙๒๙ พ. ศ. ๒๔๕๕

นำที่นำสืบ เลินเล่อ

เรียกไฟที่ เติร ในน่านน้ำตามธรรมดาต้องมีคลื่นระลอก ชน
ทั้งหลายของเตรียม ทิวระวง เหตุการที่จะเกิดขึ้นจากระลอกนั้น ถ้า
ผู้ใดของ เสียหายเพราะ คลื่น ระลอก ต้องนำสืบความ เลินเล่อ
บางอย่าง ของเรือ นั้น มิฉะนั้น เรียกค่าเสียหายไม่ได้

มี พระบรมราช โองการ โปรดเกล้า ฯ ให้กรรมการ ตรวจฎีกา โจท อุทธรณ์
คำพิพากษาคัดอุทธรณ์

ใน คดี ระหว่าง พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหมื่นอนุพงษ์จักรพรรดิ โจท
นายคร้าม นายทองทิ โจท
จำเลย

คดีนี้ โจท พ้องจำเลย เรียกค่าเสียหาย ซึ่งได้เกิด จาก ความ เลินเล่อ ในการเดิน
เรือ ของ จำเลย เมื่อวันที่ ๓๓ ตุลาคม ร. ศ. ๑๒๘ ที่ ตำบลปากเกร็ด ศาลแพ่ง
พิพากษา ยกฟ้อง ของ โจท เสีย โจท ยื่น อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ กรุงเทพมหานคร
พิพากษา ยืน ตามศาลแพ่ง

โจท ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา

กรรมการตรวจฎีกาได้ ร่วมกัน ตรวจ ดำนวน เรื่องนี้ แลได้ พังคำ ชี้แจง ของ พระสุน
ทรทนายโจท เสีย แล้ว ได้ ความ ว่า เรียกไฟ ของ โจท ชื่อ สรรพากร กำตั้ง

แต่ฉันไปเกาะ บางปะอิน มีเรือ เบ็ด ต่ำหนึ่ง แลเรือยนต์ อีกต่ำหนึ่ง พ่วง ขึ้นไปด้วย
 ก่อน เรือ สรรพากร จะ ถึง ปากเกร็ด พบ เรือชวดิต ของ จำเลย แล่นต่อม ตาม น้ำ มา
 กรุงเทพฯ ฯ เรือ สรรพากร เวदानันท์ กำลัง แล่น ขึ้นไป ตาม ลำน้ำเจ้าพระยา ผัง
 ควันตก แล เรือชวดิต แล่นอยู่ คั่น ข้าง กลางน้ำ เมื่อ เรือ ๒ ลำ นั้น แล่น สอดกัน
 ไปได้ สัก หนอย หนึ่ง เรือ เบ็ด แล เรือยนต์ ที่ เรือ สรรพากร พ่วง ขึ้นไป ได้ จมลง
 ทำให้ เกิด ความ เสีย หาย แก่ โจร เป็นอัน มาก ซึ่ง พยาน โจร เมื่อก ความ ว่า ค่า เสีย หาย
 นั้น เป็น จำนวน เงิน ๓๑๒๕ บาท แล โจร ได้ พอง คดี เรือ นั้น ขึ้น เรียก ค่า เสีย หาย
 ตาม จำนวน ที่ ได้ กล่าว มา แล้ว โดย กล่าว ว่า เรือ ชวดิต ของ จำเลย ทำให้
 เกิด เสีย หาย โดย เหตุ ที่ เชน เตื่อ แล่น เรือ เชน อีตรา แล แล่น เข้า มา ชิด เรือ
 สรรพากร ฝ่าย จำเลย ค่อ ตั้ง ว่า จำเลย หา ได้ เชน เตื่อ ไม่ เรือ โจร ส่ม เพราะ ความ
 เชน เตื่อ ของ คน ใช้ ของ โจร เอง ไม่ มี ข้อ ได้ เถียง ว่า เรือ ทั้ง ๒ ลำ ได้ ประ
 พฤติ ผิด ค่อ ข้อ บังคับ การ เจริ เรือ เพราะ ฉนั้น คดี เรือ นี้ จึง ต้อง วินิจฉัย
 ไป ตาม หลัก กฎหมาย ขรรคมคา ที่ ว่า ด้วย การ เชน เตื่อ

คดี เรือ ชวดิต ทำให้ เกิด ความ เสีย หาย ขึ้น ข้อ นี้ ไม่ ต้อง สง ได้ย แต่
 โดย เหตุ เดียว นี้ ไม่ เพียงพอ ที่ จะ ทำให้ โจร มี ความ จริบ ค่า เสีย หาย ตาม
 ขรรคมคา เรือ กัด ไฟ ที่ แล่น ต้อง มี กระจก แต่ ชน ทั้ง หลาย ต้อง เตรียม ตัว ระวัง
 เหตุ การ ที่ จะ เกิด ขึ้น จาก กระจก นั้น พยาน โจร จำเลย เมื่อก ความ แดก ต่าง
 กัน มาก ใน ข้อ ที่ ว่า ได้ เกิด เหตุ ขึ้น อย่างไร แต่ เรือ ทั้ง ๒ ลำ จะ อยู่ ห่าง ชิด
 กัน เพียง ไค แต่ ก็ ไม่ ปลอดภัย เพราะ คดี ชนิด นี้ พยาน ย่อม แดก ต่าง กัน เป็น
 ขรรคมคา พยาน โจร เมื่อก ความ ว่า เรือยนต์ ได้ จม ลง โดย ลำพัง เอง มิ ได้

เกิดขึ้นด้วยวิธีเบ็ดเตล็ด พยานจำเลยเบิกความว่า เชือกที่โยงเรือเบ็ดนั้นขาดแล้วเรือเบ็ดจึงได้โตนเรือยนต์ถล่ม พยานโจทก์เบิกความว่าเรือขวิดถล่มมาโดยแรง หลุดห่างจากเรือสัตว์พาคร ราว ๕ วา เท่านั้น พยานจำเลยเบิกความว่าเรือขวิดได้เบาะเครื่องแต่หลุดห่างจากเรือสัตว์พาคร ประมาณ ๖๐ วา

เชือกที่ใช้พ่วงเรือเบ็ดแต่เรือยนต์นั้นใช้กระดาษเส้นเรือเบ็ดพ่วงติดกับเรือสัตว์พาครอยู่ข้างหน้าเรือยนต์ แต่ไม่มีคนขยในเรือเบ็ดสักคนเดียว แต่เรือยนต์อยู่ห่างจากเรือสัตว์พาครประมาณ ๕ วา ๖ วา แต่มีคนถือท้ายด้วยการที่พ่วงเรืออย่างนั้นเป็นการที่นักถ่วงอันตราย เพราะเหตุว่าเมื่อเชือกที่ผูกเรือถล่มขาดก็จะพาให้ตกลงจมได้ ทั้งศาลแพ่งและศาลอุทธรณ์กรุงเทพฯ ก็พิจารณาได้ความตามข้อเท็จจริงว่าที่เรือยนต์ได้จมลงนั้นก็โดยเหตุนี้เอง คือเชือกที่ผูกเรือเบ็ดขาด เรือเบ็ดได้ลอยไปปะทะหัวเรือยนต์ กระทำให้เรือยนต์จมลง แต่ศาลนี้ก็ไม่มีเหตุผลอะไรที่จะเปลี่ยนแปลงความเห็นของศาลต่างในข้อเท็จจริงนี้ได้

กฎหมายมีอยู่ชัดว่าเป็นหน้าที่ของโจทก์ที่จะต้องนำสืบถึงความเสียหายบางอย่างของฝ่ายจำเลย ซึ่งกระทำให้เกิดเสียหายขึ้น เว้นไว้จะมีเหตุผลพิเศษอย่างไรเกิดขึ้นบ้าง ในคดีบางเรื่อง ข้อเท็จจริงในคดีนี้เองแสดงให้เห็นถึงความเสียหาย แต่ในคดีเรื่องนี้หาแบบเช่นนั้นไม่ บรรดาเรือกลไฟทั้งหลายมีอำนาจอันชอบธรรมที่จะเดินในแม่น้ำเช่นนั้น เรืออื่น ๆ จะต้องรู้จักแต่ยอมให้เดินได้เช่นนั้น แต่ในคดีเรื่องนี้ศาลต่างได้พิพากษา

ว่า โลก ไม่ได้นำสืบ ให้ สัม ว่า เรือกลไฟ ของจำเลย ได้ แค้นเร็ว เกิน กว่า
สมควร ฤฯ ได้ แค้น ผิดทาง แต่ ก็ ไม่มี เหตุ ผล อย่างใด ที่ จะ ให้ ค้าต นี้ เห็น
ว่า ความเห็น ของ ค้าต ต่าง ผิด เพราะ ฉนั้น โลก ไม่ได้ สืบ คดี ของ โลก ให้ สัม
จึง พัว้ม กัน พิพากษา ให้ ยก ฎีกา ของ โลก เดียว

ค้ำต นี้ เห็น ชอบ ด้วย คำ ปฎิกษา ของ ค้าตแพ่ง ใน เรื่อง กิริยา ของ นายท้าย
เรือ ขวดติ ที่ แค้น เรือ ไป เสีย เมื่อ ทน ว่า เรือยนต์แต่ คน ที่ อยู่ ใน นั้น อยู่ ใน
ภยันตราย เพราะ ฉนั้น จำเลย ไม่ควร ได้รับ คำ ฎษฯ ชนวนนิยม โดย ทุก ค้าต

ค้ำต ฎีกา วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๑๓๓๖

ตทินเนอร์เคอร์เนอร์
พระยามหิทธิรมนปกรณ
พระยานเหติมัญชากิจ
พระยาเกษมศุกราร์

ตทินเนอร์เคอร์เนอร์ ปฎิกษา
อธิบดี ทรวงแปลแก้ไขเพิ่มเติม

คำพิพากษาที่ ๘๓๗ พ.ศ. ๒๔๕๕

ข้อ

จำเลยเป็นคนทรงเจ้าเขาคอก โจทก์เจ็บป่วยจึงไปขอให้
ทรง แล่น้อมทำของ ให้เป็นเครื่องบน บวง ดังนั้น โจทก์จะฟ้อง
ว่า จำเลยหลอกลวง ข้อ ของนั้น ไม่ได้ เพราะการที่ ทำนั้นเท่ากับ
บุคคล ๘๓๖ ทรัพย์สิน ให้ แก่เจดีย์สถาน

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้กรมการตรวจฎีกา โจทก์ อุทธรณ์
คำพิพากษา ศาล อุทธรณ์ ข้าง หลวง พิเศษ

ใน คดี ระหว่าง ชัยการ เมือง ราชบุรี โจทก์
ข้างแดง ยวง ข้างแดง เหล็กอม จำเลย

โจทก์ ฟ้อง ต่อ ศาล เมือง ราชบุรี หา ว่า เมื่อ วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๔๔๗ เวลา
กลาง วัน จำเลย มีช้าง หลอกลวง เขาต่างหู ทองคำ ๑ คู่ ภาด ของเหล็ก ๑ ใบ
รวม ราคา ๒๒ บาท ของ ข้างแดง เติม ไป ที่ กำบด ดอนกรวย ข้างแดง คำเนิน
สดวก แขวงเมือง ราชบุรี เจ้าทรัพย์สิน ได้มา ร้อง ทักษ์ จึง ขอให้ ศาล ลง
โทษ จำเลย ตาม กฎหมาย ลักษณะ อาญา ภาคที่ ๒ ส่วน ที่ ๘ หมวดที่ ๕

จำเลย ทั้ง ๒ ให้การ ปฏิเสธ ว่า ไม่ได้ กระทำ ดุจ ร้อง หา

ศาล เมือง ราชบุรี พิจารณา ได้ ความ ว่า ข้าแดง เหลือบ จำเลย เป็น คน
 ทรง เจ้า ข้าแดงของ จำเลย เป็น คน ตู แด การ ที่ ศาลเจ้า ตำบล เขตต มา ถว่า
 ๓๐ ปี มา แล้ว ใน หมู่ บ้าน แด นั้น เมื่อใคร บ่วย เจ็บ ได้ เคย หา เจ้า รักษา
 ตาม ความ น้อม นิยม ว่า รักษา หาย ณ วัน ไซ้ หา ข้าแดง เจิม บ่วย เป็น โภค
 จุกเสียด ได้ ไปหา เจ้า กำถัง เจ้าทรง ข้าแดง เหลือบ ๆ ได้ พุด รับ รักษา โภค
 ข้าแดง เจิม แต่ ทำนาย ว่า ข้าแดงเจิม ถูก ผง รูป ถ้า ขุด รูป ขึ้น เสีย จะ ได้
 หาย บ่วย ข้าแดง เจิม จำเลย ได้นำ ตำบ ๓ ๓ คู อาง ใน ถาด ของ เหลือบ น้อม
 ให้แก่ เจ้า เป็น เครื่องบแบบอง แล้ว ให้ พก ขึ้น ไป ขุด รูป ขึ้น ได้ ที่ หน้าบ้าน ข้า
 แดง เจิม แต่ ไม่ ปรากฏ ว่า ใคร เป็น ผู้ ทำ รูป ผงไว้ ครั้น ขุด ขึ้น ข้าแดง เจิม
 ได้ ไป ขอ ของ คิน จาก ข้าแดง เหลือบ จำเลย ๆ คอย ว่า เวลา ที่ ให้ ของ นั้น ให้
 แก่ เจ้า ก็ จะ เขา คิน ก็ ต้อง ให้ เจ้า เจ้า ทรง ถอน ถ้า เจ้า ถอด ว่า ให้ คิน ที่ คิน
 เขา ไป ข้าแดง เจิม จึง ไป แจ้ง เหตุ ต่อ พนักงาน อัยการ หยิบเขา คิน ขึ้น พ้อง
 ศาล เมือง เห็นว่า คดี จะ พังว่า เป็น การ ผิด ไม่ได้ เพราะ ข้าแดง เจิม เอง เชื่อ
 ถือ ว่า จำเลย เป็น หมอ รักษา คดี ดี สิทธิ ทาง ทรง เจ้า แล ขอ ร้อง ให้ จำเลย
 รักษา เมื่อ ข้าแดง เจิม จะ เวียก ของ คิน จำเลย ก็มี ได้ ขุด ขึ้น แต่ ผิด ว่า
 ให้ เจ้า เจ้า ทรง ตาม ที่ นิยม นับ ถือ เท่านั้น จึง พิพากษา ให้ ยก พ้อง โจท
 ปลดปล่อย จำเลย ไป

โจทอุทธรณ์ ศาล มณฑลราชบุรี เห็นว่า จำเลย สมคบ กัน หากิน ทาง
 เจ้าทรง เจ้า ผิดด้วย ประกาศ ห้ามมิ ให้ ทรงเจ้า ตั้ง วันที่ ๓๒ มกราคม ๓๐๘
 แต่ กิริยา ที่ จำเลย กระทำ เป็น การ หลอก ลวง มี ผิด ฐาน ผิด ต้อง ด้วย มาตรา ๓๐๕

แห่ง กฎหมาย ตักขณ อานา จึง พิพากษา ถัด คำ พิพากษา ศาล เมือง ให้
จำคุก จำเลย ไว้ มีกำหนด คณะ ๖ เดือน

จำเลย อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ ข้า หลวง พิเศษ เห็น ว่า จำเลย ไม่มี ผิด ฐาน
ผิด เพราะ ไม่ได้ ความ ว่า จำเลย ได้ เขา เท็จ ไป หลอก ดอง ให้ เขา หลง เชื่อ
แล้ว ส่ง ทรัพย์สิน ให้ คน โดย ความ ตั้ง ใจ ส่วน ข้อ ทรง เจ้า แม่ จะ เป็น ความ ผิด
ข้อ ประกาศ ห้าม คัก ๓๐๘ ซึ่ง ศาล มณฑล อ้าง มา นั้น ก็ เป็น ข้อ ส่วน หนึ่ง
ต่าง หาก ซึ่ง โจทก์ มิ ได้ พ้อง กล่าว ทำ ใน ฐาน นั้น จึง พิพากษา ยก คำ พิพาก
ษา ศาล มณฑล แต่ พ้อง ใจ ยื่น ตาม คำ พิพากษา ศาล เมือง

โจทก์ ทูล เกตุ ๖ ถวาย ฎีกา

กรมการ ฎีกา พิจารณ กัน ตรวจ ปรึกษา คดี เรื่อง นี้ เสร็จ แล้ว เห็น ว่า คดี
เรื่อง นี้ จำเลย ไม่มี ผิด ฐาน ผิด ตั้ง ใจ ทัก ทวง หลอกลวง เพราะ ทาง พิจารณา ให้
เห็น ได้ ว่า พวก ราษฎร ใน ชนบท นั้น โดย มาก น้อม นิยม นับถือ เจ้า เขา ตก เป็น
หมอ รักษา โรค มา ชั่ว นาน ข้าแดง เจิม เจ้า ทรัพย์สิน ก็ เป็น ผู้ น้อม นับถือ ด้วย คน
หนึ่ง เมื่อ วัน ข้าแดง เจิม บ่อย เป็น โรค จุก เลี้ยด ข้าแดง เจิม จึง ได้ ไป หา
ผู้ ทรง เจ้า รักษา โรค แต่ ข้าแดง เจิม ได้ เขา ต่าง หู แต่ ถาด ทอง เหลือง ๑ ใบ
น้อม ให้ แก่ เจ้า ณะ ศาล นั้น ฎีกา นี้ แสดง ว่า ข้าแดง เจิม ได้ ส่ง ทรัพย์สิน น้อม
ให้เป็น เครื่อง บน บวง โดย ความ ตั้ง ใจ เช่น อย่าง บุคคล ได้ ส่ง ทรัพย์สิน ให้
แก่ เจ้า ณะ ศาล เป็น ต้น ทรัพย์สิน ที่ ให้ แล้ว นั้น ต้อง เป็น สิทธิ แก่ เจ้า ณะ ศาล
การ ที่ ผู้ ตู แต่ ศาล เจ้า ฎา เจ้า ณะ จะ เขา ทรัพย์สิน นั้น ไป เป็น ประโยชน์ เฉพาะ
ตน ก็ เป็น ความ ผิด ฐาน หนึ่ง ต่าง หาก ฎา ผู้ ทรง เจ้า จะ ทำ เติม ติ ประกาศ

ห้ามมิให้ทรงเจ้า ก็เป็นความผิดฐานหนึ่งต่างหากเช่นกัน แต่ใจทมิ
ได้ฟ้องร้องในฐานนี้เลย ฮาครีย์เหตุตั้งได้ แต่งมาแล้วนี้ จึงชี้ขาด
ว่าจำเลยไม่มีผิดฐานข้อตั้งโจทฟ้อง ให้ยกฎีกา ชัยการ โจทเสีย บัง
คับ ยืนตาม คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ซ้ำ หดอง พิเศษ นั้น.

ศาลฎีกา วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๑๙๓๓

กรมหลวงลัด
พระยาภักดีสถานกรณกิจ
พระยาจักรประภาณี ศรีสวัสดิ์
พระยามหิธร
พระยามรเนติบัญญัติ
เสกสรรค์เศวตเศว

พระยาภักดีสถานกรณกิจ ปลัด
อธิบดี ทรงตรวจแก้ไขเพิ่มเติม

สำนักงานหอสมุด

คำพิพากษาที่ ๙๕๐ พ.ศ. ๒๔๕๕

ยึดทรัพย์ รับผิดชอบ ค่าเสียหาย

เจ้าพนักงาน ยึด ทรัพย์ เขา ยึด นี้ จะ ต้อง รับ ผิด ชอบ ต่อเมื่อ
ได้ ทำ การ โทย เติบ เตอ หรือ หดะ ทลดวณ ก่อ นำ ที่ หรือ ได้ กระ
ทำ ไป โดย ตน เอง

มี พระบรม ราช โองการ โปรด เกล้าฯ ให้ กรมการ ทรง ฎีกา โจท อุตธรณ์
คำ พิพากษา ค่าด อุตธรณ์

ใน คดี ระหว่าง กรม ข้าราชการ แทน กรม ยว ผืน หลวง โจท
มิดเตอร์ ชาร์ ซี กอดแลนด์ จำเลย

คดี เรื่อง นี้ กรมอัยการ ผู้ แทน กรม ยว ผืน หลวง โจท พ้อง มิดเตอร์ ชาร์ ซี
กอดแลนด์ เรียก ค่า เสียหาย ใน กรณ แลตั้ง ยึดทรัพย์ ใน คดี ต้มตะถาย เรื่อง หนึ่ง
ศาล ต่างประเทศ ตัดสินยกฟ้อง ของ โจท โดย ไม่ได้ เรียกตัว จำเลย มา ให้ การ
แล ศาล อุตธรณ์ กรุง เทพฯ ยืน ตาม ศาล เดิม โจท จึง ทูล เกล้าฯ ฎีกา

กรมการ ฎีกา พร้อมกัน ทรง ฎีกา ส่วนวณ แล พัง คำ ฐ้าง พระบาท ษวรดการ ประ
สิทธิ์ ผู้ แทน โจท แล มิดเตอร์ ไรต์ ทนาย จำเลย ตลอดจน แล ได้ ความ ตาม
ข้อเท็จจริง ว่า บริษัท สแตนคาตออยด์ อเมริกัน ได้ ขอ ให้ ศาล สั่ง ยึด ้งวณ ยง
คดี เป็น ผู้ ต้มตะถาย

ตาม พระราชบัญญัติล้มละลาย ค.ศ. ๑๙๑๗ คำตัดสิน ซึ่งเจ้าพนักงาน ผู้หนึ่ง
 สำหรับ รักษา แด่ จัด การ ททรัพย์ ล้มละลาย ของ ผู้ล้มละลาย คำตัดสินนี้ ให้ กรม
 กอง หมายถึง เป็นผู้ จัดการ ททรัพย์ แต่ หาได้ ออกชื่อ เฉพาะ บุคคล ไม่ ปรากฏ
 ว่า ใน เวลา นั้น มีสก็อต กอดด์เนต เป็น เจ้า กรม กอง หมายถึง เจ้าพนักงาน กอง
 หมายถึง ได้ เข้า ยึด ททรัพย์ ล้มละลาย คือ ผืน แด่ กัมมัน ๓ โย กรม ยานีน หลวง ยืน
 คำ ร้อง ขอ ททรัพย์ เหล่า นั้น คืน แต่ เรียก ค่า เสียหาย ใน การ ยึดททรัพย์ ผิดกัน
 กองหมาย ที่คืนททรัพย์ ให้ ไป แต่ กรม ยานีน หลวง คิดคำนวณ เงินใน กัมมัน
 เหล่าก หายไป ครั้นเมื่อ คดี ถึงศาลฎีกา แล้ว (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๓๘/๑๒๘)
 ศาลฎีกา พิพากษา ว่า การ เรียก ร้อง แด่ค่า เสียหาย นั้น จะ ยื่น แด่ คำ ร้อง
 อย่างเดียวไม่ได้ โจท กร จะ ร้อง ร้อง เป็น คดี เรื่อง หนึ่ง กร จำไว้ว่า เจ้า
 ณ ผู้ ยื่น คำ ร้อง ขอ ให้ ล้มละลาย นั้น เป็น บริษัท ชาว อเมริกัน มีอำนาจ ชอบ
 ขรรณ ตาม หนังสือ สัญญาทาง พระราชไมตรี ฝ่าย โจท ได้ กล่าว โดย ชัดเจน ว่า
 โจท ร้อง คดี ล้มละลาย มีสก็อต กอดด์เนต เอง เพราะฉะนั้นคดี เรื่อง นี้ จึง ตกอยู่
 ในศาล ต่างประเทศ ตาม ความ ใน หนังสือ สัญญา ระหว่าง กรุงสยาม กับ กรุง
 อังกฤษ ปี ค.ศ. ๑๙๐๗ โดย เหตุ ที่ มีสก็อต กอดด์เนต ได้ เจตนา เบียด ก้อน
 สัญญานั้น ศาลต่างประเทศ เห็น ว่า ตาม ถ้อยคำ พยานไม่ ปรากฏ ว่าตัว
 มีสก็อต กอดด์เนต เองได้ ไป เกี่ยวข้อง ใน การ ยึดททรัพย์ รายนัน หรือ มีความ
 ผิด ชวนเงินเลื้อย อย่างไร เลย ศาลอุทธรณ์ วินิจฉัย คดี เทียบ เคียง ตาม ความ
 ใน มาตรา ๑๖ แห่ง พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่ง ปี ๑๙๑๗ เห็น ว่า
 มีสก็อต กอดด์เนต ไม่ ต้อง รับ ผิด ชอบ ใน การที่ ยึดททรัพย์ ผิด แต่ ทั้งไม่มี คำพยาน

พอ ที่ จะ แสดง ให้ เห็น ว่า เจ้าพนักงาน กองหมายได้ ทำการ โดย เลินเล่อ หรือ ทุจริต ซึ่ง จะ กระทำ ให้ มี ด้ เฮอร์ กอส เนต ต้อง รับ ผิด ชอบ

จริงอยู่ เมื่อ เจ้าพนักงาน ผู้ โทกระทำ การ ผิด อย่างไร ลง ใน หน้า ที่ ราชการ จะต้อง ถูก พ้อง ร้อง เป็น ความ ส่วนตัวได้ เช่น คดี เวียง ยง ทัต โจอท มี ด้ เฮอร์ กอส เนต จำเลย ที่ ศาล นี้ ได้ เคย พิพากษา มา แล้ว แต่ ต้อง มี พยาน แสดง ให้ เห็น ว่า ตัว เจ้าพนักงาน เอง หรือ คน ที่ ตน จะ ต้อง รับ ผิด ชอบ เช่น คน ใช้ เป็น ตัว ได้ กระทำ ผิด ลง เจ้าพนักงาน ใน กรม กองหมาย ต่าง หาก เป็น ผู้ ทำ อะไร ใน เรื่อง นี้ ถ้า แม้ กวร ที่ ท่าน ผี ผิด จะ ถือ ว่า เจ้ากรม กองหมาย ต้อง รับ ผิด ชอบ โดย ตน เอง ไม่ได้ ใน คดี เวียง ยง ทัต โจอท พ้อง เรียก คำ เลี้ยหาย จาก เลินเล่อ กระบวน กระตา โหม ใน การ ที่ ได้ โจอท ไม่ ให้ ทำการ นั้น ไม่ มี ใคร ออก ความ เห็น ว่า เลินเล่อ กระบวน กระตา โหม หรือ เจ้ากรม แผน ที่ จะ ต้อง รับ ผิด ชอบ โดย ตน เอง ถ้า ไม่ วจน จด ย เช่น นี้ แล้ว ก็ ย่อม เป็น การ พ้น วิชา ที่ กิจการ ของ รัฐบาล คำ เนิน ไม่ ได้

ใน คดี เรื่อง นี้ ไม่ ปรากฏ จาก คำ พยาน ว่า จำเลย ได้ เกี่ยว ข้อง ใน การ ยึด ฝืน ๑๓๑ ฉาย นี้ หรือ ได้ ออก คำ สั่ง ใน การ ยึด ทรว พย เหล่า นั้น ตาม เหตุ ผล ที่ ได้ กล่าว มา แล้ว นี้ จะ ถือ เขา ว่า จำเลย ต้อง รับ ผิด ชอบ โดย ตน เอง ใน ความ ผิด ซึ่ง ได้ เกิด ขึ้น ไม่ ได้ พระยา อรรถการ ศักดิ์ คำน ว่า ถ้า ไม่ ยอม ให้ ผู้ ที่ ถูก ยึด ทรว พย พ้อง ร้อง ตัว บุคคล ผู้ ยึด ทรว พย แล้ว จะ เป็น ที่ เดือด ร้อน มาก แต่ จาก คำ ได้ ชัก อย่าง หนึ่ง ว่า ถ้า แม้ จะ เกณฑ์ ผู้ จด การ ยึด ทรว พย ซึ่ง อยู่ ใน ความ ยึดถือ ของ คน ที่ ถม ตะถาย ซึ่ง จะ ต้อง กระทำ โดย เว้ง วัติ ให้ ต้อง รับ ผิด ชอบ ต่อ

เจ้าของ ททรัพย์สิน โดยตนเองแล้ว จะเป็น ที่ เดือดร้อน เหมือนกัน ตาม ความใน พระราชบัญญัติ ลักษณะวิธีพิจารณา ความ แฟ่ง ปราบกฏ ชัด อยู่ ว่า เจ้าพนักงาน ที่ไป ยึดทรัพย์สิน ตาม คำสั่ง นั้นไม่ ต้อง รับ ผิดชอบ อย่างไร แต่ เป็น น้้ำที่ ของผู้ ร้อง ขอให้ ยึดทรัพย์สิน จะต้อง รับ ผิดชอบ แต่ ได้มี ข้อความ บัญญัติ ไว้ว่า ต้อง งด การยึดทรัพย์สิน เมื่อมี ข้อสั่งโดย คอยเรื่อง กรรมสิทธิ์ เกิดขึ้น (มาตรา ๗๔) แดงการ ที่ ผู้ ยึดทรัพย์สิน จะ ร้อง คัดค้าน ว่า ทรัพย์สิน ที่ ยึดนั้น ไม่ ใช่ ของ ผู้ แพ้คดี (มาตรา ๗๕) พระราชบัญญัติ ลักษณะ ต้ม ละตาย ปี ๑๒๗ นั้นไม่ได้ ก่อถ้ว ถึง ความ รับ ผิดชอบใน การ ยึดทรัพย์สิน ตามที่ ตาม คำสั่ง ของศาล ที่ จริง แต่ เป็น การ แน่ ว่าที่ จะให้ เจ้าพนักงาน ต้อง รับ ผิดชอบ เป็นส่วนตัวแล้ว จะต้อง มี คำ พยาน ว่า เจ้าพนักงานได้ กระทำไป โดยตนเอง ใน คดี เรื่องนี้ คำ พยาน เช่นนั้น หา มี ไม่ จึง พร้อม กัน พิพากษาให้ ยกฎีกา ของ โจท เลี้ย ให้ โจท เลี้ย คำ ฎจรกรรมเนียม แด คำทนาย รวม ๕๐ บาท แทน จำเลย ด้วย

คำฎีกา วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๑๓๓

ตติงเนอ์เคอ์เนอ์
 พระบาทฤคิถานฤรณนฤกษ
 พระยานรเนตติงนฤราชฤกษ
 พระยามหฤช

น. ตติงเนอ์เคอ์เนอ์ ปฤกษา
 อธิบดี ทรงแปลแก้ ไช เพิ่ม เติม

คำพิพากษาที่ ๗๗๗ พ.ศ. ๒๔๕๕

เหตุปราณีย์

จำเลย ข้า เขาตายแล้ว หนีไป บวช เป็น ภิกษุ ถ้า จำเลย
ประพฤติ พรหมจรรย์ เรียบร้อย ตี มี คุณ ความดี ใน ศาสนา อยู่ บ้าง
แล้ว เป็น เหตุ ให้ ทรง ปราณีย์ งด โทษ ได้

มี พระบรมราช โองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรมการ ทรง จูฎิการ จำเลย อุตกรรม
คำ พิพากษา ศาล อุตกรรม ข้า หลวง พิเศษ

ใน คดี ระหว่าง อัยการ มณฑล ราชบุรี โจท
ตมินทร์ จำเลย

คดี นี้ โจท หา ว่า เมื่อ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๑๒๓ ตมินทร์ จำเลย เมื่อ บัง เบง ฆรา
วาศ ได้ เอา มีด พัน นายฉัตร มีบาด เจ็บ ตาหัด ที่ ตำบล วัดโบสถ์ ท้อง ที่ อำเภอ
สีหมัน แขวง เมือง ราชบุรี นายฉัตร อยู่ ได้ ๕ ๗ ๑ วัน ชาติ ใจ ตาย ด้วย บาด
แผล นั้น จำเลย หลบ หนี ไป บวช เป็น ภิกษุ อยู่ ต่าง เมือง เจ้า พนักงาน
จับ ตัว ได้ ส่ง มา พิจารณา ขอ ให้ งดโทษ ตาม กฎหมาย ดัชนี ธาณู ภาคที่ ๒
ส่วนที่ ๗ หมวดที่ ๑-๒

จำเลย ให้การปฏิเสธ แก้วว่า ผู้ ชื่น กระทำ

ฐาน พิจารณา ได้ ความ ว่า สมินิม จำเลย กับ นายฉัตร ผู้ตาย เป็น ชาย น้อย
 ชายใหญ่ ชำแคงสุด ณวัน เวลา ซึ่ง โจท หา นั้น ชำแคง สุด จะ ทำ งาน คัด จุก
 หลาน จำเลย ได้ มา ช่วย ปลุก โรง งาน อยู่ ที่ บ้าน ชำแคงสุด นั้น ครั้น ตอน
 เย็น นายฉัตร ได้ เสด็จ ธารมา มา พุด ตั้ง เสียง เอะอะ ตาม ประตู คน เม่า แด
 ปรากฏ ว่า จำเลย กับ นายฉัตร ผู้ตาย เป็น คน ที่ มี สาเหตุ คอย จะ เป็น ปาก เสียง
 วิวาทกัน เนื่อง ๆ จำเลย มีความ โกรธ อย่างไร จึง เอา มีด คอก เข้า พ้น เขา
 นายฉัตร มีบาดแผล ตาม คำ ชั้นคู้จัน ๘ แผล เป็นแผล ฉกรรจ์ ๕ แผล ไม่ฉกรรจ์
 ๕ แผล แด จำเลย ค่อ สู้ หน้า พยาน ฐาน ที่ มาสืบ ว่า ตน ไม่ได้ พ้น ผู้ตาย เป็น
 บาด แผล ฉกรรจ์ ตาม คำ ชั้นคู้จัน นั้น

ศาล มณฑล ราชบุรี เห็น ว่า บาด แผล ของ นายฉัตร นั้น ไม่ได้ ถูก จำเลย พ้น
 ผู้ตาย แด ถึง กระนั้น ก็ ตี นายฉัตร ได้ ตาย ด้วย พิศมี บาด แผล ที่ ถูก พ้น
 แม้ จะ เป็น บาดแผล ไทน์ ที่ ทำให้ ถึง ชีวิต จำเลย ต้อง มีผิด ด้วย แด กระนั้น
 เหตุ นี้ เนื่อง จลลมูล คดี วิวาท จำเลย มี ได้ มีความ เจตนา จะฆ่า ให้ ตาย จึง
 เป็น ความผิด ต้อง ด้วย ประมวลอาญา มาตรา ๒๕๓ ให้ จำคุก จำเลย ไว้ มี กำหนด
 ๕ ปี แด จำเลย ยัง อยู่ใน ภิกษุ เพศ ค่อ เมื่อ ได้ รับ พระบรมราชานุญาต
 แล้ว จึง ให้ อัง พระราชอาณา ตาม คำ พิพากษา

โจท จำเลย ต่าง ร้อง อุทธรณ์ แด โจท ยื่น คำ ร้อง ขอ ถอน อุทธรณ์
 ศาล อุทธรณ์ จำหวาง พิเศษ อนุญาต ให้ โจท ถอน ไป แด วินิจฉัย ข้อ อุทธรณ์
 ของ จำเลย ฝ่าย เดียว คง คัดสิน เห็น ชอบ ตาม คำ พิพากษา ศาล เดิม

จำเลย ทูตเถา ๑ ถวาย ฎีกา ขอ พระมหากรุณา

กรรมกร ค้าง ฎีกา ได้ ตรวจ ส่วนคน คดอด แล้ว เห็น ว่า เมื่อโจท ถอน
 ออกจาก ฎีกาแล้ว ไม่มี ข้อ ที่จะ วินิจฉัย ด้วย บทกฎหมาย ข้อ ความจริง ในคดี
 นี้ แม้ ได้ ความ บำราชฎีกา ผู้ตาย ถูก ฟัน ถึง ๘ แฉก อันเป็นทาง ที่ จะ ฟัง สันนิษฐาน
 ว่า ชรอย จะ มี ผู้ ฟัน หลาย คน แต่ สำนั่ม จำหน้ แก่ พยาน โจท ซึ่ง เบิก ความ
 ชัดเจน ว่า เห็น สำนั่ม ลงมือ ทำร้าย ฟันนายมัตต์ ผู้ ตาย โดยไม่มี ที่ เคตือบแสดง
 แล จำเลย รู้ สึก ผิด จริ่งใจ ของ คน แล้ว หาก หลบหนี มา บวช ที่ วัด ศรัษะเสี
 แขวงเมือง นครเขื่อนขันธ์ แล้ว เข้า มา ส่วนักวัด พระเชตุพน ภาคด่ง มา ๘ บั้ง
 จึง ตาม จับ ตัวได้ เสร มา พิจารณา ข้อ ข้อ ของ จำเลย สืบไม่ สม ค่า
 ต่าง ทั้ง ๒ บัญชา ว่า จำเลยได้ ต้อง สมนัด พระราชอาณาวางบท ๒๕๓ ฐาน ที่ มี ได้
 เจตนา จะ มา ให้ ตาย แต่ กระทำร้าย ร่างกาย เสร จน ถึง ตาย ให้ ลงโทษ
 จำคุก จำเลย เพียง ๕ ปี ตั้ง นี้ สมนัด แก่ รูปความ แล้ว ให้ ยก ฎีกา
 สำนั่ม จำเลย เสีย ให้ บังคับ คดี ตาม คำ พิพากษา ค่า ต่าง เมื่อ จำเลย
 ได้ ออก จาก อริย์แพศ แล้ว นั้น แต่ สำนั่ม ยัง ทรงแพศ ภิภษ ตาม กระแส พระบรม
 ราชโองการ ขอปให้ นำ ความ ขึ้น กราบขอ สมนัด พระเจ้าบรมวงศ์เธอ มหา
 สมนะ ทรง ทราบ ว่า พระบาท

ควรมิควร สุด แล้ว แต่ จะ โปรด เกตุฯ ๑

คำฎีกา วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๑๙๓๓

กรม สวัสดิ
 พระยา นเรนทรวิชัย
 พระยา เกษมศุภการี

อธิบดี ทรง บัญชา

01/10/2565

เห็นว่า สิ้นมีม ล่อง พระราชอาณา ดวย บันดาลโทษะ ที่ คน ดิ ก็ ซาจ เปน ได้
 ได้ เรียก ตัว มาได้ เลียง ดู บอช ก็ไม่ได้ หนี ได้ อนุญาต จาก เจ้าขุนมูลนาย
 แต่ เรียกได้ ว่า เพื่อ หลบโทษ บอช แล้ว ก็ ได้ เสา เวียน ไข่ ได้ ใน ทาง
 เทคนา กอว จะได้รับ พระมหากรุณา งด การ ลง พระราชอาณาไว้ พดง
 ปลดอัยให้ ประพฤติ พรหมจรรย์ ต่อ ไป ถ้า ประพฤติ พรหมจรรย์ มาได้ โดย
 เรียบร้อย ครบ ๕ ปี แต่ วันที่ ๙ เดือนนี้ กอว ยกโทษ พระราชทาน ที่ เดียว

กรม อริยราชบัณฑิต

วันที่ ๓๓ พฤศจิกายน ๒๓๓-๒๔๕๕

คำพิพากษาที่ ๘๕๔ พ. ศ. ๒๔๕๕

คำรับสารภาพ วิธีพิจารณา

คำรับ ของ จำเลย ภายนอก ศาล นั้น ถ้า มี พยาน เหตุผล ประกอบ โดย แน่หนา แล้ว พึง เป็น หลักฐาน ในการ ลง โทษ จำเลย ได้

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร์ศก ๒๓๓๓

ขอ เศษ ผาตของรูดี พระบาท ปกเกล้า ปกกระหม่อม

ข้า พระพุทธเจ้า กรมมการ ศาลฎีกา ขอ พระราชทาน หน้าคดี ระหว่าง พนักงาน อัยการ มณฑล พายัพ โฉม น้อยบ้าน จำเลย ชั้น กราบ บังคมทูล พระกรุณา ทราบได้ ฝ่ายรูดี พระบาท

ด้วย โจท พ้อง ทว่า เมื่อ วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๓๓๐ เวลาเที่ยงวัน จำเลยได้ เข้ามืด ทาง น้อยเปง ซาดใจ ด้วย กบฏ ๆ ใน บำ คำนด แม่ ฮ่ม ซำฮาด แม่ฮอน แขวง นคร เชียง ใหม่ ชั้น ได้ส่ง จำเลย รับ สารภาพ ขอ ให้ ศาล ลงโทษ จำเลย ตาม กฎหมาย ดักระณ ฮาญา ตาม มาตรา ๒๕๖

จำเลยให้ การ ปฏิเสธ

ฐานพิจารณาใจ ทาได้ มี พยาน เห็น ว่า ใคร เป็น คนร้าย ช่าง น้อยเปง ตาย
 ไม่แต่ใจ ได้ อ่าง คำ รับ ตำรวจ ของ จำเลย คือ ซ้ำรอย ซึ่ง ได้ ส่วน มีความ
 ว่า “จำเลยโกธร น้อยเปง เรือง ตักโค ของ จำเลย ในวันใจ ทา เวดข่าย
 จำเลย ล้อม เลี้ย ชั้นใน ชาว แต่ พก มีด ซุย ของ กตาง นี้ เดริ ไป กับ น้อยเปง
 ๒ คน ด้วย กัน พอ ถึง ค่ำบด แม่ฮ่ม ซึ่ง เป็น บาเบตยว จำเลย ได้ ถาม ชั้น
 ว่า น้อยเปง ตักโค ของ จำเลย ไปไว้ ที่ โหนด น้อยเปง ถัดนี้ บับคอ จำเลย ๆ จึง
 ซักมีด ออกทาง น้อยเปง ต่อ มา อีก ๒ วัน จำเลย ได้ ให้ หนานตัก ซึ่ง เป็น
 หมอ รด น้ำมนต์ ให้” แต่ มี คำ ขนอวเชตร นาย ข้าเถอ กับ เจ้าราชวงษ์ เดนา
 ซึ่ง ผู้ ถม แต่ ฟังการ ได้ส่วนเบิก ประกอบ ว่า จำเลย ให้ การ รับ ตำรวจ โดย
 ชั้น ตา ส่วน มีด ซุย ของ กตาง นี้ หนานตักได้ นำ ขนอวเชตร ไป งม ได้ จาก
 ถ้ำน้ำ ข้าแดง โดม ซึ่ง เป็น ภรรยา จำเลย ก็ รับ รอง ว่า เป็น มีด ของ จำเลย

นอกจาก นี้ ใจ ยังมี พยาน ที่ ฐู ฐู เห็น ใน เหตุ ผล ประกอบ อีก คือ
 ซ้าย คำ เบิก ความ ว่า รุ่ง ชั้น จาก วัน มี เหตุ พยาน ไป พบ ศพ ผู้ ตาย มี บาด
 แผล ถูกแทง อยู่ ที่ โหนด ป่า แต่ มา เตา ให้ จำเลย ฟัง ได้ เห็น มีด ของ กตาง
 นี้ มี ผัก ฉาง อยู่ ที่ หัวอน จำเลย พยาน หยิบ มา ซัก ดู เห็น มี ความ โดดคิด คิด
 อยู่ พยาน มีความ สงสัย ตาม จำเลย ๆ ถัดนี้ แยก จาก พยาน เจ้า เวื่อนไม่ พุด
 จา อะไร แต่ หนานตัก ซึ่ง เป็น นำ จำเลย เบิก ว่า ต่อ จาก วัน มี เหตุ แล้ว
 ๒ วัน จำเลย ได้ มา ขอ ให้ พาย รด น้ำมนต์ จำเลย บอก แก่ พยาน ว่า ได้ ช่าง
 น้อยเปง ตาย เสียแล้ว เพราะ น้อยเปงไป ตักโค ของ จำเลย ขอให้ พยาน รับ
 ผู้ตาย พยาน จึง ทำน้ำมนต์ รดให้ จำเลย จึง เอา มีด ซุย ของ กตาง นี้ ให้ พยาน

ดู พยานเห็น มี ความ โดดคิด อยู่ จึง ขอ จำเลย เก็บไว้ โดย กตัญจะ เขา ไป
ฆ่า คน อื่น อีก ค่อย มา อีก ๓ วัน จำเลย มา ถัก เขา มีด กัดมัน ขึ้น ไป พยาน
ได้ ไป ตาม แต่ แย้ง เขามีด นั้น ทั้ง น้ำเลี้ยว เมื่อ พนักงาน ได้ ส่วน พยาน ได้
ชี้ ที่ แด นาง ม มีด ได้ คนมา ถัก มี คำ ขุนศึกต พระจันทรวง แด ช้าย อยู่ นักโทษ
อีก ๒ ปาก เบิกความ ว่า ระหว่าง ซึ่ง จำเลย ต้อง จำอยู่ นั้น ได้ บอกแก่
พยาน ว่า ได้ ฆ่า น้อยเปง ตาย จริง

ทาง พิจารณา ได้ ความ เช่นนี้ ศาล มณฑล พายัพ พร้อม ด้วย ข้าราชการ
พิเศษ เห็น ว่า ศาลใจ ก็มี พยาน เหตุ ผล ประกอบ กับ คำ รับสารภาพของ
จำเลย พึง ได้ ว่า จำเลย ได้ ฆ่า น้อยเปง ตาย จริง ตาม ข้อหา จึง พิพาก
ษา ว่า ความผิด ของ จำเลย ต้อง ด้วย กฎหมาย พิเศษ มาตรา ๒๕๐ ข้อ ๓
โทษ ถึง ประหาร ชีวิต แต่ มี เหตุ ที่ ควร ประณัย แก่ จำเลย ตาม มาตรา ๕๙ ได้
เพราะ อาศัย หลัก คำรับ สารภาพ ของ จำเลย มาลง โทษ จึง ให้ลด อาญา
ลง ๓ ใน ๓ คง ให้จำคุก ช้ายน้อยเปง ไว้ ตลอด ชีวิต

จำเลย ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา รับ ว่า ข้อเท็จจริง ที่ศาล ตั้ง ยก ขึ้น ปฎักษา
มา นั้น ถูก ต้อง แล้ว จำเลย ขอ แต่ พระมหา กรุณา เพื่อให้ ลดโทษ น้อยลง
ซ้ำ พระพุทธเจ้า ได้ พร้อม กัน ปฎักษา กติ เรื่อง นี้ ตลอด แล้ว ตาม ทาง
พิจารณา ซึ่ง ได้ ถวาย บังคมทูล พระกรุณา มา แล้ว ข้าง ต้น เห็น ด้วย เกณฑ์ฯ
ว่า ถึง แม้ ใจท จะ ไม่มี พยาน เห็น ว่า ใคร เป็น คน ฆ่า น้อยเปง ตาย แต่ จำเลย
จะ ปฏิเสธ ใน ชั้น ศาล พิจารณา ก็ ดี แต่ ใจท ก็มี พยาน เหตุ ผล สืบ ประกอบ
คำ รับ สารภาพ ของ จำเลย ภายนอก ศาล โดย แน่นหนา ซึ่ง ไม่มี เหตุ จะ สงสัย

ว่าจำเลย ไม่ได้ เป็น คนร้าย ความผิด ของ จำเลย ตก อยู่ ในฐาน ว่า คนตาย
 โดย ความ พยายาม ฆ่า ร้าย ฎีกา ของ จำเลย ก็ รับ สำรภาพ ขอ แต่ พระ
 มหารัฏษา เท่านั้น ข้า พระพุทธเจ้า เห็น ด้วย เกดว่า ๑ ว่า ซึ่ง คำนวณ ข้าหลวง
 พิเศษ มณฑล พายัพ ปรุกลูก กดี อ่าง บก กฎหมาย ตักษณ ขาญา มาตรา ๒๕๐
 ข้อ ๓ ว่าง โทษ ประหาร ชีวิต จำเลย แต่ ตก ปรานีนี้ ตาม มาตรา ๒๗ เลี่ย ๓
 ใน ๓ คง จำคุก ๓ ษา น้อย เป็น จำเลย ตกลง ชีวิต นั้น ถูก ต้อง ตาม รูปความ แล้ว
 ขอ พระราชทาน พิพากษา คดี นี้ ยืน ตาม แต่ บก ฎีกา จำเลย เดียว

ข้า พระพุทธเจ้า ขอ พระราชทาน ทูลเกล้า ฯ ๑ ถวาย ส่วน คดี พิพากษา คำนวณ
 ข้าหลวง พิเศษ มณฑล พายัพ แต่ ฎีกา จำเลย ทราบ ได้ แล้ว ของ ชุดี พระบาท
 ทรง มี ทรง ลุค แล้ว แต่ จะ ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ

ขอพระ

ข้าพระพุทธเจ้า

กรมต๋อดี

พระยาฤทธิวิเศษราชบัณฑิต

พระยาจักรีประวิทย์

พระยาเกษมศรี

พระยาฤทธิวิเศษราชบัณฑิต ปฤษา

อธิบดี ทรงตรวจแก้ ใช้เพิ่มเติม

ที่ ๓๗/๒๕๖

พระราชวังสนามจันทร์

วันที่ ๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖

ทูล กรมหลวง ตวัดีติ วัฒน วิศิษฐ์

คำ พิกษา คัด ฎีกา ที่ ๘๕๕/๑๓๓ ลง วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๓๓
ปลุกษาโทษ ข้ายน้อยบน โทษ ข่า น้อยเปง ตาย ที่ บำ คำนด แม่ยม แขวง
เมืองนคร เชียงใหม่ ซึ่ง คัด ฎีกา พิกษา ค้อง กับ คัดต่าง ให้ จำคุก คดชด
ชีวิตร์ นั้น ขอบแล้ว อนุญาต ให้ ดง โทษ ข้ายน้อยบน ตาม คำ พิกษา ๖

(พระบรมนามาภิไธย) ตยามินทร์

คำพิพากษาที่ ๑๐๐ พ. ศ. ๒๔๕๕

วิธีพิจารณา พยานเหตุผล

ใน คดีอุกฤษฏ์ โทษ นั้น แม้จะ ไม่มี พยาน เห็น ในขณะ
ที่ จำเลย กระทำร้าย กัด ถ้าคดี มี เหตุผล ภายนอก ล้อมรอบ ทั้ง
บ่งชี้ ว่า จำเลย จำนน แก่ พยาน แล้ว ก็คง โทษ จำเลย ได้

คำวินิจฉัย

วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน วันขึ้นปีใหม่ ๑๓๑๓

ขอ เคารพ ผาตของ รุติพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า กรรมนการศาลฎีกา ขอพระราชทาน นำคดี ระหว่าง พนักงาน
งาน อัยการ เมืองเพชรบุรี โจท นายด้อม จำเลย ขึ้น กรณมบังคับทูลพระ
กรุณา ทราบ ได้ ผาตของ รุติพระบาท

คดี นี้ โจทฟ้อง ต่อศาลเมืองเพชรบุรี ทราบ เมื่อ วันที่ ๔ พฤษภาคม คศ ๑๒๗
เวลา กลางคืน จำเลย ตบ เข้านึง นายมะ ๑ นิด กระตุ่มบน ถู นายมะ ๗ แผล
นายมะ ขาดใจตาย ใน คำนั้น กรณนี้ เกิด ณะตำบลบ้านกุ่มตอก ขอให้ ตั้ง
โทษ ตามกฎหมาย ลักษณะอาญา ส่วนที่ ๗ หมวดที่ ๑

จำเลย ให้ การปฏิเสธ อ้างฐาน ที่อยู่

ฐาน พิจารณาได้ ความ ว่า ตามวัน ซึ่ง โจท หาได้ มีอัยคนร้าย ตบยิง นายมะ
ตาย จริง แต่ไม่มี พยาน ได้ เห็น ในขณะ ยิง มีแต่ พยาน ประกอบ เหตุ ภาย

นอก รบมข้าง เมื่อนายมะ ถูกยิงแล้ว มี (๑) นายพวง เบิกความว่า ใน
 วันนั้น นายพวง มาที่บ้าน นายมุต ซึ่ง ห่าง จากบ้าน อำเภอเปรม ที่นายมะ ถูกยิง สัก
 ๑ เส้น ครั้น เมื่อ นายพวง ถอด จากบ้าน นายมุต ได้มาใกล้ บ้าน อำเภอเปรม
 ประมาณ ๓๐ วา ได้ยินเสียงปืนดังขึ้น ๑ นัด แต่ คนในบ้าน อำเภอเปรม
 ร้อง วิดีว๊าด ขึ้น ในทันที นั้น นายพวง เห็นคน ๑ คน ออก จาก ทางบ้าน อำเภอ
 เปรม ๒ คน แยกทาง กันไป คนหนึ่ง ๑ ไป ทางทุ่งนา อีกคนหนึ่ง ๑ ี่สวน
 มาทางนายพวง ได้ห่างกัน ประมาณ ๒ วา นายพวงจำได้แม่นยำ ว่าเป็นนายล้อม
 จำเลย นี้ ถือ ปืน มา ด้วย ๑ กระบอก แล้ว ๑ ไป ทาง บ้าน นาย พ นาย
 พวง ยัง ไตรถก ตาม จำเลย ว่า จะ ๑ ไปไหน จำเลยตอบว่า “เป็ด” (๒)
 โจทก์ มี พยาน ประกอบ อีก ว่า เมื่อ วัน เกิด เหตุ จำเลย มา พัก ชั่ว ที่ บ้าน
 นาย พ ๓ วัน เวลา พดบ คำ เห็น จำเลย ถือปืนไป จาก บ้าน นาย พ ๑ กระบอก
 พอ เวลา ๒ โมง พอ พยาน ได้ ยืน เสียง ปืน ดัง ทาง บ้าน อำเภอ เปรม ๑ นัด แล้ว
 ผู้ใหญ่ บ้าน ได้ ตี เกราะ เรียก ถูกลับ พดบ พยาน จะ ไป รับ ตรวจ พอ ลง
 กระโต เว้น ก็ เห็น จำเลย ถือปืน ได้ มา ยัง บ้าน นาย พ ๓ นาย พ ซึ่ง เป็น เจ้า
 ตำบล เอง เบิก ความ เช่น นี้ เหมือน กัน เหตุ ทั้ง นี้ จึง ๑ ้น ทาง นำ ให้
 ปลัด อำเภอ ไป ค้น ปืน ได้ ที่ บ้าน นาย พ พบ ปืน ช้อน ชั่ว หลัง ตี ๑ กระบอก
 พนักงาน ได้ พัดจน เห็น เป็นรอยยิง ใหม่ ๆ นาย พ แจ้ง ว่า เป็น ปืน ของ จำเลย
 เมื่อ ค้น ปืน ได้ แล้ว นาย ปลัด อำเภอ ใช้ ให้ นาย ยศด ไป ตาม จำเลย บอก ว่า
 นาย พ ให้ มา ที่ บ้าน ครั้น นาย ยศด ตาม พบ แล้ว ได้ ถอด มา ระหว่าง ทาง
 หยุด พัก ที่ โรงนา จำเลย พดบ ว่า จำเลย โกรธนายมะ แล ได้ ยิง นาย มะ แล้ว คำ

ชั้นคู่จัน ฆาต แผล นาย มะ ว่า ถูก บิน ที่ นาย มะ ถูก ยิง นั้น เปน ถูก ตะกั่ว ทุบ ทำ
เอง แต่ มี พยาน ภายนอก เมื่อก ความ ประกอบ ว่า ก่อนวัน เกิด เหตุ นี้
พยานได้ เห็น จำเลย ถือ ตะกั่ว มา ๑ แผ่น ฝ่าย พยาน ฐาน ที่ จำเลย มี ปากเคี้ยว
เมื่อก ความ ไม่ รู้ ไม่ เห็น

ศาล เมือง เพ็ชรบุรี ปฤกษา ตัดสิน พร้อม ด้วย อธิบดี ผู้พิพากษา ศาล มณฑล
ราชบุรี ลง ความ เห็น ว่า แม่ พยาน โจร จะไม่ เห็น เวลา ที่ จำเลย ยิง นาย
มะ กิติ แต่ มี พยาน เหตุ ผล ภายนอก ประกอบ ต่อม รอบ ช่าง หมาย ประการ
บ่ง ตรง ว่า จำเลย เปน พิชุข ไม่มี ข้อสงสัย จำเลย มีความ ผิด ฐาน ว่า คน
ตายโดยสัญ เจตนา ตาม บท มาตรา ๒๕๐ แห่ง กฎหมาย ดักษณ อาญา ให้
ประหารชีวิต ชั่ว ถ้อย ต่อม จำเลย ให้ตาย ตก ไป ตาม กัน

จำเลย ร้อง อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์รับฟ้อง พิเศษ ยื่นคำพิพากษาศาลเดิม
จำเลย ขูดเกล้า ๆ ถ้อย ฎีกา ฐาน คน ฮวนลา

ข้าพระพุทธเจ้า ได้ รับ พระราชทาน ทรง ส่วนงาน เรื่อง นี้ ตลอด แล้ว ทาง
พิจารณา ได้ ความ ดังได้กราบบังคมทูล พระกรุณาไว้ ช่าง ดัน เห็น ด้วยเกล้า ๆ
ว่า ที่ ศาล ตั้ง ทั้ง ๒ ปฤกษา ว่า แม่ พยาน โจร จะ ไม่มี ผู้ใด เห็น ใน ขณะ ที่
จำเลย ยิง นาย มะ กิติ แต่ มี พยานเหตุ ผล ภายนอก อัน ต่อม รอบ ช่าง กิติ
บ่ง ชัด ว่า จำเลย จำหน แต่ พยาน เปน พิชุข ฐาน เขา บิน ยิง นาย มะ ตาย ต้อง
บท มาตรา ๒๕๐ แห่ง ดักษณ อาญา ให้ลง พระราช อาญา ประหาร ชีวิต
ช้าย ต่อม จำเลย นั้น ขอ ด้วย พระราช กำหนด กฎหมาย แล้ว

ข้าพระพุทธเจ้า ขอ พระราชทาน ทูลเกล้าฯ ถวาย คำเนาคำพิพากษา ศาลเมือง
เพชรบุรี ศาล อุตธรณี ศาลดวง พิเศษ แต่ คำเนา ฎีกา จำเลย ทราบ ได้
แล้ว ของ รุดี พระ บาท ณะ ที่ นี้ ด้วย

การ จะ ควร ประการ ไต่ ลุ่ด แล้ว แต่ จะ ทรง พระกรุณา โปรด เกล้าฯ

ขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า

กรมสวัสดิ

พระยานเรติน์บัญชากิจ

พระยาเกษมศุกรานี

อธิบดีทรงปลุกษา

สำนักทอสมนิต

ที่ ๒๒/๖๓๖

พระราชวัง สยามจันทร์

วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๖

ทูต กรมหลวง สวัสดิ์ วัฒนวิศิษฐ์

คำพิพากษา ศาลฎีกา ที่ ๕๐๐/๓๓๓ ลงวันที่ ๓๗ พฤศจิกายน ร.ศ. ๓๓๓
ปลดภาษี โทษ ชัย ล้อม ผู้ร้าย ตอฆยิง นาย มะ คาย ที่ ตำบล บ้าน กุ่ม ตก เมือง
เพชรบุรี ซึ่ง ศาลฎีกาพิพากษา ค้าง กับ กับ ศาล ต่าง ให้ ประหาร ชีวิต
ชัย ล้อม นั้น ได้ตรวจ ดู เห็น ว่า ศาล พิพากษา ชยอม แล้ว อนุญาต ให้ ตง
โทษ ชัย ล้อม ตาม คำพิพากษา .

(พระบรมนามาภิไธย) สยามินทร์

คำพิพากษาที่ ๗๗๗ พ.ศ. ๒๔๕๕

ชื่อในหนังสือสำคัญ ปกครอง

สองคน มีชื่อด้วยกันในโฉนด การที่จะวินิจฉัยว่า ส่วนของใคร เท่าใดนั้น ต้องอาศัย ความประพฤติ ปกครอง เป็นส่วน เป็นตัว โดยสถิติ เป็นประมาณ กฎหมาย หามบังคับว่า ต้องแบ่ง ส่วน เท่า ๆ กัน เสมอไป

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรมการ ตรวจดู	จำเลย
อุทธรณ์ คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ไว้ห้วงพิเศษ	
ใน คดี ระหว่าง	โจทก์
อ้ายแดงหมับ อ้ายแดงนาค	
อ้ายแดงอ่า นายคล้าย	จำเลย

คดี นี้ โจทก์ พ้อง ค่อศาล เมืองสมุทรสงคราม ขอแบ่ง ที่ดิน จาก จำเลย ครึ่งหนึ่ง อ่างเหนือนายเนตร์ ดำมี อ้ายแดงหมับ โจทก์ กับ นายจีน ดำมี อ้ายแดงอ่า จำเลย เป็น พี่น้อง มีชื่อ ในโฉนด แต่ ปกครอง ที่ดิน ไร่ นั้น มาด้วย กัน นายเนตร์ นายจีนตาย จำเลย คิด จะยึดถือ เอาที่ สิบแปด ของ จำเลย ให้มากกว่า ส่วนที่ จำเลย ควรได้

จำเลย ทั้ง ๒ ผู้ ความว่า ที่ดิน ไร่ นั้น รวม ๓ ไร่ แต่ นายเนตร์ กับ นายจีน ต่าง แยก กรรมสิทธิ์ ปกครอง ออก เป็น คณะส่วน มา ตั้งแต่ แรก จน นาย

เนตร์ นายจีน ทั้ง ๒ คน ตายแล้ว โจท จำเลย ผู้ เป็นบุตรภรรยา ก็ยังได้ ประ
พดติ เช่นนั้น ต่อ กัน เสมอมา คือ

ฝ่าย นายจีน ปกครอง ส่วน หน้าที่ ๓ เนื้อที่ ๑๗ ไร่ ๕ งาน กับ
หน้าที่ ๒ ไร่ ๖ งาน ๓๗ ไร่ ๑ งาน ค่อม หน้าที่ ๓ ไร่ ๒๓ ไร่ ๖
๓ งาน ตาม แผนที่ สืบเชื้อ ทายคำ ให้ การ

ฝ่าย นายเนตร์ ปกครอง ส่วน หน้าที่ ๒ ไร่ ๖ งาน ๓๗ ไร่ ๑ งาน
กับ เศษ อีกครึ่ง งาน ตาม แผนที่ สืบเชื้อ ทายคำ ให้ การ

นายจีน ตาย แต่ ศัก ๓๓๕ จำเลย ปกครอง ส่วน ของ นายจีน มา จน บัดนี้ ต่อ
ได้ ๓๓ ปี แล้ว โจท ปกครอง ส่วน ของ นายเนตร์ มา ตามเดิม จน นายเนตร์
ตาย ต่อได้ ๖ ปี มาแล้ว ความ ปกครอง ทั้ง ๒ ฝ่าย หาได้ ประ ปรน กันไม่

ศาล เมือง สมุทร สงคราม ประ ญา ว่า โฉนด ยังมี ชื่อ นาย เนตร์ นาย จีน
อยู่ ด้วย กัน แม้ ปรากฏ ว่า ความ ปก ครอง ฝ่าย นาย จีน มาก กว่า นาย เนตร์
ก็ ดี ต้อง ถือ ว่า มี ส่วน เท่า กัน อยู่ ให้ โจท จำเลย ว่า ประ มุต์ ราคา ฤ
ขาย ทอด ตลาด แบ่ง เงิน ให้ ช่าง แดง หมับ โจท ช่าง แดง ช่าง จำเลย คณะ ทั้ง

ช่าง แดง ช่าง จำเลย อุตธรณ์ ศาล มณฑล ราชบุรี ประ ญา แก่ คำ พิพากษา
ศาล เมือง เล็ก น้อย ว่า ให้ แบ่ง เหลือ ที่ ดิน กัน ก่อน ถ้า ไม่ คง คง จึง ให้
ว่า ประ มุต์ ราคา ฤ ขาย ทอด ตลาด จำเลย อุตธรณ์ ศาล อุตธรณ์ ช่าง หลวง
พิเศษ ประ ญา ศาล ยืน ตาม ศาล มณฑล นั้น

จำเลย ทูต เกด้า ๑ ถวาย ฎีกา ไร่ ๖ ไร่ ๓๓ ไร่ ๖ งาน คำ พิพากษา ศาล ต่าง ว่า
ความ ปกครอง ของ ฝ่าย จำเลย เกิน ๓๐ ปี แล้ว อย่าง หนึ่ง แต่ ถ้า จะ นับ ตั้ง
แต่ นาย เนตร์ ตาย ก็ เกิน ชาย ความ มรฎก แล้ว อีก อย่าง หนึ่ง

กรรมการ ศาลฎีกาได้ประชุม ปฎิภาศ คดีนี้ตลอดแล้ว ได้ความว่า ข้าวง
 นาด เปน บุตรี ข้าวง หมับ โจท นาย คล้าย เปน บุตรี ข้าวง ข้าวง เจ้าย เจ้า ชื่อ
 พ้อง แด เดย ร่วมน ลำนวน มารดา ทั้ง ๒ ฝ่าย โฉนดเก่า สำหรับ ที่ ส่วน ราย
 นี้ มี ชื่อ พ้อง ๒ คน คือ นาย เนตร กับ นาย จีน แด การ ปกครอง ที่ ส่วน
 นั้น ตั้งแต่ นายเนตร นายจีน ยังมี ชีวิต อยู่จน กระทั่ง เวลา ที่ตาย ก็ตาม โฉนด
 กิ่ง เวลา พ้อง ได้ ๒๐ ปี ต่อมาแล้ว คำ พยาน บุค กต แด หนังสือ สัญญา
 เข้า ส่วน ไม่ เดี่ยว เสีย คำ ฮากว ส่วน ของ เจ้าย พัง ได้ มัน คง ว่า ถ้ามี
 โจท ถ้ามี เจ้าย ก็ ดี แด คำ โจท เจ้าย ก็ ดี ได้ ปกครอง เปน ส่วน เปน
 สัญ มิ ได้ ประ ปน ก้าว ก้าว กัน ฮากว ส่วน ก็ ต่าง คน ต่าง เสีย คำ เข้า ถึง
 ส่วน ก็ ต่าง คน ต่าง เก็บเอา มี ได้ ระ คน ลง แบ่ง มัน กัน แม้ ชื่อ นาย เนตร
 นายจีน พ้อง ยัง ร่วมน อยู่ ใน นำ โฉนด แด เมื่อ คน ทั้ง ๒ ได้ ประพฤติ มา
 ใน เบื้อง ต้น จน ถึง ฝ่าย ละ ก็ ทั้ง ๒ ทั้ง นี้ พัง ได้ ว่า เขา ได้ แบ่ง กัน เปน
 ส่วน เปน สัญ แล้ว คดี เข้า มา ตัดลำนวน ของ โจท ว่า ไม่มี ข้าวง จะ เดิก ร้อย
 มา พ้อง ทำตาย ความ สิทธิ ซึ่ง เปน มา นาน โดย ดี ดังนี้ ได้

ข้อ สำคัญ ที่ ควร จำ ใส่ ใจ นี้ ว่า กฎหมาย จะ ได้ บัง คัม ว่า สุด แต่
 มี ชื่อ ใน โฉนด ๒ ชื่อ จะต้อง แบ่ง ส่วน เท่า ๆ กัน ไป ทั้ง นี้ หา มิ ได้ เดย ฮากว
 ความ ประพฤติ ปกครอง เปน ส่วน เปน สัญ แก่ กัน โดย สิทธิ มา นาน แด เวียบ
 ร้อย ดี นั้น เปน ประมาณ

อาศัยเหตุนี้ฎีกาจำเลยทั้งสอง จึงพิพากษาให้ยกคำตัดสินของ
ศาลต่างทั้ง ๓ เสีย แต่ให้ยกฟ้องโจทเสียด้วย ให้โจทใช้ค่าธรรม
เนียมแทนจำเลยทุกศาล แต่ใช้ค่าทนายความทั้ง ๓ ศาล รวมเป็นเงิน
๓๕๐ บาท แทนจำเลยด้วย

ศาลฎีกาวันที่ ๕ ธันวาคม ๑๙๑๗

กรมตุลาการ

พระยานรเมศมิถุนาภิจ

พระยาเกษมสุขุมาริ

อธิบดีกรมตุลาการ

ศาล เมือง สุพรรณบุรี พิจารณาแล้ว ได้ ความว่า ที่ รายน โงก จำเลยได้
 เป็น ความ ถิ่น ครึ่ง หนึ่ง ดัง ปราบฏ ส่วนจน หมายถึง เลขแดง ที่ ๓๐๒ ปี ๑๒๖
 คดี ถึง ที่ สุด เพียง ศาล ข้าราชการ พิเศษ ตัดสิน ให้ ที่ เป็น สิทธิ แก่ อ่างแดง โงก
 ใน คดีนี้ เพราะฉะนั้น จีน แซ่มุย ขัด ขวาง อย่างไร อ่างแดง มี อำนาจ
 พ้อง ได้ แต่ ข้อ คดีนี้ ของ จำเลย พิจารณา ก็ไม่ได้ ความล้ม จึง พิพากษา
 ให้ ขัม ไล่ จำเลย ออก จาก ที่ รายน นี้ ภายใน กำหนด ๑๕ วัน นับ แต่ คดี ถึง ที่ สุด
 แล ให้ แก่ ไบ นำ ลงชื่อ ให้ โงก เป็น เจ้า ของ ที่ สิทธิ ขาด ให้ จำเลย เสีย ค่า
 ชนวนเนียม แทน โงก แต่ ค่า ทนาย ความ ๒๕ บาท

จำเลย อุตชนวน

ศาล มณฑล นครชัยศรี แล ศาล อุตชนวน ข้าราชการ พิเศษ พิพากษา ต้อง ถิ่น
 ยื่น ตาม ศาล เดิม ให้ จำเลย เสีย ค่าทนาย ๒ ศาล รวม ๓๒ บาท

จำเลย ร้อง ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา

กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ ตรวจสอบ ส่วนจน ตลอดจนแล้ว ก็ได้ ความ ตาม ที่
 กล่าว ไว้ ข้าง ต้น เห็น ว่า จีน แซ่มุย จำเลย เกะกะ ไม่ รู้แล้ว รู้สิน เป็น ความ
 เรื่อง ที่ นี้ เอง แต่ ศาล ๑๒๖ แล ๑๒๗ ศาล ต่าง ตัดสิน ให้ แพ้ แล้ว ทั้ง ๒ คดี ถัดมา
 มา ทำ เกะกะ บิด รื้อ ฎีกา จะ ถัดมา ฟ้น ศาล อัน สำเร็จ เกิด ขาด แล้ว ไม่ ให้ แล้ว
 อีก ข้อ คดีนี้ ของ คน ที่ สืบ ไม่ ล้ม ยัง ขึ้น คดีอัน ทูลเกล้าฯ ถวาย ฎีกา ขึ้น มา
 อีก ประสงค์ จะ ประวิง เท่านั้นเอง ศาล ต่าง ตัดสิน ให้ ขัม ไล่ จำเลย นั้น
 ชอบนัก ไม่มี เหตุ อัน ควร แก่ ใจ ได้ ให้ ยก ฎีกา จำเลย เสีย บังคับ
 คดี ตาม ศาล เดิม แล ให้ จำเลย เสีย ค่า ชนวนเนียม แทน โงก ตลอดจน ทุก ศาล
 แต่ ค่า ทนาย ความ อย่าง สูง รวม ๓ ศาล ๒๗๕ บาท

หนึ่ง ประทศ ใน สำนวน นี้ ว่า การ บังคับ เรียก ค่า ธรรมเนียม ระหว่าง
ทูต ฎีกา หลวง อุปราช ขบ ไม่แตก โย เย เดีย จริง แต่ ไป ช้าง นำ
ให้ ทำ คำบังคับ กำหนด วัน พัน นั้น ให้ เขา ตัวคน ที่ โยเย จำไว้ จนกว่า จะ ทำตาม
คำสั่ง ศาด จึง ปลดขย ตามพิธี พิจารณา มาตรา ๘๓-๘๔-๘๕ ซึ่ง ท่าน ให้
อำนาจ ไว้ เดิมที่ ผู้ พิพากษา ทั้ง ช้อนขอ ไม่ ค่อย จะ บังคับความ โดย เครื่องครัด
คน จึง บิด เต้น สำนวน แด ประวิง ได้ ถึง ถึง นี้

ศาด ฎีกา วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๓๓๓

กรมดัดดี

พระยานวณิชบัญชาการ

พระยาเกษมศังการ

อธิบดีทรงปลัดขวา

คำพิพากษา ที่ ๑๐๐๔ พ. ศ. ๒๔๕๕

วางเพลิง พยายาม

การวางเพลิง ลอบเผา บ้านเรือน เจ้านั้น เมื่อเพลิงได้ ติดลุก
ขึ้นแล้ว แต่ ทาส เจ้าพนักงาน ตบเสียน เช่นนี้ หาเรียกว่า เป็น
ความผิดฐาน พยายามวางเพลิงไม่

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรรมการตรวจฎีกา จำเลย อุต
ทรรณ์ คำพิพากษาคำอุทธรณ์
ใน คดี ระหว่าง กรมอัยการ โจทก์
จีน โกเถียน จำเลย

คดีนี้ ได้ ความ ว่า จำเลย ได้ ถู้อ ห่อ กระดาษ เดิม เข้า ไป ใน คอก สว่าง ใหม่
แต่ ได้ กอดอน ประตู ใน คอก นั้น มีแสง เพลิง ลุกขึ้น ในห้องคอก แล้ว จำเลย จึง
ออกมา พดกระแจะ ปล้ำ จ้ม จำเลยได้ ใน ขณะ นั้น แดได้ ช่วยกัน ตบไฟ
ไม่ ถูกตาม ค่อไปได้ คำลพระวราชอาญา ตัดสิน ว่า จำเลย มีผิด ฐาน วางเพลิง
ตามประมวลกฎหมาย มาตรา ๓๘๐ ให้ จำคุก มีกำหนด ๒ ปี ฝ่าย คำอุทธรณ์
แก้ ว่าผิด เพียง ฐาน พยายามวางเพลิง แต่ คงให้ จำคุก ๒ ปี เหมือนกัน

จำเลย ทูลเกล้าฯ ๑ ถวายฎีกา ฐาน ถอนอาญา
 กรมการศาลฎีกาได้ ตรวจ ผ่านจน เห็นว่า ฎีกา จำเลย ไม่ เป็น แก่นสาร ศาล
 พระราชอาญา คดีสิน ปลูกขามตกกฎหมาย รบแล้ว ทว่าได้ เป็นแต่ ฐานพยายาม
 ไม่ เหตุ เพลิง คดี เชื้อใหม่ ถูก ชน แล้ว หาก เจ้าพนักงาน คืบได้ หนึ่งวัน
 จึงไม่ ตกตาม ทำความ พิณาศ ยังไป ได้ ให้ ขกฎีกา ฐานอาญา จำเลย เสีย บัง
 คืบ คดี ตาม ศาลพระราชอาญา

ศาลฎีกา วันที่ ๕ ธันวาคม ๑๙๑๓

กรมสวัสดิ์

พระยานเรนทรมัญชาภิบาล

พระยาเกษมศังการ

อธิบดีทรงปลุกษา

คำพิพากษาที่ ๑๐๓๑ พ.ศ. ๒๔๕๕

วิธีพิจารณา

การ ที่เอา คำพยาน ใน จำนวน หนึ่ง ไปเทียบ เหยียด ฟัง ใน
คดีอีกเรื่องหนึ่ง นั้น เป็นวิธี ปฤกษา ความ โดย สระว่าว

มี พระบรม ราชโอง การ โปรดเกล้า ฯ ให้ กรมการ ทรง จูฎิกา จำเลย
อุทธรณ์ คำพิพากษา คัด อุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ

ใน คดีระหว่าง	ข้าแดง ชื่น	โจท
	นาย หยัด กำนัน	จำเลย
	ข้าแดง พู	
ใน คดีระหว่าง	นาย ยัน	โจท
	นาย หยัด กำนัน	จำเลย
	ข้าแดง พู	

คดี นี้ ได้ ความ ว่า เติม ข้าแดง เข้ม เป็นโจท ฟ้อง ว่า โจท มี ที่ ดิน
ตำบล บ้าน กุฎี ของ แขวง เมือง สุพรรณบุรี โดย กว้าง ๑๕ วา ยาว ๑๕ วา ราคา
๒๐๐ บาท จำเลย ได้ นำ พนักงาน เกษตร ๖ คน เขา ที่ ดิน เป็น ของ จำเลย เสีย
ขอ ให้ ถอน ชื่อ จำเลย ออก จาก โฉนด จำนวน หนึ่ง แต่ อีก จำนวน หนึ่ง
ข้าแดง ชื่น เป็น โจท ฟ้อง จำเลย ว่า โจท มี ที่ ดิน ตำบล บ้าน กุฎี ของ แขวง เมือง
สุพรรณบุรี แปลง หนึ่ง กว้าง ๓๐ วา ยาว ๓ เส้น ๗ วา ราคา ๒๐๐ บาท จำเลย
บ้างอาจ นำ พนักงาน เกษตร ๖ คน เพื่อ ถิ่น เขา เป็น ของ ตน เสีย เหมือน กัน ขอ
ให้ ถอน ชื่อ จำเลย ออก จาก โฉนด

จำเลย ทั้ง ๒ ให้การ ว่า ที่ ดิน ๒ แปลง ตามที่ โจทก์ พ้อง นั้น จำเลย ได้
ปกครอง มา ชำ นาน จำเลย จึง ได้นำ พนังงาน รั้ง วัลด์ เพื่อ รับ โฉนดเป็น
กรรมสิทธิ์ ของ จำเลย

ศาล เมือง สุพรรณบุรี พิจารณา แล้ว ตัดสิน ว่า ส่วนน ที่ อ้าง แยก แยม
เป็น โจทก์ นั้น พิจารณา ได้ ความ ว่า อ้าง แยก แยม ได้ ยก ที่ ดิน ราย นี้ ให้แก่
นาย ยัน ไป ได้ ๘ ปี แล้ว อ้าง แยก แยม ทนค อ้างนจ ที่ จะ พ้อง จำเลย ให้ ยก
ฟ้อง เดียว ส่วน ส่วนน ที่ อ้าง แยก ขึ้น เป็น โจทก์ นั้น ได้ ความ สัน ว่า อ้าง แยก
ขึ้น ได้ ปกครอง มา ชำ นาน จำเลย ไม่ ได้ ปกครอง ฎา เกี่ยว ข้อ จึง ให้
ที่ ดิน เป็น สิทธิ แก่ อ้าง แยก ขึ้น โจทก์

คดี ของ อ้าง แยก แยม เป็น ที่ สุด เพียง ศาล เมือง

จำเลย ร้อง ขอรุณ ใน คดี ที่ ศาล ตัดสิน ให้ อ้าง แยก ขึ้น ชนะ แต่ เมื่อ
ศาล เมือง ตัดสิน แล้ว ได้ ๘ วัน นาย ยัน บุตร อ้าง แยก แยม เป็น โจทก์ พ้อง
รับ ได้ จำเลย ออก จาก ที่ ดิน แปลง นั้น อีก ก็ ถ้าว ว่า อ้าง แยก แยม มารดา ยก
ให้ โจทก์

จำเลย ต่อสู้ ตั้ง ที่ ได้ ให้ การ แก่ พ้อง ของ อ้าง แยก แยม

ศาล เมือง สุพรรณบุรี ไม่ สืบ พยาน เพราะ คดี นั้น ปรากฏ อยู่ แล้ว ว่า
อ้าง แยก แยม ยก ที่ ให้ นาย ยัน จึง ตัดสิน ให้ รับ ได้ จำเลย ออก จาก ที่ ตาม
แผน ที่ หมายเลข ๕๒๓๓/๑๒๗

จำเลยร้อง อุทธรณ์ ศาล มณฑล นคร ชัย ศรี รวม จำนวน ทั้ง ๒ ฝั่ง รวม
กัน ตัดสิน เป็น คดี เดียว ยื่น ตาม ศาล เมือง

จำเลย ร้อง อุทธรณ์ ต่อ ศาล ข้างหลวง พิเศษ ๆ ตั้ง ให้ โจท จำเลย สืบ
พยาน ส่วน นาย ยืน โจท กับ จำเลย ให้ สืบ กระแส ความ ครั้น ศาล สืบ พยาน
ได้ ความ แล้ว ศาล ข้างหลวง พิเศษ คง ปฎิษา ตัด สิน ยื่น ตาม ศาล เติม
ให้ รับ ได้ จำเลย ออก จาก ที่ ทั้ง ๒ แปลง ดัง พ้อง นั้น

นาย หัก อ่าง พุ จำเลย ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา

กรรม การ ศาล ฎีกา ให้ ตรวจ ส่วนอื่น เห็น ว่า คดี นี้ พิษาย กัน ด้วย ที่
ดิน ๒ แปลง โจท ๒ คน แต่ จำเลย ๒ ฝั่ง เป็น ต่าง กรรม หนึ่ง ๆ ศาล
ต่าง หยาก พิจารณา รวม กัน เสีย จริง ๆ เพราะ มัก ย้าย สำนวน อ่าง
แย้ม แล้ว ไม่ สืบ ส่วน นาย ยืน อ่าง ยืน เขา คำ พยาน ส่วน หนึ่ง ไป
เทียบ เหยียด พง ใน คดี หนึ่ง ตัดสิน ไป โดย สพร้าว จน ศาล ข้างหลวง พิเศษ
ให้ สืบ พยาน นาย ยืน ใหม่ ได้ ความ บัญชี แล้ว จึง ตัดสิน สอง ส่วน รวม
กัน อีก วิธี ขวระ ความ ทำ เขา แต่ ย่าง เหลว โหด ได้ เพียง นี้ เพราะ สุภา
คุณากร อ่อน หัก ฝ่าย จำเลย ได้ โจท ฎีกา ฉบับ เดียว รวม ๒ ส่วน ส่วน
คำ ขรมนิยม ได้ แต่ ไม่ รู้ จะ พง ว่า ฎีกา สำหรับ คดี โด แต่ ที่ จริง คดี
รับ ได้ ทั้ง ๒ นี้ มี มูลค่า ที่ เพียง ส่วน ๓๐๐ บาท จำเลย จะ ทูลเกล้า ฯ
ถวาย ฎีกา ไม่ ได้ ผิด ด้วย กระบวน พิจารณา ความ แห่ง มาตรา ๓๐๖ เว้น แต่
จะ มี ผู้ ถู ชื่อ รับ รอง ตาม พระราช บัญญัติ นี้ แต่ เป็น ฎีกา อัน หว แก่น

สาร มิได้โดย ให้ยก ฎีกา จำเลย เสีย ให้จำเลย ใช้จ่าย ค่า ฤชา ธรรมเนียม
แทน โจท ทั้ง ๓ ค้าง แต่ ค่า ทนายความ ชั้น ค้าง เต็ม แต่ ค่าด อุทธรณ์ ยัง
มิ ได้ ปรฎษา ให้ โจท ควร ให้ กำหนด เป็น ส่วนฉนวน ๕๐ บาท

ศาล ฎีกา วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๑๙๑๓

กรมต่งตัก
พระยานรเณตบัตย ชาติจ
พระยาเกษม ศุภการี

อธิบดี ทรงปรฎษา

สำนักหอสมุด

คำพิพากษาที่ ๑๐๓๗ พ.ศ. ๒๕๕๕

สัญญา ยกทรัพย์

บิดา ทำสัญญา ยกทรัพย์ ให้แก่ บุตร คน หนึ่ง โดยมี ผู้
ลูก หนึ่ง เป็น หลักฐาน นั้น เป็นสัญญา พัง ใต้ โดย ชอบ ด้วย
กฎหมาย

มี พระบรมราช โองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรมการ ตรวจ ฎีกา โจท อุทธรณ์
คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ จำเลย พิเศษ

ใน คดี ระหว่าง ข้าแดงสู้ ข้าแดงกิมก้วน ข้าแดงกิมซ้อง นายบันฉิน โจท
จีนกิมหึงงิน ข้าแดงกิมแต้ จำเลย

คดี นี้ โจท พ้อง เรียก ทุน เติม และ ซอ แบ่ง มรดก รวม เป็น เงิน ๒๕๓๒ บาท
จากจำเลย โดยกล่าว ว่า ข้าแดงสู้ โจท แต่งงาน ส้มรส กับ จีนกิต มีทุน ๗๒๐ บาท
๕๐ อัฐ กับ ตั้ง ของ เป็น เติม อีก ราคา ๒๓๐๘ บาท เกิด บุตร ด้วย กัน คือ
ข้าแดงกิมก้วน ข้าแดงกิมซ้อง จีนบันฉิน โจท ๓ คน บัดนี้ จีนกิตตาย จำเลย
เป็น บุตร คิด มา ฝ่าย จีนกิต บิดา เข้า รวม เอา ทรัพย์ มรดก ได้ หก คืบ ทุน
เติม แด หก แบ่ง ทรัพย์ มรดก ให้ โจท ไม่

จำเลย ทั้ง ๒ ก็ ความ ว่า เมื่อ ข้าแดงใช้ มารดา จำเลย แต่งงาน ส้มรส กับ
จีนกิต บิดา จำเลย นั้น มี ทุน ฝ่าย บิดา ๕๕๐๐ บาท มารดา ๒๕๐๐ บาท เกิด

สิ้น ส้มรส ๒๒๐๐ บาท ข้าแดงไว้ตาย จินกิตได้ ข้าแดง สุน โจอท มา เบน ภรรยา
ใหม่ ภายหลัง ข้าแดงสุน แดก ว่าจ กับ จินกิต เก็บ ทรัพย์ พัดตุ ออก จาก
เรือน ไม่ ตั้ง อยู่ ที่ ขึ้น แด พ้อง อย่า กับ จินกิต ค้าล ยก พ้อง เลี้ย จินกิต
ไม่ นับ ว่า เบน ภรรยา ค่อไป ส่วน ทรัพย์ ที่ โจอท พ้อง เรียก นี้ เบน ของ เดิม
มา จาก มารดา จำเลย แด จิน กิต ทำ หนังสือ ยก ให้ จิน กิม หงิน จำเลย แด
สิ่ง ให้ ใช้ ณี ของ จินกิต ด้วย

ศาล เมือง ระยอง พิจารณา เห็น ว่า ข้าแดง สุน โจอทได้ แยก เรือน เก็บ เขา
เงิน ๓๐ ซึ่ง กับ ทอง รูปพรรณ หนัก ๓๒๐ บาท อัน เกิด พอกพุด ใน ระหว่าง อยู่
กิน กับ จิน กิตไปอยู่ เลี้ย ที่ ขึ้น จนได้ พ้องอย่า จินกิต ตอนหนึ่ง แดจ ส่วน
ทรัพย์ ใน พ้อง ทั้ง นี้ จิน กิตได้ ประชน ญาติ ทำ หนังสือ ยก มอบ ทรัพย์ ทั้ง นี้ ให้
จิน กิม หงิน จำเลย ทั้ง สิ่ง ให้ ใช้ ณี ด้วย โจอทไม่มี อำนาจ ที่ จะ พ้อง คดี นี้
พิพากษา ยก พ้อง เลี้ย คำ ธรรมเนียม ให้ เบน ทัพไป

โจท อุตธรณ์ ศาล มณฑล จันทบุรี ปฏิทษา ว่า หนังสือ ยก ทรัพย์
ของ จิน กิต ทำให้ ใช้ ใช้ ไม่ได้ โจอท มี อำนาจ ที่ จะ เรียก สิ้น เดิม แดะ ขอ
ส่วน แบ่ง มรดก ราย นี้ ให้ ยก คำ พิพากษา ศาล เมือง เลี้ย คดี สิ้น เดิม แดะ
แบ่ง มรดก ให้ โจอท ก่อน ที่ จะ แบ่ง นั้น ให้ หัก ใช้ ณี กับ หัก ไว้ ทำ บุญ ศพ
จินกิต แดะ ชัก คำ ธรรมเนียม ให้ โจอท จำเลย ทั้ง ๒ ฝ่าย

จำเลย อุตธรณ์ ศาล อุตธรณ์ ชัก หลวง พิเศษ ปฏิทษา ว่า ที่ ศาล เมือง
ยก พ้อง โจอท นั้น ชอบ แดจ คำ พิพากษา ศาล มณฑล ปฏิทษา มาไม่ ถูก ต้อง
ให้ ยก คำ พิพากษา ศาล มณฑล แดะ ยก พ้อง เดิม ของ โจอท เลี้ย บังคับ คดี

ไป ตาม คำ พิพากษา ศาล เมื่อ ให้ โจท ใช้ คำ ขอรรมเนียม แทน จำเลย กับ คำ ทนาย ความ ชั้น อุทธรณ์ ๕๐ บาท

โจท ทูล เกตดำ ๆ ถวาย ฎีกา

กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ ประชุม ปฎิภาษา คดี นี้ ตลอดจน เห็น ว่า ควร วินิจฉัย เปน ๒ ชั้น (๑) สิ้น เติม และ สิ้น สมรด์ ของ โจท ยัง ตก ค้าง อยู่ ที่ จีน กิด ตลอดจน มา ถึง จีน กิม หงิน จำเลย บ้าง ฤาไม่ (๒) และ หนังสือ ยก ขอบ ทรัพย์ ของ จีน กิด ทำให้ จีน กิม หงิน จำเลย นั้น จะ พังได้ ฤาไม่

ใน ข้อ ๑ โจท ไม่มี พยาน สืบ ประกอบ มาณูชี้ แสดง ว่า สิ้น เติม ฤา สิ้น สมรด์ ของ โจท ได้ มี สิ่ง ไร แม้ แต่ เด็ก น้อย ตก อยู่ กับ จีน กิด ฤา จำเลย คนใด เท้าใด เลย

ใน ข้อ ๒ หนังสือ ยก ทรัพย์ ให้ มี ดัง นี้ :-

ที่ ศาล ต้น พยอม รัชของ วันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕ ข้าพเจ้า จีน กิด อายุ ๕๓ ปี ตั้งกักจีน ลูก มี อาศรัย อยู่ ที่ ตำบล ท่า ประตู ทำ หนังสือ ยก ทรัพย์ ให้ จีน กิม หงิน ผู้ บุตร ต่อ หน้า นาย อิน กำนัน จีน เจียก นาย มงคล เสนี่ยม นาย หงวน ขจรบัตร์ ศาล นาย ออก ผู้ ใหญ่บ้าน รวม ๕ คน นี้ ได้ รู้ เห็น โดย มี ข้อ ความ แจ้ง ต่อ ไป นี้

ด้วยใน คัก ๑๒๕ มี จีน กิม หงิน บุตร ข้าพเจ้า ได้ มี ภรรยา แต่ ข้าพเจ้า ย้า หาได้ ยก ทรัพย์ สมบัติ ให้ ไม่ โดย ที่ จีน กิม หงิน อายุ ยัง ต่ำ กว่า ๒๓ ปี บัด นี้ จีน กิม หงิน อายุ ย่าง เข้า ๒๓ ปี แล้ว

เพราะ ฉนั้น ข้าพเจ้า ขอ ยก ทรัพย์ สมบัติ ต่าง ๆ ให้ จีน กิม หงิน บุตร ข้าพเจ้า โดย ความ เสมอ หารักใคร่ ดัง มี จำนวน แจ้ง ต่อ ไป นี้ คือ

ที่ ดิน แห่ง ที่ ๓ ด้านเหนือ ติด ศาลากลาง ได้ ติด คดของ ด่วน ออก ติด ตรอก
 ด้าน ตก ติด ที่ จีน หงวน โดย กว้าง ๓ วา ๒ ศอก ยาว ๑๘ วา มี โรง
 อยุ่ ที่ ดิน ๒ หลัง

ที่ ดิน แห่ง ที่ ๒ ด้านเหนือ ติด จีน หงวน ได้ ติด คดของ ด่วน ออก ติด
 ที่ ข้า พเจ้า ด่วน ตก ติด ตรอก โดย กว้าง ๕ วา ๒ ศอก ยาว ๑๐ วา มี
 เรือน อยุ่ ใน ที่ ดิน ราย นี้ ๒ หลัง พร้อม ด้วย กระจกน เป้า ซาน และ ซาน
 เรือน ด้วย

ที่ ดิน แห่ง ที่ ๓ ด้านเหนือ ติด ตรอก ได้ ติด ข้างแดง พร้อม ด่วน ออก ติด
 ทาง ด่วน ตก ติด ข้างแดง ไปได้ โดย กว้าง ๑๐ วา ยาว ๑๒ วา มี โรง ๒ หลัง

ที่ ดิน แห่ง ที่ ๕ ด้านเหนือ ติด ท่ง ได้ ติด ไม้ ด่วน ออก ติด โรง ข้า พเจ้า
 ด้าน ตก ติด ท่ง โดย กว้าง ๑๐ วา ยาว (กระจกน ขาด หล่อง ไม่ ปรากฏ)
 มี โรง อยุ่ ใน ราย นี้ ๓ หลัง

เรือ ฉลอม ยาว ๕ วา กว้าง ๕ ศอก ๓ ลำ

ไม้ เครื่อง เรือน รวม ๒ หลัง

สิ่ง ของ ที่ กล่าว มา นี้ เป็น ของ ข้า พเจ้า มี กรรมสิทธิ์ ได้ มา แต่ ครั้ง ข้างแดง
 ใช้ ภรรยา บ้าง ได้ ก่อ สร้าง ซื่อ หา มา เมื่อ ข้างแดง ใช้ ภรรยา คาย แล้ว บ้าง
 สิ่ง ของ ที่ ซื่อ หา ก่อ สร้าง ขึ้น ภาย หลัง นั้น ข้า พเจ้า ได้ เอา เงิน ทอง รูป
 พรรณ ต่าง ๆ ซึ่ง เป็น ทรัพย์สิน ของ ข้า พเจ้า กับ ข้างแดง ใช้ มา ซื่อ เพื่อ บอง กัน
 เอา ไว้ ยก ให้ กับ จีน กิม หิง บุตร์ ข้า ข้างแดง ใช้ ข้า พเจ้า หา ได้ เขา ทรัพย์สิน ส่วน
 ข้างแดง สุน มา ซื่อ จ่าย ไม่ ๑๓ ๑ ถ้า แม้ ผู้ ห้าง ผู้ โด ฤ ข้างแดง สุน มา ร้อง

ทั้ง ท้อง ยัง ข้าเถอกฎา โรง ศาล ประการใด ขอ ท่าน กรรมการ แต่ ผู้พิพากษา
 ข้าเชื้อ พัง ทรัพย์สิน ที่ ทำ มา หา ด้วย ข้าแดง สุน กรรขาน นั้น ข้าแดง สุน
 ได้ เก็บ รวบรวม ไป หมัด สั้น ทั้ง สั้น เดิม และ สมนรดิทิต เป็น ราคา ถึง ๕๐๐๐
 บาทเศษ แล้ว พายบุตร ๓ คนละ ทั้ง ข้าพเจ้า ไป นับ ได้ ๒ ปีเศษ แล้ว
 ข้าพเจ้า มี อากาเร เจ็บ บ่อย ข้าแดง สุน ก็ หา รักษา ดูแล ตาม ดันตผัว เมีย ไม่
 ข้าพเจ้า ได้ เขียน ชื่อ ลง ตาย มีชื่อ ได้ เป็น ตัวคัญ

ลง ชื่อ จีน กิต ผู้ ยก ให้ จีน กิม หงิน ผู้ รับ นายฮิน กำนั้น นาย
 ออก ผู้ใหญ่ บ้าน นายเจียก พยาน นาย มงคล พยาน นาย หงวน ผู้เขียน
 ข้อความ ใน หนังสือ ฉบับนี้ กรรมการ ศาลฎีกา เห็นว่า จำเลย ดิม
 พยาน ประกอบ สม พัง ได้ สนิข ว่า จีน กิต ได้ ทำ หนังสือ ยก ทรัพย์สิน ส่วน ของ
 จีน กิต ที่ หา ได้ ใน ระหว่าง ข้าแดง ใช้ มารดา จีน กิม หงิน จำเลย ให้ ถึงมือ จีน
 กิม หงิน แน่ พอน ที่ ดิน เหล่า นี้ จีน กิม หงิน ได้ ปกครอง ใช้ อาณา และ กรรรม
 สิทธิ บริบูรณ์ แต่ ได้ ความ ว่า จีน กิม หงิน ได้ ขาย ที่ บาง แห่ง นี้ ให้ ผู้มี ชื่อ
 ซึ่ง เป็น พยาน มี หนังสือ เอกสาร ทำ ถก ค่อง ที่ พันกั งาน ข้าเถอกฎา โอน กรรมสิทธิ์
 แล้ว แล้ว และ หนังสือ มอบ ให้ ทรัพย์สิน ทำ แล้ว ถึง ปี กว่า จีน กิต จึง ตาย
 ฝ่าย จำเลย ได้ จัด การ ใช้ ดิน ของ บิดา ที่ ตาย แล้ว ด้วย คิด ค่อง บท กฎหมาย
 ลักษณะ มรดก มาตรา ๕๐ เป็น บท คิด ส่วนวน มีให้ โจท ฎา บุตร กรรขาน
 ไต่ ๆ ของ จีน กิต นอก จาก จีน กิม หงิน จำเลย จะ เรียก ร้อง เขา ส่วน แบ่ง ใน
 ทรัพย์สิน ส่วน นี้ ได้

อาศรัย เหตุ ทั้ง นี้ จึง พินิจพิจารณา ยิน ตาม ค่ำต อุตุทธธณ ฐำ หตวง พิเศษ
ยก ฎีกา โจท เดีย ให้ โจท ใ้ ค่ำ ทนาย ความ แทน จำเลย ฐั้น ค่ำต ฎีกา
๓๕๐ บาท

ค่ำต ฎีกา ฐั้นที่ ๑๑ ธันวาคม ๑๙๓๓

กรมตุ้ตติ

พระยำนเรนศิบัญญัติ

พระยาเกษมศำทกร

อธิบดี ทรง ปฤคษา

สำนักหอสมุด

คำพิพากษาที่ ๑๐๖๐ พ. ศ. ๒๔๕๕

ยั่ว โทษะ

โจทก์ ถาม จำเลย ว่า “เป็น อย่างไร จึง เอา ไม้ ของ ข้า มา ”
ตั้ง นี้ เป็น กิริยา ถัด ซึ่ง ช่ม เหนง ด้วย เหตุ นั้น ไม่ เป็น กรรม ถ้า
เกิด เหตุ ทำ ร้าย กัน นั้น ก็ เป็น เหตุ ปรวณีย์ จำเลย ได้

มี พระ บรม ราช โอง การ โปรด เกิด ำ ให้ กรรม การ ตรอง ฎีกา จำเลย
อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ

ใน คดี ระหว่าง อัยการ เมือง สุพรรณบุรี โจทก์
นาย แหวง จำเลย

คดี นี้ โจทก์ หา ว่า จำเลย พยายาม จะฆ่า นาย จน ให้ตาย ขอ ให้ ลง
โทษ ตาม กฎหมาย ตักษณ อาญา ภาค ๑ หมวด ที่ ๕ แล ภาค ที่ ๒ ส่วน ที่ ๗
หมวดที่ ๑-๒ ส่วน ที่ ๘ หมวด ที่ ๓

จำเลย ให้ คำ รับ สารภาพ แล้ว ว่า นาย จน ตี ก่อน เป็น การ ยั่ว โทษะ
ศาล เมือง สุพรรณบุรี พิจารณา เห็น ว่า จำเลย มี ความ ผิด ตาม ประมวล
อาญา มาตรา ๖๐-๖๕๖ ประกอบ ด้วย มาตรา ๕๔ จึง พยายาม ทำ ร้าย ร้าง
กาย แล ตาน โทษะ ให้ ลง โทษ แล ถด โทษ ตาม ส่วน ของ กฎหมาย คง ให้
จำคุก จำเลย มี กำหนด ๒ ปี กับ ๕ เดือน

โจทก์ อุทธรณ์
01/10/2565

ศาลอุทธรณ์ชั้นศาลพิเศษ แก้วว่า ศาล เดิม วางบท ฐาน พยายาม ทำร้าย ร่าง
 กาย นั้น มีชอบ เพราะ จำเลย ใช้ อาวุธปืน ซึ่ง เป็น อาวุธร้ายแรง จำเลย
 มีความผิด ฐานพยายาม ฆ่าคนตายโดย สัจเจตนา ตามมาตรา ๒๐-๒๕๘ แต่ ข้อที่
 ผู้ตายเดิน ยก มาตรา ๕๕ ฐาน ยัดโทษะ ชั้น ตติโทษ จำเลย ก็ มีชอบ เหมือน กัน
 เพราะ นายจนไม่ได้ กระทำการ ถึงได้ เป็นการ ยัดเข้า จำเลย ก่อน แต่ จำเลย
 ควรได้ รับ ความ ปราบณีย์ ฐาน ที่ ตำรวจ ตาม มาตรา ๕๘ ให้ลงโทษ แดงต
 โทษ จำเลย คง จำคุก มี กำหนด ๒ ปีกับ ๘ เดือน ให้รับ บัง ของ กลาง
 เสี่ยง ด้วย

จำเลย ทูลเกล้าฯ ๑ ถวายฎีกา

กรรมการศาลฎีกาได้ ตรวจ จำนวน ตลอด แล้ว ทรง พิจารณา โจทก์ มีคำ
 นายจน ผู้ ถูกกระทำร้าย ผู้ เดียว เบิกความว่า เดิมไม่ ไม่ ของ นายจน หาย
 ไป ๒ ถัง นายจน ตามพบไม้ ของตน อยู่ ที่ คอกกกรรมือ ของ จำเลย นาย
 จน จึงถาม จำเลย ๆ ตอบว่าไม่ได้เขาไม้ ของ นายจน มา นายจน กับ จำ
 เลย เกิด เป็น ปากเสียง คุมเสียงกัน จำเลย เขาไม้ ถอง่าม ฟุ้ง นายจน ๆ จับ
 ไม้ ถอง่าม ถอง่าม เขาตี ถูก จำเลย ๒-๓ ที นายจน ถอง่าม จะ ถอง่ามบ้าน จำ
 เลย ถอง่าม ถอง่ามได้ ตามเขาเป็น ยิง นายจน ห่างกัน เพียง ๓ ฉาเศษ แต่ กระสุน
 บิน ทก ถูก นายจนไม่ นาย จำเลย มี พยานอื่น ซึ่งได้ แดเห็น เหตุการณ์ เบิก
 ความว่า เมื่อ เห็น นายจน ตี จำเลย ๒-๓ ที แล้ว จำเลย จึงหนี นายจน ถอง่าม
 รุกได้ ตามไป อีก บัดนั้น จำเลย จึง ถอยมัน ยิง นายจนไป ๓ นัด กระสุน
 บินไม่ ถูก นายจน จำเลย หาได้ ถอง่ามได้ ตาม ยิง ดังคำ นายจน กล่าวไม่ คำ

07/10/2565

นายจอน ปากเคียว จึงไม่ หักล้างคำพยาน จำเลยนี้ได้ ข้อที่ ศาลเจ้าหลวงพิเศษ
 ปกฤษา คัด เสีย จำเลยไม่ได้ ถูก ยัด เย้า คดีไม่ เข้า บท มาตรา ๕๕ นั้น ยังมี
 ขอบ เพราะ ฎีกา ที่นายจอนไปถามหาไม้ ของคนใช้ คำ ถาม ว่า “ เป็นอย่าง
 ไร จึงเอาไม้ ของข้า มา ” ทั้งนี้ เป็นคำ ท้าว จำเลย เป็น โจร เป็น ฎีกา กต
 ที่ ข่มเหง ด้วย เหตุ อันไม่ เป็นธรรม จึง ได้ เกิด ทรม เถียง กันขึ้น จนถึง เอาไม้
 กระทั่ง ตี กัน เถียง เพราะฉะนั้น คดี เข้าบท ยัดเย้า ทำให้ ศาล โทษะใน ขณะนั้น
 ตาม มาตรา ๕๕ ได้ จึง พิพากษา แก่ คำ พิพากษาคาดต่าง แต่ คัดสินใหม่
 ดังนี้ คือ ให้ จำคุก จำเลย ฐาน พยายามฆ่าคนตายโดย ด้วย เจตนา มาตรา
 ๖๐ - ๒๕๗ มีกำหนด ๓๐ ปี ตก ฐานดำรงภาพ ตาม มาตรา ๕๗ เสีย ๕ ปี
 ตก ฐาน ยัดเย้า ตามโทษะ อีก กึ่งหนึ่ง คง ให้ จำคุก จำเลย มี กำหนด ๒ ๗
 ปี ๖ เดือน.

คำฎีกา วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๑๙๑๑

กรมสวัสดิ
 พระยาฤทธิพิทักษ์
 พระยานเรนดิปัญญากิจ
 พระยาจักรปาณิศรวิศวัต

อธิบดีทรงบัญชา

คำพิพากษาที่ ๑๐๙๑ พ.ศ. ๒๔๕๕

วิธีพิจารณา

วิธี ศาลสูงที่จะปกครองคดี คำวินิจฉัยของศาลสูงในข้อเท็จจริงนั้น ถ้าไม่แสดงเหตุอย่างใดอันลบถ่างแล้ว เป็นการไม่ชอบด้วยวิธีพิจารณา

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกา นายแม่จําเลย อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ

พนักงานอัยการ เมือง สทบุรี โจท
ใน คดี ระหว่าง นายแม่ นายโหม่ นายโถม
นายเถียม นายเหลียม จำเลย

โจทฟ้องศาล เมือง สทบุรี ทาว่า เมื่อ วันที่ ๕ มิถุนายน ๑๒๗ เวลา กลางคืน จำเลย ร่วม คิด กัน ตัก ทราย ของ ข้าแคงพัน ไป ๒ กระบือราคา ๒๒๐ บาท เขาเป็นยัง ถูก ข้าแคง ผิด ข้าแคง ถึงฆาด พวกเจ้าทรัพย์ บาท เจ็บ ข้าแคง ผิดตาย ด้วย บาด แผล ขอ ให้ศาล ลง โทษ จำเลย

จำเลย ให้ การ ปฏิเสธ ข้อ หา โจท

ศาล เมือง สทบุรี พิจารณา คดี เสร็จ แล้ว คัด ดีน ว่า นาย เหลียม จำเลย มีความ ผิด ฐาน รับ ของ โจท ต้อง ด้วย ประมวลู หมาย มาตรา ๓๒๓ ให้ ลงโทษ

จำคุก มีกำหนด ๓ ปี จำเลย นอกจาก นาย เหลี่ยม ไม่มี ความผิด ให้ ปล่อย
ตัว ไป

ศาล มณฑล กรุงเก่า พิพากษา ยืน ตาม คำ คัดสิน ศาล เมือง ตพบุรี
พนักงาน ฆ้องขาว โจทก์ กับ นายเหลี่ยม จำเลย อุทธรณ์ต่อศาล อุทธรณ์ ข้างหลวง
พิเศษ ผู้ พิพากษา ศาลอุทธรณ์ ข้างหลวงพิเศษ ๒ นาย ซึ่ง เป็น ฝ่าย ข้างมาก
เห็น ว่า นายเหลี่ยม กับ นายแบน จำเลย มีความผิดฐาน รับของโจรตามประมวล
อาญา มาตรา ๓๒๒ พร้อม กับ คัดสิน แก่ คำ พิพากษา ศาล มณฑล กรุงเก่า ให้
ลงโทษ จำคุก นายเหลี่ยม กับ นายแบน จำเลย มี กำหนด ๓ ปี แต่ พระยา
พิพากษา เมื่อ ครั้ง ยัง เป็น พระ อนุยศวรศาลตราคม มีความ เห็น แย้ง ว่า คดี
ส่วนคดี นายแบน พยานโจทก์ เบิก ความ มีเหตุ ที่ น่าสงสัย อยุ่ศาล กอว คัดสิน ปล่อย
ตัว นายแบน จำเลย ไป

นายแบน จำเลย ผู้ เดียว ทด เกดคำ ๆ ถวาย ฎีกา เพราะณัน คดี นั้น เป็น
บัญญัติ ขึ้น มา ยัง ศาล ฎีกา ที่ เถาะ ความ ส่วน คดี นายแบน จำเลย เท่านั้น ที่
ศาลจะต้อง พิจารณา ว่า นายแบน มีความผิดฐาน รับของโจร รายนี้อาจจริง ๆ ไม่
กรรมการ ศาล ฎีกา ตรวจ จำนวน เรื่อง นี้ ตลอด แล้ว ทาง พิจารณา ได้
ความว่า เมื่อ ณันที่ โจทก์ หา เวลา ถดถองกัน มี คน ร้าย เบ็ด คอก ตก กระบือ ของ
ข้าแดง พัน ไป ๒ กระบือ ที่ ตำบลโคกสลุด อำเภอโพธิ์ แฉง เมืองตพบุรี ผู้
ร้าย ยิงปืน นัด หนึ่ง ถูก ข้าแดง ถึงบาด ข้าแดงผิด บุตรี เจ้าทรัพย์ ต่อมา
ข้าแดง ผิด ตาย ด้วย บาดแผล พยานโจทก์ พวก เจ้า ทรัพย์ จำ คน ร้าย ไม่ได้ เลย
พวก เจ้า ทรัพย์ ติดตาม กระบือ ได้ คืนมา วัน รุ่งขึ้น จาก วันเกิดเหตุ ๓ วัน แต่

เมื่อ วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๒๗ เจ้าพนักงาน สืบจับ ได้ กระบือ ชิก ตัว หนึ่ง
 จากนาย โนม้ จำเลย ที่ แขวงเมืองอ่างทอง กระบือของกลาง ตัวนี้ นาย โนม้ จำเลย
 ให้การ ว่า ได้เข้ามาจาก นาย โดม จำเลย ๆ ให้การ ว่า รับฝาก จากนาย เหลี่ยม
 จำเลย ๆ ทางพิจารณา ว่า มีพิกษ ฐานรับกระบือร้าย ได้ ค่าตั้งคดีสิน ดง โขษ
 คดี ส่วนตัว นายแมน นั้น จับ ของกลาง อะไร ไม่ได้ ที่ นายแมน โจทก์ มี แค่นำ
 นายหมี่ นายวัน บุตรนายหมี่ กับ นายจัน จินเฮิน ผู้ อยู่ ใกล้ เคียง บ้าน นายหมี่
 พยาน & ปาก เบิก ความ ว่า เมื่อ วัน ขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๘ (คือ วัน ขึ้น จาก
 วัน มี เหตุ) เวลาเช้า นายแมน จำเลย ถิ่น เป็น ๓ กระบอก กับ พวก ชิก คนหนึ่ง
 จูง กระบือ ของ กลาง ตัว นี้ มา บอก ขาย นาย วัน บุตร นายหมี่ นายแมน พู
 ว่า ได้ กระบือ นี้ มาจาก บางอันนางได้ ยิงบนถนน ที่หนึ่ง มีดี ๆ จะถูก ไม่รู้ เวลา
 นั้น นายแมน กับ พวก ล่า นึง เมียก หน้า ด้วย ค่าด เมฆง ตพบุรี แต่ ค่าด มณฑล
 กรุงเก่า ส่งสืบ คำ พยาน เหล่านี้ โดย ยกเหตุต่าง ๆ คือ (๑) ได้ ความ ว่า
 นายแซม ปดด้ข้าเกอได้ เรียบตัว นายวัน ไป ได้ ล้อม โดย นายแซม สืบได้ ความ
 ว่า รอย กระบือ ที่ ผู้ร้าย ถักไป ทางบ้าน นายวัน เปนกรร จอวนตัว ที่ นายวัน กับ
 พวก ซึ่ง อยู่ ที่ บ้าน นั้น จะ ต้อง ให้กรร ทอด ชัก คนใด คน หนึ่ง เปน ช้อ แก้ว ตัว
 (๒) นายวัน ไม่ได้ เปน คน ค้น เศษ รับ ช้อ กระบือ นายแมน เลย เหตุ
 โคน นายแมน ที่ ประสงค์ จะ ขาย กระบือ นั้น จะกล่าวหาว่า แล้ง ช้อ พิกษ ให้ เปน
 ที่ เรายใจ ว่า นายแมน ได้ กระบือ มาโดย การ ปล้น ถูฯ ตก ระ โมย (๓)
 ค่าด ไม่เชื่อ พยาน เหล่านี้ จะ จำตัวกระบือ ได้ เพราะ เหตุ ว่าพยานได้ เห็นกระบือ
 ครั้ง เดียว คง ตั้งเกด จำรูปพรรณกระบือไม่ได้ ถึง ถ้วน เพราะ ปรากฏ ว่า

กรรมชื่อ ถวาย ตัวนี้ หุ่ ฉึก เวลา ที่ จับ กรรมชื่อ ได้ ที่ นาย โนม์ นั้น ก็ยังมี
อยู่ แต่เวลา นำ กรรมชื่อ มา ที่ ศาล นั้น มี ผู้ ตัดหู ที่ ฉึก ออก เสีย แล้ว แต่
เหตุ ผล ทั้ง หลาย เหล่า นี้ ไม่ได้ สดุดใจ ทำให้ ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวงพิเศษ ดั่งสัย
คำพยาน ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ ยก เหตุ อย่าง เดียว แต่ ว่า ที่ พยาน
& คน เบิก ความ ยืนยัน ดัง นั้น ไม่ ปรากฏ ว่า พยาน คนใด มี ส่วน ได้ เสีย
เกี่ยว ข้อง อะไร กับ ข้าแดง พัน เจ้าของทรัพย์ ฎา ว่า พยาน คนใด ได้ มี ค่าเหตุ
โทษ เคื่อง กับ นาย แบน ซึ่ง จะ กระ ทำ ให้ พยาน แก่ตั้ง เบิก ความ บรัก บร่า เขา
นาย แบน ส่วน พยาน ฐาน ที่ ของ นาย แบน นั้น ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ
เชื่อ พัง สนิช สนม ว่า ใน คืน วัน เกิด เหตุ นาย แบน อยู่ ที่ บ้าน เรือน ไม่ได้
ไป ไหน แต่ ได้ พิพากษา ให้ ลง โทษ นาย แบน

กรรมการ ศาล ฎีกา เห็น ว่า ศาล เดิม แต่ ศาล มณฑล กรุงเก่า ได้ หยิบ ยก
เหตุ ผล ต่าง ๆ ขึ้น วินิจฉัย คำ พยาน ขอบ ด้วย พิจารณา บัญญา แล้ว ศาล
อุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ ฎีกา คดี เรื่อง นี้ ยึด หลาย อย่าง หลาย ประการ คือ
(๑) คดี นี้ เป็น เรื่อง ตัก ทรัพย์ แต่ ศาล อุทธรณ์ ข้าหลวง พิเศษ ไขว่ ยก
บท มาตรา ๓๒๓ แห่ง ประมวลกฎหมาย ซึ่ง ว่า ด้วย รับ ของ โจร ปล้น ลง โทษ จำเลย
แต่ ถัดมา กำหนด โทษ น้อย ไป กว่า คำ พิพากษา ศาล เดิม เสีย อีก (๒) คำ
พยาน โจท ทั้ง หลาย ตาม ที่ กล่าว ข้าง บน นั้น ถ้า พัง ได้ ว่า เป็น ความ จริง
แล้ว คดี ต้อง ้ขาด ว่า นาย แบน มี พิรุช ฐาน เป็น คดี การ ตาม พัง ของ
โจท ทา เป็น แต่ พิรุช ฐาน รับ ของ โจร ตุจ คำ ฎีกา ของ ศาล อุทธรณ์ ข้า
หลวง พิเศษ ไม่ (๓) ฎีกา ฎีกา ยก คำ วินิจฉัย ของ ศาล ต่าง ใน ข้อเท็จจริง

ที่ ค่ำด ต่างได้ ยก เหตุ ผล ขึ้น อธิบาย ไว้ ชัด เจน แจ่มแจ้ง แล้ว โดย ไม่ แสดง
 เหตุ อย่างใด ขึ้น ตบต้าง นั้น ไม่ชอบด้วย วิธี พิจารณาของ ค่ำดสูง อาศัย
 เหตุ เหล่านี้ จึง พร้อม กัน พินักษา ให้ ยก คำ พินักษา ค่ำด อุกุขรณั ข้าหลวง
 พิเศษ เฉพาะ ข้อ ที่ ปฤกษาให้ ลง โทษ นาย แม่น เติม ให้ปลดอย คัว นาย แม่น
 จำเตยไป ความ ขึ้น นอก จาก นี้ ให้บังคับ คัม คำ พินักษา ค่ำด อุกุขรณั
 ข้าหลวง พิเศษ ทุก ประการ.

ค่ำด ฎีกา วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๑๙๑๓

พระยา นรเนติบัญญัติ
 พระยา กฤติกาณกรณัฎิ
 พระยา จักรปาณัศรัคคีคัสถุ
 พระยา เกษมศุขการี

พระยานรเนติบัญญัติ ปฤกษา
 อธิบดี ทรงตรวจแก้ไขเพิ่มเติม

คำพิพากษาที่ ๑๑๒๐ พ.ศ. ๒๕๕๕

วิธีพิจารณา บาดแผล

การที่จะ ปฎิษาจาง บท ๒๕๖ ข้อ ๗ ลงโทษจำเลย นั้น
ของ ให้ ได้ ความว่า ผู้ต้องบาศเจ็บ มีอาการทนนทุกข์ เวทนา
กล้าประกอบ การเลี้ยงชีพ ไม่ได้เกินกว่า ๒๐ วัน

มี พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กรรมการตรวจฎีกา โจท
อุทธรณ์ คำพิพากษาศาลอุทธรณ์

ในคดีระหว่าง ยัยการ เมือง นคร เขื่อน ชันซ์ โจท
นายเขียน นายเขียน จำเลย

คดีนี้ โจทหาว่าจำเลย เขา ไม่ ตี จิน กิมกวย เป็น บาดแผล ส่าหัด ขอบ
ให้ศาล ลงโทษตาม ประมวลกฎหมาย มาตรา ๒๕๖ ข้อ ๖-๘

จำเลย ให้การ ปฏิเสธ อ้าง ฐาน ที่ อยู่
ศาล เมือง นคร เขื่อน ชันซ์ พิจารณา ได้ ความ เป็น อัน พัง ได้ ว่า เมื่อ

วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๑๓๐ เวลา ถ่าง วัน จำเลย ได้ เขา ไม่ ตี จิน กิมกวย ถูก
ที่ แก้ม ๒ แห่ง แดง พอ หนึ่ง ขาด แด ถูก ที่ แขน ซ้าย ๑ แห่ง ซ้ำ เขียว จิน
กิมกวย ได้รักษา แขน กว่า ๒๐ วัน ยัง ไม่ หาย บวม ศาล นคร เขื่อน ชันซ์ จึง

ปลุกษาว่าจำเลย มีผิด ตาม ประมวลกฎหมาย มาตรา ๒๕๖ ข้อ ๘ ให้จำคุก จำเลย มีกำหนด ๒ ปี

จำเลย อุทธรณ์

ศาล อุทธรณ์ เห็น ว่า ศาล เดิม ปลุกษา ว่า บพ ๒๕๖ ข้อ ๘ ว่า เป็น มาดเจ็บ ลำหัดนั้น ยังมี ชอบ เพราะ มาด แผล ลำหัดนั้น ต้อง มี อากักร ทน ทุกข์ เวทนา กถำ ประกอบ การ เดียง ซ้ำพ ไม่ ได้เกิน กว่า ๒๐ วัน แผล ที่ แขน จีน ก็มกวย เป็น แต่ บวม เท่า นั้น ไป โทน ไม่ ได้ แลแผล ที่ แก้ม นั้น เด่า พอ หนึ่ง ซาด เป็น แผล เล็ก น้อย จึง คัดสิน แก่ ศาล เดิม ให้ จำคุก จำเลย มี กำหนด ๑ ปี ตาม ประมวลกฎหมาย มาตรา ๒๕๕

โจทก์ ทูลเกล้าฯ ๑ ถวายฎีกา

กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ตรวจสำนวนตลอดแล้ว ทรงพิจารณาได้ ความ ถมจริง ว่า จำเลย ได้ ตี จีนกมกวย ดัง ได้กล่าว ไว้ ข้าง ต้น ส่วน มาดแผล จะ พัง ว่า ลำหัด ฤดู ไม่ นั้น เห็น ว่า คำ ชัดคู้จน ทำ ที่ อากักร พิเคราะห์ ไว้ ว่า แผล แก้ม ซ้าย ๒ แผล ยาว หนึ่ง นิ้ว พอ หนึ่ง ซาด เป็น แผล ลำหัด ที่ แขน ซ้าย ริม คอกร ซ้ำ ซะยง ดัง นี้ ศาล ดัง เมื่อ พิเคราะห์ สบ คดี จีน กมกวย ไม่ ได้ ยก แผล แก้ม ซ้าย กล่าว ว่า เป็น ลำหัด หยิบ เอา แขน ซัด กว่า ๒๐ วัน ซั้น กล่าว ข้าง อัย การ ก็ พามะเมอ เพ้อ เียง ไป ต เหมือน จะ ไม่ ได้ กัดบ ซ่าน สำนวน อิก แล มาด เจ็บ ซชนิด นี้ เพราะ เป็น แผล เนื้อ วัน หนึ่ง กดอก จึง มี ได้ ต้อง ถึง แพทย์ โรง พยาบาล พิเคราะห์ แด เยียว ยา จะ สัน นิษฐาน ว่า เป็น มาด แผล ลำหัด นั้น มี ได้ แม้ มาด เจ็บ ที่ แขน นั้น เด่า ถ้า ถึง กระตุก หัก

โชนั จะว่า ส่าหัด ที่ คอว ถ้า เบน แต่ เพียง เค็ดต ฐัด บอม บ้าง จะ วินิจนัย คัง
นััน ก็ ไม่ ใช่ ความ ประสงค์ ของ กฎหมาย ค่าง อุตอรณ ปฤทษา รอม แต่
ให้ ยก ฎีกา โจท เสีย

คำดฎีกา วันที่ ๒๖ ธันวาคม ค.ศ.๑๙๖๖

กรมสวัสดิ

พระยานรเนติบัญญัติ

พระยาเกษม ศุภภาณี

อธิบดีทรงปฤทษา

คำพิพากษาที่ ๑๑๒๙ พ.ศ. ๒๔๕๕

สัญญา เรือน หอ

สักขณ สัญญาแต่งงาน สมรส นั้น ผู้ใหญ่ฝ่าย ชาย แด
หญิงเป็นผู้ สัญญา แทนเจ้า บ่าว สาว มีอำนาจ พ้อง ร้อง กัน
ได้ ก่อน แต่ง งาน สมรส

ฝ่ายชายสัญญาว่าจะปลดเรือนหอ ให้ แก่ฝ่ายหญิง สัญญา
เช่น นี้ ถ้า ไม่ได้ ปลด ก่อน ทำ งาน สมรส แล้ว ฝ่ายใด จะ พ้อง
กัน ไม่ได้ เพราะ สิ้น นาท ผู้ใหญ่ ทั้ง ๒ ฝ่าย

มี พระบรมราช โอง การ โปรดเกล้า ให้ กรรมการ ตรวจ ฎีกา โจอ
ยุทธสน์ คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ ข้า หลวง พิเศษ
ใน คดี ระหว่าง นาย เขียว โจอ
นาย แปลก สามี ข้าแดง เวียง ภรรยา จำเลย

โจท พ้อง ต่อ ศาล เมือง สมุทร สงคราม กล่าว ว่า เมื่อ คดี ๑๒๐ จำเลย
ได้ พุด จา สู ขอบ ข้าแดง พัก บุตรี โจอ ให้ แก่ นาย บุญ บุตร จำเลย โจอ ตก
ทอด เขา เรือนหอ ฝา กระดาน ๓ ห้อง ๑ หลัง กับ สิ้น สอด ๕๐ บาท ของ
หมั้น หมัก ๕ บาท จำเลย ก็ ตก ลง แล้ว จำเลย ได้นำ ทอง หมั้น มา ให้

โจทก์ แถลง ขอร้อง แต่ง งาน กัน ใน เดือน ๕ ค่ำ ๑๒๘ แต่ โจทก์ คิด ชุระ จึง วัน
เข้ามา แต่ง งาน ใน เดือน ๕ ค่ำ ๑๒๘ ส่วน เรือน หอ นั้น จำเลย สัญญา จะ
ปลด ให้ ใน เดือน ๖ ค่ำ ๑๒๘ ครั้น ถึง กำหนด จำเลย กลับ ผิด เพี้ยน ไม่มี ที่
ตุ้ต จึง ขอ ให้ บังคับ จำเลย ปลด เรือน หอ ตาม สัญญา ฎา มิฉะนั้น ให้
คิด เงิน ค่า เรือน หอ แก่ โจทก์ ๘๐๐ บาท

จำเลย ปฏิเสธ ว่า ไม่ได้ สัญญา ใน เรือน จะ ทำ เรือน หอ

ศาล เมือง สมุทร สงคราม สืบ แต่ พยาน โจทก์ ๒ ปาก ไม่ สืบ พยาน จำ
เลย พัง คดี ว่า จำเลย ได้ สัญญา กับ โจทก์ ว่า จะ ปลด เรือน หอ ๓ ภาระตาม ๓
ห้อง ๓ หลัง ให้ นาย ฟูย ซำตง พัก อยู่ ใน ที่ ของ โจทก์ จริง จึง พิพากษา
ให้ ปลด เรือน หอ ตาม สัญญา ให้ เสร็จ ภายใน กำหนด ๒ เดือน มิฉะนั้น ให้
จำเลย ออก เงิน ๘๐๐ บาท ให้ แก่ โจทก์ สำหรับ จะ ได้ ปลด เรือน หอ กับ ให้
เสีย ค่า ชุระ รวม เนิม ทนาย ความ ๒๕ บาท แทน โจทก์

จำเลย อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ ขำ หลวง พิเศษ เห็น ว่า ถึง แม้ จะ พัง ว่า
จำเลย ได้ สัญญา กับ โจทก์ ดัง กล่าว หาก ก็ ดี ก็ เปน สัญญา ใช้ ไม่ได้
เพราะ เห็น ความ ซัดตง ปาก พ้อง ใน ข้อ ความ สำคัญ ไม่ ให้ ตรง ค่อ ถึง ที่
พึง ประสงค์ นั้น เปน คำนั้ ตัว ไม่ ทำ ด้วย ขอมให้ ปรับปรุง กัน อย่างไร
คดี นี้ ใช้ ว่า โจทก์ จะ มี ส่วน ได้ เสีย ใน เรือน หอ ด้วย ไม่ ควร จะ เชื่อม เข้า
มา ว่า กล่าว จึง พิพากษา ยก ค่า พิพากษา ศาล เดิม แล ยก พ้อง โจทก์ ให้ โจทก์
เสีย ค่า ชุระ รวม เนิม ทนาย ความ ๒ ศาล รวม ๓๗ บาท แทน จำเลย

โจทก์ ทูลเกล้าฯ ถวาย ฎีกา คัด คำนั้ ว่า โจทก์ มี อำนาง พ้อง ความ
เรื่องนี้ เพราะ โจทก์ เปน ผู้ คู่ สัญญา กับ จำเลย

กรรมการ ศาลฎีกา ได้ พิจารณ กั้น ตรวจ ปฎิภาสา คดีนี้ เสร็จแล้ว เห็น ว่า
 เวียน หอ นั้น เวน เวียน สำหรับ คู่ บ่าว สาว ผู้ทำ งาน ส้มรส จะ ได้ อยู่ ตาม
 ขอรรมเนียม เวียน หอ นี้ จะ ต้อง ทำ ให้ แดง เสร็จ ก่อน วัน แต่งงาน มงคล แต่ ยัง
 ไม่เคยพบ เห็น เวน กรณี่ พิภพ ว่า เมื่อ ได้ แต่ง งาน ส้มรส กัน แล้ว กลับ มา
 เรียก ให้ ปลุก เวียน หอ อีก เช่น คดี นี้ เคย เห็น ว่า ตาม ขอรรมทา สามัญชน
 เมื่อ ฝ่าย ชาย ยัง มิ ได้ นำ เวียน หอ มา ปลุก ตั้ง สัญญา ไว้ ก็ อย่า เพื่อยก
 ถูก สาว ให้ แก่ เขาก็ แดง กัน โจท ทา ทำ ตั้ง นี้ มิ รับ หมั้น ไว้ แต่ ศก
 ๓๒๖ นัดทำงาน ใน ปลายปี ๑๒๘ โจท เอง มิ ระวัง เข้า มา ทำ งาน มงคล ยก
 ถูก สาว ให้ เขา เสร็จ ใน ปลาย ปี ๑๒๘ โจท พ้อง คดี นี้ นำ พิครอง นัก หนา
 ข้าง ว่า ฝ่าย ชาย ได้ สัญญา กับ โจท ว่า เมื่อ แต่งงาน มงคล เสร็จแล้ว ฝ่าย ชาย จะ ปลุก
 เวียน หอ ให้ โจท เวน บิดา ฝ่าย หญิง เรียก จำเลย ผู้ เวน บิดา มารดา ฝ่าย
 ชาย ออก มา พิจารณา จึง มี ปัญหา อัน จะ พึง วินิจฉัย ว่า โจท จะ มี อำนาจ
 พ้อง ได้ แต่ มิ ได้ เพียงใด

ได้ พิศราห์ ต ขอรรม นียม แห่ง ประ เชน งาน สัญญา แต่ง งาน ส้มรส
 ใน ชั้น แรก ตั้งแต่ ชั้น หนาก กต่าง ถาม ชั้น หนาก หนั้น ชั้น หนาก ใหญ่
 ประชาชน โดย มาก ถือ ว่า เวน นำ ที่ ของ ผู้ ใหญ่ ฝ่าย ชาย แล หญิง พึง ทำ สัญ
 ญา บริคณชั้น ซี่ แก่ กัน ตาม ขอรรม นียม คู่ บ่าว สาว หก ได้ เข้า ชื่อ เวน ผู้
 สัญญา ด้วย ไม่ แต่ ครั้น ได้ แต่ง งาน ส้มรส อยู่ กัน ด้วย กัน เสร็จ แล้ว ถ้า
 ฝ่าย โด ทำ ผิด สัญญา แล้ว เมีย คู่ นั้น เอง กลับ มี อำนาจ เขา สัญญา นั้น ชั้น
 พ้อง ระวัง ว่า กต่าง แก่ กัน ได้ เช่น คดี ร้าง อย่า แบ่ง สิน ทรัพย์ ได้ พิจารณา

มา แล้ว นับ เรื่อง ไม่ ถ้วน ส่วน ผู้ใหญ่ ซึ่ง เป็น คู่ สัจฉิญา เดิม นั้น มิ ได้ มา
 เกี่ยว ข้อง ใน คดี ผัว เมีย นี้ ด้วย เลย ถ้า หาก จะ มี กรณี ระหว่าง กาด เมื่อ
 ยัง ไม่ ได้ ทำ งาน บ่าว สาว เช่น คดี ผิด สัจฉิญา หมั้น ฤฯ ผิด สัจฉิญา นัด วัน
 แต่ง งาน เป็น ต้น บิดา มารดา ฝ่าย ชาย ก็ คิด หลีกเลี่ยง ก็ ดี ผู้ เป็น คู่ สัจฉิญา เดิม
 ย่อม มิ ยำนาจ พ้อง ร้อง ได้ เสมอ อยู่ กฎหมาย ตักขณ ผัว เมีย มาตรา ๑๘
 ๑๓๓ - ๑๕๐ บัญญัติ ว่า เมื่อ บิดา มารดา ยัง มิ ได้ ทำ งาน เว้น ถัด ทมชน บุตรี
 นั้น ยัง เป็น สิทธิ แก่ บิดา มารดา ถ้า ให้ บุตรี เป็น ภรรยา ท่าน เด็ด ภาย หลัง
 จะ กัด บิดี เขา บุตรี นั้น มิ ได้ เลย ขอรรม ประ เสนอ มี ปรากฏ เป็น ดัง นี้
 จึง ได้ ความ สัน นิษฐาน แห่ง บท กฎหมาย ว่า ตักขณ สัจฉิญา แต่ง งาน สมรส
 ผู้ใหญ่ ฝ่าย ชาย แด หลิง เป็น คู่ สัจฉิญา แทน เจ้า บ่าว เจ้า สาว เป็น สัจฉิญา
 มิ เวศ เวศ เป็น ๒ กาด ๆ ชั้น แรก ก่อน ชั้น หมด ใหญ่ ยัง เป็น นำ ที่ ผู้ใหญ่
 กาด ชั้น หลัง เป็น สัจฉิญา มริคณ ชั้น ๓ ทำ สำเว็จ เสร้ ได้ เมื่อ แต่ง งาน มงคด
 เวณ ถัด ทมชน แด คู่ ผัว เมีย เข้า รับ ประพฤติ สัจฉิญา มริคณ สมรส นั้น สืบ ไป
 เพราะ ฉนั้น จึง วิวินิจฉัย บัญหา ว่า บิดา มารดา ผู้ ทำ สัจฉิญา เดิม จะ พ้อง
 ได้ เพียง ไต นั้น ว่า มิ ยำนาจ พ้อง ได้ แต่ ใน สัจฉิญา ชั้น แรก ก่อน เวศ แต่ง
 งาน มงคด เพราะ หลิง ชาย ยัง มิ ได้ เข้า รับ เขา สัจฉิญา นั้น มา ประพฤติ
 แต่ เมื่อ แต่ง งาน สมรส เวณ ถัด ทมชน แด หลิง เป็น สิทธิ แก่ ชาย ผัว
 เมีย คู่ นี้ รับ เข้า ประพฤติ สัจฉิญา นั้น อยู่ แด ชั้น นำ ที่ ผู้ใหญ่ ทั้ง ๒ ฝ่าย
 แด คดี นี้ พิ ภาษ ด้วย เว้น หอ ชั้น เป็น ของ ผัว เมีย จะ พึง อยู่ กั้น ด้วย กั้น เป็น
 สิ้น ทวิ พัย ส่วน ผัว เมีย คู่ นั้น เขา ประอง คง กั้น มิ ได้ มิ มีความ เด็ด รัชน

บิดา มารดา ฝ่าย หญิง หมัด น้า ที่ จะ พัง เก็บ เขา กรณิ เติม มา ว่า กล่าว อีก ได้
ศาล อุทธรณ์ ราชโอง พิเศษ พิพากษา ให้ ยก พ้อง โจท นั้น ถูก ต้อง กับ คดีของ
ประเพณี ขรรณเนียม แล้ว ให้ ยก ฎีกา โจท เสีย ให้ โจท เสีย ค่า ทนาย
ความ ๕๐ บาท แทน จำเลย

ศาล ฎีกา วันที่ ๒๗ ธันวาคม ๑๙๑๑

กรม ตรีตรี

พระยา ทติการุณกรณิก

พระยา นรเพ็ดนิมิตาภิ

พระยา จักรปาณิศรีศรีวิดิพัฑ

พระยาเกษมศุขการ

พระยา มหิธร

ม . ตักนิเนอ์เดอ์เนอ์

พระยา ทติการุณกรณิก ปฤกษา

อธิบดี ทรงตรวจแก้ ไรเพิ่มเติม

คำพิพากษาที่ ๑๑๕๐ พ.ศ. ๒๕๕๕

กรรมสิทธิ์ โฉนดแผนที่

ที่ดิน แปล ของ บิดามารดา โจทก์ จำเลย ๆ ปกครอง มา ด้วย
กัน เมื่อ เวลา ออก โฉนด จำเลย นำ ไป ซื้อ คน เดียว โจท
ก์ แต่ ไม่ ว่า อย่าง ไร ที่ดิน เป็น สิทธิ แก่ จำเลย

มี พระ บรม ราช โองการ โปรดเกล้า ฯ ให้ กรม ทาร ควบคุม โจท
อุทธรณ์ คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์ ชั้น ๒ พิเศษ

ใน คดี ระหว่าง นาย ดอย โจท
อ่าแดง พัน จำเลย

คดี นี้ โจทก์ พ้อง ขอบ แบ่ง ที่ดิน ซึ่งมี ราคา ๕๐๐ บาท จาก จำเลย โดย กล่าว
ว่า นาย เนียม อ่าแดง เช่น บิดา มารดา โจทก์ จำเลย มี ที่ดิน อยู่ ตำบล หัว บ้าน
แขวง เมือง สุพรรณบุรี แห่ง ๑ เนื้อ ที่ ๖ ไร่เศษ เมื่อ ๕๐ ปี มา นี้ บิดา
มารดา โจทก์ตาย โจทก์ กับ จำเลย ได้ ปกครอง มา ด้วย กัน เมื่อ เจ้าพนักงาน
แผนที่ ไป รัง วัด ที่ โจทก์ ไม่ อยู่ จำเลย นำ รัง วัด กับ โฉนด ชื่อ กรรม สิทธิ
เขา ที่ แปล ของ ตน เสีย ฝ่าย เดียว

จำเลย ให้ การ ว่า ที่ ราย นี้ แปล ของ บิดา โจทก์ จำเลย โจทก์ มี มารยา
แยก เรือน ไป แต่ จำเลย ยัง อยู่ ใน ที่ ราย นี้ กับ บิดา ๆ ยก ให้ จำเลย เมื่อ

๘-๘ ปี มีบิดาตาย จำเลย ปกครอง ที่ ราย นี้ แล้ว โจท มา ขอ อาศัย อยู่
เมื่อ ปี ๑๒๘ จำเลย นำเจ้า พนักงาน รัง วัด ทำ แหน ที่ เจ้า พนักงาน ได้ ออก
โฉนด สำหรับ ที่ ราย นี้ ให้ จำเลย ตาม กฎหมาย โจท หา ได้ คัด คำน ไม่
แต่ คัด พ้อง ว่า โจท พ้อง ความ มรรฎก เกิน นี้ ไม่ควร ได้ ส่วน แแบ่ง ตาม คัด
อย่าง ฎีกา ที่ ๓๐ ปี ๑๓๗

ศาล เมือง สุพรรณบุรี พิจารณา แล้ว ลง เห็น ว่า ที่ เป็น ของ บิดา
มาหา โจท จำเลย ๆ ตาม แล้ว โจท จำเลย ได้ ใช้ อำนาจ ปกครอง มา ด้วย
กัน ตาม คัด อย่าง คำ พิพากษา ฎีกา ที่ ๓๗๘ ปี ๑๓๗ โจท มี อำนาจ พ้อง
ขอ แแบ่ง ได้ การ ที่ จำเลย ได้ รับ โฉนด แหน ที่ มา นั้น ไม่ แปร การ คัด ฮา
นาจ ของ โจท ตาม แบบ อย่าง คำ พิพากษา ฎีกา ที่ ๕๗๕ ปี ๑๒๘ โจท ควร ได้
ที่ ราย นี้ จึง พิพากษา ให้ จำเลย แแบ่ง ที่ ให้ โจท สดง กิ่ง ถ้า การแบ่ง
ไม่ ตก ลง กัน ก็ ให้ ชาย ทอด สดง ได้ เงิน เท่า ใด หัก ใช้ ค่า ชรรมเนียม
ทั้ง ๒ ฝ่าย กับ ค่า ทนาย ความ ฝ่าย ละ ๒๕ บาท ก้อน เหลือ นั้น จึง แบ่ง กัน

จำเลย อุทธรณ์ ศาล อุทธรณ์ ชาติดวง พิเศษ เห็น ว่า แม้ เดิม โจท จะ ได้
ปกครอง ที่ ราย นี้ รวม มากับ จำเลย ก็ดี แต่ เวลานี้ จำเลย ได้ รับ โฉนด แหน ที่
มี กรรมสิทธิ์ ตาม กฎหมาย แล้ว โดย โจท หา ได้ คัด คำน ไม่ แต่ โฉนด ที่
จำเลย รับ มา แล้ว นั้น นับแต่ วันที่ รับ จนถึง วัน โจท พ้อง เกิน ๓ ปี โจท หา ได้ พ้อง
เสีย ภายใน เวลา อัน สิ้น ควร ไม่ เพราะ ฉะนั้น ที่ ราย นี้ ต้อง เป็น สิทธิ แก่ จำเลย
ตาม พระราชบัญญัติ ออก โฉนด ที่ ดิน ปี ๑๒๗ มาตรา ๓๕ แล คัด อย่าง ฎีกา ที่ ๑๒๘
ปี ๑๒๘ โจท ไม่ มี อำนาจ ที่ จะ พ้อง ทำตาย กรรมสิทธิ์ โฉนด แหน ที่ ซึ่ง ได้ ทำ
โดย ถูก ต้อง ตาม วิธี ทุก อย่าง แล้ว ถ้า จะ ปลด ปล่อย ให้ รัช ตั้ง การ อย่าง นี้ ได้

แล้ว การ ก็ ไม่มี ที่ สุด แต่ โฉนด ก็ ไม่ เป็น หลัก ทวิพจน์ อัน แท้ จริง จึง
พิพากษา ให้ ยก คำ คัดสิน ศาล เมือง สุพรรณบุรี แต่ พ้อง เดิม ของ โจท เสีย ให้
โจท เสีย ค่า ชรบธรรมเนียม แทน จำเลย กับ ค่า ทนาย ความ ๕๐ บาท

โจท ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา ถัดมา ความ ตามทำนอง ที่ได้ สู้ ความกัน มาข้อ
สำคัญ นั้น คือ ร้องว่า การ ที่ เจ้าพนักงาน ตำรวจ ที่ดิน ออก โฉนด นั้น โจท ไม่ทราบ

กรรมการ ศาล ฎีกา ได้ ประชุม ปฎิภาศคดี เรียงนี้ ตลอดจนแล้ว เห็น ว่า โจท
นำ ความ เห็น ขึ้น ร้อง ฎีกา เพราะ ตาม พ้อง ข้อ ๒ ของ โจท ปรากฏ อยู่ ว่า
โจท ทราบ ว่า จำเลย เป็น ผู้นำ วัด แต่ โจท ยัง จะ ช่วย ออก เงิน ให้ จำเลย รับ
โฉนด ตำรับ ที่ รายนี่ เสีย อีก แต่ จำเลย ไม่ เอา เพราะ ฉะนั้น ศาล ฎีกา เห็น
ว่า คดี ที่ ศาลอุทธรณ์ จำหวดง พิเศษ ปฎิภาศมา นั้น ชอบ ด้วย ข้อความ แต่ การ
ที่ ควร เป็น คดี พัง ได้ แน่ นอน ว่า การ ที่ จำเลย มี ชื่อ ใน โฉนด แล ที่ นั้น
เป็น โดย ความ ยิน ยอม ของ โจท จึง ช้ ขาด ให้ ยก ฎีกา โจท เสีย ให้ โจท
เสีย ค่า ชรบธรรมเนียม แทน จำเลย ตลอดจน ทุก ศาล กับ ค่า ทนาย ความ ๑๐๐ บาท นอก
จาก นี้ ให้ บังคับ คดี ไม่ ตาม คำ คัดสิน ศาล อุทธรณ์ จำหวดง พิเศษ

ศาลฎีกา วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๒๑

กรมเสวตติ
พระยาจักรปาณิศร์คีตวิสุทธี
พระยานรเทศบัญชากิจ

พระยาจักรปาณิศร์คีตวิสุทธี ปฎิภาศ
อธิบดี ทรงตรวจแก้ไขเพิ่มเติม

คำพิพากษาที่ ๑๑๕๒ พ.ศ. ๒๔๕๕

ข้อในหนังสือสำคัญ หุ่น ส่วน

โจท จำเลย ออกเงิน คดระ กิ่ง ซื่อ ที่ นก ไร่ แล้ว แบ่ง กัน ทำ
ถึง หนังสือ จะมี ซื่อ โจทคนเดียวกับ กัด จำเลย ก็ยังมี สิทธิ กิ่งหนังสือ

มี พระ บรม ราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรมการ ทรง ฎีกา จำเลย
อุทธรณ์ คำพิพากษา คัด ข้ำ ทดง พิเศษ มณฑล พายัพ

ใน คดี ระหว่าง	ฮ้ายมี	โจท
	ฮ้ายมัน	จำเลย

ได้ ความ ว่า โจท จำเลย ใน เรื่อง นี้ เป็น ไร่ เวช กัน เมื่อ เดือน พฤษภาคม
พ.ศ. ๑๒๒ คน ทั้ง ๒ นี้ ได้ พยายาม ใจ กัน ออกเงิน คดระ ๕๕๐ ร.เบย ซื่อ นก
ตำบล ท่ง ตำบต่าง จาก เจ้าหน้าชาว เป็นเงิน ๕๐๐ ร.เบย มา แบ่ง กัน ทำ คดระ กิ่ง
แต่ ใน หนังสือ ซื่อ นก ลงชื่อ จำเลย ผู้เดียว เพราะ เชื้อ กิ่ง กัน มีคน โจท กล่าว
ว่า จำเลย มา ทำตาย คันนา จึง พอง คัด คัด เมืองนคร ตำบต่าง ซื่อ ให้ บังคับ
จำเลย ขึ้น คันนา ให้ โจท กิ่ง เดิม แต่ คัด คัด แบ่ง ที่ เสีย ให้ เลี้ยวจาก

ฝ่าย จำเลย ผู้ ว่า เป็น นา ของจำเลย ซื่อ ผู้เดียว เพราะ เห็น ว่า เป็น ญาติ
กัน จึง แบ่ง ให้ ทำกัน กิ่งหนึ่ง ครั้น มาใน คัด ๑๓๐ จำเลยบอก โจท ว่าจะไม่ ให้
ทำ ต่อ ไป โจท ก็ ย้ำ ว่า ได้ เข้าทุน กัน ซื่อ ขอ ให้ คัด ยก พ้องโจท เสีย

ศาล เมืองนคร ลำปาง แต่ศาล ข้าหลวง มณฑล พายัพ พิจารณา ได้ ความ
จริง ดัง พ้อง ของโจทก์ ทุก ประการ ได้ ตัดสิน ให้ จำเลย แพ้ เป็น ลำดับ มา
จำเลย ทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกา

กรมการ ศาล ฎีกา ได้ ประชุม ครอง ปรึกษา คิด เห็น ว่า ใน ข้อความ
เท็จจริง ไม่มี ที่ สงสัย ว่าโจทก์ จะ ไม่ ได้ ออก เงิน เข่าทุน กับ จำเลย ซึ่ง ทุนราย
นี้ ด้วย ใช้ แต่โจทก์ จะมี พยาน ใน ชั้น ตกลง กับ จำเลย แต่ ได้ ออก เงิน ไป
เท่านั้น โจทก์ มีพยาน ติดต่อกัน ถึง เมื่อ ขึ้นมาแล้ว โจทก์ จำเลย ได้ ไปขอ ให้
ท้าวสุภา ผู้ใหญ่บ้าน ช่วย จัดการ แบ่ง บัน แต่ ได้ แบ่ง บัน กัน ทำ ต่อ มา จน
ถึง เวลา ที่ เกิด พ้อง กัน นี้ ศาล ฎีกา เห็น ว่า ส่วนของ โจทก์ ซึ่งมีเงิน
ที่ จำเลย ด้ ความ ก็ คือ ใน หนังสือ ชื่อ เงิน ชื่อ จำเลย ผู้ เดียว ศาล ฎีกา เห็น
ว่า เมื่อ ความ จริง ปรากฏ อยู่ เช่นนี้ คิด ควร พึง ได้ ว่าโจทก์ จำเลย เป็น ทุน
ส่วน กัน ชื่อ เพราะ มัน ที่ศาล ต่าง ตัดสิน ให้ โจทก์ เป็น เจ้า ของ ที่นำ กิ่ง
หนึ่ง นั้น ชนแล้ว จึง ข้ ขาด ให้ยก ฎีกาจำเลย เสีย ให้ จำเลย เสีย ค่า
ธรรมเนียม แทนโจทก์ กับ ค่า ทนาย รวม เงิน ๓๐๐ บาท แต่ บังคับ คิด ไม่ ตาม
คำ พิพากษา ศาล เมือง

ศาลฎีกา วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๑๙๑๓

กรมหลวงลี้
พระยาจักรปราณีศรีคีตวิสุทธ
พระยาพรเนติบัญญัติ

พระยาจักรปราณีศรีคีตวิสุทธ ปรึกษา
ชยบดีทรงครองแก้ไขเพิ่มเติม
01/10/2565

คำพิพากษาที่ ๑๑๓๖ พ.ศ. ๒๕๕๕

สัญญา จำนำ รับผิดชอบ

อนุภรรยา ตก หนี้ ค่าค้ำของ สามีไป เปลี่ยน เป็นชื่อ ของ
ตนแล้วไป ทำสัญญาจำนำ ไร่ กับ โจทก์ นี้ สามี ต้อง รับผิดชอบ
ในการ จำนำ นั้นด้วย เพราะ ผล ของ การ จำนำ นี้ ได้
เกิดขึ้น เพราะ สามี ทำให้ โจทก์ หลง

มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ กรมการ กระทรวง ฎีกา จำเลย
อุทธรณ์ คำพิพากษา ศาล อุทธรณ์

ในคดี ระหว่าง	อ้ายแดง จันทร์ นาย เติม	โจทก์
	อ้ายแดง เติม ยม มารดา ผู้ปกครอง	จำเลย
	หนู จวง หนู เจือ หนู เข็ม	
ในคดี ระหว่าง	อ้ายแดง จันทร์ นาย เติม	โจทก์
	พระยา ขรรค์คำดีศรี	จำเลย

เดิม เมื่อ วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๘ อ้ายแดง เติม ยม มารดา หนู จวง หนู เจือ
บุตร ได้ จำนำ ที่ ดิน กับเรือน ค่าบดบาง ตำบลบดบาง อำเภอบนตม หนี้ชื่อ สำหรับ ที่ เลขยกเลข
๒๓๒ ไร่ กับโจทก์เป็นราคาเงิน ๓๖๐๐ บาท สัญญาซื้อขายเงินยืมซึ่งครบบาทต่อเดือน ใน

ศก ๓๒๘ ตั้ง แต่ เดือน เมษายน ถึง เดือน กรกฎาคม ค่าแรงเลี้ยงยืม กับบุตร หาได้
 ส่ง ดอก เบี้ย รวม ๕ เดือน เป็น เงิน ๘๐ บาทให้ โจทก์ไม่ ครั้น วันที่ ๓ สิงหาคม
 ศก ๓๒๘ โจทก์ จึง พ้องเรียก ค่าแรงเลี้ยงยืม กับบุตร เป็นจำเลย ขอให้ศาลบังคับ
 ให้จำเลยใช้ ต้นเงิน แด ดอกเบี้ย รวม ๑๖๘๐ บาทให้แก่โจทก์ ถ้าไม่มี เงินใช้ ขอ
 ให้เอาที่ ดิน กับ เวียน รวย นี้ ออก ขาย ทอด ตลาด เอา เงิน ใช้ ให้ โจทก์ คง

ค่าแรง เลี้ยงยืม จำเลยให้ การ รับ ตาม พ้องโจทก์ แต่อ้างว่า ที่ ดิน รวย นี้
 พระยา ขรรพรมศาสตร์ ดำเนิน พ้อง ค่าแรงเลี้ยงยืม คดี ยัง คง อยู่ในศาล จึง ขอให้
 ศาล พิจารณา ยัดที่ พระยาขรรพรมศาสตร์ พ้อง ให้ ถึง ที่สุด เสีย ก่อน แล้ว จำเลย
 จึง จะ ใช้ ที่ รวย นี้ ค่อย ขาย หัว

เมื่อ วันที่ ๓ กันยายน ๒๒๘ ศาลแพ่ง พิพากษา คดี ที่ พระยาขรรพรมศาสตร์ เป็น
 โจทก์ พ้อง ค่าแรงเลี้ยงยืม เป็น จำเลย ว่า ให้ ที่ รวย รวย นี เป็นสิทธิ์แก่ พระยาขรรพรม
 ศาสตร์ แดเหตุจริง แต่ให้ ยกเลิก หนังสือ ดำหรับ ที่ ฉบับใหม่ ซึ่ง มีชื่อ ค่าแรง
 เลี้ยงยืม กับบุตร ๓ คน เป็น เจ้าของ นน เสีย

ณวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๒๘ โจทก์ใน คดี เวียงนี้ จึง ยื่น พ้อง เพิ่มเติม เรียก
 พระยาขรรพรมศาสตร์ เป็น จำเลย ด้วยอีก คนหนึ่ง ขอให้ ศาลพิพากษาให้พระยา
 ขรรพรมศาสตร์ ต้อง รับ รับผิดชอบ ในการ จำนำ นี้ ด้วย

พระยาขรรพรมศาสตร์ จำเลย ให้การ คัดตั้ง ว่า ค่าแรงเลี้ยงยืมได้ ตั้งชื่อใน
 หนังสือ ดำรับ โดย จำเลย ๘ เป็น ส่วนไม่ได้ ยินยอม แต่ จำเลยไม่ได้ ฐ เห็นใน
 การ จำนำ รายนี ทั้ง ค่าแรงเลี้ยงยืม เป็น แต่ การรายน้อยไม่มี อำนาจ ใน ททรัพย์
 สมบัติ ของ ส่วนี พระยาขรรพรมศาสตร์ จำเลย จึงไม่ ควร ต้อง รับ รับผิดชอบ

ศาลแพ่งพิจารณาพิพากษาให้ ค่าแรงเลี้ยงยืม กับบุตร ๓ คน จำเลย ใช้ ต้น เงิน
 แด ดอกเบี้ย ๑๖๘๐ บาทให้ โจทก์ ถ้าไม่มี เงินใช้ ให้ เอา ที่ดิน กับ เวียน ของ

พระยาธรรมศาสตร์ จำเลย รายนี ออกขาย ทอดตลาดใช้ โจทก์ จึง เต็ม ให้จำ
เลย เสีย ค่า ขรรมนิยม แต่ ค่า ทนาย ๑๐๐ บาท แทน โจทก์

พระยาธรรมศาสตร์ จำเลย ออกชอรัณ ศาลอุทธรณ์พิจารณาพิพากษา ยืน
ตาม คำพิพากษาคัดแพ่ง ให้ยกอุทธรณ์ ของ พระยาธรรมศาสตร์ จำเลย เสีย
พระยาธรรมศาสตร์ จำเลย ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา

กรรมการศาลฎีกาได้ ประชุม ทววจ สำนวน เรื่อง นี้ ตลอดจน แล้ว ก็ เปนยุติ
ฟังได้ ไม่ เปน ข้อโต้เถียง ใน ระหว่าง โจทก์ จำเลย นั้น คือ

๑ พระยาธรรมศาสตร์ จำเลย เปน เจ้าของ แท้ ของ ที่ดิน รายวิชาท

๒ ข้าแดงเลี้ยงยม ขนุกรรยาของ พระยาธรรมศาสตร์ ได้ เขาหนังสือ สำคัญเดิม
ไปจาก พระยาธรรมศาสตร์ โดย พระยาธรรมศาสตร์ ไม่ รู้ เห็น แลได้ นำไป ยื่น
ขอหนังสือ สำคัญใหม่จากกระทรวงนครบาลตั้งชื่อข้าแดงเลี้ยงยมเป็นเจ้าของเสียเอง

๓ โจทก์ เปน ผู้รับ จำนำ ที่ดิน รายวิชาทไว้ โดย สุจริต โดย เชื่อถือ หนังสือ
ชื่อ สำคัญ สำหรับ ที่ ซึ่ง ข้าแดงเลี้ยงยม เขา ออก สำแดง นั้น ได้ ประพฤติ ค้อง
ตาม แบบอย่าง ซัน ท่าน ทรงไว้ ใน กฎหมาย ทุก ประการ ด้วย

เมื่อได้ ความ ดัง กล่าว มา นั้น พระยาธรรมศาสตร์ ก็ดี โจทก์ ก็ดี หาได้ เปน
ผู้กระทำผิดไม่ ฝ่าย ผู้ผิด ก็ คือ ข้าแดงเลี้ยงยม ผู้เดียว แต่ เมื่อ ข้าแดง
เลี้ยงยมไม่ สามารถใช้ ณ ในการ จำนำ นี้ได้ พระยาธรรมศาสตร์ หรือ โจทก์ ฝ่าย
ใด ฝ่ายหนึ่ง จะต้อง เปน ผู้รับ ความ เสีย หาย บัญหา จึง มี ว่า ฝ่ายใด จะควร
รับ ความ เสีย หาย รายนี กรรมการศาลฎีกา เห็น ว่า ใน ระหว่าง พระยาธรรม
ศาสตร์ ซึ่งเปน ผู้รับ เคราะห์ โดย ถูกถัก หรือ เขา หนังสือ สำคัญ สำหรับ ที่ ไป
โดยไม่รู้ตัว กับ โจทก์ ผู้ถูก หนังสือ สำคัญ ฉบับใหม่ได้ ชักนำให้ หลง เชื่อว่า

ข้าแดงเลี้ยงม เป็น เจ้าของ นั้น พระยาธรรมศาสตร์ จำเลย ควร ต้อง รับความเสียหาย เพราะ เหตุ ว่า ถึงแม้ พระยาธรรมศาสตร์ ไม่ใช่ ผู้ ผลิต กัด ก็ ธรรมดา ที่ กระทบทำให้ โจร หอง เข้าใจ ฉะนั้นได้ เกิด ขึ้น จาก เหตุที่ พระยาธรรมศาสตร์ ถูก ตัก เขา หนึ่งร้อย ล้านไป ถอน คือ การที่ พระยาธรรมศาสตร์ ถูกขมุกรวย ตัก หรือถือ เขาหนึ่งร้อย ล้านไป นั้น เป็นเหตุ ให้ ข้าแดงเลี้ยงม หุดอก ลวง โจรให้ หลงเชื่อว่า ข้าแดงเลี้ยงม เป็นเจ้าของที่ จึงได้ ดำริว่า ถ้า หนึ่งร้อย ล้าน เดิม ของ พระยาธรรมศาสตร์ ไม่ ถูก ตัก แล้ว โจรเลย โจร จะออก เงิน ให้ หลุดไป เมื่อ การที่ หนึ่งร้อย ล้านของ พระยาธรรมศาสตร์ ถูก ตัก เป็นเหตุ ให้ ข้าแดงเลี้ยงม ถ้อ โกง เงิน โจรได้ เช่นนี้ จึงต้อง ช่วย ทำของของของธรรมที่ พระยาธรรมศาสตร์ ควร ต้อง รับ ความ เสีย หาย

ข้ากรรณ เหตุ เหตุนี้ จึง พร้อม กัน พิพากษา ให้ ยกฎีกา พระยาธรรมศาสตร์ จำเลย เสีย แต่ พิพากษา ยืน ตามคำ พิพากษาศาลแพ่ง แต่ศาลอุทธรณ์ เว้นแต่ ถ้า พระยาธรรมศาสตร์ จำเลย มี ประสงค์ จะไต่ ทราบขึ้น คืบจาก โจร ก็ให้ ได้ ได้

ศาลฎีกา วันที่ ๒๕ มกราคม ๑๙๓๓

กรมตุลาการ
 พระยามหิธร
 พระยานเรนดิบัญญัติ
 พระยาฤทธิพิทักษ์
 พระยาจักรีปธานีศรีศิววิสุทธิ
 ม. ดิกินเนอร์เดอเนอร์

พระยามหิธรปลุกษา
 อธิบดีทรวงเปิดแก้ ไซ เพิ่มเติม